

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1936

M A I

SISU:

Rahvastik töötajana ja tarbijana.
Maavalitsuste tulud ja kulud 1934/35. a.
Perekonnanimede statistika.
Pandimajad 1935. a.
Tuberkuloos 1932—35. a.
Alatised tabelid.

Nr. 174(5)

TALLINN

Nr. 174(5)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Rahvastik töötajana ja tarbijana — H. Reiman	221—253	Population en qualité des travailleurs et consommateurs	221—253
Maavalitsuste tulud ja kulud 1934/35. a. — V. Feldman	254—263	Recettes et dépenses des administrations d'arrondissement en 1934/35	254—263
Perekonnanimede statistika — A. Lepp	264—267	Statistique des noms de famille	264—267
Pandimajad 1935. a. — R. Kikkerist	267—271	Lombards en 1935	267—271
Tuberkuloos 1932—35. a. — K. Rumma	272—275	Tuberculose de 1932—35	272—275

ALATISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

Standard-numeratsioon)		(Numération permanente)			
Tab. 1.	Väliskaubandus märtsis	276	Tab. 1.	Commerce extérieur en mars	276
" 2.	Väliskaubandus muude riikidega märtsis	278	" 2.	Commerce extér. avec les autres pays en mars	278
" 3.	Tähtsamate ainete väliskaubandus märtsis Piirituemonopol aprillis	284	" 3.	Commerces extér. des princip. articles en mars Ventes d'alcool en avril	284
" 6.	Bilgitraundeed märtsis	281	" 6.	Chemins de fer en mars	281
" 7.	Tallinna sadama tegevus aprillis	284	" 7.	Mouvement du port de Tallinn en avril	284
" 10.	Era- ja ühispankade äriseis 1. I—1. IV 36	282	" 10.	Situat. financ. des banques au 1. I—1. IV 36	282
" 11.	Üksikute pankade ärisaisu summad 1. IV 36	282	" 11.	Bilans des princip. banques au 1. IV 36	282
" 12.	Riigi sissetulekud veebruaris	284	" 12.	Recettes de l'Etat en février	284
" 14.	Vabariigi piirktest ülesõitnud aprillis	284	" 14.	Nombre des personnes ayant passé les confins de la République en avril	284
" 15.	Linnade rahvastik aprillis	284	" 15.	Mouv. de la populat. dans les villes en avril	284
" 16.	Läikvel olev raha 1. mail	284	" 16.	Billet en circulation en 1. mai	284
" 18.	Pankadevahelise arvakoja tegevus aprillis	284	" 18.	Mouvement de la chambre de compensation en avril	284
" 19.	Protestitud veksid märtsis	284	" 19.	Effets protestés en mars	284
" 20.	Kapitaal emissioonid aprillis	284	" 20.	Émissions des capitaux en avril	284
" 27.	Elumaksumuudeksid aprillis	284	" 27.	Nombres-indices du coût de la vie en avril	284
" 28.	Suurtühtideksid aprillis	284	" 28.	Nombres-indices de prix de gros en avril	284
" 29.	Töösturg aprillis	288	" 29.	Marché du travail en avril	288
" 30.	Tööstusettevõteted ja tööloolu 1. aprilliks	283	" 30.	Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. avril	283
" 32.	Tööstustööliliste arvu liikumise indeksid aprillis	284	" 32.	Nombre-indices du mouvement du nombre de la main-d'oeuvre dans les entrepr. industr. en avril	284
" 33.	Nakkushaigused märtsis	284	" 33.	Maladies contagieuses en mars	284

AJUTINE TABELITE ÜMBERKORRALDUS.

Et võimaldada lähemal „Eesti Statistika“ numbriks tuua rida ülevaatoid 1934 a. rahvaloenduse andmetel, on ajutiselt lühendatud osa standardtabelite avaldamise ulatus. Tähtsamad üldarvud tuuakse erilise koondtabelina (v. küesolevas nr. lhk. 220). Kesktüros koostatakse tabelid ka edaspidi endiste vormide kohaselt ja tarbekorral antakse neist soovijalle ülendusi.

AVIS CONCERNANT LA SUPPRESSION TEMPORAIRE DES TABLEAUX.

Dans le but de faciliter la publication d'une série des articles sur la composition de la population d'après les données du recensement de 1934, la publication d'une partie des tableaux permanents TEMPORAIREMENT SERA SUSPENDUE.

Les totaux de ces tableaux seront publiés dans un tableau spécial synoptique (v. p. 220). Les données supplémentaires dans l'ancien cadre de ces tableaux seront communiquées aux institutions et lecteurs à leur demande.

RAHVASTIK TÖÖTAJANA ja TARBIJANA. POPULATION en QUALITÉ des TRAVAILLEURS et CONSOMMATEURS.

Sisu: 1. Rahvastiku ositumine tööhärude järgi, lhk. 221. 2. Rahvastiku vanuslik koostis tööhärude järgi, lhk. 224. 3. Rahvastiku suhe tööga, lhk. 227. 4. Töötajate arv, lhk. 229. Tootjad, vahendajad ja teenivad, lhk. 232. 6. Võrdlusi välismaalastega, lhk. 234. 7. Põllumajandus, lhk. 235. 8. Tööstus, lhk. 238. 9. Kaubandus, lhk. 244. 10. Transport ja side, lhk. 246. 11. Ühiskondlik tegevus, lhk. 247. 12. Töötajate vanuslik koostis, lhk. 249. 13. Töötajate rahvus, lhk. 252. 14. Oletusi töötajate kohta tulevikus, lhk. 253.

Tarbimine ja töö tarbimisvahendite nõutamiseks esinevad põhitagereina nii üksikisiku, kui ühiskondlikus elus ja nõuavad ikka ja ikka uuesti nii teoreetilist kui praktilist käsitlemist. Suuremat tähtsust omab selge ülevaade töötajate ja tarbijate arvust rahvastikus: see on lähteks arvutustele ja kaalutlustele tarbimise ning töö organiseerimisel. Arvestades seda, on järgnevalt püütud käsitleda Eesti rahvastiku koostist töötajana ja tarbijana, nii kui seda võimaldavad 1934. a. ja varem teostatud rahvaloendused. Põhiallikana esineb siin 1. III 1934 rahvaloenduse andmete vihk III, milles leiduvad ka vastavad seletused andmete kogumise ja töötlemise kohta. Siin käsitleme neid vaid sisuliselt.

I. Rahvastiku ositumine tööhärude järgi.

Répartition de la population d'après les branches du travail.

arvude ja kasvab koos sellega. Kuid üksikute inimeste rahvamajanduslik kaal tarbijana pole ühesugune — see erineb mitte üksnes soo ja vanuse, vaid ka elukoha, tegevuse ja ühiskondliku seisundi järgi. Kõiki neid erinevusi täpsalt arvestada on raske, ent vastavate eritluste abil on siiski võimalik ligikaudu osutada neid praktiliseks kasutamiseks küllaldase selgusega, — eriti kui on kõrvaldatud soo ja vanuse erinevused. See on teostatud toitluse alal n.n. täistarbijate arvutamise teel (v. allpool); teiste tarbimisesemetete, nagu riituse ja muude, suhtes pole soo ja vanuse alal ühtlustamine täpsamalt teostatav, vaid peab piirduma kaudsete eritlustega. Tööhärude järgi kogu rahvastiku — ülalpeetavate ja neid ülalpidajate — ositamine (tab. 1) näitab, milliste alade töö ja tegevuse arvel rahvastik saavutab ülalpidamist. Millistelt aladelt millisel määral hangitakse üks või teine tarbimine, seda selgitab tootmisstatistika. — Rahvastiku jaotamisel tööhärudesse arvestati vaid iseseisvat sissetulekut saavutajate partegevusega. Kui isik saavutas mõne töoga vähemalt ülalpidamise, loeti ta töötajaks ja paigutati tema ja kõik tema ülalpidamisel olevad isikud sellesse tööhäruisse. Kui isik oli tegevuses mitmes tööhäruis, arvestati see, mis andis temale suurimat sissetulekut. Kui isik aga

saavutas ülalpidamist võimaldava iseseisva sissetuleku mitte tööga, siis paigutati tema ühes ülalpeetavatega erilisse „väljaspool toodud tööhäruisid seisvate” rühma. Sinna on paigutatud: 1) kõik mitmesuguste varanduste sissetulekute, nagu ettevõtte tuludest, majajäätiridest, kapitali %-st jnc. elavad, 2) riigi- ja omavalitsustelt, olgu hoolekande või toetuse korras ülalpidamist saavad, 3) eraasutistelt ja isikutelt saadud toetustest elavad, 4) karistust kandvad vangid ja 5) deklaseeritud isikud.

Admin. üksuste järgi rahvastiku % jaotumisest nähtub, et põllumajanduslikust rahvastikust elab osa, kuigi mitte suur, ka linnus (2,9%) ja alevs (0,9%) ja vastupidi, teiste tööhärude rahvastikust maal koguni suurel määral, — tööstuslikust 31,8%, kaubanduslikust 15,4%, transport- ja side rahvastikust 26,8%, ühiskondliku ala rahvastikust 26,0%, maja- ja isikuteenistusest elavaist 17,8% ja mitte tööga, vaid muul teel ülalpidamist saajaist koguni 37,6% (viimaste hulgas on arvestatud ka taluperemehed, kes elavad kas talu rendist, või saavad talupidajatelt lastelt lahus leivas olles ülalpidamiseks raha ja moonu). See näitab, et ei saa maarahvast lugeda identseks põllumajanduse rahvastikuga ja sel alusel maarahvast seada vastu linnarahvale kui eritööaladesse kuuluvaile, vaid linn ja maa moodustavad töölt ning tegevuselt, veel enam aga tarbimiselt, lahutamatu terviku.

Millisel määral üksikuis linnus, alevs ja mais esineb eritööhärude rahvastikku, näitab % jagumine tööhärude järgi. Sellest selgub, et maal põllumajanduslik rahvastik esineb 83,0%-ga, kuna 16,1% elatub muudest tööhärudest. Viimastest on esikohal tööstus — üldse 8,2%, ent kohati, nagu Viru- ja Harjumaal, see tõuseb üle 10%; kuid ka Järva-, Tartu- ja Valgamaal on tööstusest elatuvate osatähtsus võrdlemisi kõrge. Madalaim aga on tööstusest ja vastavalt kõrgem põllumajandusest elatava rahvastiku % Põhimaal, samuti Lääne- ja Saaremaal. Alevs ja linnade rahvastik üldse pea võrdsele määrale hangib omale ülalpidamist eeskätt tööstusest, kuna teisel kohal asub linnus ühiskondlik tegevus, alevs aga põllumajandus ja kolmanda kohal jällegi ühteviisi nii linnus kui alevs kaubandus. Seega üldiselt meie alevs, kui eeskätt tööstuse ja kaubanduse

keskused, palju linnust ei erine. Ainult üksikud nende seas on säilitanud kas ülekaalvalt või kõrgel määral põllumajandusliku ilme, nagu Kallaste (65,5%), Mustla (45,7%), Otepää (nüüd juba linn — 37,0%), Mustvee (32,0%) jne. Ent sama võime nentida ka mõne linna kohta, nagu Tõrva (34,0%), Paldiski (24,8%) ja ka Põltsamaa (20,8%). Teiste tööhäruude osatähtsus rahvastiku ülalpidajana nii linnus kui aleveis erineb valdavadest märgatavalt ja kohati näivad esinevat linn- või alevasulat kujundava tegurina, nagu transport- ja side Tapal (29,3%) ning Mõisaküläs (20,4%).

Admin.-üksuste järgi rahvastiku suhteliseks jaotamiseks leidub andmeid teisel — rahvastiku käsitluses; tabel 1 lõpus aga on antud admin.-üksuste järgi täistarbijate jaotus. Teostatud on see erilise suhtelise tarbimisastmestiku abil. Tugedes eestlaste kohta kasustada olevaile kehakaalu andmeile, eriti noorte kasvuaajast, on loetud suhteliselt täistarbijatele võrduvaiks: mehed 18 a. ja vanemad = 1,00, naised 18 a. ja vanemad = 0,85, 16—17 a. poisid = 0,35, 16—17 a. tüdrukud = 0,80, edasi mõlemad sood ühtlaselt, 10—15 a. = 0,70, 8—9 a. =

0,40, 6—7 a. = 0,35, 4—5 a. = 0,30, 2—3 a. = 0,25, 1 a. = 0,20 ja — 1 a. = 0,15. See oleks eesti toitlusastmestik, mis pisut erineb teistest sellelaadsetest ja peaks olema sobivam eesti rahvastikule. Tingitud rahvastiku soolistest ja vanuslikest erinevustest täistarbijate jagunemine erineb kogu rahvastiku jagunemisest: linnus on täistarbijaid suhteliselt rohkem kui rahvastikku — 30,0%:28,9% vastu, aleveis on mõlemate osatähtsus võrdne — 2,4% ja maal vastupidi täistarbijaid vähem — 67,0%:68,7% vastu. Veel suuremad on erinevused üksikuis linnus, aleveis ja maades. Kuid olulisemad on siin absoluut- arvud, mis näitavad tarbimise ehk toitainete turumahtu. Tugedes neile ja büdžetiliste uurimuste andmeile, on võimalik võrdlemisi suure täpsusega arvutada toitainete tarvidust üldse ja kohalike turude järgi.

Erilist tähelepanu pälvi rahvastiku ülalpidamisbaasina üksikute tööhäruude osatähtsuse ajaline muutumine. Võimalusi seda jälgida on vaid 1897. a. peale (tab. 2); varemaste aegade kohta vastavad andmed on puudulikud, mispärast neid tabelis pole toodud.

Rahvastiku ositus tööhäruude järgi 1897, 1922 ja 1934 a.
Répartition de la population d'après les branches du travail en 1897, 1922 et 1934.

2.	Praegusel maa-alal		1897 a. maa-alal			Territoire présent		Territoire de 1897		
	1934	1922	1934	1922	1897	1934	1922	1934	1922	1897
	Arv — Nombre.					%				
Põllumajandus — Agriculture	662 561	652 613	595 281	587 133	621 182	58,8	59,0	58,5	58,7	64,8
Tööstus — Industries	195 949	174 106 ¹⁾	177 531	157 116	137 566	17,4	15,7	17,4	15,7	14,3
Kaubandus — Commerces	55 509	46 826 ²⁾	50 947	42 134	26 900	4,9	4,2	5,0	4,2	2,8
Transport ja side — Transports et communications	38 193	37 023	35 151	33 052	19 324	3,4	3,3	3,5	3,3	2,0
Ühiskondlik tegevus — Administration publique et professions libérales	73 042	61 912	60 785	50 646	31 504	6,5	5,9	6,6	5,7	3,8
Maja- ja isikuteenistus — Service domestique	18 046	17 930	42 446	33 061	85 574	1,7	1,9	4,1	3,3	9,0
Tööhäru teadmata* — Groupe inconnu	26 828	82 914				2,4	7,5			
Kapitalist elavad, pensionärid ja hoolealused — Retraités ou personnes sans profession	54 925	34 335	50 261	30 331	30 142	4,0	3,1	4,9	3,1	3,8
Kokku — Total	1 126 413	1 107 059	1 018 402	999 473	958 351	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kuna üksikute rahvaloenduste andmete töötlisel rahva tööhäruuline jaotamine on teostunud igakord pisut erinevalt, siis toodud (tab. 2) arvude võrdlus saab olla vaid ligikaudne. Seejuures erilisi raskusi valmistab „teadmata tööhäru“, (vahelduva tööhäru ja rahvaloenduse ajal töötava isikute) erinevalt teostatud paigutus. Kapitalist ja hoolekandest elatuvate rühma osatähtsuse kasvu viimasel aastakümnel aga on põhjustanud nii pensionäride ja hoolealuste arvu suurenemine iseseisvuse ajal teostatud sotsiaalse kindlustuse tagajärjel, samuti kapitalist elatuvate arvu kasvamine osalt majandusliku jõukuse kasvamise tagajärjel, osalt aga siiski pärijatele edasiantud talude arvel elatuvate vanaperemeeste arvel, keda 1922. a. erinevalt arvati 1934. a. kapitalist elatuvate liiki, kui nad elasid talundipidajast eraldi leibkonnana.

Üksikutesse tööhäruadesse kuuluva rahvastiku vahekorra täpsamaks jälgimiseks on otstarbekohane kõrvaldada teadmata rühma mõju, nii kui see on teostatud järgnevas abitabelis — eeldusel, et teadmata tööhäruuga isikud on pärit üksikult aladelt enamvähem proportsionaalsel määral.

Rahvastiku ositus tööhäruude järgi

	Praegusel maa-alal		1897. a. maa-alal		
	1934	1922	1934	1922	1897
Põllumajandus	60,3	63,9	60,0	63,8	70,1
Tööstus	17,8	17,0	17,0	17,0	15,5
Kaubandus	5,1	4,8	5,1	4,6	3,0
Transport ja side	3,5	3,6	3,5	3,6	2,2
Ühiskondlik tegevus	6,7	6,1	6,8	6,2	3,6
Maja- ja isikuteenistus	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8
Väljaspool toodud tööhäru-					
sid seelavad	4,9	3,1	4,0	3,1	3,8
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ 1 307 isikut apteekides tegevate leibkonnisse kuuluvaina on 1934 a. arvestatud kaubanduse, eelmisel rahvaloendusel aga tööstuse (arstirohude valmistus) all.

²⁾ Ühes deklasseerituga — Avec les personnes déclassées.

Toodu kohaselt võib nentida, et põllumajandusest ülalpidamist saava rahvastiku osatähtsus on aasta kohta langenud keskmiselt arvates kasvaval määral, vastupidiselt varem nenditud maaelanike arvu vähenevale kahanemisele. Tingitud on selline nähtus peale rahvastiku maalt hinniirdumise ka maal tööstuse ja kaubanduse alal tegevate arvu kasvamisest. Üldiselt aga tööstuse ja kaubanduse osatähtsus on kasvanud progressiivselt, samuti kui ühiskondlikul alal tegevate osatähtsus on kasvanud eriti suuresti 1897. ja 1922. a. vahel — mitte üksnes aastate arvu vaid veel enam vaheajal teostunud ühiskondlike muudatuste mõjul. Mitte üksnes riigi ja omavalitsuste, vaid ka vabakutselise tegevuse

alal on teostunud suur kasv, võrreldes möödunud sajandi lõpuga. Transpordi osatähtsus rahvastiku ülalpidajana, peale suuremat kasvu 1897—1922. a. vahel, aga on viimasel aastakümnel kahanenud — peamiselt hobutranspordi asendumise tõttu autotranspordiga, samuti raudteel koosseisude vähendamise mõjul. Lõpuks, majajate arv esineb üsna stabiilsena.

Võrdluseks teiste riikidega on rahvastiku jagunemisest tööharude järgi andmeid toodud (tab. 3) võrdlemisi piiratud ulatuses — sobivate võrdlusandmete raskesti hangitavuse tõttu. Ent toodust piisab eesti rahvastiku elatusallikate iseloomustuseks. Nimelt selgub, et Eestis põllumajanduse osatähtsus

Rahvastiku ositus tööharude järgi Eestis ja välisriigis.
Répartition de la population d'après les branches du travail dans les divers pays.

3.	Eesti	Läti	Norra	Rootsi	Saksa	Soome	N.S.V.L.	Taanid	Tšehhoslovakkia
	1934	1930	1930	1930	1933	1930	1926	1930	1930
	Arv — Nombre.								
Põllumajandus	602 561	1 122 040	1 035 020	2 134 867	13 001 000	2 007 605	114 055 516	1 040 018	5 086 050
Tööstus	106 040	288 884	774 031	1 046 057	25 328 000	560 004	12 172 468	1 016 098	5 170 386
Kaubandus	55 509	121 765	285 555	821 553	—	137 297	3 170 622	379 731	1 031 518
Transport ja side	38 193	85 217	272 805	430 000	11 042 000	125 047	4 008 270	250 115	808 200
Ühiskondlik tegevus	73 642	123 812	155 257	325 002	5 063 000	128 470	4 081 056	203 439	867 482
Maja- ja isikuteenistus	18 040	40 098	27 952	238 020	1 317 000	40 862	472 437	271 831	313 470
Väljaspool tööharusid	55 626	33 778 ¹⁾	253 031	509 032	8 807 000	140 912	2 649 880	333 867	1 229 861
Kokku	1 100 486	1 825 493	2 804 251	6 106 590	65 218 000	3 150 166	14 151 254	3 504 999	14 507 176
Teadmata tööharu	25 927	74 552	9 943	35 001	—	230 582	5 508 061	45 637	222 360
Üldse	1 126 413	1 900 045	2 814 194	6 142 191	65 218 000	3 380 748²⁾	14 707 915²⁾	3 550 636	14 729 536
	%								
Agriculture	60,2	61,5	30,0	35,0	21,0	63,7	80,0	30,0	35,0
Industries	17,8	15,8	27,6	31,0	38,8	17,8	8,6	29,0	35,6
Commerces	5,0	6,7	10,2	8,5	—	4,3	2,3	10,8	7,1
Transport et communications	3,5	4,7	9,7	7,1	16,9	4,0	2,8	7,1	5,6
Administration publique et professions libérales	6,7	6,8	5,6	5,3	7,8	4,1	3,5	5,8	6,0
Service domestique	1,7	2,7	1,0	3,9	2,0	1,3	0,3	7,8	2,2
Retraités ou personnes sans profession	5,1	1,8	0,0	8,3	13,5	4,8	1,9	9,5	8,5
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Groupes inconnus	2,3	3,9	0,4	0,6	—	0,8	3,7	1,3	1,5
Gr. total	—	—	—	—	—	—	—	—	—

rahvastiku ülalpidamises on Euroopa olude kosest harukordselt kõrge — ainult Soome, Läti ja eriti Vene põllumajandus ületab seda. Sõltuvuse põllumajanduse osatähtsusest tööstuse, kaubanduse ning transpordi osatähtsus on üsna madal. Seevastu ühiskondliku tegevuse osatähtsus Eestis on võrdlemisi kõrge, lähenedes rohkem Saksa oludele. Maja- ja isikuteenistus Eestis ületab küll mõnegi esindatud riigi, kuid jääb siiski taha nii Lätist, Saksast ja Tšehhoslovakkias kui eriti Rootsist ja Taanist, kus see tööharu evib kõrge osatähtsuse. Mitte tööst saavutatud sissetulekutest elatava rahvastiku osatähtsus Eestis ületab küll Vene, Läti ja Soome, kuid jääb siiski palju taha teistest võrreldavatest riikidest, mis küll osutab rahva madalale jõukusele, kuid ühes sellega tõstab rahva töölerakenduse määra, nii kui näeme allpool.

2. Rahvastiku vanuslik koostis tööharude järgi.

Age de la population d'après les branches du travail.

Rahvastiku vanuslik koostis, nii kui nähtub toodud andmeist (tab. 4), erineb tööharude järgi suuresti. See pärast ka siin on võrreldavus saavutatud vaid täistarbijate arvutamise teel. Üldisest täistarbijate arvust — 889 730 — kuulub põllumajandusse valdav osa — 57,5%: rahvastikuarvust 60,2% vastu, tööstusse 17,7%:17,8% vastu, kaubandusse 5,1%: 5,0% vastu, transport ja sisesse 3,5%:3,5% vastu, ühiskondlikku tegevusse 6,8%:6,7% vastu, isikuteenistuse alale 1,8%:1,7% vastu, väljaspoole toodud tööharudesse 5,2%: 5,1% ning lõpuks teadmata tööharudesse 2,4%:2,4% vastu. Seega täistarbijate ositumine tööharude järgi erineb kogu rahvastiku jagunemisest suurimal määral vaid põllumajanduses

¹⁾ Eraldatud teadmata tööharust arvutuse teel 1925 a. andmete alusel.

²⁾ Tööharulisest jaotusest osa rahvastikust on jäetud välja.

Rahvastiku vanuslik koostis kõhtarude järgi — Age de la population d'après les branches des travaux.

	14—						15—19						20—29						30—39						40—49						50—59						60—69						70—						Tõstarjate arv (arvutatud N. (calculés) des consomm. adults.)
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%											
I. Põllumajandus	...																																										512 187						
1. Põllupidamine	...																																										480 018						
2. Aiandus ja mesindus	...																																										4 860						
3. Metsandus	...																																										15 413						
4. Kalandus	...																																										12 898						
II. Tööstus	...																																										158 065						
III. Kaubandus	...																																										158 065						
IV. Transport ja side	...																																										45 848						
V. Ühiskondlik tegevus	...																																										30 807						
VI. Meis- ja isikuteenimine	...																																										60 178						
VII. Väijaspool loodud tööharuist seis- vad isikud	...																																										15 769						
VIII. Tööharu teadmata	...																																										48 184						
Üldse	...																																										2 117 6						
I. Agriculture	...																																										254 955						
1. Agriculture et élevage	...																																										235 377						
2. Horticuture et apiculture	...																																										1 961						
3. Sylviculture	...																																										10 276						
4. Pêche	...																																										7 851						
II. Industries	...																																										84 182						
III. Commerce	...																																										21 502						
IV. Transport et communications	...																																										18 185						
V. Administration publique et profes- sions libérales	...																																										38 393						
VI. Services domestiques	...																																										2 011						
VII. Hors des groupes nommés	...																																										18 840						
VIII. Groupe inconnu	...																																										10 277						
Total	...																																										443 275						
I. Põllumajandus	...																																										257 292						
1. Põllupidamine	...																																										244 641						
2. Aiandus ja mesindus	...																																										2 409						
3. Metsandus	...																																										5 187						
4. Kalandus	...																																										5 045						
II. Tööstus	...																																										73 903						
III. Kaubandus	...																																										23 841						
IV. Transport ja side	...																																										12 872						
V. Ühiskondlik tegevus	...																																										20 786						
VI. Meis- ja isikuteenimine	...																																										13 778						
VII. Väijaspool loodud tööharuist seis- vad isikud	...																																										27 844						
VIII. Tööharu teadmata	...																																										10 899						
Kokku	...																																										446 455						
I. Agriculture	...																																										261 929						
1. Agriculture et élevage	...																																										243 832						
2. Horticuture et apiculture	...																																										1 927						
3. Sylviculture	...																																										11 832						
4. Pêche	...																																										6 336						
II. Industries	...																																										89 636						
III. Commerce	...																																										119 632						
IV. Transport et communications	...																																										142 021						
V. Administration publique et profes- sions libérales	...																																										34 981						
VI. Services domestiques	...																																										3 498						
VII. Hors des groupes nommés	...																																										4 138						
VIII. Groupe inconnu	...																																										2 168						
Total	...																																										631 525						

— seal laste suurema osatähtsuse tõttu; mujal on erinevused väikesed või koguni puuduvad. Põllumajandusliku rahvastiku vanuslik koostis erineb teiste alade koostisest mitte üksnes laste, vaid ka raukade kõrgelt osatähtsusest — arvestamata väljaspool tööharusid seisvate rühma; 60 a. vanuste isikute % põllumajanduses on kõrgeim — 13,5%, eeskätt naiste arvel (14,4%: meeste 12,6% vastu). See tõttu keskmises täistööeas seisvate osatähtsus on põllumajanduses madalam kui teistes tööharudes.

Ent põllumajandusliku rahvastiku vanuslik koostis erineb suuresti ka erialade järgi. Nimelt, selle väikearvulisem haru — aiandus ja mesindus, esineb madala laste % juures eriti kõrge raugaaliste osatähtsusega (19,1%): on ju mesindus sobivaim elukutse vanemealistele! Metsanduses seevastu on raukade % võrdlemisi madal ja laste % koos kalandusega kõrgemaid.

Teiste tööharude rahvastikus on laste % kõikjal madalam keskmisest (23,9%). Sellele kõige lähema arvuga esineb siiski transport ja side, kui teistest suurimal määral maaga seotud töoharu (m. s. maal elavad raudteelased!). Madalaim on laste % maja- ja isikuteenistuse harus, kui kõrgeimal määral vallasnaiste tööalal, — nii kui seda näitab ka eritlus soo järgi: meeste seas selles tööharus laste % on suhteliselt küllaltki kõrge.

Sügavamalt pilku rahvastiku vanuslikku koostisse ülalpidamis- (töö-) harude järgi võimaldab noorte (—19 a.) ja raukade (60 a. —) arvu võrdlus täistööealistega (20—59 a.); eriti kui võrrelda kahe rahvaloenduse andmeid (tab. 5).

Noorte ja raukade % täistööealiste (20—59 a.) arvu alusel.
Importance comparée des jeunes gens et vieillards en % au total des âgés de 20—59 ans.

5.	Noored —19 a. Jeunes gens		Raukad 60— a. Vieillards	
	1934	1922	1934	1922
Põllumajandus — Agriculture	64,0	78,0	25,6	24,2
Tööstus — Industries	42,3	50,4	14,2	14,7
Kaubandus — Commerce	35,4	40,0	14,0	12,7
Transport ja side — Transport et communications	43,0	58,8	12,0	12,0
Ühiskondlik tegevus — Administration publique et professions libérales	35,4	33,1	10,4	8,5
Maja- ja isikuteenimine — Service domestique	20,2	27,8	22,4	22,1
Väljaspool toodud tööharusid seisvad isikud — Hors des groupes nommés	49,0	50,0	123,2	103,7
Tööharu teadmata — Groupe inconnu	39,7	60,2	22,3	22,7
Üldse — Total	53,0	66,8	24,0	22,3

Üldiselt vahekorrad on püsinud enamvähem samalaadseina. Noorte arvult esineb põllumajandus erandlikus seisukorras; sellele järgnevad langevas järjekorras: väljaspool tööharusid seisvad, kuhu kuuluvad ka lastekodude kasvandikud, ning transport ja side, tööstus, kaubandus, ühiskondlik tegevus ning rea lõpus maja- ja isikuteenistus. Kuid võrreldes noorte arvu muutust kahe rahvaloenduse vahel, leiame selle langenud (arvestamata ebavõrrel-davat teadmata tööharu) kõige enam põllumajanduse

alal (16,6 punkti võrra), siis kaubanduses (14,5), tööstuses (14,1) transport ja sides (13,0) ning võrdselt maja- ja isikuteenistuse alal ning väljaspool tööharusid seisvail (7,0), s. t. peagu noorte rohkuse järjekorras. Ainsama suurema erandina esineb noorealiste arvu kasv (2,3 p. võrra) ühiskondliku tegevuse alal. See on tingitud sel alal töötajate seas suurest noorte arvust, kelle sigimus keskeasse jõudes järjest kasvab.

Raukade arv esineb ja on kasvanud suuremal määral loomulikult väljaspool tööharusid seisvate juures, kuhu kuuluvad koos kapitalist elatuvatega ka pensionärid ja hooaalused. Tööhäruades on raukade arvu kasv suurim kaubanduse alal (2,2 punkti võrra), siis madalaima arvuga ühisk. tegevuse alal (1,0) ja kolmandas järjekorras raukaderohkel põllumajanduse alal (1,4). Tööstuses aga on suhteline raukade arv koguni kahanenud (0,5 p. võrra), kuna transp. ja sides on see püsinud endisel tasemel. Kõige selle juures aga peab pidama silmas, et üksikute tööhäru raukade suhteline arv pole ainult sõltuv tervislikest tingimustest ja eluvõimest, vaid ka tööhäru kuu-luvate täistööealiste arvu kasvust või kahanemisest tööhäru vahetuse mõjul ja eriti raukade väljalangemisest tööhäru väljaspool tööharusid seisvate rühma. Viimane tegur võib mõjustada kõige rohkem ühiskondliku tegevuse rühma — riigi- ja omaval. teenijate pensionile mineku tõttu, samuti tööstust — tööliste invaliidistumisel ja raugastumisel hooekande alla sattumise tõttu. Noorte osatähtsust aga võib mõjustada peale tööhäru kuuluva rahvastiku sigimuse ja suremuse vaid tööhäru vahetusest tingitud täistööealiste arvu muutus.

Kirjeldataud muutused tööhäru järgi rahvastiku vanuslikus koostises on mõjustanud ka täistarbivate arvu muutusi, rääkimata rahvastiku koguarvu kasvamise mõjust. Samuti on oodata täistarbivate arvu muutumist ka tulevikus; sest, nii kui selgitatud rahvastiku käsitlusel, rahvastiku vanuslik koostis muutub mõnda aega ka siis, kui sündimus ja suremus peaks jääma püsima oleviku tasemele. Sellisel oletusel on võimalik arvutada ka tõenäolist tarbijate arvu tulevikus. Praktiliselt võiks sel tähtsust olla vaid lähemate aastakümnete kohta; sellepärast piirdumegi siin vaid järgmiste arvudega:

Täistarbivate arv	
arv tul.	1934 = 100
1934	800
1940	900
1945	900
1950	905
1955	890

Toodust järgneb, et oodatud tarbijate arvu kasvamine on võrdlemisi piiratud, kui ei teostu olulisemaid muutusi meie rahvastiku bioloogias, — niivõrd piiratud, et see siseturu mahtu ei suuda oluliselt mõjustada. Pigemini seda mõjustavad palju suuremas ulatuses muutused tarbimise laadis ja määras. Pealegi, see on kergemini reguleeritav kui tarbijate arvu suurendamine.

3. Rahvastiku suhe töötajateks on järgnevas

Caractère de l'activité de la population.

leotud kõik isikliku tööga iseseisvat sissetulekut saavutajad („aktiivsed“) ja oma perekonnapea ettevõttes või kutsetöös kaasa aitajad („palgata töötajad perekonnaliikmed“). Tööks aga on loetud ühiskondlikult tunnustatud ülalpidamist andev pidev tegevus varade tootmise ja vahendamise ning teenimise alal (v. allpool).

Sellise piiritleu kohaselt on loetud töötajaiks ühes teistega ka maja- ja isikuteenijad, kui nad tegelevad palgalistena. Oma või oma perekonna tarvitusmajapidamises tegutsejaid sellekohaselt töötajaiks pole loetud, kuigi sisuliselt nende tegevus ei erine palgaliste majateenijate tegevusest. Sellist vahetegevust põhjustavad ühiskondlikud traditsioonid ja ka statistilised kaalutlused. Nimelt, võimata on tõmmata selget piiri oma kodumajapidamises tege-

vate ja mittetegevate vahel. Kuid tunnustades kodumajapidamises tegutsemist siiski tähtsaks ühiskondlikuks ülesandeks, on sel alal tegevateks registreeritud isikud, väheste eranditega naised, mahutatud kõrvuti aktiivsete ja palgata töötajatega erilise töösuhterühma — see võimaldab neid tarbekorral käsitleda ka koos töötajatega.

Eelselgitatu kohaselt on 1934. a. rahvaloenduse tööhäruiline andmestik liigitatud nelja rühma: 1) aktiivsed — iseseisvat sissetulekut saavutajad tööga või muul viisil (väljaspool tööhäruis seisevate rühmas), 2) palgata töötajad perekonnaliikmed, 3) kodumajapidamises tegevad perekonnaliikmed, 4) ülalpeetavad, kes ei tee tööd ega tegele kodumajapidamise alal. Kogu rahvastiku suhtes see jaotus ei näita puhtalt töötajate arvu, vaid selle saavutamise (allpool) andmestiku ümberrühmitamise teel. Siin sissejuhatusena käsitleme töösuhterühmi antud kujul (tab. 6).

Rahvastiku suhe tööga 1934 a. — *Caractère de l'activité de la population.*

6.	Arv							%				
	Töötajad ja töötava iseseisvat sissetulekut saavutajad			Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Üldse	Travailleurs et personnes avec un revenu indép.					
	Kokku	Naised					Dont					
		Aktiivsed	Palgata töötajad perekonnaliikmed	Personnes actives	Membres de famille travaillant sans rémunération.	Membres de famille occupés dans le ménage	Personnes passives entretenues	Total				
Kokku — Total.												
1. Põllumajandus	446 266	218 891	232 375	17 340	108 955	662 561	67,4	32,3	85,1	2,6	30,0	100,0
2. Tööstus	102 849	100 517	2 332	34 813	58 287	195 049	52,5	51,9	1,2	17,6	20,7	100,0
3. Kaubandus	30 148	27 781	2 367	9 134	16 287	55 569	64,3	50,0	4,3	16,4	20,3	100,0
4. Transport ja side	16 667	16 621	46	8 645	12 881	38 193	43,0	43,5	0,1	22,7	33,7	100,0
5. Ühiskondlik teg.	39 083	39 021	62	12 700	21 859	73 642	53,1	53,0	0,1	17,2	20,7	100,0
6. Maja- ja isikuteenim.	16 128	16 122	6	877	1 941	18 946	85,1	85,1	0,0	4,6	10,3	100,0
7. Väljasp. toodud tööh. seisev.	42 416	42 416	—	4 942	8 268	55 628	76,2	76,2	—	8,9	14,9	100,0
8. Tööhäru teadmata	14 813	14 746	67	3 147	7 097	25 927	57,2	56,9	0,3	12,1	30,7	100,0
Kokku	708 370	471 115	237 253	91 598	326 445	1126 413	62,9	41,8	21,1	8,1	29,0	100,0
Mehed — Hommes.												
1. Agriculture	218 491	150 127	68 364	8	93 370	311 860	70,1	48,2	21,0	0,0	29,0	100,0
2. Industries	70 807	69 641	1 166	13	26 841	97 651	72,5	71,3	1,2	0,0	27,5	100,0
3. Commerces	17 349	16 827	522	5	7 377	24 731	70,2	68,1	2,1	0,0	29,8	100,0
4. Transport et communications	14 934	14 900	34	0	5 971	20 911	71,4	71,2	0,2	0,0	28,6	100,0
5. Administration publique et professions libérales	28 107	28 079	28	12	10 017	38 136	73,7	73,6	0,1	0,0	26,3	100,0
6. Service domestique	1 468	1 466	2	—	881	2 349	62,5	62,4	0,1	—	37,5	100,0
7. Hors des groupes nommés	17 717	17 717	—	4	3 738	21 454	82,6	82,0	—	0,0	17,4	100,0
8. Groupe inconnu	8 397	8 382	15	1	3 379	11 777	71,8	71,2	0,1	0,0	28,7	100,0
Total	377 370	307 139	70 131	49	151 569	528 888	71,3	58,1	13,2	0,0	28,7	100,0
Naised — Femmes.												
1. Põllumajandus	227 775	63 764	164 011	17 332	105 585	350 692	65,0	18,2	40,8	4,0	30,1	100,0
2. Tööstus	32 042	30 870	1 166	34 800	31 446	98 288	32,0	31,4	1,2	35,4	82,0	100,0
3. Kaubandus	12 799	10 954	1 845	9 129	8 010	30 538	41,5	35,5	0,0	29,9	100,0	
4. Transport ja side	1 733	1 721	12	8 639	6 910	17 282	10,0	0,0	0,1	50,0	40,0	100,0
5. Ühiskondlik teg.	10 976	10 942	34	12 888	11 842	35 500	30,9	30,8	0,1	35,7	33,4	100,0
6. Maja- ja isikuteenim.	14 660	14 656	4	877	1 000	16 507	88,3	88,3	0,0	5,3	6,4	100,0
7. Väljasp. tood. tööh. seisev.	24 609	24 609	—	4 938	4 535	34 172	72,3	72,3	—	14,4	13,3	100,0
8. Tööhäru teadmata	6 410	6 384	26	3 148	4 588	14 150	45,4	45,0	0,4	22,2	32,4	100,0
Kokku	331 100	163 976	167 124	91 549	174 876	537 525	55,4	27,4	28,0	15,3	29,3	100,0

Toodust selgub, et iseseisva sissetulekuga ja ühes sellega tarbimise alal iseseisvaid isikuid leidub meeste seas 58,1%, naiste seas peagu poole väiksemal määral — 27,4%, üldse rahvastikus 41,8%. Seega

58,2% rahvastikust esineb oma tarvete rahuldamise alal teistest enam või vähem sõltavana. Viimastest suure osa moodustavad palgata töötajad perekonnaliikmed — üldse 21,1%, meestest 13,2%, naistest

28,0%. Võttos nendega koos ka kodumajapidamises tegevaid, saame perekondlike sidemete tõttu tasuta töötajaid üldse rahvastikust 29,2%, meestest 13,2%, naistest aga 43,3%. Koos aktiivsetega moodustavad kõik tegevuses olevad isikud: üldse 71,0%, mehi 71,3%, naise 70,7%. Seega on mõlemad sood pea ühtlasel määral kasulikult tegevad, kuigi osalt erineval aladel. Ülejäänud osa rahvastikust moodustavad ülalpeetavate nimetuse alla koondatud mittetegevad isikud, peamiselt elule ettevalmistuvad lapsed, haiged, raugad ja muud tegevusetud. Üksikutes tööharudes selliste arv osutub kõikumaks peamiselt naiste arvel, kuna meeste juures nende % kõigub vähem, arvatud välja maja- ja isikuteenistuse ning väljaspool töö-

harusid seisvate rühmad. Mõlemad need rühmad omavad erilist seisukohta elus, esimesed oma töökoha tõttu suurel määral võrastes leibkondades, teised oma koostise tõttu. Viimastest eelkõneletud mõttes kasulikult tegevad on ainult kodumajapidamises tegevad, kuna teisi, arvatud ühes aktiivseid, kõiki tuleb lugeda mittetöötajaks.

Kirjeldatud töösuhte rühmadest köidavad erilist tähelepanu palgata töötajad perekonnaliikmed, keda leidub suurel arvul põllumajanduses. Teistes tööharudes, kus perekond esineb peamiselt tarvitumajapidamisena ja leibkonnana ning töötajate leibkonnaliikmete töökoht on enamikul juhtudel lahus elukorterist, leidub palgata töötajaid perek-

Rahvastiku suhte töõga administratiiv-üksuste järgi (ilma eriti arvestatuteta).
Caractère de l'activité de la population d'après les unités administratives.

7.	Arv — Nombre						%					
	Töötajad ja tööta iseseisvat sissetulekut saavutajad			Kodumajapidamises tegevad			Travailleurs et personnes avec un revenu indépendant.					
	Kokku	Neist		Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Üldse	Total	Dont		Membres de famille occupés dans le ménage	Personnes passives (entretenues)	Total
Aktiivsed		Palgata töötajad perekonn.	Personnes actives					Membres de famille travail. sans rémunér.				
	Kokku — Total											
Linnad	175 850	172 240	3 610	54 349	92 808	323 007	54,4	53,3	1,1	16,8	28,9	100,0
Alevid	13 445	12 789	656	4 758	8 616	26 819	50,2	47,7	2,5	17,7	32,1	100,0
Vallad	510 079	277 082	232 998	32 432	225 013	767 535	66,5	36,1	30,4	4,2	29,2	100,0
Virumaa	68 066	38 544	30 422	5 877	32 305	107 239	64,3	35,0	28,4	5,5	30,2	100,0
Järvamaa	32 087	18 671	13 416	2 336	14 502	49 015	65,5	38,1	27,4	4,8	29,7	100,0
Harjumaa	57 888	33 861	24 022	5 214	25 808	88 405	64,0	37,7	27,2	5,0	29,2	100,0
Läänemaa	46 224	23 074	23 150	2 220	20 492	68 936	67,1	33,5	33,0	3,2	29,7	100,0
Saaremaa	33 918	16 608	17 311	1 177	10 277	51 373	66,0	32,3	33,7	2,3	31,7	100,0
Pärnumaa	46 003	27 125	18 878	3 362	19 433	68 793	66,8	39,4	27,4	4,9	28,3	100,0
Viljandimaa	40 001	28 958	16 943	1 804	15 867	58 622	69,8	40,0	28,0	3,2	27,0	100,0
Tartumaa	75 372	44 045	31 327	5 649	32 048	113 069	66,7	39,0	27,7	6,0	28,3	100,0
Valgamaa	17 289	10 428	8 861	1 470	7 078	25 837	66,9	40,4	26,5	5,7	27,4	100,0
Võrumaa	52 063	29 998	25 665	2 368	20 733	75 804	69,5	36,0	33,9	3,1	27,4	100,0
Petserimaa	39 238	14 270	24 993	925	20 250	60 438	65,0	23,6	41,4	1,5	33,5	100,0
Üldse	699 365	462 111	237 254	91 559	326 437	1117 361	62,6	41,4	21,2	8,2	29,2	100,0
	Mehed — Hommes.											
Villes	99 648	96 531	1 117	32	42 081	141 761	70,3	69,5	0,8	0,0	29,7	100,0
Bourgs	8 181	7 918	263	4	3 948	12 133	67,4	65,2	2,2	0,0	32,6	100,0
Communes rurales	260 497	191 747	68 750	13	105 533	366 045	71,2	52,4	18,8	0,0	28,8	100,0
Virumaa	37 205	27 936	9 209	—	15 417	52 622	70,7	53,1	17,0	—	29,9	100,0
Järvamaa	16 903	13 149	3 814	1	6 949	23 013	70,9	55,0	15,9	0,0	29,1	100,0
Harjumaa	30 462	23 491	6 971	—	11 949	42 411	71,9	55,4	16,4	—	28,2	100,0
Läänemaa	23 113	16 303	6 810	1	9 629	32 643	70,8	49,0	20,9	0,0	29,2	100,0
Saaremaa	15 246	10 346	4 900	2	7 509	22 847	66,7	45,3	21,4	0,0	33,3	100,0
Pärnumaa	23 863	18 301	5 592	2	9 080	32 945	72,4	55,6	16,8	0,0	27,0	100,0
Viljandimaa	20 360	15 794	4 560	1	7 371	27 732	73,4	56,0	16,5	0,0	26,6	100,0
Tartumaa	38 764	29 744	9 020	2	14 849	53 615	72,3	55,5	18,8	0,0	27,7	100,0
Valgamaa	9 057	7 182	1 925	2	3 232	12 291	73,7	68,0	16,7	0,0	29,3	100,0
Võrumaa	26 551	18 614	7 937	1	9 782	36 334	73,1	51,2	21,9	0,0	28,0	100,0
Petserimaa	18 913	10 937	7 978	1	9 778	28 692	65,9	33,1	27,8	0,0	34,1	100,0
Total	368 326	298 196	76 130	49	151 564	519 939	70,8	57,3	13,5	0,0	29,2	100,0
	Naised — Femmes.											
Linnad	76 202	73 709	2 493	54 317	50 727	181 246	42,0	40,6	1,4	30,0	28,0	100,0
Alevid	5 264	4 971	293	4 754	4 068	14 686	35,8	33,1	2,7	32,4	31,8	100,0
Vallad	249 573	95 335	164 238	32 439	119 478	401 439	62,2	21,3	40,9	8,1	29,7	100,0
Virumaa	31 761	10 808	21 153	5 877	16 978	54 616	58,1	19,4	38,7	10,8	31,1	100,0
Järvamaa	16 124	5 522	9 602	2 335	7 643	25 102	60,3	22,0	38,3	9,3	30,4	100,0
Harjumaa	26 921	9 870	17 051	5 214	13 855	45 904	58,0	21,6	37,1	11,3	30,1	100,0
Läänemaa	23 111	6 771	10 340	2 210	10 063	30 203	63,7	18,7	45,0	0,1	30,2	100,0
Saaremaa	18 673	6 262	13 411	1 175	8 678	28 526	65,5	22,0	43,5	4,1	30,4	100,0
Pärnumaa	22 140	8 824	13 316	3 360	10 863	35 853	61,7	24,6	37,1	0,4	28,9	100,0
Viljandimaa	20 541	8 184	12 377	1 893	8 480	30 890	66,5	20,4	40,1	6,0	27,5	100,0
Tartumaa	30 008	14 301	22 307	5 047	17 199	59 454	61,0	24,1	37,6	9,5	28,0	100,0
Valgamaa	5 232	3 296	4 936	1 468	3 840	13 546	60,8	24,3	36,6	10,8	28,4	100,0
Võrumaa	26 112	8 384	17 728	2 367	11 001	39 470	66,1	21,2	44,9	6,0	27,9	100,0
Petserimaa	20 360	3 333	17 017	924	10 472	31 740	64,1	10,5	53,6	2,9	35,0	100,0
Üldse	331 039	163 915	167 124	91 510	174 873	597 422	55,4	27,4	28,9	15,3	29,3	100,0

liikmeid võrdlemisi vähesel arvul; sedagi peamiselt käsitööliste ja väikekaupmeeste juures. Põllumajanduses aga, kus on kodumajapidamine ja elukoht seoses töökohaga — talundiga, on perekonnaliikmete kaasatõõtamine paratamatu ja ka loomulik. Iseküsimus aga on, kas see peab sündima igakord palgata töötamise näol. Sel määral, kui talunditöös kaasa-tõõtajana esineb talundipidaja abikaasa ning tööd õppivad ja päriselt talundisse jäävad lapsed, on see samal määral endastmõistetav kui palgata tegevus kodumajapidamisega alal — need mõlemad tegevused on põllumajanduses niivõrd seotud, et selles tööhäruis puhtalt kodumajapidamises tegevaid leidub üsna vähe ja sedagi mitte nii palju põllupidamise kui muudes põllumajand. häruis. Seevastu aga on küsita-v täiskasvanute talundisse alatiseks jäämise välja-vaadeteta laste ja sugulaste, tihti vendade-õdede, töötamine palgata. See takistab noortel inimestel valmistuda ette iseseisvaks eluks ja perekonna soeta-miseks ning sunnib neid siirduma isatalust — võõraste juure või teistele tööaladele. Eriti meeste juures võib palgata töötamine eitavalt avaldada mõju mõlemas nimetatud suunas. Seejärel on tähtis nentida, et põllumajanduse alal palgata töötajast meestest on vanuselt:

	—20 a.	20—29	30—39	40—49	50—59	60—	Kokku
Arv	21 543	23 701	9 739	2 862	1 631	3 860	68 336
%	31,5	42,0	14,3	4,2	2,4	5,6	100,0

Kuigi toodud arvus on küllalt neid, kel on välja-vaateid saada isakodus peremeheks, või ongi seda juba tegelikult, on kahtlemata suurem osa tooduist siiski küsitavas seisundis, — kas oodata juhust ise-seisvaks saamiseks või aegsasti otsida iseseisvat teenistust.

Eelkirjeldatud olukorra taustal omab erilist tähtsust töik, mis selgub töösuhterühmade vaatlusel üldse linnades, alevites ja maades (tab. 7). Nimelt, sissetuleku suhtes iseseisvate (aktiivsete) arv on alevites ja eriti linnus suhteliselt palju suurem kui maal — 47,7% ja 53,3%: maa 36,1 vastu; ja seegi % maal on tingitud mitte vähesel määral mitme-sugustest linnalistest tööhäruisest — tööstusest, kau-bandusest jne., milliste juures ühes põllumajandusega üksikasjalisemalt peatume allpool. Siin kõigi töö-häruisde kohta kokku võrdleme vaid kodumajapida-mises tegevate ja ülalpeetavate osatähtsust. Kuna esimesi on vaid naisi, siis pole huvita nentida, et neid leidub naiste arvust suurimal määral eeskätt alevites (32,4%) ja siis alles linnus (30,0%). Valdades esinevad erinevused võivad olla tingitud mitte niivõrd põllumajandusest kui muudest tööhäruisest. Kuid siiski kõidavad tähelepanu suuremad arvud ühes tööstusrikkamate Viru- (10,8%) ja Harjumaaga (11,8%) ka Järva- (9,3%), Pärnu- (9,4%), Tartu- (9,4%) ja Valgamaal (10,8%), kuna väiksemate arvudega esi-nevad Saare- (4,1%) ja eriti Petserimaa (2,9%). Samuti ülalpeetavate osatähtsusest kogu rahvastikus esikohal seisavad alevid (32,1%), siis vallad (29,3%) ja viimasel kohal linnad (28,8%). Seda eeskätt muidugi erineva laste ja raukade osatähtsuse tõttu. Sama on kehtiv ka valdade kohta: ülalpeetavate % on suurim lasterikkamais Petseri- (33,5%), Saare- (31,7% ja Virumaal (30,2%) ning väikseim kõige jastevacsemal Viljandimaal (27,5%).

4. Töötajate arv. Sissejuhataivate märkuste ko-Nombre des travailleurs. haselt töötajate arvu eral-damiseks muust rahvastikust oleme kogu rahvastiku jaotanud nelja rühma (tab. 8): 1) Töötajad kitsamas

Töötaja rahvastik (aktiivsed ja palgata töötajad tööhäruisde järgi.
Population travaillante (actives et membres de famille travaillant sans rémunération) d'après les branches du travail.

S.	Arv — Nombre			%			% soo järgi en % d'après le sexe		
	M.	N.	K.	H.	F.	T.	M.	N.	K.
I. Töötajad — Travailleurs	359 553	306 401	665 954	68,0	51,3	59,1	54,0	46,0	100,0
Põllumajandus — Agriculture	218 491	227 775	446 266	41,8	38,1	39,6	49,0	51,0	100,0
Tööstus — Industries	70 807	32 042	102 849	13,4	5,4	9,1	68,8	31,2	100,0
Kaubandus — Commerces	17 349	12 709	30 148	3,3	2,1	2,7	57,5	42,5	100,0
Transport ja side — Transport et communications	14 034	1 783	16 667	2,8	0,3	1,5	89,6	10,4	100,0
Ühiskondlik tegevus — Administration publique et professions libérales	28 107	10 970	39 083	5,3	1,8	3,6	71,9	28,1	100,0
Maja- ja isikuteenimine — Services domestiques	1 468	14 660	16 128	0,3	2,5	1,4	9,1	90,9	100,0
Teadmata tööhäru — Groupe inconnu	8 397	6 416	14 813	1,6	1,1	1,3	56,7	43,3	100,0
II. Kodumajapidamises tegevad — Membres de famille occupés dans le ménage	40	91 540	91 598	0,0	15,3	8,1	0,1	99,9	100,0
III. Mittetööga iseseisvat sissetulekut saavutajad — Personnes non travaillantes avec revenu	17 717	24 000	42 416	3,3	4,1	3,8	41,8	58,2	100,0
IV. Ülalpeetavad — Personnes passives entretenues	151 500	174 876	326 445	28,7	29,3	29,0	46,4	53,6	100,0
Üldse — Total	528 888	597 525	1 126 413	100,0	100,0	100,0	47,0	53,0	100,0

mõttes, 2) kodumajapidamises tegevad, 3) mitte töö-ga iseseisvat sissetulekut saavutajad ja 4) ülalpeeta-vad. Tavaliselt, eriti rahvusvahelises statistikas, kolme viimast rühma käsitletakse koos mittetöötajainä. Need kolm kokku moodustavad Eestis: üldse

40,0%, meestest 32,0%, naistest 48,7%. Seega oleks eesti rahvastiku tööerakenduse määraks 1934. a. üldse 59,1%, meestest 68,0%, naistest 51,9% ehk igast 100-st töötajast mehi 54,0, naisi 46,0.

Töötajate üldarvust — 665 954 inimesest; — töötab valdav enamus põllumajanduses — 67,0%, sellele järgnevad: tööstus 15,5%, ühiskondlik tegevus 5,9%, kaubandus 4,5%, transport ja side 2,5%, maja- ja isikuteenistus 2,4% ning lõpuks teadmata tööhäru töötajad 2,2%. Kuid arvestades töötajate erinevat sugu ja vanust, ei ole toodud jaotus tööhäru järgi võrdlemise seisukohalt siiski küllalt täppis. Sellise saavutamise vaid samal viisil, kui tarbijate juures: kõigi töötajate ümberarvutamisel täistöötajaiks (vahekorriks on võetud: täisealine mees = 1 täistöötajale, täisealine naine = 0,80, 15—19 a. mees = 0,80, 15—19 a. naine = 0,64, kuni 15 a. mees = 0,40, kuni 15 a. naine = 0,32).

Nii kui nähtub saadud arvutus-tulemustest (tab. 9), kogu töötajate arv võrdub 587 *tuh.* täistöötajale, kusjuures võrreldes töötajate isikute arvuga osatähtsuse suurenenuks osutuvad tööstus, kaubandus, transport ja side ning ühiskondlik tegevus — kõik peamiselt põllumajanduse arvel, kus töötab rohkemal määral kui mujal naisi ja allealisi.

Samuti, nii kui nägime eespool, on tõstnud põllumajanduse alal töötajate arvu suur palgata töötajate arv, kellest osa vast töötab rohkem kodumajanduses, kuid on siiski arvatud töötaja rahvastiku hulka. Osalt selle, peamiselt aga siiski asjaolu tõttu, et põllumajanduses perekonnaliikmed tõeliselt tööle on rakendatud suuremal määral, kui muudes tööhäruades.

Töötajad ja tarbijad — *Travailleurs et consommateurs.*

	Töötajate % tööhäru järgi — <i>Travailleurs en % d'après les branches de travail</i>	Täistöötajaid <i>Travailleurs adultes (n. calculé)</i>		Täistarbijaid <i>Consommateurs adultes (n. calculé)</i>		Täistarbijaid ühe täistöötaja kohta <i>Consommateurs adultes par travailleur adulte</i>
		Arv	%	Nombre	%	
Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	67,0	384 521	65,5	512 187	57,5	1,3
Tööstus — <i>Industries</i>	15,5	95 523	10,3	158 005	17,7	1,7
Kaubandus — <i>Commerces</i>	4,5	27 424	4,7	45 843	5,1	1,7
Transport ja side — <i>Transport et communications</i>	2,5	10 269	2,8	30 807	3,5	1,9
Ühiskondlik tegevus — <i>Administration publique et professions libérales</i>	5,0	30 719	6,2	60 179	6,8	1,0
Maja- ja isikuteenistus — <i>Service domestique</i>	2,4	12 972	2,2	15 780	1,8	1,2
Tööhäru teadmata — <i>Groupe inconnu</i>	2,2	13 399	2,3	21 176	2,4	1,6
Väljaspool tööhäruisid seisvad isikud — <i>Hors des groupes nommés</i>	—	—	—	46 184	5,2	—
Kokku — Total	100,0	586 827	100,0	889 730	100,0	1,5

langeb ühe töötaja kohta vähem ülalpeetavaid, kui teistes tööhäruades, arvatud välja maja- ja isikuteenistus. Ühes arvates töötajaid endid, saame ühe täistöötaja kohta täistarbijaid põllumajanduses 1,3, teiste 1,0 — 1,0 vastu; ainult maja- ja isikuteenistuse alal on neid vähem — 1,2. See tähendab, et ühe täistöötaja kohta suurema tarbijate arvuga tööhäruades peab olema töö produktiivsem või kvaliteetsem, seega kõrgemalt tasutav, et võimaldada seal töötajale sama elatustase kui põllumajanduses (v. allpool).

Kõigi töötajate kohta kokku tuleb lisaks nende otsesel ülalpidamisel olevaile veel 5,2% tarbijaid väljaspool tööhäruisid seisvaist, mistõttu üleniiklikult iga täistöötaja kohta tuleb 1,5 tarbijat; s. t. iga kaks täistöötajat peavad pidama ülal peale enese veel ühe täistarbija.

Töötaja rahvastiku arvu võrdlust möödunud aegadelega on võimalik teostada täpselt vaid 1922. a. kohta; 1897. a. andmetega on võrdlusvõimalused piiratud ja kitsitava väärtusega, pidades silmas loenduse erinevusi.

Töötaja rahvastik tööhäru järgi 1922 ja 1934 a.¹⁾ — *Population travaillante d'après les branches du travail en 1922 et 1934.*

	Üldse — Total						Mehed — Hommes					
	1934		1922		kasv + kah. —		1934		1922		kasv + kah. —	
	arv	%	Nombre	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
Töötajad — Travailleurs:												
Põllumajandus	453 803	40,3	481 820	30,0	+22 084	+6,1	222 983	42,1	210 768	40,5	+12 215	+6,8
Tööstus	106 405	9,4	95 941 ¹⁾	8,7	+10 464	+10,9	72 885	13,8	65 034	12,5	+7 851	+12,1
Kaubandus	31 175	2,8	24 471	2,2	+6 704	+27,4	17 851	3,4	15 855	3,1	+1 996	+12,6
Transport ja side	17 192	1,5	10 972	1,5	+220	+1,3	15 377	2,9	15 101	2,9	+210	+1,4
Ühiskondlik tegevus	40 444	3,6	40 703	3,7	—319	—0,8	28 944	5,5	30 323	5,8	—1 379	—4,5
Maja- ja isikuteenistus	16 875	1,5	17 376	1,9	—501	—2,9	1 613	0,3	1 617	0,3	—4	—0,4
Kokku töötajad	665 954	59,1	627 352	56,7	+38 002	+6,2	350 553	68,0	338 758	65,1	+20 795	+6,1
Mittetöötajad	400 450	40,9	479 707	43,3	—19 248	—4,0	169 335	32,0	181 481	34,9	—12 146	—6,7
Kokku	1 126 413	100	1 107 059	100	+19 354	+1,7	528 888	100	520 239	100	+8 649	+1,7

10 (järg).	Naised — Femmes						Sooline vahakord % En % d'après le sexe					
	1934		1922		kasv + kah. —		1934			1922		
	arv	%	arv	%	arv	%	M.	N.	K.	H.	F.	T.
<i>Agriculture</i>	230 880	38,7	221 061	37,7	+9 819	+4,4	49,1	50,9	100,0	48,8	51,2	100,0
<i>Industries</i>	33 520	5,0	30 907	5,3	+2 613	+8,5	68,5	31,5	100,0	67,8	32,2	100,0
<i>Commerces</i>	13 324	2,2	8 616	1,4	+4 708	+54,6	57,3	42,7	100,0	64,8	35,2	100,0
<i>Transport et communica- tions</i>	1 815	0,3	1 811	0,3	+4	+0,2	89,4	10,6	100,0	89,3	10,7	100,0
<i>Administration publique, professions libérales</i>	11 500	1,9	10 440	1,8	+1 060	+10,2	71,6	28,4	100,0	74,4	25,6	100,0
<i>Service domestique</i>	15 362	2,6	15 759	2,7	-397	-2,5	9,9	91,0	100,0	9,3	90,7	100,0
<i>Total — travailleurs</i>	306 401	51,3	288 594	49,2	+17 807	+6,2	54,0	46,0	100,0	54,0	46,0	100,0
<i>Non-travailleurs</i>	291 124	48,7	298 226	50,8	-7 102	-2,4	36,8	63,2	100,0	37,8	62,2	100,0
<i>Grand total</i>	597 525	100	586 820	100	+10 705	+1,8	47,0	53,0	100,0	47,0	53,0	100,0

Toodud võrdlustabeli (tab. 10) kohaselt 11 a. jooksul on töötajate arv tõusnud mitte üksnes absoluutselt 627 tuhandelt 666 tuhandele ehk 6,2% võrra, — 1,7%-lise rahvastiku üldarvu kasvu juures, vaid ka suhteliselt rahvastiku koguarvule 56,7%-lt 59,7% peale. Järelikult, rahvastik on rakendunud tööle suuremal määral kui varem. Ent poale selle peab töölerakenduse määra tõusu põhjusena arvestama ka rahvastiku vanusliku koostise muutust — nimelt tööealise rahvastiku arvu suhtelist suurenemist, nii kui seda nägime varem rahvastiku vanusliku koostise käsitlusel. Kuid vaatamata sellele võib olla tegemist ka tõeliselt suurema töölerakendusega, kui peame silmas muutunud majanduslikku olukorda võrreldes 1922. a-ga.

Üksikuist tööharudest on töötajate arvult kasvanud kõige rohkem küll põllumajandus, kuid suhteliselt 1922. a. arvule leiame suurima kasvu kaubanduses (27,4%), siis tööstuses (10,9%), kuna põllumajandus järgneb kolmandal kohal (5,1%). Tehes aga vastavad parandused 1922. a. apteekides töötanute arvel, saame tõusu kaubanduses 23,9% ja tööstuses 11,7%. Peale nende on kasvanud veel transport- ja sidos töötajate arv (1,3%), kuna ülejäänud harud on kahanenud — ühiskondlik tegevus 0,8% võrra ning maja- ja isikuteenistus 2,9%.

Kirjeldatud töötajate arvu kasv on teostunud üldse pea võrdselt mõlema soo juures — meestel 6,1%, naistel 6,2% võrra — kuid üksikuis tööharudes siiski suuresti erinevalt. Nimelt, pälvib tähelepanu meestest suurem naistööajate arvu tõus kaubanduses 54,6%: meeste 12,8% vastu ja ühiskondliku tegevuse alal 10,2%: meeste — 4,5% languse vastu; ainult põllumajanduses ja tööstuses on meestööajate arv tõusnud naistest pisut suuremal määral.

Toodud võrdlus on teostatud kõigi töötajate, aktiivsete ja palgata töötajate, arvu alusel ja arvutuste teel täiendatud. Võttes aga eraldi aktiivseid, saame pisut erineva pildi, sest üksikuis tööharudes

on muutunud ka palgata töötajate määr, nii kui näitavad järgnevad suhtarvud.

Aktiivsete ja palgata töötajate % vastava tööharu rahvastikus.

	Aktiivsed		Palgata töötajad	
	1934	1922	1934	1922
Põllumajandus	32,3	29,8	35,1	33,1
Tööstus	51,3	48,7	1,2	1,0
Kaubandus	50,0	45,7	4,3	2,0
Transport ja sidos	48,5	41,5	0,1	0,2
Ühiskondlik tegevus	53,0	59,4	0,1	—
Maja- ja isikuteenistus	85,1	84,6	0,0	—
Teadmata tööharu	57,4	52,0	0,3	—

Palgata töötajate arv on tõusnud kõikjal, esinedes 1934. a. ka seal, kus neid 1922. a. ei ole märgitud. Siiski olulisem on aktiivsete % tõus: põllumajanduse alal on see suuremgi kui palgata töötajail, eriti suur aga kaubanduse alal, peamiselt kriisi mõjul juuretunud ajutiste kauplejate ja agentide tõttu. Ainult ühisk. tegevuse alal on aktiivsete osatähtsus kahanenud, peamiselt kaitsevæelaste arvu vähenemise mõjul.

Töötajate arvu võrdluseks 1897. a. seisundiga on kasustatud vaid iseseisva sissetulekuga (aktiivsete) töötajate arvusid (tab. 11), sest 1897. a. põlnud eraldatud palgata töötajaid. Võrdluse teostamiseks on 1922. ja 1934. a. andmed kohandatud 1897. a. andmeile ka maa-alalt (on jäetud välja Narva linna, Narva taguste valdade, Petseri linna ja maa ning Valga linna ja Holdre ning Sooru valla arvud). Samuti on 1897. a. andmete kohaselt majateenijad ja vahelduva tööalaga isikud käsitletud koos teadmata tööharusse kuuluvatega. Kuna aga 1934. a. loenduse andmete töötlemisel vahelduva tööalaga isikud („päevatöölised“) paigutati neisse tööharudesse, kus nad viimati enne loendust töötasid pikemat aega, siis kõneall olev summaarne rühm esineb tunduvalt väiksema arvuga kui kahel eelmisel loendusel. Tingitud sellisest erinevusest, üksikute tööharude arvud 1897. ja 1922. a. esinevad 1934. a-st väiksematena peale sisuliste põhjuste pisut ka arvestustehniliselt. Ent vaatamata

¹⁾ Mõlema rahvaloenduse andmete võrreldavuseks on ebavõrdsel määral esinev „teadmata tööharu“ ositatud proportsionaalselt teadaolevate andmete teiste rühmade vahel; väljaspool tööharusid seivaid pole arvestatud.

²⁾ Selles arvus esineb 694 apteekides töötajat (404 m. ja 290 n.), kes on 1934 a. arvestatud kaubandusharus.

Aktiivsete arv 1897, 1922 ja 1934 a. (1897 a. loenduse maa-ala) — *Nombre des personnes actives en 1897, 1922 et 1934 (territoire de 1897).*

11.	Arv — Nombre			1897 = 100			%			Aktiivsete % vastava tööhäru rahvastikus % des p. actives		
	1934	1922	1897	1934	1922	1897	1934	1922	1937	1934	1922	1897
	Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	198 276	180 175	198 699	99,8	90,7	100,0	19,5	18,0	20,7	33,3	30,7
Tööstus — <i>Industries</i>	91 113	78 767	64 766	140,7	113,9	100,0	8,9	7,4	6,7	51,3	46,9	47,1
Kaubandus — <i>Commerces</i>	25 693	18 254	10 189	252,2	179,2	100,0	2,5	1,8	1,1	50,4	43,3	37,7
Transport ja side — <i>Transport et communications</i>	15 502	13 949	7 290	212,0	191,3	100,0	1,5	1,4	0,8	44,1	42,2	37,7
Ühiskondlik tegevus — <i>Administration publique et professions libérales</i>	36 025	34 016	17 344	207,7	196,1	100,0	3,5	3,4	1,8	53,9	60,1	54,0
Muud — <i>Autres</i>	28 784	54 120	46 734	61,6	115,8	100,0	2,9	5,4	4,9	07,8	68,2	64,0
Kokku aktiivsete töötajaid — <i>Total des personnes actives</i>	395 398	374 287	345 021	114,0	108,5	100,0	38,8	37,4	36,0	40,8	38,6	37,4
Mittetöötajaid koos palgata töötajatega — <i>Personnes non travaillantes et membres de famille travaillant sans rémunération</i>	623 009	625 186	613 330	101,6	101,9	100,0	61,2	62,6	64,0	—	—	—
Üldse — <i>Gr. total</i>	1 018 407	999 473	958 351	106,2	104,3	100,0	100,0	100,0	100,0	—	—	—

sellele, võib siiski jämejooneliselt nentida vaadeldava aja kestes teostunud suuri muutusi Eesti rahvastiku töölerakenduses — nii määras kui alades. Kõigepealt pälvis märkimist aktiivselt töötajate osatähtsuse kasvamine kogu rahvastikus: see on tõusnud 36,0%-lt 1897. a. 37,4%-le 1922. a. ja edasi 38,8%-le 1934. a.; pidades silmas erinevaid loenduste vaheaegu, osutub suureks just viimane iseseisvusaegne töölerakenduse tõus. Seda on põhjustanud peamiselt tööstuses, kaubanduses ja transpordis ning sides tegevate osatähtsuse suur kasv — suurel määral põllumajanduses töötanute arvel. Kuna rahvastiku juurekasv samal ajal oli üsna väikene, siis jõudsasti kasvavatele tööhäruarudele pidi tööjõudu andma põllumajandus — osalt palgata töötajate talundipidajate perekonnaliikmete, osalt aga ka põllutöölise seast. Just viimaste äravoolust on tingitud 1897. ja 1922. a. arvude suur vahe põllumajanduses (kuigi see on vast pisut tingitud ka loenduse tehnikast). Kuid 1934. a.-ks on endine aktiivsete kadu põllumajanduses juba kaetud — seekord peamiselt maareformi mõjul, sest kogu Eesti kohta põllumajanduses aktiivsete arvu kasvus 193 922 inimeselt 213 891 inimesele, s. o. 10,8% võrra, esineb tööliste ja ametnike arvu kasv vaid 5,1%-ga, kuna mitmet liiki peremeeste arv on kasvanud 13,6% võrra. Paljuütlevalt on ka ühiskondlikul alal tegevate arvu muutus: võrreldes 1897. a. on selle tõus 1922. a.-ks suur omariikluse peajamist tagajärjel, hiljem aga üsna väikene, peamiselt vaid vabakutseliste arvu kasvamise mõjul.

Saavutatud pilt rahvastiku töölerakendusest, kuigi suuri muudatusi osutav, siiski esineb kooskõlaliseks. Seevastu vanemad, 1881. a. pärit andmed, käepärased küll vaid Eesti kubermangu kohta, osutavad aga suuresti erinevad olukorrale. Kuigi seejuures võib osaliselt olla tegemist erineva arvestusviisiga, siiski pälvis tähelepanu kõrge aktiivsete osatähtsus rahvastikus — 45,8%. Sellest langeb põllumajanduse arvele 30,7%, tööstuse 6,8%, kaubanduse 0,9%, transport ja side 1,2%, ühisk. tegevuse 2,5%, maja- ja isikuteenistuse 2,4% ja teadmata

tööhäru arvele 1,3%. Nii kui sellest nähtub, erinevad need arvud 1897. a. omist suuresti just põllumajanduse alal ca 30%: ca 20% vastu 1897. a.

Peale aktiivsete üldarvu kasvu ja tööhäruarude järgi jagunemise muutuste pälvis tähelepanu ka võrdlev aktiivsete % muutus vastava tööhäru rahvastikus. Seejuures üldse aktiivsete töötajate % on võetud mitte kogu rahvastikust, vaid tööst ülalpidamist saavast rahvastikust, s. o. ilma mitte tööga ülalpidamist saajate rühmata (kapitalist ja hoolekandest elatuvate). Saadud suhtarvud (tab. II, viimane osa) pole sõltuvad osalt erilaadselt arvestatud tööhäruarude vahekorrist ja osutavad seega täpsamalt rahvastiku töölerakendust, nii palju kui see väljendub aktiivselt töötajate ja ülalpeetavate vahekorras. Ja nii kui toodust nähtub, on rahvastiku aktiivsus tõesti kasvanud nii üldse kui tähtsamais tööhäruarudes — kuigi osalt kõikides: nimelt põllumajanduses ja tööstuses 1922. a. osutab madalamat aktiivsust kui 1897. a., mida tuleb lugeda tingitaks äsja läbielatud sõjast ja desorganiseeritud majanduse seisundist. See kajastub osalt ka kõrge aktiivsete arvus ühiskondlikul alal, nii kui eespool mainitud, osalt suuremal arvul veel kaitsevateenistuses seisvate isikute tõttu.

5. Tootjad, vahendajad ja teenivad.

Producteurs, médiateurs et service parmi la population.

Peale eelkäsitletud põhilise tööhäruarude jaotamise omab mitte väikest tähtsust ka töötajate jaotamine tootjajaks, vahendajajaks ning teenijajaks. Kuigi selline jaotus oleval andmeil pole teostatav kõrgemas täpsuses, on see ka saavutatud kujul (tab. 12) küllalt iseloomulik eesti ühiskonnale.

Arvates tootjate rühma kõik põllumajanduses ja ilma puhastus-tööhäruaruta kõik tööstuses töötajad, saavutame 545 086 in. ehk 81,9% kõigist töötajast — meestest 80,3%, naistest 83,7%; arvult esinevad tootjate soolises koostises m. 52,9%, naised 47,1%. Seda siiski põllumajanduse mõjul, kus naistöötajate arv on suur; tööstuse alal tootjast on valdav enamik mehi — 70,9%: naiste 29,1% vastu. Põllumajanduses ja tööstuses töötajate arvuline vahekord on 446 *tuh.* :

12. Tootja, vahendaja ja teeniv rahvastik (aktiivsed ja palgata töötajad) — *Producteurs, négociateurs et service parmi la population active et membres de famille travaillant sans rémunération.*

12.	Arv — Nombre			%			Sooline vahakord Sexe		
	M.	N.	K.	H.	F.	T.	M.	N.	K.
I. Tootjad — Producteurs	288 608	256 478	545 086	82,2	85,5	83,7	52,9	47,1	100,0
Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	218 491	227 775	446 266	62,2	75,9	68,5	49,0	51,0	100,0
Tööstus — <i>Industries</i>	70 117	28 703	98 820	20,0	9,6	15,2	70,9	29,1	100,0
II. Vahendajad — Médiateurs	29 114	11 202	40 316	8,3	3,7	6,2	72,2	27,8	100,0
Kaubandus — <i>Commerces</i>	15 384	10 123	26 007	4,5	3,4	4,0	61,1	38,9	100,0
Transport — <i>Transport</i>	13 230	1 079	14 309	3,8	0,3	2,2	92,5	7,5	100,0
III. Teenivad — Service	33 434	32 305	65 739	9,5	10,8	10,1	50,9	49,1	100,0
Tööstus — puhastus ja hügieen — <i>Industries — nettoyage et hygiène</i>	600	3 339	4 029	0,2	1,1	0,6	17,1	82,9	100,0
Kaubandus — võõrastemajad, söögimajad ja lõbustusasutised — <i>Commerces — hôtels, restaurants, théâtres etc.</i>	1 465	2 670	4 141	0,4	0,9	0,6	35,4	64,6	100,0
Side — <i>Communications</i>	1 704	654	2 358	0,5	0,2	0,4	72,3	27,7	100,0
Ühiskondlik tegevus — <i>Administration publique et professions libérales</i>	28 107	10 976	39 083	8,0	3,7	6,0	71,0	28,1	100,0
Maja- ja isikuteenimine — <i>Service domestique</i>	1 468	14 060	16 128	0,4	4,0	2,5	9,1	90,9	100,0
Kokku — Total	351 156	299 985	651 141	100,0	100,0	100,0	53,0	46,1	100,0
IV. Tõõharu teadmata — Inconnu	8 397	6 416	14 813	2,3	2,1	2,2	56,7	43,3	100,0
Üldse — Gr. total	359 553	306 401	665 954	—	—	—	54,0	46,0	100,0

99 tuh. ehk 4,5 : 1 vastu, ehk võttes täistöötajaid 4,2 : 1 vastu. Võrreldes aga mõlema tootmisala toodangu, nimelt netto-toodangu väärtust (kuigi see on raskesti arvatav ega või olla niivõrd täppis, kui töõjõu vahekorra andmed), saame põllumaj.: tööstuse vahekorra 2 : 1 vastu. See tähendab, et ühe täistöötaja toodanguväärtus põllumajanduses suhtub tööstusestöötaja toodanguväärtusele ümmarguselt 0,5 : 1 vastu. Seda eeskätt muidugi tehnikast tingitud suurema töõproduktiivsuse tõõtu töõstuses.

Arvates vahendajate rühma kõik kaubanduse ja rahanduse alal tegevad, arvatud välja võõrastemajades, söögimajades ja lõbustusasutistes tegevaid, samuti kõik transpordi alal tegevad, saame kokku 40 316 vahendajat, ehk töõtajate üldarvust 6,0% — selles 3,0% kaubanduse ja 2,1% transpordi alal. Sooliselt esinevad vahendajaina ülekaalvalt mehed

72,2% : 27,8% vastu; eriti suur on vahakord meeste kasuks transpordi alal: 92,5% : naiste 7,5% vastu.

Teenivateks töõtajateks on arvatud peale eelnimetatud erandite töõstuse ja kaubanduse alalt side- (posti-telegr., telef. ja radio) alal töõtajad, ühiskondlikul alal tegevad ning lõpuks maja- ja isikuteenijad. Kõik need kokku annavad 65 739 in. ehk 9,0% töõtajate üldarvust. Selles arvus esinevad suurima osatõõtsusega kaks viimast alarõõhma — maja- ja isikuteenimine ning ühisk. tegevus; teiste osatõõtsus on võrdlemisi võike. Sooliselt teenimise alal leiame üldse pea võrdse vahekorra: 50,0% meeste vastu 49,1% naisi; ent üksikuil aladel naiste arv siiski ületab mehi rõõhuvalt, nii puhastuse ja hügieeni, võõrastemajade jne. ning lõpuks maja- ja isikuteenistuse alal. Sides ja ühisk. tegevuse alal esinevad aga suures ülekaalus mehed.

13. Tootja, vahendaja ja teeniv rahvastik¹⁾ 1922 ja 1934 a. — *Producteurs, négociateurs et service en 1922 et 1934.*

13.	Arv — Nombre			%		
	1934	1922	Kaav + Kah. —	1934	1922	Accroissement + diminution —
I. Tootjad — Producteurs	556 062	525 559	+30 503	82,5	81,8	+5,8
Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	453 868	431 830	+22 038	68,2	68,8	+5,1
Tööstus — <i>Industries</i>	102 190	93 729	+8 470 ¹⁾	15,3	16,0	+9,0
II. Vahendajad — Médiateurs	41 622	35 271	+6 351	6,2	5,6	+18,0
Kaubandus — <i>Commerces</i>	26 868	20 220	+6 648	4,0	3,2	+32,0
Transport raud- ja veisteel ning õhus — <i>Transport</i>	14 754	15 051	-297	2,2	2,4	-2,0
III. Teenivad — Service	68 270	66 522	+1 748	10,3	10,6	+2,6
Tööstus: puhastus ja hügieen — <i>Industries — nettoyage et hygiène</i>	4 205	2 211	+1 994	0,6	0,3	+90,2
Kaubandus: võõrastemajad, söögimajad ja lõbustusasutised — <i>Commerces — hôtels, restaurants, théâtres etc.</i>	4 308	4 251	+57	0,7	0,7	+1,3
Side: post, telegr. ja telefon — <i>Communicat. — postes, télégr. etc.</i>	2 440	1 021	+1 419	0,4	0,3	+27,0
Ühiskondlik tegevus — <i>Administration publique et professions libérales</i>	40 442	40 763	-321	6,1	6,5	-0,8
Maja- ja isikuteenim. — <i>Service domestique</i>	16 875	17 376	-501	2,5	2,8	-2,0
Kokku — Total	665 954	627 352	+38 602	100,0	100,0	6,2

¹⁾ V. märkus tab. 10 juures.

Võrreldes käsitletud töötajate kolmikjaotust 1922. a. andmetega (tab. 13), leiame 11 a. jooksul teostunud järgmised olulised muutused. Nimelt, tootjate arv on kasvanud 5,8% võrra, kuigi suhteliselt teiste rühmadega nende osatähtsus on pisut langenud — 83,8%-lt 83,5%-le; seda nimelt põllumajanduse suhteliselt väiksema kasvu tõttu. Vahendajate arv on tõusnud 18,0% võrra, samuti osatähtsusest 5,6%-lt 6,2%-le — seda nimelt kaubanduse tõusu arvel, kuna transport osutab kahanemist, nii absoluutselt kui suhteliselt. Nenditavat suurt vahendajate arvu tõusu ei vähenda palju (2,8%) ka 1922. a. andmeis apteekide ülekanndmine kaubanduse rühma. Teenivate üldarv on tõusnud 2,6% võrra, kuid osatähtsusest töötavas rahvastikus on need siiski langenud — seda ühiskondlikul ja eriti majaining isikuteenistuse alal tegevate arvel. Viimaste kahanemist võib kirjutada küll suurel määral kriisi arvele, mil paljudki perekonnad loobusid teenijate pidamisest, samuti, mil koondati riigi- ja omavalitsuste-teenijate koostist. Kuivõrra need muutused on siiski ajutist laadi, jääb lahtiseks, eriti maja- ja isikuteenistuse alal, sest seda asendab ajajooksul järjest laienev asutiste ja äride kaudu teenimine, nagu on seda

näit. puhastus ja hügieen. Mida aga kindlasti tuleb lugeda ajutiseks ja ebanormaalseks nähtuseks, on kaubanduse alal töötajate arvu suur kasvamine.

6. Võrdlusi välisriikidega.

Comparaisons avec l'étranger.

Töötajate osatähtsuse kohta rahvastikus üldse ja tööharrude järgi võrdlusandmete hankimine välisriikide kohta on seotud suurte raskustega, sest rahvaloendustel töötajate eristamine mittetöötajast on teostatud kohati väga erinevalt. Nimelt pole igakord võimalik jõuda selgusele, kas ja mis ulatuses on palgata töötajad perekonnaliikmed arvatud töötaja rahvastiku hulka. Ka on üksikuis riiges suuri erinevusi tööharrulises töösuhterühmade eristuses, mispärast võrreldavuse saavutamiseks on kohati algandmeis teostatud vajaduse korral ka ümberrühmitusi. Nii kui toodud andmoist selgub (tab. 14), esinevad töötajaina: osas riiges, nimelt Leedus, Lätis, Saksas, Soomes ja Tšehhoslovakkias — kõik töötajad, s. o. aktiivsed koos palgata töötajatega või, nagu neid sageli nimetatakse, aitajate perekonnlükmetega; osas riiges, — Itaalias ja N.S.V.Liidus, samuti esinevad töötajaina aktiivsed koos aitajatega,

Töötav rahvastik Eesti ja välisriiges — Population travaillante en divers pays.

14.	Eesti		Hollandi	Iiri	Itaalia	Leedu	Läti	Norra	Prantsuse	Rootsi	Saksa	Soomne	Suur-Briti	N.S.V.L.	Taani	Tšehhoslo-	
	1934	1930	1926	1931	1923	1930	1930	1931	1930	1933	1930	1931	1926	1930	1930	1930	
	Aktiivsed koos palgata töötajatega	Aktiivsed	Aktiivsed ja palgata töötajad osaliselt	Aktiivsed	10 a. ja vanamad aktiivsed koos palgata töötajatega	Aktiivsed koos palgata töötajatega	Aktiivsed koos palgata töötajatega	15 a. ja vanamad aktiivsed	Aktiivsed koos palgata töötajatega (kaasliit)	Aktiivsed	Aktiivsed koos palgata töötajatega	Aktiivsed koos palgata töötajatega	14 a. ja vanamad aktiivsed	10 a. ja vanamad aktiivsed koos palgata töötajatega	Aktiivsed	Aktiivsed koos palgata töötajatega	
	Arv (1 000) — Nombre (1 000).																
Põllumajandus	440	214	655	654	8 093	1 089	806	412	7 711	1 041	9 343	1 107	1 309	71 735	501	2 676	
Tööstus	103	100	1 236	173	5 321	85	164	310	7 520	927	13 063	252	7 755	5 021	431	2 672	
Kaubandus	30	28	447	146	1 428	32	64	146	2 501	310	4 380	77	2 787	1 157	106	550	
Transport ja side	17	17	297	34	773	13	40	109	1 072	192	1 552	52	1 830	1 204	92	290	
Ühiskondlik tegevus	39	30	274	122	1 112	44	72	60	1 855	184	2 699	62	1 278	2 660	111	501	
Maja- ja isikuteenistus	16	16	244	37	533	74	39	120	803	209	1 260	30	2 029	452	251	280	
Teadmata tööharrud	15	15	33	5	—	30	22	5	—	20	—	126	3 397	2 134	21	107	
Kokku	666	429	3 186	1 221	17 260	1 367	1 206	1 168	21 612	2 892	32 296	1 712	21 055	84 503	1 603	6 993	
Mittetöötajad	400	697	4 750	1 751	23 917	662	694	1 046	19 616	3 250	32 022	1 069	23 740	62 525	1 947	7 737	
Üldse	1 126	1 126	7 936	2 972	41 177	2 029	1 900	2 814	41 228	6 142	65 218	3 381	44 795	147 028	3 551	14 730	
	%																
Agriculture	39,0	10,0	8,2	22,0	19,8	58,7	42,4	14,6	18,7	10,0	14,3	32,8	3,1	48,8	14,1	18,1	
Industries	0,1	8,9	15,6	5,8	12,9	4,2	8,6	11,0	18,2	15,1	20,0	7,4	17,3	3,4	12,2	17,5	
Commerces	2,7	2,5	5,6	4,9	3,5	1,0	3,4	5,2	6,2	5,2	6,7	2,3	6,2	0,8	5,5	3,8	
Transport et communications	1,5	1,5	3,7	1,2	1,9	0,0	2,1	3,0	2,6	3,1	2,4	1,5	4,1	0,0	2,0	2,0	
Administration publique et professions libérales	3,5	3,5	3,5	4,1	2,7	2,2	3,8	2,3	4,5	3,0	4,2	1,8	2,8	1,8	3,1	3,4	
Service domestique	1,4	1,4	3,1	2,9	1,8	3,0	2,1	4,3	2,2	3,4	1,9	1,1	5,0	0,3	7,1	2,0	
Groupe inconnu	1,3	1,3	0,4	0,2	—	1,5	1,1	0,2	—	0,4	—	3,7	7,6	1,5	0,6	0,7	
Total	59,1	38,1	40,1	41,1	41,9	61,4	63,5	41,5	52,4	47,1	49,5	50,6	47,0	51,5	45,2	47,5	
Personnes nontravaillantes	40,9	61,9	59,9	58,9	58,1	32,0	30,5	58,5	47,0	52,0	50,5	40,4	53,0	42,5	54,8	52,5	
Gr. total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

¹⁾ Otsustades töötajate naiste arvu järgi põllupidamise alal on põllupidajate abikaasad arvatud töötajate hulka vähesel määral.

²⁾ Tööharrude käsitlusel on osa rahvast jäänud arvestamata.

kuid arvestamata alla 10 a. lapsi, milliseid leidus iseseisvat sissetulekut saavutajaina: Itaalias 6—9 a. vanuses 31 899 (poisse 21 919, tüdri. 9 980), peamiselt põllumajanduses, N.S.V. Liidus 1 134 198 (p. 601 008, t. 533 190); edasi osas riiges — Hollandis ja Prantsuses — esinevad töötajaina koos aktiivsetega aitajad perek.-liikmed vaid osaliselt, nimelt ilma pere-naisteta, kelle kohta näib raske olnud seisukohavõtt, eriti põllumajanduses, mil määral nad esinevad aitajaina või kodumajapidamises tegevaina; ning lõpuks osas riiges esinevad töötajaina ainult aktiivsed, kas piiramata vanuses, nagu Iiris ja Taanis, või piiratud vanuses, nagu Norras (15 a. ja vanemad) ja Suur-Britis (Inglises, Walesis ja Šotis — 14 a. ja vanemad). Sellises mitmekesisuses andmetega kõrvutamiseks on Eesti kohta toodud kahesugused arvud — aktiivsed koos palgata töötajatega ja eraldi aktiivsed.

Võrdluse juures aga peab arvestama sellega, et üldse aktiivsete % on kõrge tööstuses, kaubanduses ja transpordis ja võrdlemisi madal põllumajanduses, kus etendavad tähtsat osa palgata töötajad perek.-liikmed. Sellepärast, võrreldes üldse aktiivselt töötava rahvastiku osatähtsust Eestis sellisega näit. Suur-Britis, Rootsis ja ka Norras, kus põllumajanduse arvel on eriti arenenud tööstus, kaubandus ja transport, leiame selle Eestis, kui põllumajanduslikus riigis, loomulikult väiksema. Rahvastiku

töölerakenduse määra erinevust sellistest võrdlustest järeldada ei saa; vaid ainult seda, millisel määral aktiivne rahvastik tegeleb ühes või teises tööharus. Seejuures Inglise arvude suhtes peab pidama silmas, et kaubanduse ja ühisk. tegevuse alal kontori- ja kantseleipersonaali pole arvestatud (need on mahutatud „teadmata tööharu“ alla) ning maja- ja isikuteenistuse rühma on paigutatud ka asutiste, klubide ja võõrastemajade teenijad, kuna Eestis need esinevad selles tööharus, kuhu kuuluvad vastavad asutised.

Täpsam aga on kõigi töötajate (aktiivsed koos palgata töötajatega) osatähtsuse võrdlus Eestis ja teisis riiges. Tõsi, ka siin pole mõjuta erinev põllumajanduse osatähtsus: kus see suurem, seal on üldiselt ka rahvastiku töölerakendus suurem, nagu seda leiame eeskätt Leedus, N.S.V. Liidus, Lätis ja Eestis. Nendega võrreldes suure tööstuse ja kaubanduse osatähtsusega riiges, nagu Prantsuse, Saksa ja Tšehhoslovakkia, on rahvastiku töölerakenduse määr tunduvalt madalam. Võrdlemisi madal näib olevat töölerakendus ka Soomes, vaatamata põllumajanduse kõrgele osatähtsusele.

Täielikuma pildi Eesti rahvastiku võrdlevast töölerakendusest saavutame siiski eraldi meeste ja naiste kohta toodud töölerakenduse protsendiga vastava tööharu rahvastikus (tab. 15). Kuigi selleks andmed on piiratud (paljud riigid pole jaotanud ülalpeetavat rahvastikku tööharude järgi), näib siiski,

Meeste ja naiste töölerakenduse määr Eestis ja välisriigies tööharude järgi % (aktiivsed koos palgata töötajatega) — Population travaillante en divers pays en % (travailleurs et trav. sans rémunération).

15.	Eesti	Lät	Soome	Taanil	Saksal	N.S.V.L.	Eesti	Lät	Soome	Taanil	Saksal	N.S.V.L.
	1934	1930	1930	1930	1933	1926	1934	1930	1930	1930	1933	1926
	Mehed — Hommes						Naised — Femmes					
Põllumajandus — Agriculture	70,1	73,0	63,4	71,8	71,4	66,2	65,0	70,6	47,0	14,5	65,6	59,0
Tööstus — Industries	72,5	75,3	63,8	67,0	74,3	61,0	32,0	37,8	24,2	14,1	24,0	19,0
Kaubandus — Commerce	70,2	68,8	65,1	72,0	74,2	57,8	41,5	38,8	49,6	30,7	84,1	15,8
Transport ja side — Transport et communication.	71,4	74,3	64,5	63,4	74,2	57,6	10,0	11,9	18,1	6,0	—	5,1
Ühiskondlik tegevus — Administration publique et professions libérales	73,7	70,8	59,6	72,8	74,3	69,7	30,9	30,3	39,4	37,8	34,1	30,5
Maja- ja isikuteenimine — Service domestique	62,5	67,6	56,4	52,1	52,6	32,0	88,3	81,8	89,1	95,0	97,7	97,4
Teadmata tööharu — Groupe inconnu	71,3	37,3	65,5	59,9	—	49,7	45,3	24,2	45,0	38,2	—	30,0
Kokku — Total	70,9	72,2	63,6	69,3	73,6	64,8	54,4	57,9	42,8	30,3	40,8	52,5

et töölerakendus Eestis koos Lätiga on kõrge nii meestel kui naistel. Saksas ja Taanis on töölerakendus kõrge vaid meestel, kuna naistel see on üsna madal, eriti Taanis — põllumajanduses ja tööstuses, — seda siiski ainult aktiivsete arvestamise tõttu (v. tab. 14). Venès on töölerakendus võrdlemisi kõrge naistel vaid põllumajanduses, mujal aga, nii kui meestelgi, tunduvalt madalam kui Eestis — seda suurel määral laste ja noorte rohkuse tõttu rahvastikus. Soomes aga näib töölerakendus siiski olevat madalam kõigist teistest võrreldavatest riikidest: peamiselt küll põllumajanduse rahvastiku madala töölerakenduse arvel, koguni meeste juures.

Lisaks senisele üldisele tööharulisele töötajate arvu käsitlusele süveneme järgnevalt tähtsamate tööharude ehitisse ja vaatleme selles teostunud muutusi. See avastab mõndagi olulist, mis jäi varju üldkäsitlusel.

7. Põllumajandus. Põllumajanduse rühma on rahvaloendusel statistilise traditsiooni kohaselt koondatud kõik elava looduse kasutamiseiga seotud tööharud, kuigi sisult vägagi erilaadsed, nagu on seda üheltpoolt põllupidamine ja teiselt kalandus. Sellepärast on siin nende eraldamine olulise tähtsusega (tab. 16).

*) Taanis ainult aktiivsed.

Töösuhterühmad põllumajanduses — Caractère de l'activité de la population agricole.

16.	Arv — Nombre						Töösuhterühmade % Caractère de l'activité en %						Tööharude % Branches du travail en %					
	Töötajad	Naised		Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Kokku	Travailleurs	Dont			Total	Töötajad	Naised		Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Kokku	
		Aktiivsed	Palgata töötajad					Actives	Membres de famille travaillant sans rémunération.	Membres de famille occupés dans le ménage			Personnes passives	Aktiivsed				Palgata töötajad
Üldse — Total.																		
Põllupidamine . . .	425 956	197 445	228 511	11 303	183 764	621 023	68,6	31,8	36,8	1,8	29,0	100,0	95,5	92,3	98,3	65,2	92,4	93,7
Aiandus ja mesindus . . .	3 277	2 406	871	0 41	1 453	5 371	61,0	44,8	16,2	11,9	27,1	100,0	0,7	1,1	0,4	3,7	0,7	0,8
Kalandus . . .	7 731	4 798	2 938	2 007	6 817	16 556	46,7	29,0	17,7	12,1	41,2	100,0	1,7	2,3	1,3	11,6	3,4	2,5
Metsandus . . .	9 302	9 247	55	3 389	6 921	19 012	47,4	47,1	0,8	17,3	35,9	100,0	2,1	4,3	0,0	19,5	3,5	3,0
Kokku	446 266	213 891	232 375	17 340	198 953	662 561	67,4	32,3	35,1	2,6	30,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Mehed — Hommes.																		
Agriculture . . .	202 114	135 404	66 710	—	86 323	288 442	70,1	47,0	23,1	0,0	29,9	100,0	92,5	90,2	97,0	62,5	92,4	92,5
Horticulture et apiculture . . .	1 617	1 470	147	—	640	2 260	71,4	64,9	6,5	—	23,6	100,0	0,8	1,0	0,2	—	0,7	0,7
Pêche . . .	5 938	4 798	1 480	—	3 181	9 099	65,3	49,0	16,3	—	34,7	100,0	2,7	3,0	2,2	—	3,4	2,9
Sylviculture . . .	8 322	8 795	27	—	3 237	12 062	73,1	72,9	0,2	0,0	28,9	100,0	4,0	5,8	0,0	37,5	3,5	3,0
Total	218 491	150 127	68 364	—	93 370	311 869	70,1	48,2	21,9	0,0	29,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Naised — Femmes.																		
Põllupidamine . . .	223 842	92 041	161 801	11 298	97 441	332 581	67,3	18,7	48,0	3,4	29,3	100,0	98,3	97,3	98,7	65,2	92,3	94,8
Aiandus ja mesindus . . .	1 660	930	724	0 41	804	3 105	53,5	30,2	23,3	20,6	25,9	100,0	0,7	1,5	0,4	3,7	0,8	0,9
Kalandus . . .	1 793	335	1 458	2 907	3 656	7 456	24,1	4,5	19,6	26,9	49,0	100,0	0,8	0,5	0,9	11,6	3,4	2,1
Metsandus . . .	480	452	28	3 386	3 084	7 550	6,4	6,0	0,4	44,8	48,8	100,0	0,2	0,7	0,0	19,5	3,5	2,2
Kokku	227 775	63 764	164 011	17 332	105 583	350 632	65,0	18,2	46,8	4,9	30,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Põllumajanduses ülalpidamist saavast, samuti sel alal töötavast rahvastikust langeb valdav osa — 93,7% ja 95,5% — põllupidamise arvele; selle kõrval teiste harude osatähtsus on üsna väikene: aiandusel ja mesindusel 0,8% ja 0,7%, kalandusel 2,5% ja 1,7% ning metsandusel 3,0% ja 2,1%. Üksikute aladel töötajate osatähtsuse erinevus ülalpidamist saajate osatähtsusest on tingitud üksikute harude erinevast tööerakendusest. Juba varem osutatud erakorraliselt kõrge tööerakenduse määr põllumajanduses on tingitud seega rahvastiku kõrgest tööerakendusest just põllupidamise alal: seal moodustab töötajate arv 68,0% selle ala rahvastikust. Kuid seda mitte seevõrra iseseisvat sissetulekut saavutajate (aktiivsete), kui palgata töötajate perekonnaliikmete mõjul: viimaseid on isegi rohkem kui aktiivseid — 36,8% : 31,8% vastu. Kuid, nagu varem öeldud, siin võib olla pääsenud mõjule ka väikene ebatäpsus loendusel, mis on tõstnud naiste tööerakenduse määra Eestis võrreldes teiste riikidega kõrgele.

Samuti võib põllupidamises palgata töötajate arvu mõningal määral olla tõstnud põllupidamise esinemine kõrvaltööhäru teistes tööhäruades, eriti aga kalanduse ja metsanduse alal töötajail perekonnapead. Sellistel juhtudel põllupidamises palgata töötajad perekonnaliikmed arvestati põllupidamise alal, kuna perekonnapea aktiivsena ühes ülalpeetavatega arvestati peatööhäru järgi. Neil põhjusil,

peamiselt aga süüski põllupidamise erilaadist, ninelt selle kodumajapidamisega seotusest, tingitult esineb eraldi kodumajapidamises tegevate arv sel alal suhteliselt üsna väikese arvuga. — Tunduvalt suurem on kodumajapidamises tegevate osatähtsus aianduse ja mesinduse alal; ja seda just palgata töötajate arvel — neid on sel alal, võrreldes aktiivsetega, mitte palju, ainult 16,2% : aktiivsete 44,8% vastu. Aianduse ja mesinduse alal võrdlemisi kõrge aktiivsete arv on tingitud selle ala võrdlemisi sagedasest tööstuslikust iseloomust seoses suuremal arvul palgatööjõu tarvitamisega. Sama on kehtiv veel rohkemal määral metsanduse kohta, kus on tegevuses rohkesti palgalisi — olgu ametnikke või töölisi, eriti talisesoonil. Ka võis loendusel siia sattuda osa hädaabitöölisi, kes polnud teatanud töökohta, kust nad tööpuudusel vabanesid (kõik töötud arvestati võimalikult endise töökohta järgi). Kuna metsandusel pole sidet seal töötavate kodumajandusega, on sel alal palgata töötajate arv äärmiselt väikene, nii kui tööstuseski, ja ühes sellega teistest harudest suurem kodumajapidamises tegevate arv. Võrdlemisi suur on metsanduse alal ka ülalpeetavate arv, mis tingitud sel alal töötajate võimalikust lasterohkusest, — olgu kas metsaametnikke ja kutseliste metsatöölise võrdlemisi kindlustatud elujärje või talviste metsatöödele koondunud suure perekonnaga töölise tõttu. Eriti kõrgena aga esineb ülalpeetavate arv kalanduse alal — olgu võimaliku lasterohkuse

või kalanduse alal töötavate sotsiaalse koostise tõttu: kalanduse alal töötajaid on valdav osa kas oma perekonnaliikmetega või perekonnalisel üksitöötajad, töölisi aga, sageli vallasisi, on sel alal üsna vähe.

Eraldi meeste ja naiste seas töötajate osatähtsus üksikuis põllumajanduse harudes erineb suuresti. Nii, naistel on aktiivsete arv võrdlemisi suur põllupidamise, eriti aianduse alal — peamiselt põllu- ja aiatöölise arvel, ja üsna väike kalanduse ning metsanduse alal — peamiselt töö iseloomu tõttu. Meestel seevastu kõigil aladel kõrge aktiivsete arvu juures on palgata töötajate arv naistest suuresti erinevalt eriti madal aianduse ja mesinduse ning mitte väga kõrge ka põllupidamise alal. Kalanduse ja metsanduse alal aga on aitajate osatähtsus mõlemal sool võrdlemisi vähe erinev. Selliste erinevuste juures kujuneb ka sugude suhe põllumajanduse harudes omapäraselt erinevaks. Nimelt iga saja mehe kohta leidus naisi:

	Üldse	Töötajaid	Aktiivseid	Palgata ¹⁾ töötajaid
Põllupidamise alal . . .	115	111	46	243
Aianduse ja mesind. alal	137	103	64	493
Kalanduse „ „	82	30	8	90
Metsanduse „ „	63	5	5	104
Kokku põllumajand. alal.	112	104	48	113

Kalanduse ja metsanduse alal üldse madal naiste arv on ilmselt mõjustatud eespool osutatud kõrvaltööhäruuna põllupidamise alal palgata töötajate naiste meestest lahkusattumisest, kuigi eriti metsanduse alal pole tähtsuseta tööliste sugu — 100 mehe kohta vaid 4 naist, nii kui see ilmneb ka aktiivsete juures. Põllupidamise ja eriti aianduse ja mesinduse alal aga leiame naiste arvu kõrge — esimeses mitte vähesel määral teiste tööhäruude naiste arvel, teises aga üldse suurest naiste aianduseharrastamisest, olgu iseseisvaina või palgalisina.

Töötajate arvu põllumajanduse harudes administratsioonide järgi vaatleme vaid maal; linnade ja alevite kohta aga, kus põllumajanduses tegevaid vähe, on toodud vaid summaarsed absoluut- ja suhtarvud.

Võrreldes linnu, alevit ja maid, paistab silma võrdlemisi suur üldise tööerakenduse määra erinevus, nimelt maal näib see olevat palju suurem (68,2%) kui alevites (52,6%) ja eriti linnas (44,8%); ja seda mitte põllumajanduses üldse, vaid ka selle üksikuis harudes. Tingitud on see, nii kui näeme tabelist, maal suuremast palgata töötajate arvust peale põllupidamise ka veel aianduse mesinduse ja kalanduse alal; ainult metsanduses on selliseid vähe nii linnas kui maal. Maal perekonnaliikmete kasustamine

Töötajad põllumajanduses administratiivüksuste järgi (ilma eriti arvestatuteta).
Travailleurs dans l'agriculture d'après les unités administratives.

17.	Üldse — Total					Aktiivsed — Actives					Palgata töötajad Membres de famille travaillant sans rémunération				
	Põllupidamine	Aiandus ja mesindus	Kalandus	Metsandus	Kokku	Agriculture	Horiculture et apiculture	Pêche	Sylviculture	Total	Põllupidamine	Aiandus ja mesindus	Kalandus	Metsandus	Kokku
a) Töötajate arv — Nombre des travailleurs.															
Linnad — Villes	5 610	1 447	516	1 136	8 709	4 696	1 273	438	1 131	7 538	914	174	78	5	1 171
Alevit — Bourgs	2 144	135	492	255	3 026	1 922	115	396	255	2 688	322	20	86	—	338
Vallad — Comm. rurales	418 199	1 695	6 723	7 910	434 527	190 825	1 018	3 959	7 860	203 663	227 374	677	2 764	50	230 865
Üldse — Total	425 953	3 277	7 731	9 301	446 262	197 443	2 406	4 793	9 246	213 888	228 510	871	2 938	55	232 374
b) Töötajate % põllumajanduses vastava ala rahvastikus. <i>Nombre des travailleurs en % de population correspondante.</i>															
Linnad — Villes	44,5	56,2	42,7	37,5	44,8	37,3	49,4	36,2	37,3	38,8	7,2	6,8	6,5	0,2	6,0
Alevit — Bourgs	61,5	60,5	35,5	38,4	52,5	55,1	51,5	28,6	38,4	46,6	6,4	9,0	6,9	—	5,9
Vallad — Comm. rurales	63,1	66,0	46,2	49,7	68,2	31,5	39,6	28,4	49,4	32,0	37,6	26,4	19,9	0,3	36,2
Virumaa	68,0	59,7	47,9	49,9	67,3	30,0	53,2	30,5	48,8	31,0	38,0	6,5	17,4	0,1	36,3
Järvamaa	68,1	57,9	28,0	50,7	67,3	32,0	55,3	24,0	50,5	32,4	35,5	2,6	4,0	0,2	33,9
Harjumaa	68,3	57,0	49,5	49,8	66,9	32,3	47,1	29,5	49,3	33,6	36,0	10,8	20,0	0,5	34,3
Läänemaa	68,2	76,9	55,9	49,7	67,9	28,6	36,5	39,4	40,0	29,0	39,6	40,4	16,5	0,7	38,9
Saaremaa	67,3	61,1	40,8	51,6	66,7	28,5	38,0	34,3	51,1	28,7	38,8	22,2	12,5	0,5	38,0
Pärnumaa	69,5	57,2	57,0	49,7	68,6	34,3	47,2	40,4	49,4	35,0	35,2	10,0	16,6	0,3	33,5
Viljandimaa	71,2	63,1	60,0	50,9	70,8	37,0	52,8	44,8	50,9	37,3	34,2	10,5	15,8	—	33,5
Tartumaa	70,1	69,0	48,4	47,4	68,8	35,8	34,3	27,8	46,6	35,8	34,3	34,7	15,6	0,8	38,0
Valgamaa	70,4	64,3	38,2	50,3	69,4	35,8	50,0	28,5	50,3	36,5	34,6	14,3	14,7	—	32,0
Võrumaa	71,4	70,6	79,3	50,9	71,0	31,2	45,1	56,3	50,9	31,7	40,1	25,5	23,0	—	39,3
Petserrimaa	67,0	71,3	40,1	44,1	65,7	21,9	34,5	18,7	41,9	21,7	45,1	39,8	27,4	2,2	44,0
Üldse — Gr. total	68,6	61,0	46,7	47,4	67,4	31,8	44,8	29,0	47,1	32,3	36,8	16,2	17,7	0,3	35,1

palgata töötajana suuremal määral kui linnas samades tööhäruades osutab eeskätt maa elutingimuste erinevustele ja traditsioonidele, millest kõnet oli eespool. Nimelt, linna ja alevi piirkonna põllupidaja ei saa sel määral kui maal kasustada palgata töötajana oma täiskasvanud perekonnaliikmeid: need ei nõustu

sellega, olles valmis siirduma teistele tööaladele. Seepärast leiamegi linna piirkonna põllupidamistes, samuti aianduses, palju rohkem kui maal palgalisi, kelle seas võib olla ka mitte vähe oma perekonnaliikmeid (kui perek.-liige oli perek.-peaga palgavahekorras, arvati ta rahvaloendusel palgaliste hulka).

Peale selle võib linnapiirkonna põllumajapidamistes olla väiksem põllu- ja aiatöödel laste, samuti pereema tööjõu kasustamine, sest ülalpeetavate % (arvatud ühes kodumajapidamises tegevaid) on linnus ja aleveis palju suurem — kõigis põllumajanduse harudes kokku 55,2% : maa 31,8% vastu.

Suuremal arvul palgaliste pidamise tõttu on linnade, eriti aga alevite põllupidamise ja aianduse rahvastikus aktiivsete osatähtsus tunduvalt suurem kui maal. Samuti ka üksikuis maades on aktiivsete % suurim seal, kus tarvitatakse rohkem põllutöölisi, nagu Viljandi (37,3%), Valga- (36,5%), Tartu- (35,8%) ja Pärnumaal (35,0%) ja väiksem vähe palgalisi tarvitavas Petseri- (21,7%) ja Saaremaal (28,7%). Ja vastupidi, palgata töötajaina oma perekonnaliikmete tarvitamise leiame kõrgeima vähem palgalisi tarvitavas mais eesotsas Petseri- (44,0%), Võru- (39,3%), Saare- (38,0%) ja Läänemaaga (38,9%). Võttes kokku mõlemat liiki töötajaid, leiame üldise töötajate % kõrgeima kogu L.-Eestis, eesotsas Võru- (71,4%) ja Viljandimaaga (71,2%). Ja seda mitte põllumajanduses üldse, vaid eriti määravalt põllupidamises ja mõningate erinevustega ka aianduses. Kalanduses ja metsanduses aga erinevate olude ja nende tööharede ulatuse tõttu pole vahekorrad nii korrapärased.

Et töölerakenduse määra erinevused põllupidamise alal on tingitud maade erinevast põllupidamise seisundist ja laadist, ilmneb kõige selgemini viimaseid iseloomustavate andmete kõrvutamisel esimestega. Nii, korreleerides töötajate % põllupidamise ala rahvastikust põllumaa rohkusega ühe talundi kohta maades (1929. a. pm. üleskirjutuse andmeil), saavutame korrel.-koefitsiendi $r = +0,7910 (\pm 0,0760)$, mis tähendab töötava rahvastiku suuremat % seal, kus talundites rohkem põllumaad. Ja et selle nähtuse põhjuseks on peamiselt palgaliste pidamine, näitab töötajate % ja 100 saagimaa-ühiku kohta palgaliste täistöötajate kõrge positiivne korrelatsioon: $r = +0,7611 (\pm 0,0886)$, samuti kõrge posit. korrelatsioon töötajate % ja talundite jõukuse — ühe talundipidaja perekonnaliikme kohta langeva talundi varanduse summa vahel, mis annab $r = +0,7663 (\pm 0,0888)$. Korreleerides aga samade teguritega palgata töötajate % põllupidamisala rahvastikus, leiame selle suurema seal, kus on talundid vaesemad: $r = 0,8085 (\pm 0,0704)$, kus peetakse vähem palgalisi: $r = -0,9181 (\pm 0,0319)$ ja lõpuks, teataval määral ka seal, kus on talundis vähem põllumaad: $r = -0,5999 (\pm 0,1800)$.

Võrreldes 1922. a. (tab. 18) leiame 1934. a. töötajate arvu kasvanud nii absoluutselt, kui suhteliselt iga haru rahvastikule kõigis põllumajanduse harudes; kuid suhteliselt põllumajanduses töötajate üldarvule on põllupidamises töötajate osatähtsus siiski langenud 96,5% : 95,4%-le. Seda kõige enam suuremal määral kasvanud aianduse ja mesinduse

Töötajad põllumajanduses 1922 ja 1934 a.
Travailleurs dans l'agriculture en 1922 et 1934.

18.	1934			1922		
	Arv	% rahvastikus	% tööharede järgi	Nombre	En % de la population	En % d'après les données du travail
Põllupidam. — Agriculture	433 030	68,4	95,4	416 858	63,2	96,5
Aiandus-mesindus — Horticulture et apiculture	3 366	61,0	0,8	1 370	51,4	0,3
Kalandus — Pêche	7 881	46,5	1,7	6 810	38,0	1,0
Metsandus — Sylviculture	9 588	47,5	2,1	6 791	39,5	1,6
Kokku — Total	453863 ¹⁾	67,1	100,0	431829 ¹⁾	61,9	100,0

arvel. Arvestades selle ala senist vähest osatähtsust ja sellele viimasel ajal omistatud suuremat tähelepanu, võib loota seal jätkuvat kasvu ka edaspidigi.

3. Tööstus. Industries.

Tööstusena on rahvaloendusel arvestatud mitmeladused ja väga erinevad tööhared, mida võib jaotada kolme pearühma: 1) eluta loodusvarade hankimine, 2) toorainete töötlemine tarbimiseesemeteks ja 3) teenistuselise iseloomuga tööstusettevõtted. Esimene rühm esineb meie rahvaloenduse kokkuvõttes (tab. 19) tööstuse esimese alajaotusena nimetuse all „murrud ja kaevandused“, teine rühm esineb 2—13 alajaotusena ja kolmas rühm esineb alajaotus 14-na nimetuse all „puhastus ja hügieen“. Kõik need rühmitused jagunevad veel omakorda üksikasjalisemaks osadeks, et võimaldada ulatuslikumat ülevaadet tööstuse arvatud tööharede iseloomust. — Üksikute tööharede osatähtsus kogu tööstuses on väga erinev, — olenedes osalt ka sellest, kas võrrelda rahvastikku või ainult töötajaid. Õigem on viimane (tab. 19), knigi üldjoonis see palju ei erine kogu rahvastiku jagunemisest; täpsuse mõttes on toodud % andmed kõigi tööstusrühmade kohta eraldi. Töötajate osatähtsusest osutuvad suurimaarvuliseks tööharedeks eesotsas kajakatte (22,0%) ja ehitusega (16,8%) osalt samadele tööharedele materjali osalt nende saadusi täiendavate esemete valmistamises harud — tekstiil- (11,2%) ja puutööstus (11,0%). Nimetatud nelja tööstusharu kõrval esinevad, viimastest vähe erineva osatähtsusega, veel metalli- (10,7%) ning toit- ja maitseainete (9,8%) tööstus. Kõik need kuus haru kokku mahutavad 82,0% töötajaisi; ülejäänud 18% jaguneb muu 8 haru vahel — võrdlemisi väikesteks 0,9% — 3,0% kõikevateks osadeks.

Rahvastiku rakendumine tööle kõigis tööstuse alaharudes erineb suuresti, olenedes töö iseloomust ja sellest tingitud erinevast meeste ning naiste osatähtsusest töötajate seas; organisatsioonist, asukohast ja veel mitmest muust tegurist.

Murrud ja kaevandused esinevad võrreldes teiste tööstusharudega madala töötajate osatähtsusega (44,9%) sellelt alalt ülalpidamist saavas

¹⁾ Andmete võrreldavuseks on põllumajanduse alal töötajatele juurde lisatud vastav osa „teadmata tööharu rühmast“ (v. märkus tab. 10 juures).

Tööstustehardmad tööstuses — Caractères de l'activité de la population industrielle.

	Arv — Nombre				Caractères de l'activité en %				Tööstusharude % Branches du travail en %				
	Kokku		Ulalpeetavad		Töötajad	Tööstajad	Tööstajad	Tööstajad	Neist		Kodumajapidamised	Ulalpeetavad	Kokku
	Arv	%	Arv	%					Arv	%			
	Töötajad	Arv	%	Ulalpeetavad	%	Kokku	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
1. Murrud ja kaevandused — Industries extractives	2 923	2 797	26	1 274	6 289	44,9	44,5	20,3	34,8	100,0	2,7	2,8	3,2
Tööstajad	686	638	18	928	1 208	51,1	49,7	0,4	17,5	100,0	0,6	0,7	0,7
Ulalpeetavad	1 907	1 904	3	918	4 402	43,5	43,2	0,1	35,3	100,0	1,9	1,9	2,2
2. Mineralide töötlemine — Industrie des terres et des pierres	2 355	2 328	35	1 132	5 229	45,6	44,3	0,7	33,3	100,0	2,2	2,3	2,7
Tööstajad	730	727	8	481	1 983	36,8	36,7	0,1	24,3	100,0	0,7	0,7	1,0
Ulalpeetavad	1 988	1 981	7	928	4 246	49,2	47,6	1,7	32,6	100,0	0,8	0,8	1,0
3. Metalltööstus — Industrie des métaux	1 618	1 618	—	1 281	4 478	36,2	36,2	—	28,2	100,0	1,6	1,6	1,4
Tööstajad	419	415	4	136	1 711	57,7	57,2	0,5	18,7	100,0	0,4	0,4	0,4
Ulalpeetavad	5 082	4 863	219	2 341	10 860	46,8	44,8	2,0	31,6	100,0	5,0	4,8	5,5
4. Keemia- ja metallurgiatööstus — Industrie chimique	1 734	1 723	8	751	3 572	48,5	48,3	0,2	21,6	100,0	1,7	1,7	1,8
Tööstajad	139	139	—	54	308	45,9	45,9	—	17,8	100,0	0,1	0,1	0,2
Ulalpeetavad	215	213	2	58	908	58,4	57,9	0,5	26,3	100,0	0,2	0,2	0,2
5. Nahatööstus — Industrie des peaux et cuirs	226	226	—	76	416	54,3	54,3	—	18,3	100,0	0,2	0,2	0,2
Tööstajad	494	494	—	282	439	1 215	40,7	—	23,2	100,0	0,5	0,5	0,6
Ulalpeetavad	657	651	6	283	1 270	51,7	51,2	0,5	22,3	100,0	0,7	0,7	0,6
6. Tööstus — Industrie des métaux	1 625	1 575	51	738	3 279	48,1	46,6	1,5	21,9	100,0	1,6	1,6	1,7
Tööstajad	937	900	37	462	2 111	44,4	42,6	1,8	21,0	100,0	0,9	0,9	1,1
Ulalpeetavad	689	675	14	277	1 268	54,3	53,2	1,1	21,0	100,0	0,7	0,7	0,6

Uldse — Total

	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Tööstajad	10 953	19 689	273	5 578	23 971	45,7	44,6	1,1	23,3	100,0	16,7	10,6	11,7	16,0
Ulalpeetavad	1 360	1 364	2	699	2 863	47,9	47,8	0,1	24,5	100,0	1,3	1,4	0,1	2,0
Kokku	585	584	1	310	1 186	45,1	45,0	0,1	26,2	100,0	0,3	0,5	0,0	0,9
Arv	1 618	1 618	—	1 281	4 478	36,2	36,2	—	28,2	100,0	1,6	1,6	—	3,6
%	419	415	4	136	1 711	57,7	57,2	0,5	18,7	100,0	0,4	0,4	0,2	0,4
Arv	5 082	4 863	219	2 341	10 860	46,8	44,8	2,0	31,6	100,0	5,0	4,8	9,4	6,7
%	898	879	14	386	1 761	50,7	49,9	0,8	21,9	100,0	0,9	0,9	0,0	1,1
Arv	1 040	1 007	33	445	628	49,2	47,6	1,6	21,1	100,0	1,0	1,0	1,4	1,3
%	1 734	1 723	8	751	3 572	48,5	48,3	0,2	21,6	100,0	1,7	1,7	0,3	2,2
Arv	139	139	—	54	308	45,9	45,9	—	17,8	100,0	0,1	0,1	—	0,2
%	215	213	2	58	908	58,4	57,9	0,5	26,3	100,0	0,2	0,2	0,1	0,2
Arv	226	226	—	76	416	54,3	54,3	—	18,3	100,0	0,2	0,2	—	0,2
%	494	494	—	282	439	1 215	40,7	—	23,2	100,0	0,5	0,5	—	0,6
Arv	657	651	6	283	1 270	51,7	51,2	0,5	22,3	100,0	0,7	0,7	0,2	0,8
%	1 625	1 575	51	738	3 279	48,1	46,6	1,5	21,9	100,0	1,6	1,6	2,2	2,1
Arv	937	900	37	462	2 111	44,4	42,6	1,8	21,0	100,0	0,9	0,9	1,6	1,3
%	689	675	14	277	1 268	54,3	53,2	1,1	21,0	100,0	0,7	0,7	0,6	0,5

1. Murrud ja kaevandused — Industries extractives
Tööstajad — Ouvriers en exploitation
Ulalpeetavad — Carrières de schistes combustibles
Kokku — Total
XIV - Ja paemurrud, fosforiid-, kipsi- ja muud kaevandused —
Mines de pierres, calcifères et carrières de phosphate, de plâtre etc.
2. Mineralide töötlemine — Industrie des terres et des pierres
Tööstajad — Ouvriers dans le ménage
Ulalpeetavad — Membres de famille occupés dans le ménage
Kokku — Total
Sidaalmete tööst. ja esemete valmistam. neist — Industrie des matières de connexion et en fabrication d'articles
Savimaterjalide ja keramiika — Industrie d'argile et céramique
Klaasitööstus — Industrie de verre
Kivide töötlemine — Industrie des pierres
3. Metalltööstus — Industrie des métaux
Tööstajad — Ouvriers en exploitation
Ulalpeetavad — Carrières de schistes combustibles
Kokku — Total
Laevachitlus — Construction des navires
Raudtee ja trammide ehitamine — Construction
de matériel roulant
Elektriseerimine ja -tarbeseemete valmistamine — Fabrication d'appareils et d'articles électriques
Mehaanika- ja lukusepatööstus ning seppide tööstus — Fabrication d'appareils et de serrures et forges
Täpsete mõõturite valmistamine — Fabrication de machines de précision et d'appareils de mesure de précision
Mittaseemete metallseemete valmistamine — Fabrication de différents articles métalliques
4. Keemia- ja metallurgiatööstus — Industrie chimique
Tööstajad — Ouvriers en exploitation
Ulalpeetavad — Carrières de schistes combustibles
Kokku — Total
Kummiseemete valmistamine — Fabrication d'articles en caoutchouc
Seebi- ja hüülmiseemete ning kosmeetiliste ab. — Savonneries, fab. de savons et laboratoires cosmétiques
Põlevkivide tööstus — Industrie de l'huile de schiste combustible
Muude keemiliste ainete ja esemete valmistamine — Fabrication d'autres matières et articles chimiques
5. Nahatööstus — Industrie des peaux et cuirs
Tööstajad — Ouvriers en exploitation
Ulalpeetavad — Carrières de schistes combustibles
Kokku — Total
Nahkeseemete valmistamine (arvat. v. nahkjalat. tööst.) — Fabrication d'articles en cuir (non compris fabr. de chaussures)

Tööstusharumad tööstustes (järg) — Caractère de l'activité de la population industrielle (suite).

	Arv — Nombre						Tööstusharumate % Caractère de l'activité en %						Tööstusharumate % Branches du travail en %					
	Tööajad		Kodumajapidamises		Uualpeetavad		Kokku		Tööstusharumate %		Tööstusharumate %		Tööstusharumate %		Tööstusharumate %			
	Aktivsed	Tööajad	Aktivsed	Tööajad	Aktivsed	Tööajad	Aktivsed	Tööajad	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%		
6. Tekstiil-tööstus — Industrie textile Püuvillatööstus — Industrie de coton Villatööstus — Industrie de laine Linnatööstus — Industrie de lin Kõõli-, nõrgi-, võrgu- ja niiditööstus — Corderies et fabriques de fil à coudre. Büldvärvimis- ja värvimis-, rõõps-, riide trükitum-, ja appre- teerimise — Teintures, foulards et apprêts des tissus Kunstiõlirühde valmistamine, ka ühend-, teiste materjal. — Fabrication de tissus de soie artificielle (en connexion avec autres mat. usées)	11 546	172	2 136	5 218	18 894	611	60,2	0,9	11,3	27,6	100,0	11,2	11,3	7,4	6,1	9,0	9,7	
	3 432	—	729	1 550	5 711	60,1	60,3	—	12,8	27,1	100,0	3,8	3,4	—	2,1	2,7	2,7	
	3 279	59	615	1 447	5 841	61,4	60,8	1,1	11,5	27,1	100,0	3,2	3,2	2,5	1,8	2,5	2,7	
	2 315	15	316	1 343	3 974	58,3	57,9	0,4	7,9	33,3	100,0	2,3	2,3	0,7	0,9	2,3	2,0	
	358	72	69	112	584	60,1	62,6	13,5	12,9	21,0	100,0	0,3	0,3	3,1	0,2	0,2	0,3	
	716	698	23	188	351	1 255	57,0	55,2	1,8	15,0	28,0	100,0	0,7	0,7	1,0	0,5	0,6	0,7
	1451	1 448	3	213	415	2 078	69,8	68,7	0,1	10,2	20,0	100,0	1,4	1,4	0,1	0,6	0,7	1,1
	11 966	11 573	333	4 825	7 099	23 836	56,0	48,6	1,4	20,2	29,8	100,0	11,6	11,5	14,3	13,9	12,2	12,2
	4 291	4 268	38	1 532	2 414	8 237	52,1	51,7	0,4	18,6	29,3	100,0	4,2	4,2	1,4	4,4	4,1	4,2
	4 921	4 790	131	2 211	2 941	10 073	48,9	47,6	1,3	21,9	29,2	100,0	4,8	4,8	5,6	6,4	5,1	5,2
2 694	2 655	169	1 083	1 744	5 520	43,8	45,7	3,1	19,6	31,6	100,0	2,6	2,5	7,3	9,1	3,0	2,8	
7. Puit-tööstus — Industrie des bois Saevetööd, sünditööd ja kastivabrikud — Scieries, fabriques de bardages et caisses Mööbl- ja vineeritööstus — Industrie de meubles et de bois de placage Muude puuesemete valmistamine — Fabrication d'autres art. en bois	2 373	2 357	6	1 254	5 191	45,7	45,6	0,1	23,8	30,5	100,0	2,3	2,4	0,3	3,5	2,7	2,6	
	2 098	2 098	—	1 136	4 798	43,7	43,7	—	24,7	31,6	100,0	2,0	2,1	—	3,4	2,6	2,4	
	275	269	6	48	838	70,0	68,5	1,5	12,2	17,8	100,0	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	
	2 690	2 566	34	865	4 651	55,9	55,2	0,7	18,6	25,5	100,0	2,5	2,6	1,5	2,5	2,0	2,4	
	9 595	9 158	427	3 237	13 256	52,6	50,2	2,4	18,0	29,4	100,0	9,3	9,1	18,3	9,4	9,2	9,3	
	1 810	1 673	146	804	3 974	45,8	42,1	3,7	20,2	34,0	100,0	1,3	1,7	6,3	2,3	2,3	2,0	
	2 053	1 875	178	698	3 165	52,4	47,9	4,5	17,8	29,8	100,0	2,0	1,9	7,6	2,0	2,0	2,0	
	1 096	1 080	16	133	387	1 616	67,8	66,8	1,0	11,3	20,9	100,0	1,1	1,1	0,7	0,5	0,6	0,8
	600	573	27	212	367	1 179	50,8	48,8	2,3	18,0	31,1	100,0	0,8	0,6	1,1	0,6	0,6	0,8
	510	510	—	233	320	1 063	48,0	48,0	—	21,9	30,1	100,0	0,5	0,5	—	0,7	0,6	0,6
1 674	1 628	46	495	321	2 990	56,0	54,5	1,6	16,6	27,4	100,0	1,6	1,6	2,0	1,4	1,4	1,5	
45	45	—	25	97	46,4	46,4	—	25,8	27,8	100,0	0,0	0,0	—	0,1	0,0	0,0	0,0	
75	75	—	48	70	198	38,9	38,9	—	24,9	36,2	100,0	0,1	0,1	—	0,1	0,1	0,1	
2	2	—	1	3	66,7	66,7	—	33,3	—	100,0	0,0	0,0	—	0,0	—	—	0,0	
450	450	—	188	272	910	40,5	49,5	—	20,6	29,9	100,0	0,4	0,4	—	0,5	0,5	0,5	
101	101	—	38	42	181	55,8	55,8	—	21,0	29,2	100,0	0,4	0,4	—	0,1	0,1	0,1	
241	241	—	126	103	560	43,0	43,0	—	22,5	34,5	100,0	0,2	0,2	—	0,3	0,3	0,3	
200	192	8	91	162	458	44,2	42,4	1,8	20,1	35,7	100,0	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	
121	115	6	34	53	208	58,2	55,3	2,9	16,8	25,8	100,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	
608	608	—	111	194	913	66,6	66,6	—	12,2	21,2	100,0	0,6	0,6	—	0,3	0,3	0,3	

10. Toit- ja maitseainete ning jookide tööstus — Industrie d'alimentation et boissons
Jahvatööd — Moutures
Lõivatööstus — Fabr. de pain
Sokolaadi- ja komvriktööstus — Fabrication de chocolat et confitures
Idna- ja kakaotööstus — Industrie de vanille et de poteson
Tepanused, külmataooneed ja kuniõlakööst. — Abattoirs, établissements frigorifiques et fabr. de glace artificielle
Piimatööstus — Fabrication de produits laitiers
Tõelõli- ja rasvatööstus — Fabr. d'huiles d'alimentation et de graisses
Kartulijahu- ja kartulilõõrutööstus — Fabr. de féculé de pommes de terre et de strip de féculé
Marjad ning puu- ja juurvillakonservimine — Conservation de baies, fruits et légumes
Püürimise- ja pärmitööstus — Fabrication d'alcool et de levures
Lõõbiti- ja veinivabrikud — Fabr. de liqueurs et de vins
Linnase- ja õlletööstus — Fabr. de malt et de bière
Karusnõude jookide tööstus — Fabr. de boissons rafraichissantes
Kõrv- ning muude maitseainete tööstus — Fabr. de café (de succédanés) et d'autres épices
Tubakatööstus — Industrie de tabac

1. Kohakate- ja puukaukade tööstus — Confection de vêtements et fabr. de mercerie	23 492	22 740	4 708	9 798	37 998	61,8	59,8	2,0	12,4	25,8	100,0	22,9	32,2	13,5	16,8	19,4
Eldesivalmistus — Fabrication de vêtements	16 106	15 683	1 988	5 793	23 897	67,4	65,2	2,2	8,3	24,3	100,0	15,7	22,4	5,7	9,9	12,2
Nahkjalatude tööstus — Fabr. de chaussures en cuir	6 065	5 893	2 644	3 668	12 297	49,5	47,9	1,6	20,7	29,8	100,0	5,9	8,2	7,3	6,3	6,3
Viljalõhestus — Fabr. de feutre	92	5	30	43	165	55,7	52,7	3,0	18,2	26,1	100,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Pudu- ja moekaukade tööstus — Mercerie et modes	984	962	143	290	1 427	69,7	67,4	2,3	10,0	20,3	100,0	1,0	1,4	0,4	0,5	0,7
Linnaulgeda puhastus ja pedijätööstus — Nettoyage de plumes d'oiesaux et fabrication de canesaux	315	215	3	4	222	96,8	96,8	—	1,4	1,8	100,0	0,2	0,2	—	0,0	0,1
12. Ehitistöööstus — Constructions	16 797	16 686	7 325	12 443	36 493	46,0	45,7	0,3	19,9	34,1	100,0	16,3	16,6	4,8	21,3	18,6
Hooneid ehitus ja remont — Construction et réparation des bâtiments	12 889	12 285	5 637	9 023	27 049	45,8	45,4	0,4	20,8	33,4	100,0	13,0	12,2	4,5	16,2	13,8
Välisühitused — Autres constructions	4 408	4 401	1 618	3 420	9 446	46,7	46,6	0,1	17,1	36,2	100,0	4,3	4,4	0,3	4,6	4,8
13. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus — Usines électriques et à gaz et distribution de l'eau	1 023	1 029	584	689	2 294	44,6	44,4	0,2	25,4	34,0	100,0	1,0	1,0	0,1	1,7	1,2
Avalikud elektrijaamad — Usines électriques	784	781	421	546	1 751	44,8	44,6	0,2	24,0	31,2	100,0	0,8	0,8	0,1	1,2	0,9
Gaasi- ja veevarustus — Usines à gaz et distribution de l'eau	239	239	163	143	545	43,9	43,9	—	29,9	29,2	100,0	0,2	0,2	—	0,5	0,3
14. Puhastus ja hügieen — Nettoyage et hygiène	4 029	3 928	451	1 418	5 898	68,5	66,6	1,7	7,6	24,1	100,0	3,9	3,9	4,3	1,3	2,4
Kokku	102 849	100 517	34 813	58 287	195 940	52,5	51,3	1,2	17,8	29,7	100,0	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6

Mixed — Hommes.

Murrud ja kaevandused	2 417	2 404	—	1 041	3 458	69,9	69,5	0,4	—	—	30,1	100,0	—	—	—	3,9
Mineraalide töötlemine	1 999	1 976	23	761	2 760	72,4	71,6	0,8	—	—	27,5	100,0	—	—	—	2,8
Metallitööstus	10 522	10 267	265	3 420	13 947	75,5	73,7	1,8	—	—	14,9	100,0	2,8	2,8	2,0	2,8
Keemiatööstus	1 291	1 299	2	511	1 809	71,6	71,5	0,1	—	—	28,4	100,0	1,8	1,9	0,2	1,8
Nahatööstus	4 356	4 346	1	451	1 807	74,5	72,6	1,9	—	—	25,5	100,0	1,9	1,9	0,2	1,9
Teksilitööstus	10 598	10 954	47	2 457	8 928	64,0	63,8	0,2	0,1	0,1	35,9	100,0	6,2	6,2	4,0	6,2
Töööstus	1 893	1 881	—	8 928	10 809	76,3	74,4	1,9	—	—	14,8	100,0	2,7	2,7	2,0	2,7
Faberitööstus	6 898	6 847	16	5 173	2 598	72,5	72,4	0,1	—	—	27,2	100,0	2,6	2,6	1,3	2,6
Polügraafiatööstus	10 021	9 809	189	2 446	9 283	73,6	71,6	2,0	0,0	0,0	26,4	100,0	9,7	9,5	16,2	7,7
Toit- ja maitseainete ning jookide tööstus	16 168	16 064	99	4 357	14 378	69,7	68,2	1,5	—	—	30,3	100,0	14,1	14,1	18,2	14,7
Kohakate- ja puukaukade tööstus	984	983	1	5 948	22 111	78,1	72,7	0,4	—	—	26,9	100,0	22,8	23,1	8,5	22,2
Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus	690	670	—	290	1 226	76,2	76,1	0,1	0,2	0,2	25,6	100,0	1,3	1,3	0,1	1,3
Puhastus ja hügieen	79 897	69 641	1 166	651	1 341	51,5	50,0	1,5	—	—	48,5	100,0	1,0	1,0	1,7	1,4
Kokku	—	—	—	26 641	37 681	72,5	71,3	1,2	0,0	0,0	27,5	100,0	10,6	10,6	10,6	10,6

Mixed — Femmes.

Industries extractives	4066	398	1 274	1 151	2 831	14,3	13,9	0,4	45,0	40,7	100,0	1,3	1,3	1,1	3,7	2,9
Industrie des terres et des pierres	356	344	1 152	981	2 469	14,4	13,9	0,5	45,0	39,7	100,0	1,1	1,1	1,0	3,3	2,5
Industrie des métaux	431	413	5 578	4 020	10 023	4,8	4,1	0,7	55,6	40,1	100,0	1,3	1,3	1,6	16,0	12,8
Industrie chimique	440	434	751	518	1 779	24,9	24,5	0,4	42,4	32,7	100,0	1,4	1,4	0,5	2,2	1,8
Industrie des peaux et cuirs	280	263	779	553	1 572	17,8	16,7	1,1	47,0	35,2	100,0	0,9	0,8	0,8	1,8	1,8
Industrie textile	7 160	7 035	2 121	12 042	59,5	58,4	1,1	17,0	17,0	22,9	100,0	22,3	22,8	10,7	6,1	8,8
Industrie du bois	1 398	1 319	4 825	3 531	10 054	13,8	13,1	0,8	48,0	38,1	100,0	4,4	4,3	6,8	13,9	12,2
Industrie du papier	490	486	4	3 571	2 595	18,9	18,7	0,2	47,5	36,0	100,0	1,5	1,6	0,3	3,9	2,8
Industrie poligraphique	768	770	864	669	2 822	34,0	33,2	0,8	36,6	32,6	100,0	2,5	2,5	1,6	2,5	2,1
Industrie d'alimentation et boissons	2 759	2 521	3 286	2 928	8 973	30,8	28,1	2,7	37,2	29,3	100,0	8,6	8,2	20,4	9,4	9,3
Confection de vêtements et fabr. de mercerie	13 471	12 931	4 708	5 441	23 620	54,7	54,7	2,3	19,9	19,9	100,0	42,0	41,9	46,3	17,8	24,0
Constructions	634	622	12	6 495	14 384	4,4	4,3	0,1	50,4	45,2	100,0	2,0	2,0	1,0	20,6	14,6
Usines électriques et à gaz et distribution de l'eau	89	87	582	399	1 070	8,3	8,1	0,2	54,4	37,3	100,0	0,3	0,3	0,2	1,7	1,3
Nettoyage et hygiène	8 399	8 258	451	767	4 557	78,8	71,5	1,8	9,9	16,8	100,0	10,4	10,5	7,0	1,8	2,4
Total	32 042	30 876	34 800	31 446	98 288	32,6	31,4	1,2	35,4	35,0	100,0	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6

rahvastikus; eriti madal on töötajate % kivi- ja peamurdude jne. alarühmas (42,8%). Selle nähtuse põhjuseks võib olla nende tööstuste asukoht peamiselt maal ja neis töötavate suurem perekonnaline koormus — olgu kõrgemaalase vanusliku koostise või ka maa elatustingimuste kohaselt suurema sigimuse tõttu, nii kui soda osutab ülalpeetavate kõrge %. Ainult turbatööstuses, kus suveti teenib rohkesti vallalisi töölisi, on töötajate osatähtsus kõrgem (54,1%) ja vastavalt kodumajapidamises tegevate ning ülalpeetavate % väiksem.

Mineraalide töötlemise kohta võime nentida sama — ka sellesse kuuluvad tööstused asuvad peamiselt maal (ka alevs) ja töötavad võrdlemisi stabiilse töölikonnaga; ainult klaasitööstus esineb osalt rea uute linnus asuvate tööstustega ja seetõttu leiame seal töötajate arvu kõrge (52,1%).

Metallitööstuses on töötajate osatähtsus eelmistest tööstusharudest pisut kõrgem (45,7%), seda peamiselt linnus asuvate tööstuste arvel — metallide töötlemise ning masinaehituse alal (47,9%), mehhanika- ja lukusepatöö (46,8%) ning elektriaparaatide ja tarbesemete valmistuse alal (57,7%); seevastu raudtee ja trammi veereva koosseadu ehitamise alal on töötajate % madal (36,2%) — suurema ülalpeetavate arvu tõttu vanemal riigi- ja linnateenistuses olevail töötajail.

Keemiatööstus esineb veelgi kõrgema töötajate osatähtsusega (48,3%), eriti selle puhtilinnalistes harudes, nagu kummiesemete valmistus (57,9%) ja seebi- ning kütünlätööstus, kuna maal asuvas põlevkivilütööstuses see on võrdlemisi madal (40,7%).

Nahatööstuses keskmine töötajate osatähtsus pole suur selle kahe erineva iseloomuga haru mõjul: toornahatööstuses tegevaist jällegi paljud elavad maal ja on perekonnalistes (parkalid) kuna kõrge töötajate % ga nahkesemete valmistuse alal linnus töötab palju vallalisi.

Tekstiiltööstuses erakorraliselt kõrget töötajate osatähtsust (60,2%) on mõjutanud peale käitiste asukoha eriti naistöötajate rohkus. Osalt tekstiiltöölise perekonnist pärit, kuid mitte väheka pereemade rakendudes tööle, on kodumajapidamises tegevate arv sel alal jäänud üsna madalaks; samuti on sel alal teistest tööharudest madalam ka ülalpeetavate arv — eriti kunstiidiiride valmistamise alal.

Puutööstuses keskmine töötajate osatähtsuse juures (48,6%) leiame samuti kodumajapidamises tegevate arvel suurema töötajate arvu saeveskites, sindlilõikustes ja kastivabrikuis, kuna mööbli- ja vineeritööstuse alal töötajate arv on madalam kõrge kodumajapidamises tegevate arvu juures; ka siin on ilmest tegemist, peale töötajate soo mõju, erineva perekonnaliikmete aktiivsusega, olgu samas või ka teises tööharus.

Paberitööstuse juures ilmneb eriti teravalt meeste ja naiste erineva töölerakenduse mõju töötajate osatähtsusele. Nii, pabermassi ja

paberi valmistuse alal töötavad rõhuvas ülekaalus mehed, mistõttu seal leiame ka kõrge arvu kodumajapidamises tegevaid ja ülalpeetavaid; seevastu paberosemete valmistuse alale on rakendunud peamiselt naised ja seetõttu, nii kui tekstiiligi alal, leiame siin töötajate osatähtsuse üsna kõrge.

Polügraafiatööstus esineb võrdlemisi kõrge töötajate osatähtsusega (55,2%) — samuti mitte vähesel määral naiste kuid ka üldse võrdlemisi noorealise töötajate koostise mõjul. Seetõttu mitte üksnes kodumajapidamises tegevate, vaid ka ülalpeetavate osatähtsus on võrdlemisi madal.

Toit- ja maitseainete tööstus esineb väga mitmeladsete tööstuste kogurühmana, millistest igatüki omab suuresti erineva töölerakenduse määra. Ka nende juures ilmnevad eespool nenditud tegurite mõjud — nii naistöötajate rohkuse mõju šokolaadi- ja kompveki- ning tubakatööstuse alal ja vastupidi meestöölise rohkuse mõju jahuveskite, leiva- ja kalatööstuse ning tapamajade jne. alal. Ka ei puudu tööstuste asukoha erinevuse mõju, näit. jahuveskites ja leivatööstustes tegevate määra erinevuses.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstus samuti haarab mitmeladseid, kuid peale nahkjalatöölise ja väikearvulise vilditööstuse on kõigis neis tegevad ülekaalvalt naised, millest on tingitud ka selle tööharu kõrge töötajate osatähtsus.

Ehitustööstus ning elektri- ja gaasi-jaamad, kui peamiselt meeste tööharud, esinevad võrdlemisi tagasihoidliku töötajate osatähtsusega.

Puhastus ja hügieen, jällegi peamiselt naiste tööharuna, omab kõrget töötajate määra.

Nii näeme, et kõigist teistest töölerakenduse määra teguritest mõjuvaimaks osutub töötajate sooline erinevus, mis tingitud tööstuse iseloomust. See ilmneb ka eraldi sugupoolte töölerakenduse määra vaatlemisel, eriti naiste juures. Nii, metalli- ja ehitustööstuse ning elektri- jne. jaamade alal on naiste töölerakendus väga madal ja, vastupidi, erakorraliselt kõrge kehakatte- ja pudukaupade, tekstiil-, ning puhastustööstuse alal. Noid erinevusi iseloomustab ka mees- ja naistöötajate % jagunemine tööharude järgi, nii kui selgub tab. 19.

Töötajate, samuti vastavalt rahvastiku arvus soolist vahetorda üksikuis tööstusharudes näitavad järgmised 100 mehe kohta toodud naiste arvud:

	Rahvastik	Töötajad
Murrud ja kaevandused	82	17
Mineraalide töötlemine	89	18
Metallitööstus	72	4
Keemiatööstus	98	34
Nahatööstus	87	21
Tekstiiltööstus	176	163
Puutööstus	78	13
Paberitööstus	100	20
Polügraafiatööstus	100	44
Toit-, maitseain. ning jookide tööstus	97	40
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	164	194
Ehitustööstus	65	4
Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus	87	10
Puhastus ja hügieen	840	484
Kokku	101	45

Toodustnähtub, et üksikutes tööstusharudes töötajad on naistest ülekoormatud mitte üksnes sama haru, vaid ka teiste tööstusharude rahvastiku arvel. Üldiselt pea võrdse sugupoolte vahekorra juures tööstuslikus rahvastikus, leiame töötajate seas 100 mehe kohta 45 naist, seda just aktiivsete naiste arvel. Vähesel arvil esinevate palgata töötajate juures kogu tööstuses jällegi sugupooled esinevad võrdselt, kuigi üksikuis harudes erinevused on suured —.

Tööstuses töötajaist elab linnus 63,4%, aleviis 5,1% ja valdades 31,6%. Ligikaudu samane võib olla ka nende töökoht, kuigi osa töötajaid tihti elab teisel — eriti linnas töötajaist linna lähedal maal. Millisel määral seda leidub Eestis, eriti Tallinna suhtes, peab selgitama eriline pendel-liiklemise statistika.

Millist osatähtsust omab tööstus üksikuis administratiivüksustes, seda on käsitatud eespool kogu rahvastikuarvu alusel; töötajate arvu alusel seda siin korrata ei luba ruum, pealegi on see kergesti teostatav II rahvaloenduse andmete vihk III alusel. Mille juures aga siin vajaline peatuda, on tööstuse alal töölerakenduse määra erinevused administratiivüksustes. Tööstuse rahvastiku töölerakenduse määr on nii linnas (52,9%) kui maal (52,7%) pea võrdne; ainult aleviis on see tunduvalt madalam — 47,2%. Ent võttes linnu üksikult, leiame suures osas neist töötajate % rohkem alevi-tüübilise; ainult Tallinnas (55,3%) ja Narvas (56,0%), kui tööstuslinnas, on see kõrge; nendele seltsivad teistest suuremate % veel Pärnu (52,4%), Tartu (51,8%), Võru (51,5%) ja Haapsalu (51,3%). Ent viimases on töötajate osatähtsust suuresti mõjustanud palgata töötajad (2,1%); samuti tähelepanevad palgata töötajate arvuga esinevad veel mõned teised väikelinnad — Paldiski (5,5%), Põltsamaa (2,4%), Tõrva (4,7%) ja Petseri (3,1%). Alevites leiame palgata töötajaid üldse rohkem (1,4%) kui linnus (0,8%), eriti rohkesti aga Mustlas (5,4%), Elvas (9,3%), Mustvees (2,6%), Kilingi-

Nõmmel (2,3%) ja Jõgeval (2,0%). Selle mõjul osa nimetatud aleviis esinebki teistest kõrgema töölerakenduse määraga. Tõeliselt kõrge töötajate % leiame vaid tööstusalevis Sindis (65,6%). Maades esinevad palgata töötajad veelgi suuremal määral (1,0%) kui aleviis (1,4%) — seda põllumajanduslike traditsioonide ülekandmise tõttu tööstusse, mis osaliselt väljendub ka alevite ja väikelinnade juures. Palgata töötajate arvel nii mõnigi maa esineb erakorraliselt kõrge tööstuses töötajate arvuga; ent võrreldes vaid aktiivseid leiame tööstuse alal töölerakenduse määra suurima Lääne- (56,2%), Saare- (54,2%) ja Võrumaal (54,3%) ja alles siis Järva- (53,5%), Viljandi- (53,3%), Pärnu- (52,5%) ning Valgamaal (52,1%). Kuna põllupidamise alal leidsime töölerakenduse määralt kolm viimasena nimetatud maad just esimeste seas, siis näib, kui püüaksid põllumajanduslikult kehvemad maad tööstuse alal teha seda tasa, milles nad põllupidamise alal jäävad teistest taha. Ainult Petserrimaa rahvastik ei suuda võistelda töölerakenduse määralt teiste maadega — osalt siiski küll suure laste arvu tõttu, kuigi need esinevad suuremal määral kui mujal palgata töötajaina nii põllumajanduse kui tööstuse alal.

Võrreldes olukorraga 1922. a., on 1934. a. töölerakendus tööstuse alal üldiselt tunduvalt kasvanud — 49,0%-lt 52,6% peale, s. o. 2,7% võrra. Kuna sama nentisime eespool nii põllumajanduse kui kogu rahvastiku kohta, siis peab ka siin pidama silmas eespool osutatud võimalikke põhjusi. Ent üksikutes tööstusharudes töölerakenduse määra muutused erinevad suuresti. Kasvanud on see eriti suuresti puhastuse ja hügieeni (7,3 punkti), puutööstuse (6,4 p.), mineraalide töötlemise (5,9 p.), kehakatte ja pudukaupade (5,3 p.) ning toit- ja maitseainete (5,2 p.) alal, väiksemal määral metalli- (3,1 p.), naha- (3,2 p.), paberi- (2,7 p.) ja ehitustööstuse (3,5 p.) alal; vähenenud on töölerakendus eesotsas murdude ja kaevandustega (5,1 p.), keemia- (4,5 p.), tekstiil- (1,3 p.) ja

Töötajad tööstuses 1922 ja 1934 a. (aktiivsed + palgata töötajad).
Travailleurs dans l'industrie en 1922 et 1934 (actives + membres de famille travaillant sans rémunération).

20.	1934			1922		
	Arv	% vastavas rahvastikus	% tööstusharude järgi	Nombre	En % de la population correspond.	En % d'après les branches du travail
Murrud ja kaevandused — Industries extractives	2 014	44,9	2,7	1 548	50,0	1,6
Mineraalide töötlemine — Industrie des terres et des pierres	2 430	45,1	2,8	2 088	39,2	2,8
Metallitööstus — Industrie des métaux	11 280	45,7	10,6	14 423	42,6	15,0
Keemiatööstus — Industrie chimique	1 790	48,5	1,7	2 082*	53,0	2,2
Nahatööstus — Industrie des peaux et cuirs	1 677	48,1	1,6	1 691	44,9	1,8
Tekstiiltööstus — Industrie textile	12 012	61,4	11,3	17 105	62,7	17,8
Puutööstus — Industrie du bois	12 275	50,0	11,5	9 459	43,6	9,9
Paberitööstus — Industrie du papier	2 462	45,8	2,3	3 158	43,1	3,3
Põllugraafiatööstus — Industrie poligraphique	2 001	56,0	2,5	2 009	57,1	2,1
Toit- ja maitseainete ning jookide tööstus — Industrie d'alimentation et boissons	9 014	52,6	9,3	8 101	47,4	8,5
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus — Confection de vêtements et fabr. de mercerie	24 404	62,0	22,9	22 869	56,7	23,8
Ehitustööstus — Constructions	17 306	48,0	16,3	7 806	42,6	8,1
Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus — Usines électriques et à gaz et distribution de l'eau	1 055	44,6	1,0	805	45,1	0,8
Puhastus ja hügieen — Nettoyage et hygiène	4 205	65,6	4,0	2 212	61,3	2,9
Kokku — Total	106 405*	52,6	100,0	95 941*	49,9	100,0

*) V. märkus tab. 10 juures.

polügraafiatööstuse (1,1 p.) ning elektriijaamade jne. (0,5 p.) alal. Sellised erinevused võivad olla tingitud väga mitmesugustest põhjustest, nende seas mitte vähesel määral ka üksikute alade erinevast naiste töölerakendusest, tööharude erinevast kasvamisäärast, nii kui see väljub ka üksikute tööstusharude osatähtsuse muutumises (tab. 20). Osa tööstusharusid on kahanenud koguni töötajate absoluut-arvult, nagu mineraalide töötlemine, metalli-, naha-, tekstiil- ja paberitööstus — seega tööstusharud, mis on seni kahanenud, nagu metallitööstus, või kannatasid kõige rohkem kriisimõjude all. Keemiatööstuses töötajate langus on vaid näiline 1934. a. apteekides töötajate arvamise tõttu kaubanduse alla, tegelikult on ka selles tööharus tegevate arv kasvanud 402 in. võrra ja vastavalt nende osatähtsus tööstuses tõusnud 1,5%-lt 1,7%- peale. Kasvanud on peale suhtarvult kahanenud kehakatte- ja pudukaupade tööstuse nii absoluutselt kui suhteliselt puu-, polügraafia, toit- ja maitseainete, elektriijaamade, puhastus- ja kõige rohkem ehitustööstus. Viimase kasvu suurus ei vasta küll täiel määral töölikkusele, kui peame silmas, et osa töötuid, andmete puudulikkuse tõttu, viimase päeva töökoha asemel hädabita tööol olles sattusid ehitustööstuse alla. Kuid, vaatamata sellele, ehitustöö alal tegevate arv võib siiski olla tõeliselt kasvanud, sest peale 1922. a. rahvaloendust teostunud suur ehitustegevus (hoonete ja välisehituste alal) kasvatas suuresti ehitustööliste arvu, eriti maal.

9. Kaubandus.

Commerce.

Rahvaloenduse andmete kokkuvõtteleis kaubanduse haru on samuti suhteliselt mitmeladane. Rääkimata panga- ja kindlustuse alal tegevatest, selles rühmas esinevad ka paljudes teeniva iseloomuga ettevõtetes tegevad: vahetalitusselise iseloomuga ärides, samuti võõrastemajades, söögimajades ja lõbustuskohtades tegevad; kõik need on võimaluse ulatusel eraldatud erirühmadesse. Kuid ka puhtkaubandus esineb mitmeladana, nii kui nähtub vastavaist liigitustest (tab. 21); ka on esindatud rühmad suure haaravusega ja suhteliselt mitmekesisel.

Kui kõrvaldame kaubandusest eelmainitud kaubanduse ja teeniva iseloomuga tööhärad, mis moodustavad kokku 26,4% kõigist kaubanduse alla arvatud töötajast, siis jääb puhtkaubanduse alal tegevaid 22 156 inimest. Nendest suurima arvu töötajatega esinevad üheltpoolt toitainete (ja jookide) kauplused (31,5%), teiselt segakauplused (17,3%), eesotsas tarvitajateühingute ja n.n. „talurahva“ kauplustega. Kolmandas järjekorras esinevad turu-, tänava- ning rändkauplused (15,9%) ning alles neljandal kohal mitmet laadi kehakattekauplused (13,7%). Ülejäänud eriainate kauplused — nagu mööbli jne., metall-esemete-, keemiaainete-, ehitusmaterjali — ning raamatu- jne. kauplused kokku — moodustavad 21,6% puhtkaubanduse alal tegevast. Kõigi kaubanduse alla arvatud tegevate arvust eelnimetatud alad esinevad teissuguste suhtarvudega (v. tab. 21).

Kaubanduse alal töötajast valdava osa moodustavad küll iseseisvat sissetulekut saavutajad (aktiivsed); ent palgata töötajate osatähtsus on siin siiski suurem kui tööstuses ja seda eeskätt sega-, toitainete-, mööbli- ja kehakattekaupluste alal, kus teotseb palju oma perek.-liikmetega töötajaid väikeettevõtjaid. Suuremate äridena töötavad kaubandusharud, nagu on seda metalli- ja ehitusmaterjali kauplused, töötades peamiselt palgalistega, kasutavad oma perek.-liikmete tasuta tööjõudu vähesel määral. Seetõttu neis harudes leiame ka suurimal määral kodumajapidamises tegevaid. Ülalpeetavate arvu erinevused aga on tingitud, nagu mujalgi, väga mitmesuguseist, tihti tööhäradest sõltumatuist põhjustest; kuid siiski, erandlikult madal arv ülalpeetavaid raamatu- jne. kaupluste ning võõrastemajade jne. alal on tingitud neis tööhäradest suurel määral noorte naistööjõudude tarvitamisest: neil kas pole veel perekonda või on see väikearvuline.

Soolist vahetõttu üksikuis kaubandusharudes iseloomustavad järgmised 100 mehe kohta arvatud naiste arvud:

	Üldse	Töötajaid
Toitainete kauplused	122	71
Mööbli- ning muude majatarvete ja puuesemete kauplused	134	75
Riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja naha-kauplused	153	100
Metallesemete kauplused	90	26
Keemiatoodete- ja rohukauplused ning bensiini- jaamad, petrooleumikauplused ja -laod	132	77
Ehitusmaterjali- ja kütteainete kauplused	88	21
Raamatu-, paberl-, noodl-, kunstlesemete ja muusikariistade kauplused	152	111
Segakauplused	101	49
Turu- ja tänavakauplused ning rändkaupl.	125	87
Võõrastemajad, söögimajad ja lõbustusasutised	107	183
Kauband., vahetaliit., kohakuul., teadete ja rekli-bürood	90	20
Panga- ja kindlustusandus	111	44
	Kokku	125
		74

Toodust nähtub, et kaubanduse alal, võrreldes tööstusega, naistööajate arv on üsna kõrge; mitte üksnes eelmainitud kahe kaubandusharu arvel, vaid ka mujal leidub naistööajaid rohkesti; ainult metall-esemete ja ehitusmaterjalikauplustes töötab naisi võrdlemisi vähe. Kõrge naiste osatähtsuse tõttu kaubanduse alal töötajate seas on erakorraliselt kõrge ka naiste üldarv: see ületab koguni põllumajanduse, kus leidsime 100 mehe kohta vaid 114 naist —.

Kaubanduse alal töötajate arvudest administratiiv-üksuste järgi selgub sama, mis tööstuse alal: maal, alevis ja osas väikelinnus suurem palgata töötajate perek.-liikmete tarvitamine kui suuremates linnades eesotsas Tallinnaga. Seevastu aktiivsete arvult linna kaubandus ületab nii maal kui alevil — jällegi eesotsas Tallinnaga. Mõlemat liiki töötajad koos aga esinevad nii linnus kui maal kaubanduslikus rahvastikus üldiselt samal protsendi-määral; ainult alevites on see madalam. Maadest paistavad silma kaubanduse alal suurema töölerakenduse määraga Viljandi (59,7%), Lääne- (58,6%) ja Võrumaa (55,7%), kuna kõige väiksem on see Saaremaal (50,4%).

Võrreldes 1922. a. (tab. 22), nii kui varem nenditud, on kaubanduse osatähtsus suuresti tõusnud. Seda on põhjustanud peamiselt panga- ja kindlustus- asjandus (muu seas kindlustusagentide rohkus) ning

туру- ja tänavakauplejad, — nii kui varem nenditud, kriisi mõjul; ent kasvanud on enam või vähem ka teistes kaubandusharudes tegevate arv, arvatud välja kaubanduslik vahetalitus. Keemiatoodete kaupluste

Töötajad kaubanduses ja rahanduses 1922 ja 1934 a. — Travaillleurs dans les commerces en 1922 et 1934.

22.	1934			1922		
	Arv	% rahvastikus	% tööhäru- järgi	Nombre	En % de la population	En % d'après les branches du travail
Toitainete kauplused — <i>Épiceries</i>	7 187	53,1	23,1	5 863	43,4	24,0
Mööbli- ning muude majatarvete ja puuesemete kauplused <i>Commerce de meubles et d'ustensiles et d'articles en bois</i>	348	52,6	1,1	228	47,3	0,9
Riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplused <i>Commerce d'effées, vêtements, mercerie, chaussures et articles en cuir</i>	8 146	54,5	10,1	2 518	44,7	10,3
Metallesemete kauplused — <i>Commerce d'objets métalliques</i>	1 203	49,9	3,0	844	46,8	3,4
Keemiatoodete- ja rohukauplused ning bensiinjääamad, petrooleumikauplused ja -laod — <i>Produits chimiques et drogues, vente et entrepôts de benzine et pétrole</i>	1 533	53,4	4,9	334 ²⁾	49,4	1,4
Ehitusmaterjali- ja kütteenete kauplused — <i>Commerce du matériel de construction et des combustibles</i>	768	45,5	2,5	502	44,2	2,4
Raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete ja muusikariistade kauplused — <i>Commerce de livres, papier, notes, objets d'art et instruments de musique</i>	1 119	61,2	3,6	890	53,3	3,6
Segakauplused — <i>Mercerie</i>	3 927	53,3	12,6	3 371	46,7	13,8
Turu-, tänav- ja rändkauplused — <i>Commerce au marché et colportage</i>	3 651	58,6	11,7	2 432	42,9	9,0
Võõrastamajad, söögimajad ja lõbustusautisid — <i>Hôtels, restaurants, théâtres, cinémas etc.</i>	4 308	66,1	13,8	4 249	60,8	17,4
Kauband. vahetalit., kohakuul., teadete ja reklaambürood <i>Courage, agence, bureaux de placement, d'annonces et réclames</i>	1 201	49,4	3,8	1 497	52,2	6,1
Panga- ja kindlustusasjandus — <i>Banques et établissements d'assurance</i>	2 784	50,1	8,0	1 053	49,7	6,8
Kokku — Total	31 175¹⁾	54,4	100,0	24 471¹⁾	47,8	100,0

alal tuleb arvestada vastava parandusega 1922. a. andmestikus, mille järgi see ala osutub siiski tõusnuks 505 in. võrra — seda peamiselt küll bensiinjääamade ja apteekide personaali arvel.

Ühes kaubanduse alal tegevate arvu tõusuga on tõusnud ka töötajate arv kaubanduslikus rahvastikus pea kõigil aladel — arvatud välja jällegi kaub.-vahetalituse haru. Sellest võib järeldada, et kaubanduses tegevate arv on kasvanud peamiselt noore tööjõu juurevoolu arvel, olgu palgalistena, või ka oma perek.-liikmeina. Viimaste arvel on kaubanduses tegevate arv kasvanud üldse 1 453 in. võrra.

10. Transport ja side. Transport ja side harus (tab. 23) eristatakse tähtsamaid transportharusid, nagu raudtee- ja vesitransport, kuna maantee- ja õhutransport on käsitletud koos. Seda siiski ajutiselt kuni õhutranspordi nimetamisväärseks kujunemiseni. Sidealad aga on käsitletud kõik koos tervikuna.

Võrreldes transpordiga side osatähtsus pole eriliselt suur — 14,1% käsitletavas koondharus töötajate koguarvust. Peale vähest erandite nii sides kui transpordis töötavad vaid aktiivsed. Nende osatähtsus üksikute harude rahvastikus pole eriti kõrge:

üsna madal on see raudteetranspordi alal, kus töötavad vanemealised suuremate perekondadega, mitte vähesel määral maal elavad ametnikud ja töölised; vesitranspordi alal aga, kus töötab palju noori, tihti üksikuid, on töötajate protsent võrdlemisi kõrge; maa- ja õhutransport ning side alal töötajate protsent on samul põhjusil võrdlemisi tagasihoidlik.

Sooliselt vahekorralt kõigis transport ja side harudes töötavad mehed esinevad rõhuvast ülekaalus. Seetõttu leiamegi seal 100 töötaja mehe kohta naisi üsna väikesel arvul. Kuid vähe seda, ka selle haru rahvastikus leidub naisi võrdlemisi vähe, eriti vesitranspordi alal — äsja mainitud põhjusel.

	100 mehe kohta naisi	Üldse	Töötajaid
Transport raudteel	96	12	12
Transport vesiteel	56	6	6
Transport maanteel ja õhus	75	4	4
Post, telegraaf ja telefon	104	38	38
Kokku	83	12	12

Transport- ja sidevahendite seotuse tõttu — osalt territoriaalselt (raudteed), osalt suuremate keskus- tega, — sel alal töötajate jagunemine admin.-üksuste järgi erineb tunduvalt teistest tööhärudest. Eriliselt suure transport- ja sides töötajate arvuga esineb Tallinn (35,7%), samuti Tartu (7,8%); maadest esinevad suuremate arvudega mereäärased, seal elutsevate vesitranspordi alal töötajate (meremeeste) tõttu.

¹⁾ V. märkus tab. 10 juures.

²⁾ V. märkus tab. 10 juures, mille kohaselt 1922 a. keemiatoodete alal kauplustes töötas 1 028 inimest.

Töösuhterühmad transport ja sides — Caractère de l'activité dans le transport et communications.

23.	Arv — Nombre						Töösuhterühmade % Caractère de l'activité en %						Tööharude % Branches du travail en %					
	Töötajad	Neist		Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Kokku	Travailleurs	Dont			Total	Töötajad	Neist		Kodumajapidamises tegevad	Ülalpeetavad	Kokku	
		Aktiivsed	Palgata töötajad					Aktiivsed	Membres de famille travaillant sans rémunération	Membres de famille occupés dans le ménage			Personnes passives	Aktiivsed				Palgata töötajad
Üldse — Total.																		
Transport raudteel	6 544	6 542	2	4 218	6 441	17 203	38,0	38,0	0,0	24,5	100,0	39,3	39,4	4,4	48,8	50,0	45,1	
Transport vesiteel	4 027	4 009	18	1 267	2 096	7 390	54,6	54,3	0,2	17,1	100,0	24,2	24,1	39,1	14,7	16,3	19,3	
Transport maanteel ja õhus	3 738	3 722	16	2 137	2 552	8 427	44,4	44,2	0,2	25,8	100,0	22,4	22,4	34,3	24,7	19,8	22,1	
Post, telegraaf ja telefon	2 358	2 348	10	1 023	1 792	5 173	45,6	45,4	0,2	10,8	100,0	14,1	14,1	21,7	11,8	13,9	13,5	
Kokku	16 667	16 621	46	8 645	12 881	38 193	43,6	43,5	0,1	22,7	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Mehed — Hommes.																		
Transport par chemins de fer	5 848	5 848	—	1 247	8 700	66,5	66,5	—	0,0	33,5	100,0	39,1	39,2	—	16,7	49,3	42,1	
Transport maritime	3 802	3 786	16	—	946	4 751	80,0	79,7	0,3	20,0	100,0	25,5	25,5	47,1	—	15,9	22,7	
Transport aérien et par grands chem.	3 580	3 565	15	2 124	4 823	74,2	73,0	0,3	0,1	25,7	100,0	24,0	23,9	44,1	33,8	20,8	23,1	
Postes, télégraphes et téléphones	1 704	1 701	3	3 834	2 541	67,1	67,0	0,1	0,1	32,3	100,0	11,4	11,4	8,3	50,0	14,0	12,1	
Total	14 934	14 900	34	6 5 971	20 911	71,4	71,2	0,2	0,0	28,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Naised — Femmes.																		
Transport raudteel	606	604	2	4 217	3 494	8 407	8,3	8,3	0,0	50,1	100,0	40,2	40,3	16,7	48,8	50,5	48,6	
Transport vesiteel	225	223	2	1 267	1 147	2 639	8,5	8,4	0,1	43,0	100,0	13,9	13,0	16,7	14,7	16,6	15,3	
Transport maanteel ja õhus	158	157	1	2 135	1 311	3 604	4,4	4,4	0,0	59,2	100,0	9,1	9,1	8,3	24,7	19,0	20,0	
Post, telegraaf ja telefon	654	647	7	1 020	958	2 032	24,8	24,6	0,2	33,8	100,0	37,7	37,6	58,3	11,8	13,9	15,2	
Kokku	1 733	1 731	12	8 639	6 910	17 283	10,6	9,9	0,1	50,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Suhteliselt transport ja side haru rahvastiku arvule töötajate osatähtsus, analoogiliselt teistele tööharudele, on küll suuresti kõikum, kuid siiski teatavaid korrapärasusi osutav: alevites ja väikelinnades on see madalam kui suuremates linnades, eesotsas Tallinnaga (46,0%); maades on see suurem seal, kus eluteb rohkem meremehi, nagu Saare- (55,4%), Läänemaa (48,2%) ehk, kus noorsoo vähesuse tõttu üldse töötajate arv suurem, nagu Viljandimaal (47,0%).

Töötajad transport ja sides 1922 ja 1934 (aktiivsed + palgata töötajad).
Travailleurs dans le transport et communications en 1922 et 1934
(actives + membres de famille travaillant sans rémunération).

24.	1934			1922		
	Arv	% vastavas rahvastikus	% tööharude järgi	Nombre	En % de la population correspond.	En % d'après les branches de travail
Transport raudteel — Transport par chemins de fer	6 751	38,1	39,3	7 904	38,7	46,0
Transport vesiteel — Transport maritime	4 151	54,5	24,1	2 626	53,5	15,5
Transport maanteel ja õhus — Transport aérien et par grands chemins	3 851	44,3	22,4	4 462	39,0	26,3
Post, telegraaf ja telefon Postes, télégraphes et téléphones	2 439	45,7	14,2	1 920	50,3	11,3
Kokku — Total	17 192	43,7	100,0	16 972	41,6	100,0

Võrreldes 1922. a. (tab. 24) osutub töötajate arv kasvanuks vaid sides ja vesitranspordis, kuna raudtee- ja eriti maanteetransport on kahanenud. Kuna maanteetranspordi kahanemisega koos on teostunud selle timberkorraldumine (autotranspordi arenemise näol), siis on sel alal nimetamisväärselt kasvanud ka tööle- rakenduse määr. Vesitranspordi alal on see kasvanud vaid pisut, kuna raudteel ja eriti sides see on langenud — seoses nende alade personaali vanuse ja perekondsuse kasvamise mõjul.

II. Ühiskondlik tegevus.

Service d'État et professions libérales.

Ühiskondliku tegevuse harus on arvestatud (tab. 25) ühes ülalpeetavatega kõik ühiskondliku heaolu korrastusega seotud tööaladel tegevad isikud. Kandvama osa nendest moodustavad, peale kaitseväge (23,0%), riigi- (24,0%) ja omavalitsusteenijad (9,5%) (arvatud välja riigi- ja omaval.-ettevõtteis töötajad) ühes hariduse (25,0%) ja tervishoiu (8,8%) alal tegevate isikutega; peale nende esinevad selles rühmas veel usu alal (3,4%) ja mitmesugustes muudes tulu mitte taotlevais organisatsioonides ning vabakutseliselt tegutsevad isikud (4,8%). Töötajate arvult nimetatud tööharude osatähtsuse % küll erinevad toodust, kuid üldpilt jääb samaseks: esikohal kaitseväge (29,0%), teisel riigi- ja omaval.-teenijad (28,1%), kolmandal haridustege-

Töökoostöötajate ühiskondlikus tegevuses — Caractère du travail dans l'administration publique et professions libérales.

	Arv — Nombre				Töökoostöötajate ühiskondlikus tegevuses — Caractère de l'activité en %				Töökoostöötajate ühiskondlikus tegevuses — Caractère de l'activité en %					
	Meest		Kokku		Aktiivsed		Töötajad		Aktiivsed		Töötajad		Töökoostöötajate ühiskondlikus tegevuses — Caractère de l'activité en %	
	Meest	Kokku	Meest	Kokku	Meest	Kokku	Meest	Kokku	Meest	Kokku	Meest	Kokku	Meest	Kokku
Tervishoiudikud alal töötav personaal	3 452	2 109	6 515	53,1	53,0	0,1	14,5	32,4	100,0	8,9	11,3	7,4	9,7	8,8
Hariduslikul, kunstilisel ja muul valmise	10 161	6 142	19 091	53,2	53,2	0,0	14,6	32,2	100,0	26,0	14,5	22,0	28,1	25,0
Ühiskondlikul töötav personaal	990	522	2 470	40,5	38,7	1,8	21,1	38,4	100,0	2,5	60,4	4,1	4,3	3,4
Rahitöötajad, mis ei kuulu varemässi-	7 880	4 016	18 091	43,3	43,3	0,0	25,2	34,5	100,0	20,1	3,2	31,6	38,5	24,0
toend tööharrudesse	3 134	1 398	6 981	44,9	44,9	—	20,0	35,1	100,0	8,0	—	11,0	11,2	9,5
Omavalitsemisüksuses, mis ei kuulu varemä-	1 301	1 089	3 528	51,0	51,0	0,0	19,0	30,0	100,0	4,6	1,6	5,3	4,9	4,8
sihtkoostöötajate ühiskondlikus tegevusalal töötav	11 690	2 361	16 966	69,9	68,9	—	13,9	17,2	100,0	29,9	—	18,5	13,3	23,0
personaali	39 983	12 700	21 859	53,1	53,0	0,1	17,2	29,7	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Käitisevägi	1 402	906	2 808	60,7	60,7	0,0	—	30,3	100,0	5,0	3,6	66,7	9,1	6,1
Service sanitaire	4 662	2 824	7 494	62,2	62,2	0,0	0,1	37,7	100,0	16,6	3,6	—	28,2	19,6
Instruct., professions scientifiques, artistiq., etc.	848	454	1 302	65,1	63,1	2,0	—	34,9	100,0	3,0	92,8	—	4,5	8,4
Le clergé	6 093	2 887	8 953	68,1	68,1	—	0,0	31,9	100,0	21,7	—	25,0	28,5	23,5
Employés à l'Etat non mentionnés dans les	2 165	1 177	3 348	64,8	64,8	—	0,0	35,2	100,0	7,7	—	—	11,8	8,8
groupes précités	1 250	1 465	1 715	72,9	72,9	—	—	46,5	100,0	4,4	—	—	4,6	4,5
Employés d'administ., publiques, non men-	11 687	1 382	13 021	80,3	89,8	—	—	10,2	100,0	41,6	—	—	13,3	34,1
tionnés dans les groupes précités	28 079	10 917	38 136	73,1	73,6	0,1	0,0	26,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Différentes professions libérales	2 057	1 203	4 207	48,9	48,8	0,1	22,5	28,6	100,0	18,8	17,6	7,5	10,2	11,9
Armée	5 499	2 780	3 318	11 597	47,3	0,1	24,0	28,6	100,0	50,1	23,5	21,9	28,0	32,7
Total	151 184	522	1 168	12,9	11,5	1,4	44,7	42,4	100,0	1,4	50,0	4,1	4,2	3,3
	1 746	2 401	3 379	9 138	19,1	0,0	43,9	37,0	100,0	15,9	5,9	31,6	38,5	25,7
Omavalitsemisüksuses, mis ei kuulu varemä-	969	1 397	3 033	26,6	26,6	—	38,4	35,0	100,0	8,8	—	11,0	10,7	10,2
sihtkoostöötajate ühiskondlikus tegevusalal töötav	551	668	1 513	30,4	30,3	0,1	36,8	32,8	100,0	5,0	3,0	5,3	5,0	5,1
personaali	3	2 361	3 945	0,1	0,1	—	59,8	40,1	100,0	0,0	—	—	13,4	11,1
Käitisevägi	10 976	12 688	11 842	35 506	30,8	0,1	35,7	33,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

lased (26,0%), neljandal tervishoiutegelased (8,9%), viiendaks mitmesugustel aladel (4,6%) ja lõpuks usu alal tegevad (2,5%).

Nimetatud rühmadesse kuuluvast rahvastikust töölerakendunute protsent on kõrgeim loomulikult kaitseväes (68,9%) ajateenijate koostise mõjul; samuti võrdlemise kõrge on see haridus- (53,2%), tervishoiu- (53,1%) ja muudel aladel (51,0%); kuna riigi- ja omavalitsusteenistuse ja eriti usu alal on see tunduvalt madalam — neis harudes suurema perekondlikkuse ja laste arvu mõjul.

Sugupoolte vahekorrald ühiskondlikus tegevuses erineb üksikute harude järgi suuresti, nii kui nähtub järgnevast:

	100 mehe kohta naisi		
Tervishoidlikul alal töötav personaal	182	Üldse	Töötajaid
Hariduslikul, kunstilisel ja muul vaimse kultuuri alal töötav personaal	155		147
Usu alal töötav personaal	90		118
Riigiteenistus, mis ei kuulu varem käsitletud tööharudesse	102		18
Omavalitsusteenistus, mis ei kuulu varem käsitletud tööharudesse	100		20
Muul ühiskondlikul tegevusalal töötav personaal	106		45
Kaitsevägi	30		44
	Kokku		0
	93		39

Naiste osatähtsus osutub kõrgeks nii töötajate kui ülalpeetavate juures hariduse ja eriti tervishoiu alal; riigi- ja omavalitsusteenistuse, samuti muudel ühisk. tegevuse aladel naistöötajate, samuti perek. liikmete osatähtsus on küllalt suur; ainult usu alal

on naised vähe — nii töötamas kui perekonnis. Kaitsev. väes naisteinijad, peale mõne erandi, puuduvad; ka ühes perekonnaliikmetega võetult, ajateenijate suure arvu tõttu, naiste osatähtsus kaitsev. väes üsna madalana; kuid ka ilma ajateenijateta on kaitsev. väes naiste arv mitte suur: 100 mehe kohta vaid 80.

Administratiivüksuste järgi ühisk. alal tegevate arv erineb selles harus töötajate üldarvust rohkem kui teiste tööh. juures, eriti arvestatute suurema arvu tõttu — peamiselt ajateenijate näol. Kuid just ilma viimasteta esitatud arvud näitavad kõige selgemini, kuidas ühiskondlik tegevus on erilist koondunud üksikuisse riigiosadesse, eesotsas Tallinnaga (ühes arvatud Nõmme) ja Tartuga.

Töölerakenduse määr ühisk. tegevuse alal esineb kohati üsna kõrge: linnadest eriti Tallinnas (52,3%), alevitest — Jõgeval (51,4%), Kilingi-Nõmmel (51,0%), Mustvees (50,8%) ja S.-Jaanis (50,0%) ning maadest — Petseri- (51,7%), Järva- (50,2%), Viru- (49,8%) ja Valgamaal (49,8%). Üldiselt aga on ühisk. alal rahvastiku töölerakendus maal suurem kui linnas ja eriti alevites, mis võib olla tingitud maa haritlaste nooremaleisest koostisest.

Võrreldes 1922. a. (tab. 26) leiame 1934. a. ühisk. tegevuse alal töötajate arvu kasvanud kõigis harudes. Peale suuresti kahanenud riigiteenistuse ja kaitsev. väe. Suurim on töötajate arvu tõus, arvestamata „muud“ ala, tervishoiu (27,9%) ja omavalitsuse teenistuses (16,9%); neile järgneb usu ala (10,0%) ja üsna väikese kasvuga hariduse ala (1,8%).

Töötajad ühiskondlikus tegevuses 1922 ja 1934 a.
Travailleurs dans l'administration publique et professions libérales en 1922 et 1934.

26.	1934			1922		
	Arv	% rahvastikus	% tööh. järgi	Nombre	En % de la population	En % d'après les branches du travail
Tervishoidlikul alal töötav personaal — <i>Service sanitaire</i>	3 500	53,4	8,0	2 813	50,9	6,9
Hariduslikul, kunstilisel ja muul vaimse kultuuri alal töötav personaal — <i>Instruction, professions scientifiques, artistiques etc.</i>	10 503	53,5	20,1	10 370	55,7	25,4
Usu alal töötav personaal — <i>Le clergé</i>	1 030	40,5	2,5	945	35,4	2,3
Riigiteenistus, mis ei kuulu varem käsitletud tööh. harudesse — <i>Employés d'Etat non mentionnés dans les groupes précités</i>	8 105	48,4	20,1	10 047	48,7	24,7
Omavalitsusteenistus, mis ei kuulu varem käsitletud tööh. harudesse — <i>Employés d'administr. publiques, non mentionnés dans les groupes précités</i>	3 244	45,0	8,0	2 775	45,3	6,8
Muul ühiskondlikul tegevusalal töötav personaal — <i>Différentes professions libérales</i>	1 864	51,2	4,0	596	45,0	1,5
Kaitsevägi — <i>Armée</i>	12 039	68,9	29,8	13 217	91,7	32,4
Kokku — Total	40 444¹⁾	53,2	100,0	40 763¹⁾	59,6	100,0

Töölerakenduse määr aga on kasvanud vaid usu ja „muul“ alal, kuna teistes kõigis on see enam või vähem langenud — perekonnaliikmete osatähtsuse kasvamise mõjul.

12. Töötajate vanuslik koostis.
Age de travailleurs.
Töötajate vanusliku koostise (tab. 27) juures kõidab tähelepanu eriti noorte ja raukade osatähtsus. Kokku kõigist töötajast 1934. a. leidis alla 20 a. 9,8%, sellest langeb alla 15 a. arvele 2,5% ja 15—19 a. arvele 7,3%. Alla 15 a. vanusest töö-

tajad, peale vähest erandite, on pärit põllumajandusest, kus nad esinevad palgata töötajate perekonnaliikmetena ja töölistena vahekorras 80%:20% vastu. Teistes tööh. harudes leidub alla 15 a. töötajaid üsna vähesel määral. 15—19 a. töötajaid leidub küll kõigis tööh. harudes, kuid suuremal määral siiski vaid põllumajanduses (8,9%) ning maja- ja isikuteenistuse alal (7,7%). Võrreldes aga 14—19 a. noorte üldarvuga moodustavad töötajad noored üldse 66,4%, mehed 69,7% ja naised 63,1%, seega võrdlemisi kõrgele määral.

¹⁾ V. märkus tab. 10 juures.

Tõestajate vanuslik koostis tööharude järgi — Age des travailleurs d'après les branches des travaux.

	Aiu — Nombre										Kokku	% Total	70—	60—	50—	40—	30—	20—	15—	14—	Incommu	Tõestajate vanuslik koostis (protsentide) (procentual)
	%																					
	14—	15—	20—	30—	40—	50—	60—	70—	Total	Incommu												
I. Tootjad.	16 642	44 206	130 294	111 047	93 814	79 016	50 840	19 848	379 545	656	3,1	20,4	17,2	14,5	9,3	3,5	100,0	0,1	476 721			
Puhastus	16 567	39 759	101 552	86 754	74 545	65 149	44 335	10 850	317 440	266	3,7	19,5	16,7	14,6	10,0	3,8	100,0	0,1	384 581			
Tööstus	75	4 407	28 442	24 288	19 271	13 867	6 505	1 898	62	98 820	0,1	24,6	19,5	14,0	6,6	1,9	100,0	0,1	92 200			
II. Vahendajad	13	904	10 002	10 704	8 852	6 511	2 704	581	45	40 316	0,0	26,6	22,0	16,2	6,7	1,4	100,0	0,1	37 896			
Kaubaandus	13	904	10 002	10 704	8 852	6 511	2 704	581	45	40 316	0,0	26,6	22,0	16,2	6,7	1,4	100,0	0,1	37 896			
Transport	—	229	8 675	3 937	3 043	2 445	812	144	24	14 308	—	27,6	21,3	17,1	5,7	1,0	100,0	0,2	14 048			
III. Teenivad	53	2 548	23 109	16 635	11 045	7 339	3 739	1 238	52	65 739	0,1	25,3	16,8	11,1	5,7	1,9	100,0	0,1	58 909			
Tööstus	—	223	1 138	854	775	636	318	84	1	4 029	—	21,2	19,2	15,8	7,9	2,1	100,0	0,0	3 323			
Kaubaandus	—	135	1 525	926	727	471	32	2	7	4 141	0,0	22,4	17,6	11,4	5,2	2,0	100,0	0,2	3 573			
Side	—	27	557	876	525	293	63	1,1	2	358	—	37,2	23,3	12,4	2,7	0,6	100,0	0,1	2 232			
Ühiskondlik tegevus	—	868	15 402	11 174	6 467	3 418	1 379	351	24	89 088	—	28,6	15,8	8,5	3,5	0,9	100,0	0,1	36 719			
Maja- ja isikuteenimine	52	1 245	4 487	2 805	2 551	1 733	700	180	48	10 128	0,3	17,4	15,8	16,7	10,8	4,4	100,0	0,1	12 972			
IV. Tööharu teadmata	18	637	3 683	3 174	2 684	2 354	1 332	444	187	14 813	0,1	22,2	18,7	15,4	9,3	3,1	100,0	3,3	13 399			
Kokku	16 726	48 295	167 088	141 560	116 395	95 210	58 606	31 111	963 665	954	2,5	21,3	17,5	14,3	8,8	3,2	100,0	0,1	586 897			
I. Producteurs.	8 757	23 441	70 591	58 457	47 440	40 930	27 431	11 349	212 288	668	3,0	26,3	16,5	14,2	9,5	3,9	100,0	0,1	278 653			
Agriculture	8 708	20 193	50 508	41 022	34 172	30 577	22 540	10 007	164 218	491	4,0	23,1	15,1	13,6	10,3	4,6	100,0	0,1	209 219			
Industries	54	3 243	20 083	16 835	13 268	10 353	4 891	1 342	48 70	117	0,1	4,6	28,7	24,0	18,9	14,8	7,0	1,9	100,0	0,1	69 434	
II. Médiateurs	4	640	7 496	6 346	4 769	3 444	1 997	444	36	29 114	0,0	2,2	24,5	21,8	16,4	6,9	1,5	100,0	0,1	28 963		
Commerces	4	418	3 650	4 157	3 669	2 525	1 233	314	14	15 884	0,0	2,6	23,0	22,2	15,9	7,8	2,0	100,0	0,1	25 798		
Transport	—	222	3 456	2 777	2 244	1 800	764	130	22	13 230	—	1,7	26,2	27,4	16,9	5,8	1,0	100,0	0,2	13 185		
III. Employés	—	849	13 414	8 838	5 466	2 988	1 346	506	26	33 434	0,0	2,5	16,4	8,9	4,0	1,5	100,0	0,1	33 263			
Industries:	—	38	147	150	168	124	45	18	—	690	—	5,5	21,8	21,7	18,0	6,5	2,6	100,0	—	682		
Commerces:	—	52	481	323	305	198	82	25	8	1 465	0,1	3,6	32,9	29,1	20,8	13,2	5,6	1,7	100,0	0,2	1 454	
Hotels, restaurants, théâtres etc.	—	20	402	695	383	242	48	12	2	1 704	—	1,2	23,6	35,0	22,5	14,2	2,8	0,7	100,0	0,1	1 700	
Communications	—	728	12 352	7 653	4 999	2 115	819	220	21	28 107	—	2,6	43,6	20,9	16,7	7,5	2,9	0,8	100,0	0,1	27 961	
Administrations publique et professions libérales	—	11	132	217	211	314	362	231	—	1 468	—	0,7	9,0	14,8	21,4	24,0	15,7	100,0	—	1 466		
Services domestiques	—	387	2 413	1 890	1 178	673	221	283	283	8 397	0,1	4,8	29,8	26,3	16,5	14,5	8,3	2,7	100,0	3,4	8 311	
IV. Groupe inconnu	8 772	25 317	93 524	76 957	60 534	49 865	31 447	12 520	537 353	553	2,4	26,1	16,9	13,9	8,7	3,5	100,0	0,2	349 210			
Total	7 885	20 765	59 769	52 590	46 374	38 086	23 409	7 499	167 256	478	3,1	23,3	19,1	14,9	9,1	2,9	100,0	0,1	198 087			
Puhastus	7 864	19 601	51 344	45 132	40 371	34 577	21 736	6 943	153 227	775	3,5	8,6	22,6	19,8	17,7	6,2	9,6	3,0	100,0	0,1	176 302	
Tööstus	21	1 164	8 359	7 453	6 003	3 514	1 014	556	14	28 705	—	4,1	29,1	26,0	12,3	5,6	1,9	100,0	0,0	22 765		
II. Vahendajad	9	264	2 896	2 952	2 506	1 742	707	137	9	11 262	0,1	2,4	25,9	22,4	15,5	6,3	1,2	100,0	0,1	8 915		
Kaubaandus	9	267	2 677	2 610	2 240	1 541	659	123	7	10 123	0,1	2,6	25,8	22,2	15,2	6,5	1,2	100,0	0,1	8 053		
Transport	—	7	219	322	268	201	48	14	2	1 079	—	0,6	20,3	29,9	24,7	4,5	1,3	100,0	0,2	8 802		
III. Teenivad	52	1 699	9 695	7 797	4 341	2 384	732	263	26	33 305	0,2	5,3	39,0	24,1	17,3	13,4	7,4	2,3	100,0	0,1	25 546	
Tööstus	—	185	901	704	607	512	273	66	1	3 339	—	5,6	29,7	21,1	13,2	15,3	8,2	1,9	100,0	0,0	2 641	
Kaubaandus:	—	138	1 044	608	422	278	135	57	4	2 676	—	5,0	39,1	22,5	15,8	10,4	5,1	2,1	100,0	0,1	2 110	
Side	—	7	135	231	142	61	15	3	—	664	—	1,1	23,7	43,0	21,7	7,8	2,3	0,4	100,0	0,0	822	
Ühiskondlik tegevus	—	140	3 150	2 068	1 303	660	181	3	—	10 976	—	1,3	28,7	35,0	13,9	5,1	1,2	100,0	0,0	8 708		
Maja- ja isikuteenimine	52	1 254	4 356	2 858	2 197	1 401	476	180	18	14 960	0,4	8,4	29,7	17,7	10,0	9,6	3,2	100,0	0,1	11 506		
IV. Tööharu teadmata	8	250	1 270	1 284	1 176	659	223	204	204	6 416	0,1	4,0	20,5	20,7	21,6	19,9	10,6	3,6	100,0	3,2	5 088	
Kokku	7 954	23 978	73 564	64 603	55 901	45 345	27 159	8 591	406 306	401	2,6	24,1	18,2	14,8	8,9	2,8	100,0	0,1	237 676			

Kuid üksikute tööharude järgi pilt kujuneb suuresti erinevaks, nii kui nähtub järgnevaist võrdlusandmeist (tab. 28).

Töölakerakenduse määr tööharudes vanuse järgi.
Age des personnes travaillantes.

28.	14	15-19	20-29	30-39	40	Kokku Total
	Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	9,5	80,8	93,6	94,2	68,6
Tööstus — <i>Industries</i>	0,2	39,6	74,0	70,1	49,5	52,5
Kaubandus — <i>Commerces</i>	0,1	27,6	70,8	72,6	47,8	54,3
Transport ja side — <i>Transport et communications</i>	0,0	11,9	62,0	63,0	35,1	43,6
Ühiskondlik tegevus — <i>Administration publique et professions libérales</i>	0,0	26,7	75,0	70,3	33,0	53,1
Maja- ja isikuteenimine — <i>Services domestiques</i>	4,8	78,2	94,5	92,3	82,6	85,1
Tööharu teadmata — <i>Groupe inconnu</i>	0,4	38,1	75,1	76,1	60,8	57,2
Kokku — Total	6,6	66,4	84,9	84,4	62,6	62,2
Mehed — <i>Hommes</i>	6,8	69,7	94,8	98,6	82,9	70,9
Naised — <i>Femmes</i>	6,3	63,1	74,9	72,6	48,1	54,4

Nimelt, noorte töölakerakendus on kõrge põllumajanduses (80,8%) — palgata töötajate arvel ning maja- ja isikuteenistuses (78,2%) — selle rühma naissoo arvel; teistes rühmades on see võrdlemisi madal, eriti transport ja side alal (11,9%) — peamiselt seetõttu, et nende tööharude noored peavad kas oma vanemate või teisel tööharus töölakerakenduseks valmistama eriti ette, peamiselt õppeasutistes. Täis-

tööaliste töölakerakendus on kõrge kõigis tööharudes, kuigi ka selles vanuses esikohal seisab põllumajandus ja viimasel transport — neis tööharudes naiste töölakerakenduse erineva võimaluse tõttu.

Raukade (60— a.) töölakerakendus on samuti kõrge nii üldse kui üksikuis tööharudes — eriti põllumajanduses; teistes tööharudes nad ei pea vastu nii kaua kas pensionile lahkudes (ühiskonnategevus) või invaliidiks muutudes, mis tõttu paljud neist harudest satuvad mitte tööga iseseisvat sissetulekut saavutajate (väljaspool tööharusid seisvate) rühma. Raukade kõrge töölakerakenduse tõttu nende osatähtsus töötavas rahvastikus (tab. 28) on üsna suur — üldse 12,0%, meestel 12,3%, n. 11,7%. Seejuures pälvib tähelepanu, et koguni võrdlemisi palju üle 70 a. on ennast registreerinud tööga ülalpidamist saavutajaina, — põllumajanduse mõjul tootmise alal töötajaid 3,5%, vahendamise alal 1,4% ja teenimise alal 1,9% (maja- ja isikuteenistuse alal tegevaist koguni 4,4%).

Millisel määral tegevuses olev tööjõud on jaotatud üksikute tööharude ja tootmis-, jaotamis- ning teenimistülesannete vahel, seda näitavad varem selgitatu kohaselt saavutatud täistöötajate arvud (tab. 27 viimane lahter). Nendest selgub, et kogu tegevast tööjõust on rakendunud mitmesuguseile tegevusaladele järgnevalt (%):

Töötajad rahvuse järgi (aktiivsed) — *Travailleurs d'après la nationalité (ethnique).*

29.	Eestlased ühes setudega	Venelased	Sakalased	Rootslased	Juudid	Mürid	Teadmata	Kokku
	Kokku — Total.							
Põllumajandus	194 173	10 119	818	1 277	38	1 380	36	213 891
Tööstus	88 534	8 151	1 589	229	656	1 816	42	100 517
Kaubandus	22 846	1 890	1 597	125	697	24	27 781	
Transport ja side	15 008	580	129	90	10	225	29	16 621
Ühiskondlik tegevus	27 010	1 442	1 054	172	259	414	29	30 900
Maja- ja isikuteenistus	14 275	1 181	327	112	14	205	8	16 122
Kokku	362 446	29 313	6 094	2 605	1 679	4 137	218	405 892
Tööharu teadmata	12 197	1 263	270	48	76	199	607	14 746
Üldse	374 643	30 566	6 370	2 653	1 755	4 336	915	420 638
	Mehed — Hommes.							
<i>Agriculture</i>	135 840	12 032	600	1 039	37	968	75	150 127
<i>Industries</i>	01 024	5 829	1 117	171	497	906	37	69 641
<i>Commerces</i>	13 422	1 320	1 046	83	532	411	13	16 827
<i>Transport et communications</i>	13 985	476	111	87	10	203	28	14 900
<i>Administration publique et professions libérales</i>	17 981	844	705	108	159	253	23	20 018
<i>Services domestiques</i>	1 301	106	29	6	—	23	1	1 406
<i>Groupe inconnu</i>	6 797	830	149	32	52	125	397	8 382
Total	249 806	21 437	3 757	1 521	1 287	2 979	574	281 361
<i>Personnes non travaillantes avec un revenu indép.</i>	15 618	1 027	473	77	93	382	47	17 717
Gr. total	265 424	22 464	4 230	1 598	1 380	3 361	621	299 078
	Naised — Femmes.							
Põllumajandus	58 827	4 087	218	238	1	382	11	63 764
Tööstus	27 510	2 322	472	58	159	350	5	30 876
Kaubandus	9 424	570	551	42	170	186	11	10 854
Transport ja side	1 623	54	18	3	—	22	1	1 721
Ühiskondlik tegevus	9 079	598	923	69	100	161	6	10 942
Maja- ja isikuteenistus	12 974	1 075	298	106	14	182	7	14 656
Tööharu teadmata	5 400	423	127	16	24	74	300	6 384
Kokku	124 937	9 129	2 613	532	468	1 357	341	139 277
Mitte tööga iseseisvat sissetulekut saavutajad	21 306	1 261	1 404	113	109	423	23	24 899
Üldse	146 203	10 390	4 017	645	577	1 780	364	163 976

29 (järg).

	% tööharude järgi En % d'après les branches du travail								% rahvuste järgi En % d'après les nationalités							
	Eestlased ühes setudega	Venelased	Sakslased	Rootslased	Juudid	Muud	Kokku	Teadmata	Estoniens et setuvt)	Russes	Allemands	Suèdois	Juifs	Autres	Total	Inconnus
	Kokku — Total.															
Põllumajandus	53,6	55,0	13,4	63,7	2,3	33,4	39,4	52,7	90,3	7,5	0,4	0,6	0,0	0,7	100,0	0,0
Tööstus	24,4	27,8	26,1	11,4	30,1	31,8	19,3	24,8	88,1	8,1	1,6	0,2	0,7	1,3	100,0	0,0
Kaubandus	0,3	0,5	26,2	0,2	41,8	14,4	11,0	0,8	82,3	0,8	5,8	0,4	2,6	2,1	100,0	0,1
Transport ja side	4,3	1,8	2,1	4,5	0,6	5,4	13,3	4,1	94,0	3,2	0,8	0,5	0,0	1,5	100,0	0,2
Ühiskondlik tegevus	7,5	4,9	26,8	8,6	15,4	10,0	18,3	7,6	87,3	4,7	5,3	0,6	0,8	1,3	100,0	0,1
Maja- ja isikuteenistus	3,9	4,0	5,4	5,0	0,8	5,0	3,7	4,0	88,0	7,3	2,0	0,7	0,1	1,3	100,0	0,0
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	89,4	7,2	1,5	0,5	0,4	1,0	100,0	0,1
Tööharu teadmata	3,3	4,1	4,3	2,3	4,3	4,6	70,2	3,5	80,3	8,9	2,0	0,4	0,5	1,4	100,0	4,7
Üldse	—	—	—	—	—	—	—	—	89,3	7,3	1,5	0,5	0,4	1,0	100,0	2,2
	Mehed — Hommes.															
Agriculture	55,7	58,4	16,6	69,8	3,0	35,0	42,4	55,0	90,2	8,0	0,4	0,7	0,0	0,7	100,0	0,0
Industries	25,1	28,3	31,0	11,5	40,2	33,8	20,9	25,6	87,7	8,4	1,6	0,2	0,7	1,4	100,0	0,1
Commerces	5,5	6,4	29,0	5,6	43,1	14,4	7,3	6,2	79,8	7,0	0,2	0,5	3,2	4,4	100,0	0,1
Transport et communications	5,8	2,3	3,1	5,8	0,8	7,1	15,8	5,5	94,0	3,2	0,7	0,0	0,1	1,4	100,0	0,2
Administration publique et profes- sions libérales	7,4	4,1	19,5	6,9	12,0	8,9	13,0	7,3	89,7	4,2	3,5	0,5	0,8	1,3	100,0	0,1
Services domestiques	0,5	0,5	0,8	0,4	—	0,8	—	0,5	88,8	7,2	2,0	0,4	—	1,6	100,0	0,1
Groupe inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	85,1	10,4	1,9	0,4	0,6	1,0	100,0	4,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	89,0	7,6	1,3	0,5	0,5	1,1	100,0	0,2
Personnes non travaillantes avec un revenu indép.	5,9	4,6	11,2	4,8	6,7	11,4	7,0	5,9	88,4	5,8	2,7	0,4	0,5	2,2	100,0	0,3
Gr. total	—	—	—	—	—	—	—	—	88,9	7,5	1,4	0,6	0,5	1,1	100,0	0,2
	Naised — Femmes.															
Põllumajandus	49,2	46,9	8,8	46,1	0,2	29,8	20,3	48,0	92,3	6,4	0,9	0,4	—	0,6	100,0	0,0
Tööstus	23,0	20,7	19,0	11,2	35,8	27,3	12,2	23,2	89,1	7,5	1,5	0,2	0,5	1,2	100,0	0,0
Kaubandus	7,0	6,6	22,2	8,1	38,3	14,5	20,8	8,9	80,1	5,2	5,0	0,4	1,6	1,7	100,0	0,1
Transport ja side	1,4	0,6	0,7	0,6	—	1,7	2,4	1,8	94,4	3,1	1,0	0,2	—	1,3	100,0	0,1
Ühiskondlik tegevus	7,6	6,9	37,3	13,4	22,5	12,5	14,7	8,2	83,0	5,5	8,5	0,6	0,9	1,5	100,0	0,1
Maja- ja isikuteenistus	10,9	12,3	12,0	20,0	3,2	14,2	17,1	11,0	88,8	7,3	2,0	0,7	0,1	1,3	100,0	0,0
Tööharu teadmata	—	—	—	—	—	—	—	—	89,0	7,0	2,1	0,3	0,4	1,2	100,0	4,7
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	89,8	6,6	1,9	0,4	0,3	1,0	100,0	0,2
Mitte tööga iseseisvat sissetulekut saavutajad	14,6	12,1	35,0	17,5	18,9	23,8	6,3	15,1	80,6	5,1	5,7	0,5	0,4	1,7	100,0	0,1
Üldse	—	—	—	—	—	—	—	—	89,3	6,4	2,4	0,4	0,4	1,1	100,0	0,2

	Üldse	Mehed	Naised
Töötamise alale	83,1	81,8	85,2
Sellest: Põllumajanduses	67,1	61,4	75,4
Tööstuses	16,0	20,4	9,8
Vahendamise alale	6,6	8,5	3,8
Sellest: Kaubanduses	4,2	4,6	3,4
Transportis	2,4	3,9	0,4
Teenistuse alale	10,3	9,7	11,0
Sellest: Ühisk. tegevuses	6,4	8,2	3,8
Maja- ja isikuteen.	2,3	0,4	5,0
Teeniva iseloomuga ärides	1,2	0,6	2,0
Sides	0,4	0,5	0,2

Nii kui näitab nende arvude võrdlus tab. 12 toodud töötajate suhtarvudega, on täistöötajate arvestuses osatähtsusest kasvanud nii mõnigi tööharu, peamiselt põllumajanduse arvel — nii kui seda nägime ka täistarbijate juures. Seega täpsamate arvestuste teostamisel on igatahes sobivam kasustada täistöötajate arvusi.

13. Töötajate rahvus.
*Nationalité (ethnique)
des travailleurs.*
Rahvuste järgi on võimalik töötajaid eritleda vaid kas tööga või muul teel iseseisvat sissetulekut saavutajate (s. o. aktiivsete) ulatuses (tab. 29). Üldisest aktiivsete arvust 463 054 inimesest esinevad töötajaina 420 638 ja tööta iseseisvat sisse-

tulekut saavutajaina 42 416 in. Need arvud jaotatud rahvuste järgi annavad vastava rahvuse kohta järgmised suhtarvud (%):

	Eestlased ühes setud.	Venelased	Sakslased	Rootslased	Juudid	Muud	Teadmata	Kokku
Tööga iseseisvat sissetulekut saavutajad	37,7	33,0	39,0	26,0	39,6	83,5	53,4	37,3
Mitte tööga iseseisvat sissetulekut saavutajad	3,7	2,5	11,5	2,5	4,5	7,2	4,5	3,8
Kokku aktiivseid	41,4	35,5	50,5	29,4	44,1	45,7	62,9	41,1

Toodu kohaselt osutuvad suurimal määral aktiivselt tööerakendunuks sakslased (39,0%) ja juudid (39,6%), mis on tingitud eeskätt nende rahvuste eelistatumaist tööhärdudest ja laste vähesuse tõttu täistöötajate suuremast osatähtsusest. Väiksema aktiivselt tööerakenduse arvuga esinevad venelased (33,0%) ja eriti rootslased — seda peamiselt põllumajanduse arvel, kus on palju palgata töötajaid ja ka lasterohkuse tõttu ülalpeetavaid. Eestlased omavad keske asendi, kuigi ka nende juures põllumajanduse mõju on ilmne. Et aktiivselt tööerakenduse määr on suuresti sõltuv rahvastiku vanuslikust koostisest,

¹) Une partie des habitants d'arrondiss. de Peltseri, ethniquement Estoniens, qui ont subi l'influence russe.

nähtub nende korrelatiivsest suhtest täistööaliste (20—59 a.) osatähtsusega üksikuis rahvustes: $r = +0,7903 (\pm 0,1021)$.

Samuti on kõrgel määral sõltuvad nii rahvastiku tööharudest kui vanuslikust koostisest mitte-tööga iseseisvat sissetulekut saavutajate arvud. Ent suhteliselt tööga iseseisvat sissetulekut saavutajate arvule lisame selliseid: eestlastel 9,9%, venelastel 7,5%, sakslastel 20,5%, rootslastel 9,3%, juutidel 11,5%, muudel rahvustel 18,0%.

Tingitud rahvuste ajaloolisest minevikust ja sotsiaalse olukorra kujunemisest, põllumajandusliku rahvusena esinevad eeskätt rootslased, venelased, eestlased, kuna sakslasi ja juute sel alal on üsna vähe. Viimaste peamiseks tegevusalaks on tööstus, kaubandus ja osalt ühiskondlik tegevus. Eestlastel, venelastel ja väiksemal määral rootslastel on, peale põllutöö, tähtsamaks tööalaks tööstus, kuna kaubanduse ala on suhteliselt tagasihoidlik. Transport ja side alal on

suhteliselt kõige rohkem eestlasi ja rootslasi. Ühiskondliku tegevuse alal, peale sakslaste ja juutide, ületavad eestlasi pisut veel rootslased, venelased esinevad siin viimasel kohal. Maja- ja isikuteenistuse alal on tegevust leidnud suhteliselt suurimal arvul rootslasi ja sakslasi.

14. Oletusi tööjõu kohta tulevikus. Modifications possibles du nombre des travailleurs dans l'avenir.

Töötajate arvu käsitlusel tõuseb küsimus ka tuleviku kohta, kui peame silmas varem käsitletud andmeid rahvastiku vanusliku koostise muutumisest ja kujunemiseväljavaadetest. Pealegi elame ju aastaid, mil maailmasõja aegsest suurest sündimuse langusest tekkinud lünk rahvastikus on haaranud täistööaliste kontingendi. Selle mõjul on tekkinud kujutlus, et töötajate koguarv peaks tunduvalt kahanema. Kuid, nii kui lisatud arvutustabelist (tab. 30) selgub, on lähemate aastakümnete väljavaated siiski paremad kui võis arvata.

Töötajad olevikus ja tulevikus — Modifications possibles du nombre des travailleurs dans l'avenir.

30.	—14	15—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60—69	70—	Kokku
Mehed — Hommes									
Rahvastiku arv 1934	132 856	37 626	101 105	80 158	63 207	58 080	37 311	23 505	528 888
Töötajate arv 1934	8 786	25 356	93 669	77 076	60 638	49 943	31 496	12 839	359 553
Töötajate % vanusrühmades	6,61	67,39	92,85	96,18	96,01	94,00	84,41	53,21	67,98
Töötajate arv: 1940	8 439	30 214	77 645	88 553	63 016	50 848	33 485	13 193	365 893
1945	8 140	28 896	71 572	90 757	72 010	51 004	33 382	14 209	370 526
1950	7 931	27 326	73 135	75 030	81 140	53 296	34 140	14 627	372 237
1960	7 349	25 945	71 320	76 152	69 128	63 615	35 855	15 230	369 594

	—14	15—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60—69	70—	Total	Üldine Gr. total	Töötajate % -Travailleurs en % de la pop.	Täistööajad N. (calc.) de trav. adultes
Naised — Femmes												
Population en 1934	129 381	37 568	100 281	92 664	78 984	66 801	52 428	39 328	597 525	1126 413	—	—
Travailleurs en 1934	7 965	23 008	73 062	64 689	56 875	45 405	27 195	8 602	300 401	665 954	50,1	536 827
Travailleurs en % de la pop.	6,10	61,24	73,40	69,81	70,74	67,88	51,87	21,87	51,28	—	—	—
Nombre des travailleurs: 1940	7 618	26 804	60 931	67 470	53 104	48 174	29 190	9 663	308 050	673 443	59,4	592 782
1945	7 301	25 714	59 189	60 387	62 906	49 869	29 657	10 649	308 622	679 148	59,9	590 142
1950	7 080	24 184	61 053	55 221	64 905	61 840	31 469	11 077	306 885	679 122	60,2	600 253
1960	6 558	22 644	55 167	55 342	53 153	67 842	33 852	12 116	296 004	669 258	60,6	590 556

Kui lähtuda eeldusest, et sündimus ja suremus üksikuis vanusrühmis püsib 1932—34. a. tasemel, samuti tööerakenduse määr igas vanusrühmas vastab 1934. a. loendusel leitule, siis vastavate arvutuste kohaselt töötava rahvastiku koguarv ja seda täpsamalt väljendav täistööajate arv jätkab tõusu kuni 1950. a., s. o. kuni 1934. a. sündinute täistööalisteks jõudmiseni. Hiljem aga, tingituna ühelt poolt madalast sündimusest ja teiselt — praeguses rahvastikus suure osatähtsusega keskealiste jõudmisest rauga-easse, hakkab töötajate arv kahanema.

Kuid lähema aastakümne kohta selline soodus tulemus on tingitud juba eespool nenditud kõrgest vanemaliste ja koguni raukade osatähtsusest töötajate seas. Kui piirata töötajate arvu täistööaliste (20—59 a.) arvuga, siis selliste arv lähemate aastate jooksul kuni 1940. a.-ni kahaneb mõlema soo kohta kokku suhteliselt 1934. a.-ga 6 176 inimese või 1,2% võrra (mehed

0,5%, naised 2,6%); ja kui piirata veel rohkem töötajate vanuslikku koostist, siis suureneb kahanemise määr veelgi, esinedes näit. 20—29 a. vanusrühmas juba 28 755 inimese või 17,2% võrra (mehed 17,1%, naised 18,7%). Et see tegelikus elus annab tunda mitmesugusel kujul, eeskätt aga tööjõu nappusena tööturul, on ilmne. Tekib teatud pinged, mille ületamine on võimalik vaid reasvide, seni tööst mitte osavõtnute, peamiselt noorte, tööerakenduse teel. Samuti tuleb teostada ratsionaalsemat tööjõu kasutamist — nii tööjaotuse, kui tehnika abil töövõime suurendamise näol. Seda eriti veel sellepärast, et 20—29 a. rühmas töötajate arvu langus kestab veel edasigi kuni 1945. a. ja noorte (15—19 a.) rühmas peale 1940. a. ilmneb juba püsiv langus. Seepärast, kuigi töötajate üldarv esialgu jätkuvalt kasvab, on selle noorem, tegu võimsam osa kahanemishoos ja nõuab eriti hoolikat käsitlust.

MAAVALITSUSTE TULUD JA KULUD 1934/35. a.

RECETTES et DÉPENSES des ADMINISTRATIONS D'ARRONDISSEMENT en 1934/35.

Sisu: 1. Tulude ja kulude vahekord, lhk. 254. 2. Tulud ja kulud, lhk. 255. 3. Bilanss, lhk. 256.

1. Tulude ja kulude vahekord.

Rapport entre les recettes et dépenses.

1934/35. m.-a. olid eelarvelised tulud ja kulud tasakaalus kõigil maavalitsusil. Tasakaalu summaks oli üldse 4 244 tuhat kr, teedekapitali osas 2 144 tuhat kr ja muude tulude-kulude osas 2 100 tuhat kr. Võrreldes 1933/34 a. näitas eelarve väikest kasvu üldse (3,1%) ja teedekapitali alal (15,8%) ning koondumist muul alal (tulud 7,3%). Teedekapitali eelarve paisus 9 ja kahanes 2 maas (Lääne- ja Pärnu-) ning eelarve muu osa suurenes 3 (Järva-, Harju- ja Saare-) ning vähenes 8 maas. Tegelikud tulud kujunesid suuremaks eelarvelisest üldse 3,2%, teedekapitali alal 4,8% ja muude tulude alal 1,0% (1933/34. a. üldse -2,3%, teedekap. +5,2% ja muud -8,4%). Tegelikud kulud ei ulatunud eelarve tasemeni, moodustades üldse 93,0%, teedekapitali osas 95,0% ja muude kulude osas 91,0% eelarvelisest summast (1933/34. a. üldse 88,8%, teedekap. 88,2%, muud 89,3%). Tegelikest tuludest paisusid eelarvest suuremaks vaid korralised

(+6,0%), kuna erakorralised osutusid väiksemaks (-30,7%). Eelarves ettenähtud tulumäärade ületasid: maksutulud (105,0% eelarvest), mis oma suure osatähtsuse tõttu mõjutas määravalt muude tulude taset üldse, maavalitsuste asutiste sissetulekud (104,4%), kapitalide intressid (112,5%), ettevõtete ülejäägid (233,3%) ja kulude tasu (101,5%). Tähtsamaist kulu-dest ei ulatunud eelarve tasemeni maavalitsuste ülalpidamine (97,9% eelarvest), haridus- (94,6%), tervishoiu- (96,6%), hoolekande- (92,8%) ja põllumajanduskulu (97,6%). Tegelik tulusumma osutus väiksemaks eelarves ettenähtust Viru, Järva, Valga ja Petseri maavalitsusel, misjuures selle nähtuse üldisemaks põhjuseks oli erakorralise eelarve väiksemääraline täitumine. Tähtsamaist teedekapitali tuludest ületasid eelarve - maksud (102,3%) ja toetused riigilt (100,6%). Teedekapitali kuludest moodustas administratsiooni kulu 98,2%, garaazide, ladude ja masinate ülalpidamine jne. 97,7% ja tööde kulu 93,1% eelarvelisest summast.

Tulud, kulud, üle- ja püüdnüügid 1 000 kr — Recettes, dépenses et solde des administrations d'arrondissement.

1.	Tulud — Recettes				Kulud — Dépenses				Üle- või püüdnüük (—) Excédent ou déficit (—)			
	1934/35	1933/34	Ilma teedekap. tuluta — Sans recettes des routes		1934/35	1933/34	Ilma teedekap. kuluta — Sans dépenses pour routes		1934/35	1933/34	Ilma teedekap. Sans fonds des routes	
			1934/35	1933/34			1934/35	1933/34			1934/35	1933/34
Viru	522,0	502,2	228,9	259,5	489,8	493,7	202,9	259,5	32,8	8,5	26,0	—
Järva	394,4	294,4	196,2	154,2	349,7	268,4	173,7	154,1	44,7	20,0	22,5	0,1
Harju	546,6	483,1	205,3	182,0	512,4	382,0	198,5	178,9	34,2	101,1	6,8	3,1
Lääne	410,2	407,1	192,1	100,2	322,2	320,7	175,5	186,0	97,0	77,4	16,6	9,0
Saare	245,0	226,1	141,3	128,7	230,0	208,8	131,4	121,0	15,6	17,3	9,9	7,7
Pärnu	460,8	467,8	202,7	253,8	404,0	439,8	215,4	229,8	66,2	28,0	47,3	24,0
Viljandi	378,7	362,8	208,4	236,7	347,7	335,0	186,4	221,5	26,0	20,9	22,0	15,2
Tartu	603,1	567,6	283,0	275,4	544,0	498,3	252,7	262,1	69,1	69,3	30,3	13,3
Valga	171,7	154,7	72,3	75,1	155,2	144,0	69,1	71,4	16,5	10,7	8,2	3,7
Võru	399,5	317,0	214,3	162,0	364,0	209,9	184,1	157,0	35,5	17,1	30,2	5,3
Petseri	247,8	242,0	131,8	153,2	227,2	248,4	121,2	173,6	20,1	-0,4	10,6	-20,4
Kokku — Total	4 384,5	4 024,8	2 136,3	2 077,7	3 946,8	3 648,9	1 910,9	2 010,1	437,7	375,9	225,4	61,6

Tingitult üldisest majandusliku olukorra paranemisest ja tagasihoidlikkusest eelarve koostamisel, täitus eelarve eelmisest aastast täielikumalt. Majandusliku konjunktuuri soodustumisel suurenes rahva kandejõud ja maksuvõime. Ilmnes see ka tulude, eriti maksutulude laekumise suurenemises võrreldes eelneva aastaga.

Maavalitsuste tegeliku tuluna arvestati aruandeaasta eelarve järgi laekunud kui ka saada jäänud summad ning kuluna vastavad väljaantud ja välja anda jäänud summad. Maavalitsuste tegelikust tulusummast (ilma teedekapitalita) oli laekunud 95,6% ja aruandeaasta lõpul veel laekumata 4,4% (1933/34. a. laekunud 93,9% ja laekumata 6,1%) kuna maksu-

tulust osutus laekumaks 97,3% ja saadaolevaks 2,7% (1933/34. a. 94,2% ja 5,8%). Tegelikult kuluna arvestatud summast oli antud välja 97,3% ja veel välja andmata 2,7% (1933/34. a. 92,6% ja 7,4%). Saadaolevaid summasis ei arvestanud üldse Harju, Pärnu ja Võru maavalitsus ja maksta jäänud kulusid Pärnu ja Võru maavalitsus. Teisel maavalitsusel osutusid enamasti saada ja maksta jäänud tulude-kulude osad ning deebitoride ja kreditoride seisud aasta lõpul väiksemaks kui aasta alul (aasta lõpuks suurenesid deebitorid Tartu ja kreditorid Harju maavalitsusel). Laekumata tulu osa, samuti deebitoride seis olid endiselt suurimad Petseri maavalitsusel, moodustades esimene 13,5% ja viimane 34,1% aruandeaasta tulumassist. Võrdlemisi suur oli laekumata tuluosa (samuti deebitoride seis) veel Lääne (6,5% tulumassist), Saare (6,3%), Viljandi (6,7%) ja Tartu maavalitsusel (8,9%). Tulude mittelaekumine tavaliselt tingib teatud määral kulutuste edasilükkamise. Seetõttu olid tähendatud maavalitsusel väljaandmata kulude osad ja kreditoride seis samuti suuremaid.

1. IV 1934 moodustas saada olev tulumassa 204 tuh. kr. Sellest laekus aruandeaastal 66,4%, kustutati 2,7% ja püsis saadaolevana 30,9%. Üldsummas, s. o. koos 1934/35. a. laekumata tuluga (89 tuh. kr) jäi 8 maavalitsusel 1. IV 1935 tulusid saada 152 tuh. kr. Aruandeaasta alul ulatus välja-

andmata kulude summa 206 tuh. kr, sellest anti välja 74,5%, kustutati 0,7% ja arvestati veel väljaandmisele kuuluvana 24,8%. Koos 1934/35. a. väljaandmata kuhudega (51 tuh. kr) moodustas vastav üldsumma aruandeaasta lõpul 102 tuh. kr. Seega osutus deebitoride seis 25,7% ja kreditoride seis aasta lõpul 50,4% väiksemaks kui aasta alul.

Tulud ületasid kulusid kõigil maavalitsusel. Tulude ülekaal moodustas üldse 437,7 tuh. kr, teedekapitali alal 212,3 tuh. kr ja muul alal 225,4 tuh. kr. Tulude ja kulude vahelkord kujunes seega tunduvalt soodsamaks kui eelneval aastal üldse ja muul alal ning ebasoodsamaks teedekapitalil. Tulude ülekaal ilmnes nende laekunud kui ka laekumata osas, olles suhteliselt suurem laekumata tulude ja väljaandmata kulude alal. Täitumisel laekumata ja väljaandmata osade suhe tõenäoliselt muutub, näit. oli 1934/35. a. deebitoride alal laekunud summa väiksem kreditoride alal väljaantud summast, ent siiski näib olevat kindel esimene ülekaal. Deebitoride ja kreditoride vahelkord muutus tunduvalt esimeste kasuks aasta lõpul. Teedekapitali tulude ülekaal, milleks arvati ka 1935/36. a. ülekanud lõpetamata tööde krediit 24,2 tuh. kr suuruses, kujunes tulude ülelaekumisest (104,3 tuh. kr) ja eelarvega määratud kulukrediitide mitte täielikust kasutamisest (vabanenud summa 83,4 tuh. kr).

Kulude summa ühe elaniku kohta (snt) 1934/35 a. — *Montant des dépenses par habitant (en snt) en 1934/35.*

	Viru	Järve	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Välga	Võru	Petseri	Kokku Total	Kokku 1933/34 Total
Maavolikogu — <i>Conseil</i>	—	—	—	0	—	0	—	—	1	—	—	0	2
Maavalitsus — <i>Administration</i>	39	62	40	39	34	46	47	46	62	33	38	43	48
Haridus — <i>Instruction</i>	37	38	25	31	37	45	93	23	46	27	3	35	34
Tervishoid — <i>Hygiène</i>	31	46	56	74	85	32	50	42	34	20	06	49	48
Hooldekann — <i>Assistance</i>	37	57	40	34	44	120	53	47	70	74	12	62	50
Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	21	26	21	16	16	8	10	17	8	16	8	15	17
Muud kulud — <i>Autres dépenses</i>	24	40	21	31	26	17	39	47	17	27	38	31	33
Kokku korralised kulud — <i>Total des dépenses ordinaires</i>	180	278	208	225	242	263	301	222	238	206	165	225	232
Erakorralised kulud — <i>Dépenses extraordinaires</i>	—	70	17	29	14	50	17	1	20	37	36	24	31
Kokku korral. ja erakorral. kulud — <i>Total des dépenses ordin. et extraord.</i>	180	348	225	254	256	313	318	223	257	243	201	249	263
Teedekapitali kulud — <i>Dépenses du capital des routes</i>	268	359	355	213	192	275	275	258	333	237	175	205	213
Üldse — <i>Grand total</i>	447	717	583	467	448	588	593	481	600	480	376	514	476
Kokku korralised kulud 1933/34 a. — <i>Total des dépenses ordin. en 1933/34</i>	205	300	201	242	220	280	276	223	240	208	106	232	
Erakorralised kulud — <i>Dépenses extraordinaires</i>	37	14	1	28	7	45	102	0	36	—	01	31	
Kokku korral. ja erakorral. kulud — <i>Total des dépenses ordin. et extraord.</i>	242	314	202	270	227	325	378	223	276	208	207	263	
Teedekapitali kulud — <i>Dépenses du capital des routes</i>	218	283	280	208	171	306	195	200	281	188	124	213	
Üldse 1933/34 a. — <i>Gr. total</i>	460	597	482	478	407	631	573	441	557	396	411	476	

2. Tulud ja kulud. Võrreldes 1933/34. a. suurenesid maavalitsuste tulud üldsummas 8,9%, teedekapitali osas 15,5% ja muude osas 2,8% ning kulud üldse 8,2% ja teedekapitali alal 24,7%, kuna muud kulud kahanesid 5,2%. Korraliste kulude koondumine, moodustades 2,8%, toimus maavolikogu (1934/35. a. 0,1 snt, 1933/34. a. 2 snt ühe maaelaniku kohta), maavalitsuse (1934/35. a.

43 snt, 1933/34. a. 48 snt), ja nimelt personaali tasude, põllumajanduse (15 snt ja 17 snt) ja mitmesuguste kulude (31 snt ja 33 snt) ning laenu intresside ja tasude arvel. Teised korraliste kulude pealiigid näitasid tagasihoidlikku kasvu. Erakorraliste kulude kahanemine oli tunduvalt suurem (—22,8%). Neist vähenesid märgatavamalt laenu tasumine ja muud kulud. Tuludest suurenesid aruandeaastal vaid korralised

(+5,8%) ja nimelt maksud (1934/35. a. 167 *sent*, 1933/34. a. 157 *sent* 1 elaniku kohta), eriti tulumaks, kapitalide intressid, asutiste sissetulekud (56 *sent* ja 52 *sent*), ettevõtete ülejäägid, kulude tasu ja toetused. Erakorralised tulud kahanesid 19,8% võrreldes eelmise aastaga. Neist märkimisväärsemalt vähenes erikapitalide ja fondide kasustamine (1934/35. a. 7,1 tuhat *kr*, 1933/34. a. 62,4 tuhat *kr*) ja suurenes laenukena hangitud tulu (1934/35. a. 124,7 tuhat *kr*, 1933/34. a. 74,7 tuhat *kr*).

Tulud ühe elaniku kohta (*sent*) 1934/35 a. — *Montant des recettes par habitant (en sent) en 1934/35.*

3.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petsari	Kokku Total	Kokku 1933/34 Total
Kinnisvaramaks — <i>Impôt sur les immeubles</i>	90	118	90	84	50	85	98	87	87	73	87	83	81
Tulumaks — <i>Impôt sur le revenu</i>	59	53	61	62	57	66	65	74	61	60	52	62	61
Ärimaks — <i>Impôt commercial</i>	11	13	19	9	5	15	10	8	14	10	6	11	12
Mitmesugused maksud — <i>Impôts div.</i>	10	19	12	7	4	11	12	8	11	8	17	11	13
Toetused — <i>Subventions</i>	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	1	1
Kulude tasu — <i>Dépenses reversibles de nouveau</i>	8	2	9	8	6	15	9	10	19	11	7	9	9
Maavalitsuste asutised — <i>Institutions des admin. d'arrondissement</i>	15	69	12	74	77	136	117	25	54	59	46	56	52
Mitmesugused tulud — <i>Recettes div.</i>	4	4	1	1	1	1	16	9	2	1	0	4	6
Muud tulud — <i>Autres recettes</i>	10	30	10	5	32	3	11	28	3	24	17	16	14
Kokku korralised tulud — <i>Total des recettes ordinaires</i>	213	308	215	250	252	332	338	240	251	246	182	253	230
Erakorralised tulud — <i>Recettes extraordinaires</i>	—	92	17	20	23	50	17	1	29	37	36	25	32
Kokku korralised ja erakorral. tulud <i>Total des recettes ordin. et extraordin.</i>	213	400	232	270	275	382	355	250	280	283	218	278	271
Teedekapitali tulud — <i>Recettes du capital des routes</i>	274	405	386	329	203	288	282	283	385	244	191	293	253
Üldse — Grand total	487	805	618	608	478	670	637	533	665	527	409	571	534
Kokku korralised tulud 1933/34 a. — <i>Total des recettes ordin. en 1933/34</i>	205	300	205	256	238	318	302	235	255	215	163	230	
Erakorralised tulud — <i>Recettes extraordinaires</i>	37	14	1	28	13	51	102	9	36	—	91	32	
Kokku korralised ja erakorral. tulud <i>Total des recettes ordin. et extraordin.</i>	242	314	206	284	251	369	404	244	291	215	254	271	
Teedekapitali tulud — <i>Recettes du capital des routes</i>	226	286	340	306	189	311	215	258	308	208	147	253	
Üldse 1933/34 — Gr. total	468	600	546	590	440	680	619	502	599	418	401	534	

tegevustulemust tuleb hinnata osalt majanduslikult ebasoodsana, võttes arvesse investeeritud kapitali suurust jne. Ent maavalitsuste ettevõtete olemasolu õigustab mitte alati otsene tasuvus, vaid sageli nende abil saavutatavad ericesmärgid (kutsehariduse tõstmine jne.).

Pärast kolm aastat kestnud koondumist näitasid teedekapitali tulud ja kulud jälle kasvu aruandeaastal. 1933. a. alanud majanduslik tõus ja riigi sissetulekute suurenemine võimaldas teede korrahoidule ning ehitamisele kulutada jälle rohkem. Teedekapitali kulu paisus üldse 24,7% (1934/35. a. 2 035,9 tuhat *kr*, 1933/34. a. 1 632,8 tuhat *kr*) ja üksikuist kuluühikust garaažide, ladude ja masinate ülalpidamine jne. 29,3% ning maanteede korrahoid, kapitaalparandus jne. 29,9%. Administratsioonikulu, millest rõhuv enamus langes personaali tasudele, püsis ligikaudu endisena. Teedekapitali tulud suurenesid 15,5% (1934/35. a. 2 248,2 tuhat *kr*, 1933/34. a. 1 947,1 tuhat *kr*). Kasv toimus peaosas riigitoetuste (+6,5%) ja mitmesuguste tulude (+120,5%), eeskätt eelmise aasta ülejäägi arvel. Sissetulek maksudest suurenes üldiselt vaid tähtsusetul määral.

Maavalitsuste valdamisel olnud 33 põllumajandusliku (talud ja mõisad), 3 tööstusliku (piiritusvabrikud ja õppetöökoda) ja 5 ärilise ettevõtte (apteegid) eelarvelised tulud ulatusid 599 tuhat *kr* ja kulud 578 tuhat *kr* ning tegelikud tulud 647,8 tuhat *kr* ja kulud 597,5 tuhat *kr*. Ettevõtete tegevustulemuseks oli 1 juhul (põllum.) tulude-kulude tasakaal, 34 juhul 62,4 tuhat *kr* ülejääk, 7 juhul (põllum.) 12,1 tuhat *kr* puudujääk ja üldse 50,3 tuhat *kr* ülejääk. Mitte ainult puudujäägiga, vaid ka ülejääki saavutanud ettevõtete

3. Bilanss. *Balanc.*

Maavalitsuste bilanss suurenes üldse (1935. a. 5 896,5 tuhat *kr*, 1934. a. 5 591,7 tuhat *kr*) ja 9 ning vähenes 2 maavalitsusel võrreldes eelmise aastaga. Kasv toimus passivas peamiselt varanduste kapitali (+410,4 tuhat *kr*) ja eelarvete ülejääkide (+131,0 tuhat *kr*) ning aktivas kinnis- (+137,2 tuhat *kr*) ja vallasvara (+176,8 tuhat *kr*) arvel. Märkatavamalt kahanesid passivas saadud laenud (—112,6 tuhat *kr*), teedekapital (—101,7 tuhat *kr*) ja eelarvete kreditorid (—102,7 tuhat *kr*) ning aktivas eelarve deebitorid (—52,4 tuhat *kr*). Eelneval aastal märgitud kapitalide kasv ja kohustuste kahanemine jätkus aruandeaastal. Kapitalide ja ülejäägi osatähtsus 71,8% 1934 a. kerkis 77,3% 1935 a. ning saadud laenuudel ja mitmesuguseil muil kohustusil langes vastavalt 28,2—22,7%. Aktiivate liikumine toimus samuti endisis suunades, nimelt paisus valdamisel olevate varade osasuurus (1935. a. 90,3%, 1934. a. 88,2%) nõudmiste jne. arvel (1935. a. 9,7%, 1934. a. 11,8%). Lühiajalised kohustused (riigisummad, vallaja omavalitsuste tulumaksu ja viinamüügi osad, kohustused teedekapitali suhtes ja läbikäivad summad) moodustasid 387,2 tuhat *kr* ehk 6,6% bilansist

Maavalitsuste bilanss 31. märtsil 1935 a. — Balance des administrations d'arrondissement de 31. III 1935.

	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total	1934 a. kokku Total
1 000 kr.													
AKTIIVA.													
Kassa	53,1	21,0	61,5	75,1	13,4	37,7	34,2	100,5	23,5	52,9	43,2	524,5	478,9
a) Raha	6,9	11,5	4,3	0,6	1,7	1,8	2,1	0,9	3,8	3,5	3,0	40,1	32,5
b) Üldised hoiusummad	33,2	3,6	36,3	74,5	11,7	32,7	24,4	85,4	19,7	33,0	29,6	336,0	334,5
c) Teedekapitali hoiusummad	11,0	0,0	10,7	—	0,0	3,2	7,7	23,2	—	15,8	10,6	94,2	59,8
Erikap. hoiusummad ja väärt-pab.	0,9	1,6	4,3	0,2	8,4	17,9	4,1	28,0	2,2	3,0	0,3	70,0	73,3
Antud laenud	4,1	21,0	13,0	39,1	20,5	28,7	23,0	10,9	—	46,7	16,0	232,0	270,1
Antud avansid	—	4,1	1,3	4,0	1,8	1,4	2,7	0,0	0,3	0,0	0,1	22,3	18,1
Kinnisvarad	242,2	330,0	238,4	193,3	210,3	273,4	273,7	371,1	95,5	198,8	364,6	2 791,3	2 054,1
Vallasvarad	197,4	189,8	167,6	153,9	164,9	219,0	202,8	163,0	46,3	200,3	68,5	1 834,1	1 057,3
Materjalid	0,7	—	—	15,9	—	—	0,1	2,0	—	—	13,4	32,1	28,6
Teedekapitali materjalid	5,0	7,7	9,8	3,9	5,1	4,8	3,8	6,2	13,1	0,7	1,8	61,9	38,1
Maavalitsuse asutised	0,7	—	6,2	—	—	29,9	4,7	—	—	12,3	—	53,8	45,1
Maavalitsuse ettevõtted	25,1	—	2,9	14,4	3,3	—	5,2	5,9	—	0,4	—	62,3	66,4
Belarvete deebitorid	2,0	23,8	—	26,2	9,0	—	18,2	25,2	—	—	45,0	151,8	204,2
Belarvete puudujärgid	—	20,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,5	57,1
Muud	28,9	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,0	0,4
Bilanss	569,1	620,6	505,0	526,0	441,7	612,8	638,5	723,0	183,4	514,5	561,9	5 896,5	5 591,7
PASSIVA.													
Erikapitalid	43,9	40,6	37,3	71,0	42,3	62,2	63,0	110,5	4,0	57,1	51,5	592,0	582,2
Varanduste kapital	417,7	237,5	384,0	183,1	334,0	451,0	514,2	461,4	141,2	357,2	286,2	3 768,7	3 358,3
Saadud laenud	21,9	232,3	22,0	147,7	40,0	40,0	22,3	73,3	0,6	41,8	146,9	840,3	952,9
Riigisummad	41,7	11,3	11,6	9,9	4,2	1,5	10,1	12,8	5,4	13,5	9,2	131,2	52,7
Valla- ja omaval. osad tulumaks.	—	—	0,5	—	—	—	—	—	1,7	2,7	—	4,0	14,7
Valla- ja omaval. viinamüüg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,3
Mitmes. Riikilivad (ülemln.) summad	4,3	0,8	9,3	5,5	0,0	0,5	2,6	0,9	8,0	0,9	5,1	38,8	25,0
Teedekapital	6,8	22,2	27,4	80,5	5,7	8,0	3,9	23,8	13,3	5,3	9,5	212,3	314,0
Maavalitsuse asutised	—	—	—	0,3	—	—	—	—	—	0,5	—	0,8	2,8
Maavalitsuse ettevõtted	—	—	—	—	1,0	—	—	—	—	—	—	1,0	2,2
Belarvete kreditorid	3,0	10,4	4,3	11,0	1,6	—	1,9	8,9	—	—	53,5	103,2	205,9
Belarvete ülejäägid	20,8	—	0,1	15,8	9,9	47,2	20,9	26,4	7,2	35,5	—	201,8	70,8
Bilanss	569,1	620,6	505,0	526,0	441,7	612,8	638,5	723,0	183,4	514,5	561,9	5 896,5	5 591,7
„ 1934 a.	516,1	613,2	501,1	490,4	431,5	566,9	603,7	621,0	120,1	464,7	501,0	5 591,7	

(1934. a. 416,8 tuh. kr ehk 7,5%) ja likviidsed varad (kassa, hoiusummad, teedekapitali materjalid ja antud avansid) 608,7 tuh. kr ehk 11,8% (1934. a. 535,1 tuh. kr ehk 9,6%). Likviidsete varade summa ületas endiselt lühiajalisi nõudmisi, misjuures ülekaal osutus suurenenuks võrreldes eelmise aastaga. Saadud laenud, mis ei arvatud lühiajaliste kohustuste hulka, ulatusid 840,3 tuh. kr, mis moodustab 1 elaniku kohta 109 snt

(1934. a. 952,9 tuh. kr ehk 124 snt). Laenud esinesid kõigil maavalitsusil ja kõikusid üksikuid 0,6—282,3 tuhat kr ehk 2—576 snt 1 elaniku kohta. Maavalitsuste järjekord võlakooormise suuruse järgi oli: Järva (576 snt 1 elaniku kohta), Petseri (243 snt), Lääne (214 snt), Saare (79 snt), Tartu (65 snt), Pärnu (59 snt), Võru (55 snt), Viljandi (38 snt), Harju (25 snt), Viru (20 snt) ja Valga (2 snt).

Maavalitsuste tulude ja kulude kohta varem Keskbüroo väljaandis Ilmuud:

Maavalitsuste tulud ja kulud 1933/34 a. — V. Feldman, E. Statistika nr. 170(1) 1936, lhk. 7—17.
Maavalitsuste tulud ja kulud 1932/33 a. — V. Feldman, E. Statistika nr. 152(7)—153(8) 1934, lhk. 341.

Summa 1 000 kr — Montant en 1 000 de kr

	%														
	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku	1933/34 a.	Kokku	1933/34 a.
2. Teenistusvanuse tasud — <i>Supplém. de l'ancieneté</i>												0,5	0,6	0,0	0,0
3. Arstiabi — <i>Assistance médicale</i>								0,4				0,1	0,2	0,0	0,0
4. Perekoosseis — <i>Allocations familiales</i>								0,0				0,1	0,1	0,0	0,0
5. Sõidu- ja päevarahad — <i>Frais de voyage et séjour</i>								0,6	0,3			2,5	2,8	0,1	0,1
6. Kantselid — <i>Bureaux</i>								0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
7. Muud kulud — <i>Autres dépenses</i>	8,4	0,9	1,7	0,7	1,8	0,1	0,5	5,1	0,4	2,6	0,5	22,5	28,7	1,7	0,8
1. Agronoomiline nõuandmine — <i>Assistance agromédecine</i>	2,7	0,6										3,3	3,6	0,6	0,2
2. Kõrvaldamine — <i>Covers</i>			0,0									0,0	0,4		0,0
3. Opevatundid ja kirjandus — <i>Moyens d'enseignement et littérature</i>	0,0		0,0				0,0					0,0	0,8	0,0	0,0
4. Kasepõlud — <i>Charmes & expérimentation</i>			0,1									0,2	0,9	0,0	0,0
5. Näitusete korraldamine — <i>Expositions</i>	0,4		0,1			0,1		0,2		0,2		4,7	5,5	0,2	0,1
6. Maaparandus — <i>Amélioration</i>	1,1	0,2	0,8	0,4	0,8			1,4	0,2	2,4	0,4	12,3	16,4	0,7	0,0
7. Toetused — <i>Subvention</i>	3,5	0,1	0,2	0,2	1,5		0,8	3,5	0,2			1,1	0,8	0,1	0,0
8. Müümisüksused — <i>Autres dépenses des écoles</i>	0,7		0,4									1,1	0,8	0,1	0,0
C. Põlluhoidkoolide kulud — <i>Dépenses des écoles agr.</i>	3,4	0,7	2,3	3,1	1,3		1,1			5,1		26,0	23,4	0,7	2,8
D. Kodumajanduskoolide kulud — <i>Dépenses des écoles ménag.</i>	5,0		4,2	2,2	1,3			2,8				15,5	12,2	1,0	
II. Loomatervishoid — <i>Activité vétérinaire</i>	5,5		7,7	1,5	2,5		4,2	6,4		4,5		34,3	47,3	1,1	
A. Personaal — <i>Personnel</i>	5,4		7,7	1,5	2,5		2,2	5,9		3,1		29,3	42,6	1,1	
1. Palgad — <i>Salaires</i>	4,5		6,7	1,2	1,2		0,7	0,8		0,5		16,5	21,3	0,9	
2. Teenistusvanuse tasud — <i>Suppléments de l'ancieneté</i>								0,2				0,4	0,4		
3. Kortar ühes küttes ja valgustusega — <i>Logements</i>	0,4		0,7	0,2	1,0		1,1	4,8		1,0		9,5	14,2	0,1	
4. Arstiabi — <i>Assistance médicale</i>			0,0	0,0								0,0	0,3		
5. Sõidu- ja päevarahad — <i>Frais de voyage et séjour</i>										0,3		0,4	2,5		
6. Kantselid — <i>Bureaux</i>	0,5		0,3	0,1	0,2		0,4	0,6		0,4		2,5	3,9	0,1	
7. Muud kulud — <i>Autres dépenses</i>	0,1			0,0			0,2	0,3		0,2		1,6	1,0	0,0	
1. Loomatervise vastu võitlemine — <i>Lutte contre les épizooties</i>												0,1	0,0	0,0	
2. Arstirind ja abinõud — <i>Médicaments</i>	0,1			0,0						0,0		0,0	0,7		
3. Arstiristade muudatused — <i>Instruments méd.</i>								0,3		0,2		0,5	0,3		
4. Loomatervishoidlik selgitustöö — <i>Propagande vétérinaire</i>												0,0	0,0		
C. Loomakaitse kulud — <i>Hôpital</i>	0,0						2,0	0,2		1,2		3,4	3,6		
VIII. Maavalituse ettevõtted — <i>Entreprises des adm. d'arrondissement</i>	1,8			2,4	0,2		7,5			0,2		12,1	12,1	0,4	
A. Põllumajandus, ettev. puudujärgid — <i>Déficit des entrepr. agr.</i>	1,8			2,4	0,2		7,5			0,2		12,1	12,1	0,4	
B. Arliste ettev. puudujärgid — <i>Déficit des entrepr. commerc.</i>															
C. Tööstusl. ettevõtete puudujärgid — <i>Déficit des entrepr. industr.</i>															
IX. Varandused — <i>Biens</i>	5,3	2,1	6,2	1,0	2,0		3,3	24,5		2,3		55,5	39,8	1,1	0,6
A. Kinnisvarad — <i>Immeubles</i>	4,7	2,0	6,0	0,9	1,0		2,2	23,8		2,0		49,4	35,5	1,0	0,6
1. Parandused — <i>Réparations</i>	2,7	0,8	3,5	0,6	0,4		1,1	17,0		0,5		33,1	19,3	0,6	0,2
2. Kinnistus tule vastu — <i>Assurance</i>	0,9	0,1	0,4	0,1	0,1		0,2	0,3		0,9		3,6	8,9	0,2	0,1
3. Puhastus ja korrashoold — <i>Entretien</i>	0,2	0,1	0,3	0,1	0,2		0,3	0,7		0,2		2,3	1,8	0,0	0,0
4. Avalikud maksud ja kohustusel — <i>Impôts</i>	0,0	0,2	1,2	0,1	0,3		0,4	0,7		0,4		7,0	7,2	0,0	0,1
5. Maade rendid — <i>Ferme</i>	0,0	0,8	0,6					3,6		0,2		2,0	1,6	0,0	0,0
B. Vallasvarad — <i>Mobilier</i>	0,8	0,1	0,2	0,1	0,0		0,5	2,7		0,3		6,1	4,3	0,1	0,0
1. Muutatused — <i>Acquisition</i>	0,4	0,0	0,1	0,0	0,9		0,6	0,5		0,2		2,8	0,9	0,1	0,0
2. Kinnistus tule vastu — <i>Assurance</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,1		0,0		0,1	0,0	0,0	0,0
3. Parandused — <i>Réparations</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	2,0		0,1		2,9	0,2	0,0	0,0
4. Puhastus ja korrashoold — <i>Nettoyage</i>	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1		0,1	0,1		0,1		0,1	0,1	0,0	0,0

	3.5	2.1	1.3	6.9	1.2	0.7	0.9	0.4	0.4	0.2	0.0
X. Kapitalid — Capitala.											
1. Erikskapitalid ja fondid kogumine — <i>Capitales spec. et fonds</i>											
XI. Laenuid — Dettes											
A. Laenuid protsendid — % des emprunts											
1. Erikskapitalid ja riiki pankadele — <i>A l'Etat</i>											
2. Pankade ja ettevõtte asutistele — <i>Banques etc.</i>											
B. Laenuid tasumine — <i>Amortissement des dettes</i>											
1. Erikskapitalid ja riiki pankadele — <i>A l'Etat</i>											
2. Pankade ja ettevõtte asutistele — <i>Banques etc.</i>											
XII. Mitmesugused kulud — Dépenses diverses											
1. Beelarvete püüdnud — <i>Deficit</i>											
2. Pensionikapiital maks — <i>Pensions</i>											
3. Maks teedekapitalile — <i>Subventions pour le capital de routes</i>											
4. Makande sissenõudmine — <i>Encaissement des impôts</i>											
5. Maacmavai. Liikude liikumemaks — <i>Cotisation de l'Union des adms. d'arr.</i>											
6. Kohrakulud — <i>Frais de justice</i>											
7. Eenduskulud — <i>Frais de représentation</i>											
8. Ruumistikulud — <i>Autres dépenses</i>											
Enkorrallised kulud — Dépenses extraordinaires											
1. Kinnisvarade ehitamine ja kapitaalremondid											
2. Sisseadmine — <i>Installation</i>											
3. Laenuid tasumine — <i>Amortis. des dettes</i>											
4. Muud — <i>Autres</i>											
Korraldise ja erakorralised kulud kokku — Dépenses ordinaires et extraordinaires											
Teedekapitalid kuld — Dépenses du capital des routes											
1. Administratsioon — <i>Administration</i>											
2. Palgad — <i>Salaires</i>											
3. Teenusvõnnuse tasu — <i>Supplém. de l'aucten. néé</i>											
4. Toetused — <i>Subventions</i>											
5. Amöönditud, päevarahad ja sõidukulud — <i>Frais de voyage et séjour</i>											
6. Kantsleikulud — <i>Bureaux</i>											
7. Majapidamine — <i>Ménage</i>											
8. Vallasvara muretsemine — <i>Acquisition de mob.</i>											
II. Garaažid, laod ja masinad — Garages, dépôts et machines											
1. Garaažide ja ladude sisseadmine ja ülalpidamine											
2. Sõidukid — <i>Véhicules</i>											
3. Veoabindud — <i>Carrioles</i>											
4. Ehitusmasinad — <i>Machines</i>											
III. Tööd — Travaux											
1. Uued ehitused maanteel — <i>Constructions</i>											
2. Meant ehitiste kapitalid — <i>Réparation des routes</i>											
3. Maanteede ehitise korrashoold ja ehitamine											
4. Maanteede ehitise korrashoold — <i>des routes</i>											
5. Hooned — <i>Bâtimens</i>											
6. Maad ja krunnusaugud — <i>Terres et saibères</i>											
7. Mitmesugused kulud — <i>Dépenses diverses</i>											
8. Tagavarasumma — <i>Réserves</i>											
Üldse — Gr. total											

Maavallikuste tulud 1934/35 a. — Recettes des administrations d'arrondissement en 1934/35.

Summa 1 000 kr. — Montant de 1 000 de kr.														
Vtun	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Põhja	Kokku	1933/34 a.	Kokku	1934/35 a.
228,9	151,2	190,3	172,1	189,3	228,1	198,4	281,8	64,8	186,3	110,2	1 941,4	1 834,6	43,8	34,8
189,8	99,6	160,3	111,3	63,9	121,5	109,8	200,2	44,8	113,8	67,8	1 280,8	1 206,6	36,1	25,3
37,0	58,1	79,3	58,0	30,1	57,8	57,8	98,6	22,4	55,2	22,4	637,0	625,3	18,5	14,7
63,7	26,2	59,8	42,6	29,2	45,6	38,4	83,2	15,8	43,7	31,7	475,9	387,4	12,2	6,6
9,9	4,0	8,5	5,5	2,6	7,7	4,4	7,7	2,9	6,2	2,5	62,8	72,3	1,9	1,2
1,5	1,6	8,4	0,5	0,0	2,6	1,4	1,9	0,8	1,0	1,1	22,3	22,3	0,3	0,4
1,5	1,6	1,4	1,5	0,6	1,3	—	0,7	0,4	—	0,1	9,1	7,2	0,3	0,4
—	—	—	—	—	—	0,0	—	—	—	—	0,3	0,2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,4	0,9	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,3	0,2	—	—
2,4	1,4	2,0	1,2	0,4	1,9	1,9	2,4	0,5	1,4	0,5	16,0	15,2	0,4	0,4
0,4	0,3	0,5	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,1	0,0	0,3	2,2	19,2	0,1	0,1
8,2	4,0	2,9	0,8	0,0	2,7	2,8	2,6	1,5	1,7	0,0	27,2	27,1	1,6	1,0
—	—	—	—	—	—	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,5	—	—
4,2	1,8	3,2	0,9	0,7	1,4	1,9	2,7	0,4	2,5	0,1	23,8	27,9	0,8	0,5
4,0	1,2	4,4	1,0	10,8	1,3	2,9	21,4	0,4	1,2	2,6	52,2	60,5	0,8	0,3
4,0	1,2	4,4	0,9	10,8	1,3	2,9	21,3	0,4	1,2	2,7	51,1	58,7	0,8	0,3
—	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—	0,9	1,1	1,8	—	—
1,1	0,1	1,0	0,8	0,1	0,5	1,0	4,7	0,3	0,3	0,3	10,1	7,2	0,2	0,0
—	—	—	—	—	—	—	1,5	—	—	—	2,5	2,7	—	—
0,9	0,1	1,0	0,4	0,1	0,3	0,9	3,2	0,2	—	0,3	7,4	4,2	0,2	0,0
0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,2	—	—
161	33,9	10,7	50,9	39,8	93,2	68,3	28,7	13,8	45,0	27,6	428,9	403,4	3,1	8,6
14,4	12,2	5,8	13,3	9,9	17,5	33,0	—	8,2	11,2	—	127,5	117,4	2,8	3,1
2,6	1,5	2,1	—	—	0,0	5,5	—	1,4	—	—	14,0	10,7	0,5	0,4
11,8	10,7	3,7	—	9,9	8,5	23,7	—	0,8	—	—	75,1	60,2	2,3	2,7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38,4	46,5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117,0	112,2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,0	17,2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182,9	173,1	0,3	2,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,9	7,6	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	174,0	164,5	0,1	2,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,2	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,6	0,5	—	—
6,1	13,4	3,6	1,9	5,6	0,4	2,6	5,8	0,1	10,7	6,2	62,4	41,3	1,1	3,4
1,5	13,4	3,6	1,7	2,0	0,4	2,6	5,8	0,1	0,6	—	37,7	28,6	0,3	3,4

- Korralised tulud — Recettes ordinaires.**
- I. Maksud — Impôts.
 1. Ximnsvaramaks — Impôt sur les immeubles.
 2. Tulumaks — Impôt sur le revenu.
 3. Lisapõhjalimaks — Impôt supplém. commerc.
 4. Trahterimaks — Droit de vente des boissons alcool.
 5. Maks laada- ja turupunktidelt — Droits de foire.
 6. Maks liikluskäibedelt veeteedel — Impôt. des véhicules.
 7. Maks snvitajateilt — Droit baignaire.
 8. Maks laskeristaludelt — Permis des armes à feu.
 9. Maks lojuhüüadelt — Permis à chasse.
 10. Maks lohusnuteilt — Taxe sur armements.
 11. Xarvestimaks — Perceptions des étançellerie.
 12. Maksude viivitus-% — Amendes sur paiement.
- II. Varadused — Biens.**
1. Rendid ja üürid — Renter, logers.
 2. Vallasvara müümine — Vente de mobilier.
- III. Kapitalid — Capitiaux.**
1. Erikapitalide ja fondide % — % de capitiaux.
 2. Üldiste hoiusummade % — % de dépôts.
 3. Aktiivate ja osamaksude dividendid — Dividendes.
 4. Saadolevate võlgade % — % de dettes.
- IV. Maavallikuse astused — Institutions des administrations.**
1. Hariduse alal — Instruction.
 - a) Alg- ja täienduskoolid — Ecoles primaires et supplémentaires.
 - b) Keskkoolid — Ecoles secondaires.
 - c) Kõrsekoolid — Ecoles spéciales.
 2. Tervishoiu alal — Hygiène.
 - a) Haigemajad, ambulatooriumid ja laboratooriumid — Hôpitaux, ambulances, laboratoires.
 - b) Hoolekande alal — Assistance.
 - c) Laste- ja vanaduskoovid — Maisons d'enfants.
 - d) Vanade- ja vigastekohud — Maisons des vieillards et infirmes.
 3. Põllumunduse alal — Agriculture.
 - a) Põllumüükoovid — Ecoles agricoles.
 - b) Kodumajanduskoolid — Ecoles ménagères.
 - c) Loomatervishoiu alal — Vétérinaire.
 - d) Loomakultuur — Hôpitaux vétérinaires.
- V. Maavallikuse ettevõteted — Entreprises de commerce, à arrand.**
1. Põllumajanduslik. ettev. üheliigid — Sociétés des entreprises agricoles.

%

PEREKONNANIMEDE STATISTIKA. STATISTIQUE des NOMS de FAMILLE.

S I R U : 1. Andmete saavutamise lhk. 264. 2. Perekonnanimede arv ja sagedus, lhk. 264. 3. Nimede levik, lhk. 265.

I. Andmete saavutamine.

Origine des données.

See töö osutus tarvilikuks mitte ainult kultuuri- ja keelenaloo huvides, vaid oli tingitud veel suuremal määral vajadusest luua arvuline alus aktuaalselt üleskerkinud rahvusliku probleem — eestlaste perekonnanimede eestistamise edukaks lahendamiseks.

Teatavasti esineb meil pärandina võõra võimu ajast õige rohkemvõlvuse võõrapäraseid, peamiselt sakra päritoluga, perekonnanimesid. Et vabaneda sellest iseseisvale rahvale mittesobivast ja ajandavast pärandusest, algatas eesti seltakond 1934. a. teisel pooltel — hüüdsõna all „Eestlasele eesti nimi!“ — perekonnanimede rahvustamise aktsiooni, mis valitsusvõimude igakülgset toetusel arenes mõeldumud 1935. a. üldrahvuslikuks ettevõtteks.

Kuid juba aktsiooni ajal tekkis liikumist juhtival keskkohal — Nimede Eestistamise Liidul — suuri raskusi vastava selgitus- ja kllustatöö läbiviimisega kohtadel, kuna puudus igasugune statistiline materjal perekonnanimede ja nende kandjate arvu, nimede omapära, sageduse jne. kohta ülemaalses ulatuses.

Et saada sellest üle, tehtigi Vabariigi Valitsuse poolt Keskbüroole ülesandeks koostada vilmasa rahvaloenduse andmeid Eesti perekonnanimede üldkartoteek ühes nimede sageduse tähistamisega administratiivüksuste järgi.

I üleriikliku perekonnanimede kartoteegi koostamine toimus tööborsilt saadud ajutiste jõududega ja kujunes õige aeganõudvaks operatsiooniks.

Ühest küljest pidurdas töö edukust ajutise tööjõu vilumatus, teiselt poolt aga suurel määral ka algmaterjali puudulikkus. Keeleliste juhtnõude ja osalt ka keeleoskuse puudusel tegid rahvaloenduse registreerijad vigu võõrkeelsete ja võõrapärase nimede märkimisel. Samuti leidis algmaterjalis raskestiloetavaid kirjutatud nimesid, mida mitmeti võis tõlgitseda. Muldugi aitasid vigaste nimede arvu suurendada algmaterjalist väljakirjutatud ajutised tööjõud.

Seotõttu nõudis juba väljakirjutatud nimelõhede sisulise korrigeerimine ja reeglipärane ühtlustamine võrdlemise suurt tähtsustavat ajakulu. Raskemaks osutus materjali töötlusel nimede liigitamine eesti- ja võõrapäraseks. Talitati slln üldjoontes järgmiselt: need eesti sõnavaral põhinevad nimed, millel mingis võõrkeeles on juhuslikud häälikulised vasted (homonüümid) jäeti eestipärase nimede hulka. Nende nimede arv meie nimikonnas on suhteliselt väike. Samuti toimiti võõrkeelest laenatud nimedega, mis on täiesti kodunenud või häälikuliselt kohanenud eesti ühiskeeles. Ka need nimed, mille algupära raske leida eesti keelest, kuid mida ei saa lugeda ka otse mingist võõrkeelest pärituks, loeti eestipäraseks. Eestipäraseks jäid ka kõik vanas ja saksapärase ortograafias kirjutatud või vana kirjaväisiga võõrapäraseks moonduvad eesti nimed. Neutraalsed nimed (nende arv pole suur) arvati võõrapärase hulka.

Üeldu selgituseks ikame, et eesti nimede parandamist ja ühtlustamist kohtiva õigekeelsuse nõuete kohaselt pole teostatud. Nimed on kartoteegis säilinud, niipalju kui seda võimaldas algmaterjal, sel kujul ja selles kirjaväis, nagu neid ametlikult tarvitati rahvaloenduse momendil I.III 1934.

Kuigi kartoteegi algmaterjal, samuti selle materjali töötlus, olude sunnil kannatab teatud puuduste all, võib saavutatud andmetikku, kui ainult andset, siiski lugeda rahuldavaks ja teatud reservatsioonega ka praktiliselt täiesti kasutatavaks.

2. Perekonnanimede arv ja sagedus.

Nombre et fréquence des noms de famille.

Äsjaavalminud üleriikliku perekonnanimede kartoteegi andmeil oli Eestis perekonnanimesid I.III 1934 üldse 55 150, neist võõrapäraseid 34 802 ehk 63,1%, eestipäraseid 20 348 = 36,9%.

55 150 nimest kuulus ainult eestlasile 33 740 (61,2%), ainult muulasile 11 356 (20,6%), kuna 10 054 (18,2%) nime on ühised, mida kannavad nii eestlased kui muulasel.

Üldse on, arvatud ühes ka ühisednimed, perekonnanimesid eestlasil seega 43 794, muulasil 21 410.

Eestlase nime keskm. sageduseks on üle riigi 22,7, muulase ainult 6,3:

	Nimede arv	Sagedus
Eestlased	43 794	22,7
Muulasel	21 410	6,3

Ülevaatliku pildi nii eesti- kui võõrapärase nimede sagedusest pakub järgnev tabel.

Perekonnanimede sagedus I. III 1934.
Fréquence des noms de famille de I. III 1934.

Nimede sagedusrihmad <i>Groupes de fréquence</i>	Nimede arv — <i>Nombre</i>			%		
	Eesti-päraseid	Võõra-päraseid	Kokku	D'origine eestlane	D'origine étrangère	Täht
1— 5	8 855	20 503	29 418	43,5	50,1	53,4
6— 15	4 702	7 657	12 410	23,4	22,0	22,5
16— 25	2 023	2 403	4 426	10,0	6,0	8,0
26— 50	2 241	2 250	4 500	11,0	6,5	8,2
51— 75	929	775	1 704	4,8	2,2	3,1
76— 100	411	367	778	2,0	1,1	1,4
101— 150	470	363	833	2,3	1,0	1,5
151— 200	198	134	332	1,0	0,4	0,6
201— 250	123	95	218	0,6	0,3	0,4
251— 350	111	73	184	0,5	0,2	0,3
351— 500	90	52	151	0,5	0,1	0,3
501— 750	49	26	75	0,2	0,1	0,1
751—1000	27	17	44	0,1	0,0	0,1
1000 ja enam et plus	50	18	68	0,3	0,1	0,1
Kokku — Total	20 348	34 802	55 150	100	100	100
%	36,9	63,1	100			

Kui lugeda onam-vähem vastuvõotavaks sageduselt nimed, mille kandjaid ei ole üle 100, siis näeme, et selliseid on üle riigi tervelt 53 245 ehk 96,6% nimede üldarvust (eestipäraseid 19 221, võõrapäraseid 34 024).

Nimesid, milliste taga seisab 101 ja rohkem üksikisikut on võrdlemise vähe: eestipäraseid 1 127, võõra-

pärased 778, kokku üle riigi 1 905 nime, ehk 3,4% nimede üldarvust:

Sagedus- rühmad:	Nimede arv			%			
	Võõrap.	Eestipär.	Kokku	V.	Is.	K.	
1—100 . . .	34 024	10 221	53 245	97,8	94,5	96,6	
101—250 . . .	592	701	1 383	1,7	3,0	2,5	
251—500 . . .	125	210	335	1905	0,3	1,0	0,6
501 ja enam . . .	61	126	187	0,2	0,6	0,3	
Kokku	34 802	20 348	55 150	100	100	100	

Kuid vaatamata nimede vähesusele sagedusrühmas 101 ja enam, kuulub sinna rühma ligi pool meie rahvastikust — ümarguselt 500 000 kodanikku, mis moodustab nime kohta keskm. öge suure arvu — 262,5. Võrdluseks märgime, et sagedusrühmas 1—100 tuleb nimele keskm. üksikisikuid vaid 11,8 (eestipäraste nimede keskm. sagedus 15,1, võõrapäraste 9,9):

Sagedus- rühmad:	Nimede arv	Nimekandjate arv	1 nime kohta üksikisikuid
1—100 . . .	53 245	626 000	11,8
101—250 . . .	1 383	195 000	141,0
251—500 . . .	335	105 000	313,4
501 ja enam . . .	187	200 000	1 069,5
Kokku . . .	55 150	1 126 000	20,4

Rekordse sagedusega nimed, mille taga seisab üksikisikuid üle 3000, on Tamm (5 473), Saar (4 410), Sepp (3 550), Mägi (3 472), Kask (3 029).

Nimesid sagedusega üle 1 000 oli Eestis I.III 1934 üldse 68. Kuna perekonnanimede sageduse kohta pole senini andmeid avaldatud, toome need 68 nime, märkides sulgudes ka nime kõrvalkujud, kui nende kandjate-üksikisikute arv ületab 100.

Nimed sagedusega üle 1000 neid kandva isiku — Noms de famille dont la fréquence excède 1000 personnes.

1. Adamson	1 623	22. Kuusk	1 718	48. Puusepp	1 271
2. Allik	1 243	23. Kõiv	1 126	(Puusepp)	(209)
(Hallik)	(461)	24. Kütt	1 500	49. Pöder	1 780
3. Grünberg	1 008	25. Laas	1 026	50. Põld	1 068
4. Ilves	2 033	26. Laur	1 375	51. Pärn	1 077
5. Ivanov	1 095	27. Lepik	1 023	52. Laud	1 211
6. Jakobson	2 161	28. Lopp	1 851	53. Raudsepp	1 896
7. Johanson	2 923	29. Leppik	1 033	(Raudsepp)	(204)
(Johanson)	(144)	30. Liiv	1 514	54. Rebane	2 378
(Johanson)	(450)	31. Luik	1 041	55. Reimann	1 265
8. Jõgi	1 305	32. Lõhmus	1 284	(Reiman)	(301)
9. Jürgens	1 230	33. Madisson	1 006	56. Saar	4 410
10. Jürgenson	2 250	34. Martinson	2 043	57. Schmidt	1 517
11. Jürisson	1 192	35. Mets	1 447	58. Sepp	3 550
(Jürisson)	(150)	36. Mikkelson	1 423	59. Siid	1 093
12. Kaasik	1 560	37. Mitt	1 079	60. Steinberg	1 097
13. Kallas	1 407	38. Mägi	3 472	61. Tamberg	1 347
14. Kangur	1 190	39. Männik	1 004	62. Taum	5 473
15. Karu	1 657	40. Mõlder	1 354	63. Teder	1 484
(Karro)	(562)	41. Nurk	1 121	64. Tomson	2 288
(Karo)	(128)	42. Nõmm	1 194	65. Toom	1 109
16. Kask	3 029	43. Oja	1 685	66. Tõnison	1 471
17. Klvi	1 492	44. Orav	1 061	(Tõnison)	(113)
18. Koppel	1 991	45. Ota	1 378	67. Vaher	1 788
19. Kukk	2 916	46. Paju	1 180	68. Üunapuu	1 212
20. Kull	1 785	(Paju)	(184)	(Aunapuu)	(125)
21. Kuusik	1 430	47. Peterson	2 438		

Et tõkestada suure sagedusega perekonnanimede liiget koormamist, pandi 1.I 1935 (RT 107 — 1934) 207 laialt tarvitusel olevat nime keelu alla — neid ei anta enam uueks nimeks perekonnanimede muutmise või panemise korras. Samuti reguleerib nimede kordumist uute nimede kaitseregister, kuhu kantakse nimed, mida ei anta uueks nimeks nimeomaniku nõusolekuta. Kaitseregistrisse on kuni k.a. maini kantud üldse 229 nime.

Laialt tarvitusel olevate nimede hulka arvati keelunimestiku koostamisel 1934. a. detsembris need eesti perekonnanimed, mille kandjaid leidis Tallinnas ja Tartus kokku tol ajal 100 või rohkem. Nagu nüüd selgub üleriikliku kartoteegi andmeist, oli meil eestipärased nimed sagedusega 101 ja enam 1934. a. 1 127. Kuna nendest nimedest keelu alla on pandud vaid 207, avaneb nüüd võimalus üleriikl. perekonnanimede kartoteegi andmeil laialt levinud eesti nimede kaitseregistrit tõhusalt täiendada. Et see on vajalik, seda kinnitab üleriikliku kartoteegi andmete ja Nimede Eestistamise Keskbüroo poolt koostatud senini võetud uute nimede registri võrdlus.

Selgub, et neid vanu nimesid sagedusega 101 ja enam, mis pole senini keelu all, on ajavahemikul

1. I 1935 kuni 1.IV 1936 uue nime võtmisel kasutatud ümarguselt 1 900 korda (nimede arv 360, esinevad korduvalt). Arvestades iga nime muutmise kohta keskm. 3 üksikisikut, saame (3 × 1 900) ligi 6 000 kodanikku, kes viimasel ajal on võtnud uueks nimeks laialtlevinud endise nime.

3. Nimede levik.

Propagation des noms de famille.

Nimede kartoteegi andmeist nähtub, et nimesid, mis leidub nii linnus kui maal (valdades), oli meil I.III 1934 22 574 (eestipär. 10 824, võõrap. 11 750) ehk 40,8% nimede üldarvust. Ainult maal esinevaid nimesid oli samal ajal 19 468 (eestip. 6 719, võõrap. 12 749) ehk 35,3% nimede üldarvust, puht-linnanimesid 13 108 = 23,8% (eestip. 2 805, võõrap. 10 303).

Üldse oli 1.III.1934 perekonnanimesid linnus 35 682 (eestip. 13 629, võõrap. 22 053), maal — 42 042 (eestip. 17 543, võõrap. 24 499).

Nimede sagedus on maal kaks korda kõrgem kui linnus:

	Nimede arv	Sagedus
Linnad	35 682	9,1
Maad	42 042	18,3

Eestlaste perekonnanimede üldarvust (43 794) moodustasid I.III 1934 eestipäraseid nimesid 46,5% võõrapäraseid 53,5%. Eestipäraseid perekonnanimesid kandis eestlaste üldarvust 60,5%, võõrapäraseid 39,5%:

	Nimede		Üksikisikute		Nime sagedus
	arv	%	arv	%	
Eestipärane	20 348	46,5	600 517	60,5	29,5
Võõrapärane	23 446	53,5	392 003	39,5	10,7
Kokku	43 794	100	992 520	100	22,7

Võõrapärase nimedega eestlaste üldarvust — 392 000 — moodustavad saksakeelsete või saksapärase nimedega eestlased valdava enamuse — 77,5% (303 760 üksikisikut).

Nimede Eestistamise Keskbüroo andmeil on rahvaloenduse momendist kuni I.IV 1936 (2 a. 1 kuu) eestistanud oma võõrapärase nime üldse 44 147 eestlast, sellest 1934 a. (I.III—31.XII) 180, 1935 a. 28 577 ja 1936 a. esimese kolme kuu kestel (I.I—1.IV) 15 390. Seega leidub meil praegu võõrapärase nimega eesti mehi-naisi veel ümmarguselt 348 000 ehk 35% eestlaste üldarvust. Kui oletada, et nimede rahvustamine jätkub esimeste kuude tempoga läbi aasta (keskm. ca 5 000 üksikisikut kuus), siis vabaneks võõrast nimest käesoleva aasta jooksul ehk veel 48 000 eestlast. Kuid ka sel juhul puuduks 1-sel jaanuaril 1937 a., mil lõpeb ametlik rünnak võõrapärasele nimele, eesti nimi veel 300 000 eestlasel.

Lalalt tarvituselolevad perekonnanimed, mida ei anta uueks perekonnanimeks nimede muutmise või panemise korras (RT nr. 107 — 1934). Iga keelatud nime juures on antud (kursiivis) ka nime kõrvalkujud, kui nende kandjate arv ületab 50.

	Perekonnanimi	Nimekand- jate arv I. III 34	Sellest			Perekonnanimi	Nimekand- jate arv I. III 34	Sellest	
			Eestlasi	Muulasl				Eestlasi	Muulasl
1	Aavik (vt. Haavik)	501	587	4	57	Kuusik	1 430	1 412	18
	<i>Aavik</i>	238	236	2	58	Kuusik	1 718	1 712	6
2	Allik (vt. Hallik)	1 243	1 217	26	59	Kõiv	1 126	1 116	10
3	Allikas (vt. Hallikas)	389	334	5	60	Kärner	750	753	3
4	Annus (vt. Hannus)	723	717	6		<i>Kerner</i>	125	121	4
5	Arak (vt. Harak)	294	202	2	01	Käär	271	266	5
	<i>Arak</i>	74	73	1	02	Käärik	430	428	2
6	Arakas (vt. Harakas)	100	100	—	03	Künnap	205	205	—
7	Aro	127	127	—	04	Künnapu	344	344	—
	<i>Arro</i>	775	762	13	05	Kütt	1 560	1 543	17
8	Aru	530	528	2	06	Laan	410	404	6
9	Enn	90	99	—	07	Laane	437	433	4
10	Enno	207	206	1	08	Laas	1 026	1 023	3
11	Haavik (vt. Aavik)	56	49	7	09	Lang	493	488	5
12	Hallik (vt. Allik)	461	451	10	10	Lans	455	449	6
13	Hallikas (vt. Allikas)	60	62	4	11	Laur	1 375	1 343	32
14	Hannus (vt. Annus)	203	203	—	12	Laurits	257	254	3
15	Harak (vt. Arak)	149	148	1	13	Leht	555	541	14
16	Harakas (vt. Arakas)	16	14	2	14	Lepik	1 023	1 017	6
17	Hunt (vt. Unt)	580	578	2		<i>Leppik</i>	1 633	1 608	25
18	Hurm (vt. Urm)	17	17	—	75	Lepp	1 851	1 837	14
19	Ilves	2 038	2 013	20	76	Liiu	1 514	1 500	14
20	Jalak	261	259	2	77	Liivak	556	554	2
21	Jalakas	480	481	8	78	Lill	580	571	9
22	Jõgi	1 305	1 298	7	79	Lind	704	702	2
23	Jänes	793	786	7	80	Lipp	501	499	2
24	Järv	950	940	10	81	Lomp	382	381	1
25	Kaasik	1 560	1 550	10	82	Luha	208	206	2
26	Kadak	510	505	5	83	Luhk	522	518	4
27	Kadakas	232	226	6	84	Luik	1 641	1 600	41
28	Kala	722	711	11	85	Lute	852	832	20
29	Kaljo	105	104	1	86	Lõhmus	1 284	1 272	12
30	Kalju	270	254	16	87	Lööke	282	281	1
31	Kallas	1 407	1 400	7	88	Lõuke	61	61	—
32	Kangro	738	731	7	89	Maasik	585	581	4
	<i>Kanuru</i>	53	52	1	90	Maasikas	186	185	1
33	Kangur	1 190	1 178	12	91	Maripuu	709	708	1
34	Karu	1 057	1 045	12	92	Mark	302	378	14
	<i>Karo</i>	128	127	1	93	Meta	1 447	1 415	32
	<i>Karro</i>	562	556	6	94	Mikk	777	776	1
35	Kaak	3 020	3 003	26	95	Milt	1 070	1 071	8
36	Kikas	340	344	2	96	Muru	340	331	9
37	Kikk	352	348	4		<i>Murro</i>	113	111	2
38	Kilvi	1 492	1 479	13	07	Must	710	707	3
39	Kivistik	587	573	14	08	Muuga	137	136	1
40	Koger	400	404	2	09	Mõtus	72	72	—
41	Koit	319	310	9		<i>Mõttus</i>	808	803	5
42	Kokk	715	704	11	100	Magi	3 472	3 432	40
43	Kolk	701	690	5	101	Mänd	808	803	5
44	Kont	498	490	8	102	Männik	1 004	985	19
45	Kool	484	473	11	103	Molder	1 354	1 344	10
46	Koort	407	405	2	104	Müürsepp	440	437	12
47	Koppel	1 991	1 977	14		<i>Müürsepp</i>	67	67	—
48	Kotkas	500	554	0		<i>Müürisepp</i>	217	215	2
49	Kriisa	458	457	1	105	Nigul	108	108	—
50	Kruus	950	951	8		<i>Nigol</i>	150	147	3
51	Kukki	2 016	2 836	30		<i>Nigol</i>	186	184	2
52	Kull	1 785	1 743	42	106	Nurk	1 121	1 117	4
53	Kure	87	87	—	107	Nõmm	1 194	1 189	5
54	Kurp	801	794	7	108	Oja	1 695	1 689	6
55	Kurvits	626	618	8	109	Orav	1 091	1 055	6
56	Kuus	799	793	6	110	Org	641	637	4

Laiult tarvituseolevad perekonnanimed, mida ei anta uueks perekonnanimeks nimede muutmise või panemise korras (järg).

	Perekonnanimi	Nimekand- jate arv I. III 34	Sellest		Perekonnanimi	Nimekand- jate arv I. III 34	Sellest	
			Eestlasi	Muulasi			Eestlasi	Muulasi
111	Oru	162	162	—	100	1 003	1 087	6
	<i>Orro</i>	111	111	—	181	165	164	1
112	Ota	1 378	1 349	29	102	407	465	2
113	Otsa	308	304	4	163	260	267	2
114	Paabo	163	163	—	104	191	191	—
115	Paabu	32	32	—	105	473	472	1
116	Pajo	184	180	4	166	48	46	2
117	Paju	1 186	1 187	19	167	361	359	2
118	Palm	920	893	27	108	409	493	0
119	Palo	182	181	1	169	5 478	5 411	62
120	Palu	537	536	1	170	710	692	18
121	Parts	336	330	6	171	1 484	1 465	19
122	Peedo	180	180	—		53	57	1
123	Peedu	108	103	5	172	359	355	4
124	Piholgas	319	315	4		52	50	2
125	Pihlak	601	685	0	173	206	205	1
126	Pihlakas	205	288	7	174	456	456	—
127	Pihr	711	709	2	175	133	130	3
128	Ploom	574	572	2	176	806	800	6
129	Post	605	593	12	177	1 109	1 099	10
130	Pukk	907	901	6	178	468	468	—
131	Puusepp	1 271	1 268	3	179	148	139	9
	<i>Puusepp</i>	269	264	5	180	589	584	5
132	Pöder	1 780	1 751	29	181	425	422	3
133	Pödra	332	324	8	182	223	222	1
134	Pöld	1 068	1 061	7	183	431	420	11
135	Pärm	1 077	1 065	12	184	992	984	8
136	Raamat	445	445	—	185	275	274	1
137	Ratasapp	87	87	—	186	430	428	2
	<i>Ratasapp</i>	268	268	—	187	564	564	—
	<i>Rutasepp</i>	40	39	1		267	267	—
	<i>Rutasepp</i>	60	60	—		84	84	—
138	Raud	1 211	1 193	18	188	1 788	1 768	20
139	Raudsepp	1 896	1 881	15	189	340	339	1
	<i>Raudsepp</i>	204	199	5	190	600	573	27
140	Rebane	2 378	2 357	21	191	107	104	3
141	Rein	244	234	10	192	240	239	1
142	Reino	212	212	—	193	527	522	5
143	Remmelg	118	118	—	194	912	905	7
144	Remmelgas	350	348	2	195	605	599	6
145	Roos	901	881	20	196	446	443	3
146	Roots	766	743	13	197	498	485	13
147	Rühni	149	149	—	198	515	511	4
148	Rühni	157	155	2	199	88	87	1
149	Räisepp	931	923	8		126	123	3
	<i>Räisepp</i>	237	230	7	200	103	92	11
150	Rüffel	578	577	1	201	505	503	2
151	Saar	4 410	4 358	52	202	25	25	—
152	Saks	953	943	10	203	268	260	2
153	Sander	602	644	18	204	857	854	3
154	Sarap	294	292	2	205	351	346	5
155	Sarapu	992	987	5	206	678	678	—
156	Sarv	421	417	4	207	1 212	1 195	17
157	Seln	332	328	4		208	208	—
158	Sapp	3 550	3 524	26		125	117	8
159	Sibul	360	367	2				

R. Kikkerist.

PANDIMAJAD 1935. a.¹⁾ LOMBARDS en 1935.

Sia: 1. Pandimajade operatsioonid, lk. 267. 2. Pantlaenude summad, lk. 269. 3. Pantlaenude suuruse järgi Tallinna pandimajas, lk. 269. 4. Oksitud pandid, lk. 269. 5. Laenuühingused, lk. 270. 6. Tulud ja kulud, lk. 270. 7. Arisels, lk. 271.

Nõmme linna jõudsa kasvamise tõttu tekkis juba mõni aasta tagasi mõte pandimaja asutamiseks Nõmmele. Vaatamata Siseministeeriumi põhimõttelisele nõusolekule on aga küsimus seni otsustamata. Nii tegutses ka 1935. a. endiselt ainult kaks pandimaja — Tallinna linna pandimaja ja Tartu linna laenukassa ja mitügislaal. Käesolev ülevaade on koostatud Tallinna linna pandimaja trükis avaldatud 1935. a. aruande ja Tartu linna laenukassa ning mitügislaali poolt 1935/36. m.-a. kohta koostatud andmell.

1. Pandimajade operatsioonid. *Opérations des lombards.*

Pandimajade tegevus arenes läinud aastal, nagu varemmailgi aastail, laienemise suunas. Sellega ühenduses tekkis Tallinna pandimajas läinud suvel terav ruumipuudus, mistõttu tuli ajutiselt piirata riidepantide vastuvõtmist ja jätta rahuldumata osa laenusoovijaid. Edaspidi Tallinna pandimajal sellist raskust

¹⁾ Varem pandimajade kohta ilmunud vt. Eesti Statistika nr. 104(7)—105(8) — 1935, lk. 374.

ei peaks enam tulema, sest läinud sügisel valmisid uued laoruumid, mille kaudu ladude põrandapind suurenes ümmarguselt 900 m² ehk 64% võrreldes endiste ruumidega. Juurdehituseks kulutati l. a. 54 054 kr. Peale selle tuleb soetada seadistis, mis muretsetakse osalt käesoleval aastal, osalt aga tulevikus vajadust mõõda. Kuna juurdehitus valmis läinud aasta hilis-sügisel, siis uued laoruumid tulevad kasutamisele alles tänava kevadel.

Nende tarvitusele võtmisega avaneb võimalus kõiki laenusoovijaid rahuldada ja kaotada senised ruumipuudusest tingitud kitsendused mõnda liiki pantide vastuvõtmisel. Seni oli võimalik, näiteks, jalgrattaid võtta vastu ainult sügiskuudel ja neid hoida pandiks vaid kevadeni, sest puudus ruum nende hoiuks suvekuudel. Samuti saab nüüd võtta vastu selliseid esemeid, milliseid varemalt võidi võtta vastu ainult juhulikul, nagu klavereid ja teisi suuremaid esemeid.

Pandimajade tegevuses esikohal on lühiajaliste laenude andmine pantide vastu. Peale selle võetakse asju komisjonimüügile ja hoiale.

Pandimajade operatsioonid 1933—35. a.
Opérations des lombards de Tallinn et Tartu de 1933—35.

1.	Operatsioonide arv keskmise päevis Nombre d'opérations par jour	Pantide arv — Nombre des gages						
		Vastuvõetud pandid Entrées par engagement					Lunastatud pandid Sortis par dégage- ment	Eelarveaasta lõpul A la fin de l'année budgetaire
		Riide- varustus Vêtements	Muud pandid Autres gages	Kokku Total	Tallinn.			
					Arv	Väärtus		
1935 . . .	777	55 957	35 047	91 004	91 959	44 747		
1934 . . .	756	54 463	34 089	89 142	88 528	45 702		
1933 . . .	703	49 605	34 161	83 826	81 340	45 088		
							Tartu.	
1935/36 . .	390	.	.	40 243	45 297	20 904		
1934/35 . .	358	.	.	44 218	42 003	24 598		
1933/34 . .	342	.	.	42 176	38 112	24 010		

Jälgides pandimajade tegevust tab. 1 toodud andmeil võib konstateerida, et mõlemad pandimajad teotsesid 1935. a. intensiivsemalt kui eelmisel aastal. Arvuliselt uuesti väljaantud pantlaenuid on tõusnud 1935. a. Tallinna pandimajas 2,1% (91 004 : 89 142).

Tallinna pandimaja operatsioonide üldarv tõusis 224 526 pealt (1934) 233 008 peale (1935), seega keskmiselt 777 operatsiooni iga tegevuspäeva kohta, mis on eelmise aastaga võrreldes 21 operatsiooni ehk 2,8% rohkem. Kaaluvama osa pandimajade tegevusest moodustab pantlaenude väljaandmine käsipantide vastu. 1935. a. lunastati välja 91 959 panti eelmise aasta 88 528 panti vastu ehk 3,9% enam. Eelarveaasta lõpuks jäi ladudesse väljalunastamata pante 44 747 eelmise aasta 45 702 vastu, seega vähenemine 2,1%. Riidevarustuse kindlustusel väljaantud pantlaenuid tõusid 1935. a. 2,8%, kuna pantlaenuid muude esemete kindlustusel, nagu kallismetallid, karusnahad, mööblid, õmblusmasinad, klaverid, raadiovastuvõtjad jne. näitasid tõusu 1,0%. Võrdluseks olgu tähendatud, et eelmisel aastal tõusid pantlaenuid riidevarustuse kind-

lustusel 9,6% ja teiste esemete kindlustusel 1,5%. Sellest selgub, et Tallinna pandimaja tegevus 1935. a. laienes enamvähem ühtlaselt mõlemat liiki pantlaenude arvel, mis on ka pandimaja juhatuse ammune soov. Elavamaiks kuudeks pandimajade tegevuse alal olid aprill, mai ja november, vaiksimateks — veebruar, märts, juuli ja august.

Vastuvõetud riidevarustuse ja muude pantide vahetamine Tallinna linnas pandimajas 1933—35. a. (%) — *Rapport entre les articles de vêtement et autres objets parmi des gages du lombard de Tallinn de 1933—35 (%)*.

2.	Arvuline vahetamine D'après le nombre		Vahetamine hinnatud väärtuse järgi D'après la valeur	
	Riide- varustus	Muud pandid	Vêtements	Autres gages
1935 . . .	61,5	33,5	45,5	54,5
1934 . . .	61,1	33,9	46,1	53,9
1933 . . .	59,2	40,8	45,0	55,0

Tallinna pandimaja peab arveid eraldi kahe panditelliigi kohta. Esimesse liiki kuuluvad hinnalisemad panditud esemed, nagu igasugused masinad, aparaadid, jalgrattad, kalliskivid, väärtmetallid jne. Teise liiki kuulub riidevarustus. Tab. 2 nähtub, et esimesse liiki kuuluvate esemete osatähtsus langeb järjekindlalt iga aastaga. Nii oli see 1932. a. 41,7, 1933 — 40,8, 1934 — 38,9 ja 1935 — 38,5% laenuid üldarvust, kuna vastavalt sellele on siia liiki kuuluvad laenusummad tõusnud arvatud välja 1934. a., mil need langesid 1,1% võrra võrreldes 1933. a. Riidevarustuse kindlustusel antud pantlaenude osatähtsus on arvuliselt järjest kasvamas. Seda liiki laenuid oli 1932. a. 58,3; 1933 — 59,2; 1934 — 61,1 ja 1935 — 61,5% laenuid üldarvust ning laenusummade vahetamine on samal ajal kujunenud vastavalt 47,2, 45,0, 46,1 ja 5,5. Sellest järeldame, et pantlaenuid kasustajajaks on ikkagi suures enamuses kehvenud kihid.

Tartu pandimajas 1935/36. m.-a. uuesti väljaantud pantlaenuid on arvuliselt tõusnud 11,4%. Keskmiselt tõusis operatsioonide arv tegevuspäeva kohta 3,9% (390 : 358). Pante lunastati 1935/36. m.-a. 7,8% enam kui 1934/35. m.-a. ja pantlaenuid arv oli majandusaasta lõpul eelmise m.-a. vastu 9,4% võrra suurem.

Tallinna pandimajal oli aruandeaastal kaks komisjonikauplust: esimene Maneeži 4, kuhu võeti komisjonimüügile valmisriideid, karusnahku, jalanõusid, peakatteid, kuld- ja hõbeasju, laskeriistu, sporditarbeid jne., ja teine kauplust Narva mnt. 18, kus komisjonimüügile mööbel, jalgrattad, õmblus- ja kirjutusmasinad, klaverid, grammofonid jne. Pandimajakauplused on peale muu kujunenud soodsaks müügikohaks käsitöölisele, kes nende kaudu realiseerivad oma tooteid. Teisest küljest laieneb kaupluste ostjaskond nähtavasti järjekindlalt soodsate müügihindade tõttu. Eriti olgu kriipsutatud alla pandimajakaupluste vahetalitust, mis võimaldab kodanikkudele soodsalt lasta müügile esemeid, mida nad enam ei vaja, tuues need pandimaja kauplustesse, möödudes sellega ülesostjaid ja vahetkauplejaid, ning saades realiseeritavatest esemetest õiglasemat hinda. Tarbekorral annab pandimaja

müüdavate esemete vastu ka laenu, milline laen arvatakse maha eseme müügil saadud hinnast. Kõige selle tõttu on pandimaja kauplused leidnud laialdast tunnusamist ja poolehoidu. Nii toodi 1935. a. komisjonimüügile 6 437 eset, eelmise aasta 5 299 asja vastu ehk 21,5% enam ja nende hinnatud väärtus oli vastavalt 191,2 tuh. kr eelmise aasta 131,5 tuhande kr vastu ehk 45,4% võrra kõrgem. Komisjonimüügile toodud esemetest müüdi 1935. a. 5 806 eset ehk 90,2% 143,2 tuhande kr väärtuses. Komisjonimüügile toodud esemetest võeti tagasi 568 eset ehk 8,8% müügiletoodud esemete üldarvust. Keskmiseks müüdüd eseme hinnaks oli 1935. a. 24,7 kr eelmise aasta 20,8 kr vastu.

Uute laoruumide tarvitusele võtmisega avanes pandimajal võimalus laiendada mitmesuguste esemete hoiulevõtmist ilma laenuta, millist võimalust viimastel aastail on hakatud kasutama järjest rohkem talverriete, eeskätt kasukate, karusnahkade jne. hoiuks, samuti mitmesuguste väärtasjade hoidmiseks suvkuudel, mil suvitama minnes on soodus võimalus neid anda hoiule väikese tasu eest. Hoiumaks on 1% kuus asjade hinnatud väärtusest.

1935. a. võeti hoiule 589 eset eelmise aasta 449 eseme vastu ehk 31,2% võrra enam. Aasta jooksul anti hoiulevõetud asjadest tagasi omanikele 573 eset ehk 97,3%.

Tartu linna pandimajaja toodi komisjonimüügile 1935/36. m.-a. 1 681 eset eelmise m.-a. 1 451 eseme vastu. Komisjonimüügile toodud esemeist müüdi m.-a. jooksul 1 222 eset ehk 72,7%. Müüdüd eseme keskmiseks hinnaks oli 23,9 kr. Samal ajal võeti komisjonimüügile toodud esemeid tagasi arvult 335 ehk 19,9% komisjonimüügile toodud esemete üldarvust. Hoiule võeti 1935/36. m.-a. 144 eset eelmise aasta 156 eseme vastu ehk 7,7% vähem.

2. Pantlaenu summad. Ühes vastuvõetud pantide arvulise tõusuga tõusid ka nende kindlustusel väljaantud laenu summad. Kujukalt näitavad seda tab. 3 andmed. Sealt näeme, et Tallinna pandimajas vastuvõetud pantide hinnatud väärtus tõusis 1935. a. 55 tuh. kr ehk 3,5% (1 644 : 1 589). Samal ajal anti välja uusi laene 1 096 tuh. kr eelmise aasta 1 059 tuh. kr vastu. Sellest 499 tuh. kr riidevarustuse ja 597 tuh. kr muude esemete kindlustusel. Nii tõusis uute laenu summa 37 tuh. kr ehk 3,5%. Aasta lõpul seisis Tallinna linna pandimajal pantlaenu all 587 tuh. kr eelmise aasta 593 tuh. kr vastu ehk 1,0% vähem. Pantlaenu riidevarustuse kindlustusel on Tallinna linna pandimajas tõusnud 1935. a. 2,3% ja laenu muude esemete kindlustusel 4,6%. Siinjuures väärrib tähelepanu asjaolu, et ühes Tallinna pandimaja tegevuse laienemisega ja pantlaenu üldsumma kasvamisega on 1935. a. tõusnud ka pantlaenu keskmine suurus 11,9 kr-lt 12,0 kr-le. Ühes läbikäigu suurenemisega on tõusnud tasutud laenu summa 76 tuh. kr ehk 7,6% võrra.

Tartu linna pandimajas on uute pantlaenu summa tõusnud 1935/36. m.-a. 86 tuh. kr ehk 14,8% võrra, kuna nende hinnatud väärtus tõusis 14,6% võrra.

Pantlaenu summad 1933—35. a. — Prêts accordés de 1933—35.

3.	Aasta lootsul vastu võetud pantide hinnatud väärtus (tuh. kr) Evaluation des gages acceptés (milliers d. kr)				Uute pantlaenu summa (tuh. kr) Prêts accordés (mill. de kr)	Pantlaenu summa eelarve-aasta lõpul — Montant des prêts à la fin de l'année budgétaire	Pantlaenu keskmine suurus (kr) Montant moyen d'un prêt (kr)	Tasutud laenu (tuh. kr) Mont. des déguègements (milliers de kr)
	Riidevarustus Vêtements	Muud pandid Autres gages	Kokku — Total					
Tallinn.								
1935 . . .	1 644	499	597	1 096	587	12,0	1 075	
1934 . . .	1 589	488	571	1 050	593	11,9	947	
1933 . . .	1 453	490	533	969	558	11,6	999	
Tartu.								
1935/36 . .	777	.	.	511	284	10,4	466	
1934/35 . .	678	.	.	445	254	10,1	415	
1933/34 . .	614	.	.	403	238	9,9	371	

Belarveaasta lõpul oli Tartu linna pandimajal laenu all 284 tuh. kr eelmise aasta 254 tuh. kr vastu ehk 11,8% enam. Tuleb tähendada, et ühes pantlaenu üldsumma kasvuga on ka Tartu pandimajas 1935/36. m.-a. pantlaenu keskmine suurus tõusnud 10,1 kr-lt 10,4 kr-le. Tasutud pantlaenu summa tõusis samal ajal 51 tuh. kr ehk 12,8% võrra.

3. Pantlaenu suuruse järgi Tallinna pandimajas. Tallinna linna pandimaja rühmitab pantlaenu suuruse järgi (v. tab. 4). Kõigepealt väikesed laenu kuni 5 kr. ühe pandi vastu on arvu järgi osatähtsusest langenud (33,9% : 32,7%). Pantlaenu väikest arvulist tõusu on märgata aga juba järgmises

Pantlaenu jaotus suuruse järgi Tallinna linna pandimajas 1933—35. a. (%) — Répartition des prêts accordés d'après le montant à Tallinn de 1933—35 (%).

4.	Laenu suurus (kr) — Montant (kr)				Kokku Total
	—5	5,1—10	10,1—50	50,1—	
1935 . . .	32,7	37,2	28,2	1,9	100
1934 . . .	33,9	37,1	27,1	1,9	100
1933 . . .	37,6	34,5	26,0	1,9	100

laenu suuruserühmas (5,1—10 kr pandi vastu (37,1% : 37,2%). Veel rohkem on pantlaenu arv tõusnud suhteliselt laenude rühmas 10,1—50 kr (27,1% : 28,2%). Laenu üle 50 kr püsivad juba kolm aastat tihel tasemel, s. o. 1,9% pantlaenu üldarvust.

4. Oksitud pandid. Pante, milliseid nende omanikud tähtajale järgneva kahe kuu jooksul välja ei osta, või laenuprotsente ei õienda, on pandimajadel põhikirja alusel õigus määrata sündmüügile oksjoni teel. Oksjone peetakse igal kuul.

Müügil saadud summast kaetakse kõigepealt pantlaenu ühes protsentidega ja oksjonikuludega. Ülejäänud osa hoiatakse pandimajas 10 a. ja kuulub väljaandmisele vastava pandipileti ettenäitajale. Pärast seda tähtaega langevad ülejäägid pandimaja kasuks.

Väljavõtmata 1925. a. oksjonite ülejääke oli Tallinna pandimajas 1935. a. 2,3 tuh. *kr* eelmise aasta 2,4 tuh. *kr* vastu.

Tallinna pandimajas müüdi oksjonil 1935. a. 1 626 panti ehk 1,8% eelmise aasta 1,7% vastu uuesti vastuvõetud pantide üldarvust. Oksitud pantide arv oli 1935. a. 92 panti ehk 6,0% võrra suurem kui 1934. a. Tartu pandimajas müüdi oksjonil 1935/36. m.-a. 1 211 panti ehk 2,5% vastuvõetud pantide üldarvust. Eelmise aastaga võrreldes näitab Tartu pandimajas 1935/36. m.-a. oksitud pantide arv väikest tõusu 14 eseme ehk 1,2% võrra.

Oksitud pantidel lasuva laenu keskmine suurus näitab, et sundmüügile oksjoniteel lastakse minna üldiselt väiksema väärtusega pandid. Väärtusliku maad esemede aga ei taheta lasta oksida, sest oksjonil saadav hind on madal, enamjaolt aga kindlasti väiksem kui panti tõeline väärtus. Nii Tallinna pandimajas keskmine uute laenude suurus oli 1935. a. 12,0 *kr* ja Tartu pandimajas 10,4 *kr*, oksitud pandil aga lasus pantlaenu samal ajal Tallinnas keskmiselt 9,3 *kr* ja Tartus 7,5 *kr*.

Kuna pante hinnatakse madalalt ja põhikirja kohaselt antakse laenu Tallinnas vaid kuni $\frac{2}{3}$ ja Tar-

Oksitud pandid 1931—35. a. — Gages vendues aux enchères de 1931—1935.

5.	Tallinn					Tartu				
	1935	1934	1933	1932	1931	1935/36	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32
Üldarv — Nombre total	1 626	1 534	1 733	1 846	1 692	1 211	1 197	1 142	941	930
% aastast vastuvõetud uute pantide koguarvu kohta — % au total des gages entrés	1,8	1,7	2,1	2,3	2,4	2,5	2,7	2,7	2,6	4,1
Pantid laenu keskmine laenu suurus (<i>kr</i>) — Montant moyen d'un prêt (<i>kr</i>)	9,3	8,5	8,7	11,1	8,5	7,5	7,1	7,3	8,1	9,4
Müügil saadud keskmine ühe panti eest (<i>kr</i>) — Somme moyenne perçue à la vente (<i>kr</i>)	24,5	19,5	19,4	23,1	20,1	14,6	14,7	14,6	15,6	17,6
Pantide müügist rohkem saadud kui pandil lasuv laen (%) Somme perçue en % au prêt correspondant	110,3	129,7	123,8	107,2	130,5	94,0	106,9	100,5	91,5	87,2

tus kuni $\frac{3}{4}$ panti hinnatud väärtusest, on pantide oksimisel saadud tunduvalt rohkem kui pantide omanikud on saanud nende kindlustusel laenu. 1935. a. saadi Tallinna pandimajas pantide oksimisel rohkem 110,3% ja Tartu pandimajas 94,0% võrra. Müügil saadi keskmiselt ühe panti eest Tallinnas 1935. a. 24,5 *kr* eelmise aasta 19,5 *kr* vastu, seega 25,6% võrra enam, Tartus aga 1935/36. m.-a. 14,6 *kr* 1934/35. m.-a. 14,7 *kr* vastu ehk 0,7% vähem.

5. Laenuitingimused. Pandimaja krediidi kasustaja seisukohalt laenuitingimused on pandimajades kaunis rasked. Tallinna pandimaja võttis 1935. a. laenuprotsente pantlaenude pealt 7%. Peale selle võeti pantide hoidmise ja tule vastu kindlustuse kulude katteks 7,2% aastast esemete hinnatud väärtusest, mis on tavaliselt suurem pantide vastu antavatest laenudest. Piletimaksu võeti ühekordselt iga uue pantlaenu pealt 1% suuruses laenusummast. Nii võttis Tallinna pandimaja pantlaenude pealt ühes piletimaksuga kokku 1935. a. 15,2% aastast.

Laenukapitali % erapankades ning Tallinna ja Tartu linnas pandimajas (ühes pantide heitu- ja kindlustuskuludega ning ühekordse piletimaksuga) 1933—35. a. — % payés sur les prêts accordés par les lombards à Tallinn et Tartu en comparaison avec les % aux banques de 1933—35.

6.	Pandimajad Lombards		Erapangad — Banques privées	
	Tallinn	Tartu	5 suuremat panka 5 banques principales	16 väiksemat panka 16 petites banques
1935 . . .	15,2	18	7	7
1934 . . .	15,2	18	6,5—7	6,5—7
1933 . . .	15,2 ¹⁾	18 ²⁾	7 ²⁾	7 ²⁾

- 1) 1. XI 1933 peale (kuni 1. novembrini võeti Tallinnas 10,2 ja Tartus 19%).
2) 1. XI 1933 peale (kuni 1. novembrini võeti 8%).

1935. a. võttis Tartu pandimaja laenuprotsente pantlaenude pealt samuti 7%. Hoiu- ja tulekindlustuse maksu võttis Tartu pandimaja 10% ja piletimaksu 1% aastast. Ühes piletimaksuga tuli maksa pantlaenude pealt Tartu pandimajas 18% aastast ehk 2,8% võrra enam kui Tallinna pandimajas. Samal ajal oli erapankade diskontoprotsent 7%. Pantlaenude kasustamine on olnud kogu aeg ümmarguselt 2 korda kallim kui erapankade diskonto-krediidi kasustamine. Pantlaenude kasustamine on pandimajade klientuurile veel selle tõttu eriti koormav, et see koosneb enamjaolt kehvematel kodanikel. Teatud soodustuseks, mille pärast just paljud pandimaja krediiti kasustavad, võiks lugeda vaid seda, et panditud esemed hoitakse pandimajas korralikult alal. Vastasel korral pandimaja vastutab nende eest.

6. Tulud ja kulud. Käsikäes tegevuse laienemisega Recettes et dépenses. tõusis 1935. a. ka kassa üldine läbikäik. Tallinna pandimajas 3 425 tuh. *kr*-le eelmise aasta 3 134 tuh. *kr* vastu, seega suurenemine 9,3%. Üldise läbikäigu suurenemisega tõusis ka päevane läbikäik Tallinna pandimajas 10,8 tuh. *kr*-lt 1934. a. 11,4 tuh. *kr*-le 1935. a. ehk suurenemine 7,5%. Tartu pandimajas oli üldine läbikäik 1935/36. m.-a. 1 380 tuh. *kr* eelmise m.-a. 1 254 tuh. *kr* vastu, mis annab suurenemise 10,0%. Operatsioonipäeva kohta oli Tartu pandimajas kassa keskmine läbikäik 4,6 tuh. *kr* eelmise aasta 4,2 tuh. *kr* vastu ehk 9,5% suurem.

Mõlemad pandimajad töötasid 1935. a. kasuga. Tallinna pandimajal oli 1935. a. tulusid üldsummas 160,1 tuh. *kr* 1934. a. 145,5 tuh. *kr* vastu ehk 10,0%

Pandimajade kassa üldine läbiküik ning tulud ja kulud 1931—35 (tuh. kr).
Montant des transactions, recettes et dépenses des lombards de 1931—35 (milliers de kr).

7.	Tallinna pandimaja — Lombard de Tallinn					Tartu pandimaja — Lombard de Tartu				
	1935	1934	1933	1932	1931	1935/36	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32
Kassa läbiküik — Montant des transactions:										
a) Üldse — Total	3 425	3 134	2 807	3 087	2 490	1 380	1 254	1 108	845	664
b) Operatsioonipäeva kohta — Moyenne par un jour	11,4	10,6	9,4	10,3	8,4	4,6	4,2	3,7	2,8	2,2
Tulud — Recettes	160,1	145,5	138,5	140,3	135,0	71,9	67,9	61,9	47,8	43,2
Sellest %-s — Dont en %:										
a) ja komisjon — % et commissions	84,8	85,6	87,7	87,3	87,7	97,6	97,3	97,6	97,8	97,0
b) Muud — Autres	15,2	14,4	12,3	12,7	12,3	2,4	2,7	2,4	2,2	3,0
Kulud — Dépenses	129,3	112,5	110,3	122,3	122,8	48,6	41,9	40,5	36,7	34,4
Sellest %-s — Dont en %:										
a) Valitsemis- ja ülalpidamiskulud — Frais de l'administration et d'entretien	51,8	51,9	50,7	47,2	49,1	61,3	65,7	64,5	62,5	.
b) Operatsioonikulud — Frais d'exploitation	43,8	43,0	44,2	48,8	46,5	24,8	27,7	27,6	30,3	.
c) Muud — Autres	4,9	5,1	5,1	4,5	4,4	13,9	6,6	7,9	7,2	.
Puhaskasu — Bénéfice net	30,8	33,0	23,3	18,0	12,2	23,3	26,0	21,4	11,1	3,8

enam, mille juures kulused ühes hoonete amortisatsiooni ja laenude kustutamiseks oli 129,3 tuh. kr möödunud aasta 112,5 tuh. kr vastu, mis annab kulude tõusu 14,9%. Seega jäi 1935. a. tegevusest puhaskasu 30,8 tuh. kr eelmise aasta 33,0 tuh. kr vastu ehk 6,7% võrra vähem. Ehitusega ühenduses tuli pandimajale juurde uut võlga ehituskulude näol 54,1 tuh. kr ja eelmisel aastal omandatud kinnisvara ostuhind 87,9 tuh. kr. Kokku seega 121,7 tuh. kr, mistõttu ka pandimaja puhaskasu aruandaastal, vaatamata tegevuse laienemisele, on väiksem kui eelmisel aastal. Samal põhjusel pole tõenäoliselt näha ette puhaskasu tunduvat suurenemist ka lähemal aastail, seda enam et ka riigimaksud viimasel ajal näitavad tõusu. Nii kulutati riigimaksudeks 1934 a. 7,3 tuh. kr, 1935. a. aga 13,2 tuh. kr, mis andis tõusu 80,8%.

Tulude osas Tallinna pandimaja saavutas 84,8% laenuprotsentidest ja komisjonist. Muud tulud — sissetulekud oksjonikulude kateks, piletimaks, 1935. a. väljavõtmata oksjoni ülejäägid 10 aasta aegumise tõttu jne. moodustasid pandimaja tuludest 15,2%.

Kuludest üle poole 51,8% läks pandimaja valitsemise ja ülalpidamise kuludeks, 43,3% läks pandimaja operatsioonidest tingitud kulude kateks. 4,9% kulude üldsummast läks Tallinna pandimajas amortisatsiooniks, kinnisvara amortisatsiooniks 2% selle väärtusest ja vallasvara amortisatsiooniks 10% vallasvara väärtusest.

Tartu pandimaja sai 1935/36. m.-a. puhaskasu 30,8 tuh. kr eelmise aasta 26,0 tuh. kr vastu ehk 10,4% võrra vähem. Tulused oli 1935/36. m.-a. 71,9 tuh. kr möödunud aasta 67,9 tuh. kr vastu ehk 5,9 võrra enam. 86,2% tuludest sai pandimaja laenu- ja hoiuprotsentidest, 4,1% komisjonimaksudest, 1,5% oksjonimaksudest, 7,0% piletimaksust ja 1,2% andsid oksjoni ülejäägid ja muud mitmesugused tulud. Kulused oli Tartu pandimajal 1935/36. m.-a. 48,6 tuh. kr eelmise aasta 41,9 tuh. kr vastu, seega kulude suurenemine 16,0%. 61,3% läks pandimaja valitsemise ja ülalpidamise kulude kateks — 24,8% läks operatsioonikulude kateks ning 13,9% kulude üldsummast läks vallasvara amortisatsiooniks, varanduste soetamiseks, remondiks jne.

7. Äriseis.
Bilans.

Tallinna pandimaja äriseis 31.XII 1935 oli 1 263,9 tuh. kr 1934. a. 1 182,6 tuh. kr vastu, seega suurenemine 6,9%. Pandimaja aktiivast moodustasid pantlaenu 46,6% (587,1 tuh. kr), kinnisvara 20,4% (257,5 tuh. kr), kindlustuste deebitorid 22,5% (235,0 tuh. kr), sellest obligatsioonide kindlustusel 155,0 tuh. kr ja veksite kindlustusel 130,0 tuh. kr, vallasvara 1,8% (20,8 tuh. kr), uute laenuumide juurdeehitus 4,2% (54,1 tuh. kr), deebitorid 2,1% (26,2 tuh. kr) ja muud aktiiva arved 2,7% (33,4 tuh. kr). Passivas esinevad osatähtsusest esikohal laenu pandimaja tegevuskapitali suurendamiseks. Neid laene oli Tallinna linnapangalt (kontokorrentarve) 128,3 tuh. kr, Pikalaenu pangalt hüpoteeklaenu 227,1 tuh. kr, Eesti Hüpoteekpangalt 23,3 tuh. kr, kokku 378,7 tuh. kr ehk 30,0% bilansi üldsummast eelmise aasta 33,1% vastu. Pandimaja põhikapital 400,7 tuh. kr moodustas 31,7% bilansist, antud kindlustused 235,0 tuh. kr ehk 22,5% bilansist, tähtajaline laenu linnapangalt 90 tuh. kr ehk 7,1% ja muud passiva arved 78,7 tuh. kr ehk 6,2% bilansi üldsummast.

Tartu linna pandimaja bilans 1.IV 1936 oli 346,9 tuh. kr ehk 27,4% Tallinna pandimaja bilansist. Tartu pandimaja aktiiva seisab samuti enamjaolt pantide all olevates laenudes 283,5 tuh. kr ehk 81,7% möödunud aasta 79,7% vastu ja muud aktiiva arved 63,4 tuh. kr ehk 18,3% bilansi üldsummast. Tartu pandimaja pole veel omandanud kinnisvarasid, seepärast aktiivast pantlaenued all seisab tunduvalt suurem osa kui Tallinna pandimajal. Niisama kui Tallinna pandimaja, ka Tartu pandimaja teotseb suurel määral laenukapitaliga, mis on hangitud tegevuskapitali suurendamiseks. Passivas osatähtsusest esikohal seisab eritegevuskapital, milles 1.IV 1936 oli 160,0 tuh. kr ehk 46,1% bilansi üldsummast. Teisel kohal seisavad laenu tegevuskapitali suurendamiseks. Suurimaks võlausaldajaks on samuti Pikalaenu pank 47,7 tuh. kr, Tartu linnapank 28,0 tuh. kr ja teised linnaasutised 60,3 tuh. kr, kokku 136,0 tuh. kr ehk 39,2% bilansi üldsummast. Teiste passiva arvete järele Tartu pandimajas oli samal ajal 37,8 tuh. kr ehk 10,9%. Ülaltoodust selgub, et pandimajad on omakapitaliga varustatud nõrgalt ja kasustavad seetõttu suurel määral laenukapitali.

TUBERKULOOS 1932—35. a.— TUBERCULOSE de 1932—35.

1932—35. a. haigestus üle riigi tuberkuloosi 6 560 aastas 10 000 elaniku kohta üldse 14,6, mehi 17,2, inimest, neist 3 649 meest ja 2 911 naist ehk keskmiselt naisi 12,2.

Registreeritud tuberkulooshaigused 1932—35. a. — Malades tuberculeux enregistrés de 1932—35.

1.	Üldse — Total			Linnades — Villes			Sellest: Tallinn Dont: Tallinn			Maal — Arrondissements		
	K.	M.	N.	T.	H.	F.	K.	M.	N.	K.	M.	N.
	1935	1 747	978	769	786	446	340	403	242	161	961	532
1934	1 600	938	722	877	393	234	312	194	118	983	545	438
1933	1 547	824	723	881	378	303	355	208	147	866	446	420
1932	1 606	909	697	852	383	269	317	203	114	954	526	428
10 000 elaniku kohta — Pour 10 000 habitants.												
1935	15,5	18,4	12,9	24,0	31,0	18,5	28,8	30,1	20,6	12,1	14,0	10,4
1934	14,7	17,7	12,1	21,0	27,7	15,0	22,8	32,0	15,4	12,4	14,4	10,6
1933	13,8	15,6	12,1	21,4	26,5	16,7	26,4	35,2	19,0	10,9	11,3	10,1
1932	14,3	17,2	11,7	20,2	26,9	14,9	23,8	34,4	15,3	12,1	14,0	10,3

Kui aga vaadelda haigestumise sagedust tuberkuloosi üle riigi üksikute aastate viisi 1932. a. kuni 1935. a. ja tehnes seda 10 000 elaniku suhtes, siis ilmneb, et haigestumine tuberkuloosi on 1932. a. peale aasta-aastalt tunduvalt suurenenud arvatud välja 1933. a. Nii oli 1932. a. haigestumise koefitsient tuberkuloosi 14,3 ja 1935. a. 15,5.

Tuberkuloosi haigestumise sagedus on suurenenud juba 1921. a. peale, jõudes kulminatsiooni 1927. a. (17,0⁰/₀₀₀). Nimetatud aastast peale langes see aasta-aastalt kuni 1934. a. 1934. a. peale algab jällegi haigestumise sageduse tõus jõudes 1935. a. 1925. a. tasemele (15,5⁰/₀₀₀).

Registreeritud tuberkulooshaiged elukoha järgi 1932—35. a. — Malades tuberculeux enregistrés de 1932—35.

2.	Üldarv — Total								Sellest hingamisorganite tbc. — Dont tubercul. de l'appareil respiratoire							
	1935		1934		1933		1932		1935		1934		1933		1932	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	Linnad — Villes	446	340	393	284	378	303	383	269	439	329	385	277	368	294	360
Tallinn	242	161	194	118	208	147	203	114	237	157	191	115	203	145	190	110
Haapsalu	9	0	—	2	4	5	2	4	0	0	—	2	4	5	2	4
Kuressaare	4	1	2	3	—	1	5	3	4	1	2	3	—	1	5	3
Narva	28	32	36	28	26	31	20	26	27	32	35	28	26	31	20	26
Sellest Narva-Jõesuu	1	2	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Nõmme	30	37	17	22	13	12	11	8	30	36	17	22	12	11	8	
Falde	7	8	5	8	4	7	7	3	7	6	4	8	4	7	6	2
Paldiski	2	1	2	—	1	—	3	—	2	1	2	—	1	—	3	—
Petseri	—	—	2	1	2	2	2	2	—	—	2	1	2	2	2	2
Pärnu	35	17	23	21	34	17	32	31	35	17	23	19	33	14	28	24
Põltsamaa	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakvere	2	1	2	3	3	2	1	4	2	1	2	3	3	2	1	4
Tapa	4	3	6	4	6	5	8	5	3	3	4	2	4	3	7	4
Tartu	63	52	80	50	43	49	40	40	63	51	79	50	48	47	43	40
Tõrva	1	—	2	4	2	2	1	2	1	—	2	4	2	2	1	2
Türi	4	2	4	3	4	4	7	2	4	2	4	3	4	4	6	1
Valga	2	4	2	—	3	0	1	3	2	4	2	—	2	0	1	3
Viljandi	12	5	11	12	17	7	14	12	12	5	11	12	17	7	14	12
Võru	1	6	5	5	3	6	7	10	1	3	5	5	3	6	5	10
Maad — Arrondissements	532	429	545	438	446	420	526	428	495	389	477	382	385	368	458	372
Viru	43	30	40	37	47	38	43	27	39	37	34	33	41	35	35	23
Järva	41	24	71	56	42	28	44	26	39	24	63	50	35	24	36	22
Harju	93	70	60	38	47	32	55	51	91	61	57	36	43	30	52	49
Lääne	54	41	36	35	30	20	41	32	52	39	35	31	27	24	36	28
Saare	25	24	10	13	22	18	28	16	24	23	10	13	22	18	27	16
Pärnu	65	36	55	49	50	39	68	42	64	36	52	47	47	39	58	36
Viljandi	30	28	46	34	23	46	36	25	30	28	45	32	22	42	36	24
Tartu	66	72	87	60	80	90	81	87	65	68	80	55	75	68	74	80
Valga	3	4	12	6	2	2	16	10	3	4	10	6	2	2	15	10
Võru	100	81	103	99	96	83	101	95	80	59	78	70	68	50	78	68
Petseri	12	10	10	11	7	9	13	17	11	10	9	9	5	8	11	16
Kokku — Total	978	769	938	722	824	723	969	697	937	718	862	659	753	662	818	627

Selle tõusu ja mõõna põhjusi võiks seletada seega, et esimene tõus oli tõenäoliselt tingitud sõjaoludest, kuna viimast tõusu tingib meil olnud majanduslik kriis. Seejuures ei saa jätta nimetamata seda, et arstid on kohustatud täpsalt täitma nakkushaiguste registreerimise seadust ja ka inimesed on viimasel ajal rohkem teadlikumad tuberkuloosi hädaohus ning pöörduvad abisaamiseks kiiremini arsti poole. Samuti on meil loodud maksuta nõuandlaid, kus tuberkuloosihaigetele antakse vastavalt arstiabi ja kus avastatakse ohtralt uusi haigestumistjuhte.

Haigestumist tuberkuloosi suurendavad linnades eriti rasked ning halvad korteriolud, samuti ka halvad töötingimused, madal töötasu ja tööstustes tervishoiunõudele ebasoodsad tööruumid. Sellega on seletatav ka see asjaolu, et linnades meeste seas on suur haigestumine tuberkuloosi, kuna maal põllumajanduse alal töötajate meeste seas on märksa väiksem. Pealegi on meie tuberkuloosihaigete ravimise suhtes raskusi ja enamosa haigeid on sunnitud ravima end kodus ebasobivais tingimuses, levitades seejuures nakkust ja viies ise end parandamata seisundisse. Mis puutub sellesse, et maal esineb vähem tuberkuloosi haigestu-

misi, siis peab siin võtma arvesse seda, et maal veel vähe arstiabi tarvitatakse ja tasuta tuberkuloosi nõuandlad asuvad ainult linnades, siis jäävad paljud haigestumise juhud avastamata ja seega ka registreerimata. Samuti mõjuvad tuberkuloosi haigestumise vähesusele kaasa maal üldised elutingimused sotsiaal-majanduslikul alal, sest ka kõige vaesematel kihtidel on maal siiski majanduslikult soodsamad elatingimused kui linnaelanikel, mille tagajärjel ka tuberkuloosi letaliteet seal esineb madalamana kui linnades.

Tuberkuloosi levi vastu võitlemise seisundilt on väga suure tähtsusega nimetatud haiguse letaliteedi koefitsient, millest nähtub tuberkuloosist põhjustatud surmajuhtude arv 100 surmajuhtu kohta aastas.

Nii suri igale 100 surmajuhtule vastavas vanusrühmas õige suurel arvul ka haigeid tuberkuloosi. Tuberkuloosi haigete suremus üldse keskmiselt oli 1934. a. 100 surmajuhtust 11,6%, meeste seas 13,8% ja naiste seas 9,3%.

Kui võrrelda haigestumise sagedust tuberkuloosi üle riigi ja linnades siis ilmneb, et linnades oli 1932. a. peale haigestumine sagedam maadest pea poole võrra.

Registreeritud tuberkuloosihaigete vasts 1932—35. a. — Malades tuberculeux enregistrés d'après l'âge de 1932—35.

3.	Kuni 1 a.		1—4		5—6		7—9		10—14		15—19		20—24		25—29		30—39	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Üldarv — Total 1935 . .	—	3	8	4	9	3	22	30	51	94	67	96	166	124	153	144	195	164
1934 . .	1	2	17	9	10	16	21	20	41	55	79	79	154	117	133	135	194	165
1933 . .	—	—	12	15	6	11	20	17	41	69	81	91	121	119	103	131	165	151
1932 . .	1	1	12	9	9	10	20	23	35	62	102	82	136	145	131	129	167	126
Sellest hingamisorganite tbc. — Dont tuberculose de l'appareil respiratoire 1935	—	1	7	3	6	2	13	22	40	71	60	92	159	120	151	143	191	157
1934	1	2	4	2	3	8	15	0	23	46	71	74	140	112	129	129	186	157
1933	—	—	4	6	2	4	15	12	20	40	72	83	114	118	97	128	155	148
1932	—	1	2	1	3	1	11	11	19	47	89	76	127	138	125	123	159	122

40—49	50—59		60—69		70—79		80—89		90—99		Teadmata Inconnu		Kokku Total		Üldse Gr. total	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
Üldarv — Total 1935 . .	155	65	106	30	34	10	6	1	1	—	—	6	3	978	769	1747
1934 . .	134	61	112	43	33	15	5	4	—	—	—	4	1	938	722	1660
1933 . .	144	65	95	35	21	9	5	3	—	—	—	4	7	824	723	1547
1932 . .	152	60	89	34	45	0	2	4	—	—	—	2	3	900	697	1606
Sellest hingamisorganite tbc. — Dont tuberculose de l'appareil respiratoire 1935	152	68	106	30	34	10	6	1	1	—	—	6	3	937	718	1655
1934	131	59	109	41	32	15	5	4	—	—	—	4	1	882	659	1521
1933	140	64	95	32	21	8	5	3	—	—	—	3	7	752	682	1414
1932	140	59	89	33	44	8	2	4	—	—	—	2	3	818	627	1445

Vanuse järgi 1934. a. 10 000 elaniku kohta kõige suurem haigestumine tuberkuloosi oli meestel 20—24 a. vanustel ja naistel 25—29. a. vanuses; 25—29. a. vanuses on haigestumine mõlema soo juures võrdne. Sellest näeme, et haigestumine jõuab kulminatsiooni 20—24. a. vanuste meeste ja 25—29. a. vanuste naiste seas. Seejuures väärib veel tähelepanu, et haigestumise sagedus suureneb järsult nii meestel kui naistel 15—19. a. vanuses vähenedes samuti järsult 60—69. a. vanuste meeste hulgas, naistel aga 40—49. a. vanuste seas. Imikute juures on haigestumine poisslaste seas tütarlastest väiksem 1,2 punkti võrra, kuna 1—4. a.

vanuste seas poisslapsed tütarlastest sagedamini haigestuvad 2,2 punktiga, 5—6. a. vanuste hulgas tütarlastest poisslastest 3,4 punktiga ja 7—9. a. vanuses on haigestumise koefitsient pea võrdne ning suurenedes uuesti tütarlaste juures poisslastest 3,6 punktiga 10—14. a. vanuste seas. Hingamisorganite tuberkuloosi esineb kõige sagedamini 20—24. a. vanuste meeste seas ja 25—29. a. vanuste naiste hulgas, kuna teiste organite tuberkuloos esineb kõige sagedamini 10—14. a. vanustel poistel ning tütarlastel 5—6. a. vanuses. Hingamisorganite tuberkuloos suureneb järsult 7—9. a.

Tuberkuloosi haigestumus veerandaastate järgi 1932—35. a. — *Maladies tuberculeux enregistrés de 1932—35.*

4.

10 000 elaniku kohta — *Pour 10 000 habitants*

		I		II		III		IV		Kokku Total			I		II		III		IV		Kokku Total		
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Üldse Gr. total	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Üldse Gr. total
Hingamistorg, tbc. — <i>Tubercul. de l'appareil respiratoire</i>	1935	275	225	274	199	170	161	218	133	937	718	1 055	5,2	3,8	5,2	3,3	3,2	2,7	4,1	2,2	17,7	12,0	14,6
	1934	238	180	245	204	176	112	204	157	802	659	1 521	4,5	3,1	4,6	3,4	3,3	1,9	3,9	2,6	16,3	11,0	13,5
	1933	206	176	194	170	153	148	199	103	762	682	1 414	3,9	2,9	3,7	3,0	2,9	2,5	3,8	2,7	14,2	11,1	12,6
	1932	238	150	263	226	146	130	171	109	818	627	1 445	4,5	2,9	5,0	3,8	2,8	2,3	3,2	1,8	15,6	10,5	12,0
Teised tbc. vormid <i>Autres formes . .</i>	1935	14	10	14	15	6	8	7	12	41	51	92	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,8	0,9	0,8
	1934	33	20	14	19	14	10	15	14	76	63	130	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	1,4	1,1	1,2
	1933	24	0	16	19	16	11	17	22	72	61	133	0,5	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	1,4	1,0	1,2	
	1932	21	18	29	22	23	14	21	10	91	70	161	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4	0,2	0,4	0,3	1,7	1,2	1,4
Kokku — Total	1935	289	241	288	214	176	169	225	145	978	769	1 147	5,4	3,4	5,4	3,4	3,3	2,8	4,3	2,4	18,4	12,9	15,5
	1934	271	200	259	223	189	122	219	171	938	722	1 660	5,1	3,5	4,9	3,7	3,6	2,0	4,1	2,9	17,7	12,1	14,7
	1933	230	184	210	195	168	159	216	185	824	723	1 547	4,4	3,1	4,0	3,3	3,2	2,7	4,1	3,1	15,6	12,1	13,8
	1932	259	174	289	248	169	150	192	125	906	697	1 606	4,9	2,9	5,5	4,2	3,2	2,5	3,0	2,1	17,2	11,7	14,3

Registreeritud tuberkulooshaiged kuude järgi 1932—35. a. — *Maladies tuberculeux enregistrés d'après les mois de 1932—35.*

5.

	Jaanuar		Veebruar		Märts		Aprill		Mai		Juuni		Juuli		August		September		Oktoober		November		Detsember		Kokku		Üldse	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
Üldarv — Total	1935	105	64	77	82	107	95	89	58	108	86	91	70	57	57	67	57	52	55	85	55	77	47	63	43	978	769	1 147
	1934	88	07	80	63	103	76	70	83	90	73	93	67	56	32	53	34	75	58	64	64	84	78	71	34	888	722	1 660
	1933	84	57	64	68	82	59	74	47	70	82	60	66	41	32	57	60	70	67	60	68	81	71	75	49	824	723	1 547
	1932	90	55	84	47	85	72	89	82	107	80	93	80	39	60	56	41	74	40	48	41	78	47	66	37	909	697	1 606
Hingamistorga tbc. — <i>Tbc. de l'appareil respiratoire</i>	1935	102	63	71	70	102	92	86	55	105	84	84	00	56	54	63	56	51	52	82	49	75	44	61	40	937	718	1 055
	1934	81	62	72	60	85	64	71	70	83	64	91	61	62	30	63	28	70	54	59	61	76	64	60	32	862	659	1 521
	1933	71	50	57	63	78	59	70	43	68	72	50	61	38	32	52	55	63	62	59	60	70	58	70	45	752	662	1 414
	1932	88	50	75	42	75	64	85	77	07	73	81	70	32	64	48	37	66	45	43	36	69	38	59	35	815	627	1 445

vanuste poisslaste ja 5—6. a. vanuste tütarlaste hulgas, suurt vähenemist võib tähendada 60—69. a. vanustel meestel ja 40—49. a. vanuste naiste hulgas.

Haigestumine tuberkuloosi veerandaastate järgi 1932—35. a. 10 000 elaniku kohta meeste seas näitab suuremat sagedust esimesel ja teisel aasta veerandil, siis neljandal, kuna naiste seas esineb see sagedamini teisel veerandaastal, siis alles esimesel.

Kuna 1935. a. suremuse kohta puuduvad veel andmed, siis peab kolme (1932—34) aasta haigestumise keskmist võrdlema sama aastate suremuse keskmisega. Nii oli 1932—34. a. 10 000 elaniku kohta haigestumine tuberkuloosi üldse 14,3 ja suremus samal ajal 17,3, seega ületab suremuse koefitsient haigestumise 3 punktiga. Meeste seas oli nimetatud aastail suremuse koefitsient 22,8 ja haigestumise koefitsient

Haigestumus ja suremus tuberkuloosi vanusrühmade ja soo järgi 1934. a. — *Malades et décès par tuberculeux d'après groupes d'âge en 1934.*

6.

	Suremus 1000 vastavast vanusest isiku kohta		Tbc. haigestumus 10 000 vast. vanusest isiku kohta		Tbc. suremus 10 000 vast. vanusest isiku kohta		Tbc. suremus 100 vast. vanusrühmast surnud isiku kohta	
	<i>Décédés pour 1 000 habitants</i>		<i>Malades tuberculeux enregistrés pour 10 000 habitants</i>		<i>Décédés causés par tuberculose pour 10 000 habitants</i>		<i>Décédés causés par tuberculose pour 100 décès de la même groupe d'âge</i>	
	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.
— 1	103,6	74,5	1,1	2,3	23,2	6,9	2,2	0,9
1—4	9,5	8,2	4,9	2,7	8,0	6,8	8,4	8,8
5—6	3,2	3,5	5,6	9,0	3,4	4,0	10,5	10,6
7—9	2,9	3,0	7,8	7,8	3,8	3,8	11,4	12,7
10—14	3,3	2,9	9,8	12,9	5,7	7,0	17,5	24,6
15—19	4,1	3,5	21,0	21,1	12,8	16,8	31,2	48,5
20—24	5,8	4,2	30,3	23,2	23,6	21,4	40,7	51,7
25—29	5,5	4,7	27,1	27,1	22,1	23,5	39,9	50,4
30—39	6,4	4,8	24,4	17,9	25,6	16,4	39,7	34,2
40—49	10,5	5,8	21,4	7,7	31,4	8,2	28,9	15,6
50—59	20,3	9,8	21,1	0,4	35,3	8,1	17,4	8,8
60—69	40,3	24,0	8,9	2,9	37,3	6,9	9,8	2,9
70—79	88,0	58,8	2,6	1,3	25,0	6,4	8,0	1,1
80—89	164,7	135,2	—	—	7,3	8,1	0,4	0,6
90—	220,0	224,4	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	15,8	12,6	17,7	12,1	21,7	11,7	13,8	9,3

16,9, suremus ületas haigestumise 5,9 punktiga; naiste seas oli haigestumise koefitsient suremuse koefitsiendiga pea võrdne.

Linnades on 1932. a. kuni 1935. a. haigestumine tuberkuloosi suurenenud arvates 10 000 elaniku kohta 3,8 punkti võrra. Sooliselt on näha, et linnades meeste seas haigestumine tuberkuloosi on nelja aasta kestel suurenenud 4,1 punktiga ja naiste seas 3,6 punktiga. Isäranis tunduvat suurenemist peab tähendama meeste seas 1934. ja 1935. a. vahel, nimelt 3,3 punkti võrra, kuna teistel eelmistel aastatel suurenemine või vähenemine oli õige väike. Sama peab nentima ka naiste suhtes; nende seas oli esimese ja viimase aastate vahe 3,6 punkti, kuna teiste aastate vahe erines õige väikesel määral.

Haigestumine tuberkuloosi maal on püsinud pea samal tasemel, näidates suuremat vähenemist 1933. a. nii eelmise kui järgmise aastaga võrreldes.

Haigestumine tuberkuloosi Tallinnas oli 10.000 elaniku kohta 1932. a. 23,8 ja 1935. a. 28,8, seega on 4 aasta haigestumine suurenenud 5 punktiga. Võrreldes üle riigi ja linnades oli viimaseis 1932. a. peale haigestumine sagedam pea poole võrra. Suremus on ületanud haigestumise 1932. a. 480 juhuga, 1933. a. 371 juhuga ja 1934. a. 185 juhuga; nii on märgata 1934. a. suremuse vahe vähenemist võrreldes haigestumisega.

Haigestumine ja suremus vanuse järgi sooliselt 1934. a. liigub enamvähem rööbiti, arvatud välja sure-

mus kuni ühe aasta vanuseni, ja osutab järsku tõusu 15—19. a. vanuste seas nii meestel kui naistel. Haigestumine tuberkuloosi meeste seas väheneb peamiselt 60—69. a. vanuste rühma naiste seas, 40—49. a. vanuste rühma suremus aga meeste hulgas 80—89. a. vanuste rühmas ja naiste hulgas samuti, kui haigestumise juures 40—49. a. vanuste rühmas.

Kui võrrelda kõiki surmajuhete tähtsamate nakkushaiguste suhtes 1932—34. a. 100 000 elaniku kohta siis nähtub, et osikoha teiste nakkushaiguste seas omab ikkagi tuberkuloos. Tuberkuloosi koefitsient oli 100 000 elan. kohta 173,5, kuna difteeria 5,4, läkakõha 7,8, sarlakid 9,2, leetrid 1,8, rüüged 0,4, köhutüüfus ja paratüüfus 5,5 ja gripp 20,6. Seega on tuberkuloos erinev kõigist teistest epideemilistest haigustest. Tavaliselt iga epideemilise haigusjuhu juures võetakse arvesse haiguse esinemise sagedus, kestus, millega see lõpeb ja siduvus teatud vanusega. Eelpool toodud andmete alusel peab tuberkuloosi pidama väga suurelt erinevaks teistest epideemilistest haigustest. Teiste epideemiliste haiguste kestust tuleb arvestada päevade, nädalate ja halvematel juhtudel kuudega, kuid tuberkuloosi juures aastate ja kümnete aastatega. Teiste akuutsete epideemiliste haiguste juures loetakse nendesse suremus 5—15%, tuberkuloosi juures aga vanuse järgi ja on väga mitmesugune ning kaugelt suurem. Kuna teised epideemilised haigused on seoses enam-vähem kindla vanusega ja esinevad rohkem lapseas, on tuberkuloos peamiselt täiskasvanute haigus.

Tuberkuloosi kohta enim Keskbüroo väljaandis ilmunud artiklid ja andmed:

- Tuberkuloos 1930 ja 1931 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 127(6) 1932 a., lhk. 338—342.
 Tuberkuloos 1929 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 112(3) 1931 a., lhk. 158—160.
 Tuberkuloos, E. Lasberg, „Rahvastik ja tervishoid Eestis“ 1930 a., lhk. 95—105.
 Tuberkuloos 1925—26 a., E. Lasberg, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 518—523.
 Tuberkuloos 1923—24 a., E. Lasberg, „Tervishoid Eestis“ 1925 a., lhk. 26—28.

Tab. 1. Väliskaubandus märtsis 1936 a. —

Kokkuvõetud lähendamata arvude järel. Arvud alla 50 kg ja 50 kr on märgitud „0,0“ —

<i>Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.</i>		Briti Gr.-Britagne	Leedu LITHUANIE	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola-Danzig Pologne Danzig	Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa ALLEMAGNE	Tšehhoslovakkia Tchécoslovaq.	P.-A. Ühendriigid États-Unis	Muud riigid Autres pays	Kokku Total
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eesti-Läti ühine nomenklatuur		A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.											
Nomenclature unifiée pour l'Estonie et Lettonie													
I. Elusloomad (arv — nombre)	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	12
II. Tois- ja maitseained, joogid	1 753,6	—	280,9	821,1	277,1	7,8	0,0	113,5	—	—	13,9	—	4 188,9
2. Tera- ja jahvatatud vill	—	—	—	—	249,0	—	—	1,6	—	—	0,8	—	812,4
3. Aed- ja juurvili	0,0	—	—	—	2,2	—	—	0,3	—	—	12,9	—	258,0
4. Karjasaadused	—	—	—	—	—	—	—	0,3	—	—	0,0	—	0,3
5. Kala, kalasaadused ja vähid	431,2	—	—	—	—	0,3	—	—	—	—	—	—	41,3
6. Muud toit- ja maitseained ning joogid	1 322,4	—	275,0	528,5	24,0	7,5	0,0	111,2	—	0,2	—	—	472,7
7. Loomaad	—	—	5,2	222,5	—	—	—	0,1	—	—	—	—	50,9
III. Toor- ja poolvalmisained	446,5	167,4	6,3	2 394,4	17,6	4,0	26,8	3 494,1	1,0	840,0	1 757,5	—	9 455,3
8. Loomariigilaine (peale rasvade)	0,7	17,1	—	0,1	—	—	—	57,9	—	0,9	—	—	137,3
9. Seemned, taimed ja nende osad	0,3	150,0	—	5,9	2,2	1,7	—	2,2	—	0,5	7,3	—	79,0
10. Metsamaterjal	—	—	3,2	—	—	—	—	0,8	—	—	—	—	10,8
11. Faberiitoorained	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	227,5
12. Tekstiilitoorained	29,7	—	—	—	—	1,6	—	0,3	—	435,2	—	—	410,1
13. Ärtid ja metallid töötlemata (metallimurd)	22,9	—	—	250,0	—	0,0	—	71,0	0,6	0,0	—	—	360,8
14. Mineraalid peale ärtside	357,4	—	—	2 997,7	—	—	—	1 978,3	—	0,1	—	—	2 693,8
15. Keemiatööstuse toorained:	35,5	—	3,0	1 838,7	15,3	0,6	11,0	1 082,8	—	—	306,5	—	364,2
sellest: a) õlid, rasv, vaigud, kummi toorelt	35,4	—	3,0	533,0	15,2	0,2	9,0	0,1	—	—	306,5	—	361,1
b) väetised	—	—	—	1 305,6	—	—	—	2,0	—	—	—	—	—
IV. Valmisaadused	779,3	2,5	29,6	165,9	49,9	26,7	434,0	2 590,8	18,6	63,7	1 143,2	—	5 304,2
10. Nahad töötletud ja nahkkaupe	0,9	—	0,2	—	—	0,3	0,3	3,2	0,2	0,2	—	—	0,3
17. Puutööstusaadused	0,2	—	1,4	4,9	—	2,3	0,9	42,0	0,0	0,0	—	—	52,8
18. Fabriiktootussaadused	4,4	—	2,0	0,0	0,0	0,3	17,3	74,0	0,1	0,1	—	—	109,7
19. Tekstiilitööstussaadused	35,1	—	1,0	0,0	0,3	3,0	2,5	37,2	2,1	0,0	—	—	73,3
20. Metallid	302,3	—	0,2	—	—	—	198,3	1 294,5	3,8	—	—	—	651,2
21. Põllumajandusmasinad ja -riistad	16,4	—	—	35,7	—	—	96,0	56,0	—	—	0,2	—	7,1
22. Jõu- ja tööstusmasinad	13,1	—	0,2	0,3	—	—	0,5	5,6	72,8	0,3	2,7	—	4,3
23. Metallkaupe	103,0	2,5	0,1	—	7,1	1,8	31,5	362,4	2,0	2,3	—	—	24,0
24. Elektrimasinad, -aparatuurid ja -tarbed	3,2	—	1,2	0,0	—	0,3	2,0	31,4	0,0	0,0	—	—	6,0
25. Instrum., apar. (peale elektriapar.) ja lasker.	0,8	—	0,1	—	0,0	0,0	0,3	5,3	0,4	0,5	—	—	0,3
26. Transpordvahendid	28,9	—	0,9	3,4	—	3,6	13,7	67,5	—	—	37,5	—	90,2
27. Keraamika- ja muud mineraalkaubad	3,2	—	0,2	2,0	—	0,5	1,4	152,1	0,6	1,3	—	—	37,5
28. Keemiatööstussaadused	207,1	—	23,4	119,5	42,6	14,2	65,6	398,3	0,4	17,9	—	—	136,0
29. Muud eraldi nimetatud kaubad	0,2	—	0,0	—	—	0,0	0,0	2,8	0,6	0,0	—	—	1,0
V. 30. Kaltsmetallid, -kivid, pärlid ja korallid	0,4	—	—	—	—	—	—	0,1	0,0	—	—	—	0,0
Kokku	2 979,8	169,6	316,7	3 381,4	344,6	38,5	460,8	6 498,5	19,6	917,6	3 831,7	18 948,8	18 948,8
Vebruar — Février 1936	15,7	1,0	1,7	17,8	1,8	0,2	2,4	34,3	0,1	4,8	20,2	10 700,8	10 700,8
1. I — 31. III 1936	3 511,9	13,4	93,1	2 085,9	49,0	21,5	1 118,5	5 697,5	14,4	658,7	6 026,8	18 806,7	18 806,7
	14 253,3	467,2	6 138,6	8 403,6	492,1	153,2	1 059,3	17 118,9	53,7	2 773,3	18 806,7		
		B. Sissevedu kroonides — Importation en kr.											
I. I. <i>Animaux vivants</i>	—	400	1 160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,6
II. <i>Dépendes alimentaires et coloniales, boissons</i>	225 214	—	106 781	40 148	28 113	28 913	269	6 968	—	8 559	218 020	—	662,9
2. <i>Céréales et produits de minoterie</i>	—	—	—	—	24 719	—	—	344	—	455	12 192	—	37,7
3. <i>Fruits, légumes et tubercules</i>	15	—	—	—	480	—	—	411	—	7 774	94 534	—	108,2
4. <i>Produits de l'élevage du bétail</i>	—	—	—	—	—	—	—	246	—	18	372	—	0,6
5. <i>Poissons, leurs produits et dérivés</i>	66 493	—	—	—	—	848	—	—	—	—	5 334	—	72,7
6. <i>Autr. dépend. aliment. et coloniales et boissons</i>	168 706	—	106 620	10 087	2 914	28 065	209	5 954	—	312	51 780	—	304,7
7. <i>Moutures</i>	—	—	161	30 061	—	—	—	13	—	—	53 802	—	84,0
III. <i>Matières premières et demi-fabriquées</i>	114 009	39 637	2 668	116 887	3 738	6 836	6 342	275 837	1 166	614 992	775 437	—	1 957,5
8. <i>Produits animaux (non compr. gras et huiles)</i>	2 032	11 637	—	1 400	—	—	760	23 123	—	29 487	202 835	—	271,3
9. <i>Semences, plantes vivantes et leurs parties</i>	861	23 000	—	10 818	2 261	3 873	—	8 357	954	9 492	90 412	—	155,0
10. <i>Produits forestiers</i>	—	—	22	—	—	—	—	320	—	—	3 182	—	3,5
11. <i>Matières pour papier</i>	—	—	—	—	—	1 190	—	1 650	—	512 234	305 524	—	421,1
12. <i>Matières textiles</i>	70 180	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	36,3
13. <i>Minéraux et métaux bruts</i>	14 279	—	13 090	—	—	533	2 701	5 350	212	30	—	—	40,7
14. <i>Minéraux (non compris minerais)</i>	5 583	—	4 300	—	—	—	232	36 750	—	80	2 810	—	508,8
15. <i>Matières chimiques</i>	21 008	—	87 279	1 477	1 240	2 049	200 278	—	—	63 060	128 589	—	268,0
dont: a) huiles, graisses, résines et caoutchouc brut	20 898	—	2 586	40 397	1 210	422	2 420	6 751	—	63 060	110 003	—	233,5
b) engrais	—	—	45 820	—	—	—	200	187 438	—	—	—	—	20,3
IV. <i>Produits fabriqués</i>	798 855	2 324	70 785	45 832	22 626	105 296	289 400	1948 156	59 717	173 348	694 018	—	4 210,3
16. <i>Peaux apprêtées et articles en cuir et peaux</i>	7 819	—	1 309	—	—	1 490	2 048	51 984	3 787	4 015	3 844	—	76,4
17. <i>Ouvrages en bois</i>	805	—	1 055	2 000	—	8 238	1 027	26 200	153	41	173	—	39,8
18. <i>Articles en papier et imprimés</i>	12 550	—	2 612	10	72	1 432	7 217	68 844	300	239	50 937	—	152,8
19. <i>Articles textiles</i>	337 294	—	4 741	35	5 770	47 893	16 063	320 955	26 230	703	83 733	—	854,0
20. <i>Métaux ouvrés</i>	79 493	—	380	—	—	—	43 784	200 239	2 505	—	98 150	—	438,6
21. <i>Outils et machines agricoles</i>	24 110	—	—	14 720	—	—	68 760	49 243	—	—	272	—	170,7
22. <i>Machines motrices et machines industrielles</i>	63 527	—	580	—	—	386	16 437	158 983	422	18 204	13 988	—	264,5
23. <i>Articles en métaux non spécial. dénommés</i>	42 087	2 324	530	103	5 304	2 173	54 708	307 960	6 140	9 634	80 530	—	407,0
24. <i>Machin. et appareils élect. et leurs parties</i>	27 500	—	6 930	20	—	6 870	8 538	104 981	134	9 992	34 581	—	199,6
25. <i>Instrument, appareils et armes à feu</i>	5 628	—	890	—	50	1 213	0 417	60 629	2 937	7 028	21 707	—	118,3
26. <i>Moyens de transport</i>	81 070	—	4 229	7 532	—	8 209	40 915	191 747	—	95 452	161 889	—	600,1
27. <i>Céramiques et autres produits minéraux</i>	3 892	—	506	380	—	690	1 364	65 188	7 323	6 885	40 459	—	126,6
28. <i>Produits chimiques</i>	120 111	—	47 484	20 372	11 430	26 554	10 437	293 932	1 415	25 633	108 069	—	605,4
29. <i>Autres articles non spécialement dénommés</i>	2 653	—	119	—	—	197	—	31 821	8 216	250	7 927	—	50,9
V. 30. <i>Métaux et pierres préc., perles et coraux</i>	25 998	—	—	—	—	—	—	13 170	—	—	1 274	—	41,2
Total	1164 976	42 361	181 334	202 867	54 477	141 045	295 951	2244 131	66 903	796 899	1689 449	6 873,5	6 873,5
Vebruar — Février 1936	16,9	0,6	2,3	3,0	0,8	2,1	4,3	32,6	0,9	11,6	24,6	10 700,8	10 700,8
1. I — 31. III 1936	920 288	8 601	78 587	171 625	24 316	83 020	177 251	1681 831	51 208	649 800	1551 777	5 896,3	5 896,3
	3191 789	158 025	950 733	569 907	104 295	463 885	602 268	5522 134	172 059	2037 500	4539 870		

Commerces exterieur en mars 1936.

Les totaux sont établis d'après les chiffres non abrégés. Les chiffres moins de 50 kg et 50 kr sont indiqués par „0.0“.

Main table with 15 columns for countries and 2 columns for months (Märts 1935 and I. I. 1936). It is divided into sections A and B.

A. Väljavedu tonnides — Exportation en tonnes.

B. Väljavedu kroonides — Exportation en kr.

1 000 kr

1 000 kr

*) Belgia-Luksemburgi majand. liit — Belgio-Luxembourg. Union econom.

*) Sellast: Teest 6061etud vällamas kauba tagasivedu vällasmaale 998 kg 13 128 kr — Réexportation des marchandises travaillées 993 kg 13 128 kr.

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega märtsis 1936 a.
Commerce extérieur avec les autres pays en mars 1936.

Arvud alla 50 kg on märgitud „0,0“ — Les chiffres moins de 50 kg sont indiqués par „0,0“.

Rahvusvaheline statistilliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu <i>Importation</i>		Väljavedu <i>Exportation</i>		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu <i>Importation</i>		Väljavedu <i>Exportation</i>	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentina — <i>Argentine</i>	129,4	77 275	14,5	2 391	181. Guajaana — <i>Guyane</i>	0,2	138	—	—
6. Austria — <i>Autriche</i>	11,9	18 655	2,3	5 005	72. Ida-India — <i>Inde</i>	11,7	10 926	11,9	4 033
152. Belgia-Luksemb. m. l. — <i>Belgo-luxembourgeois Union econom.</i>	677,4	105 753	275,3	80 680	52. Iraan — <i>Iran</i>	—	—	5,8	6 143
170. Brasiilia — <i>Brésil</i>	27,2	31 634	25,3	1 833	44. Irak — <i>Irak</i>	—	—	19,3	2 487
Briti asumaa ¹⁾ — <i>Colonies britanniques</i> ²⁾	468,4	273 908	345,8	84 554	19. Itaalia — <i>Italie</i>	12,1	49 204	589,5	52 877
182. Austraalia — <i>Australie</i>	19,7	46 547	—	—	45. Jaapan — <i>Japon</i>	10,3	17 289	—	—
152. Barbados — <i>Barbade</i>	—	—	20,2	2 614	172. Kolumbia — <i>Colombie</i>	34,9	55 927	6,4	755
82. Egiptuse-Sudaan — <i>Soudan anglo-egyptien</i>	13,8	24 037	1,1	307	15. Kreeka — <i>Grèce</i>	12,2	20 081	—	—
178. Guajaana — <i>Guyane</i>	—	—	3,0	383	141. Kuuba — <i>Cuba</i>	—	—	8,2	1 370
64. Hongkong — <i>Hong-Kong</i>	0,2	170	—	—	Mandžukuo — <i>Mandchukuo</i>	0,1	200	—	—
05. India — <i>Inde</i>	337,2	145 437	104,7	13 326	146. Mehhiko — <i>Mexique</i>	—	—	0,5	474
154. Jamaica — <i>Jamaïque</i>	2,6	3 575	2,2	232	23. Norra — <i>Norvège</i>	40,1	11 864	448,0	168 540
136. Kanada — <i>Canada</i>	1,0	6 023	3,2	6 805	148. Panama — <i>Panama</i>	—	—	15,7	3 591
90. Keenia — <i>Kenya</i> et Ouganda	—	—	1,1	307	175. Peruu — <i>Pérou</i>	6,8	0 808	22,8	5 115
87. Kullaraanik — <i>Côte de l'Or</i>	22,0	11 213	—	—	20. Poola-Danzig — <i>Pologne-Danzig</i>	344,6	54 477	344,4	65 187
63. Küprus — <i>Chypre</i>	—	—	1,1	304	27. Portugal — <i>Portugal</i>	1,2	1 332	19,2	9 899
93. Lõuna-Aafrika Ühendriigid — <i>Union Sud-Africaine</i>	17,5	8 119	26,4	7 633	Portugali asumaa ¹⁾ — <i>Colonies portugaises</i> ²⁾	—	—	9,8	1 254
96. Lõuna-Rodeesia — <i>Rhodesie méridionale</i>	0,3	332	—	—	182. Angola — <i>Angola</i>	—	—	8,4	1 134
66. Malaiia — <i>Malaisie</i>	0,1	60	8,7	1 954	183. Mosambik — <i>Mosambique</i>	—	—	0,9	120
32. Malta — <i>Malte</i>	—	—	41,3	3 062	Prantsuse asumaa ¹⁾ — <i>Colonies françaises</i> ²⁾	24,7	6 343	15,7	7 805
104. Mauritius — <i>Maurice</i>	—	—	1,1	297	165. Guadeloupe — <i>Guadeloupe</i>	—	—	1,2	323
88. Nigeeria — <i>Nigeria</i>	—	—	0,1	1 284	71. Indo-Hiina — <i>Indo-Chine</i>	—	—	0,0	57
51. Palestina — <i>Palestine</i>	50,2	17 609	107,2	35 852	128. Madagaskar — <i>Madagascar</i>	0,3	707	—	—
188. Samoa — <i>Samoa</i>	6,3	340	—	—	80. Maroko — <i>Maroc</i>	23,0	3 740	0,9	877
100. Tanganjika — <i>Tanganyika</i>	0,2	180	—	—	154. Réunion — <i>Reunion</i>	0,1	235	—	—
160. Trinidad ja Tobago — <i>Trinidad et Tobago</i>	—	—	3,2	373	112. Senegal — <i>Sénégal</i>	0,2	92	—	—
62. Tsellon — <i>Ceylan</i>	2,2	6 320	11,1	1 021	122. Somaalira — <i>Côte des Somalis</i>	1,1	1 571	—	—
185. Uus-Meremaa — <i>Nouvelle-Zélande</i>	1,1	2 986	1,1	145	54. Süüria — <i>Syrie</i>	—	—	10,3	2 574
8. Buлгаaria — <i>Bulgarie</i>	7,2	13 887	—	—	110. Tuneesia — <i>Tunisie</i>	—	—	3,3	3 974
178. Ecuador — <i>Ecuador</i>	—	—	63,3	14 723	28. Rumeenia — <i>Roumanie</i>	290,7	30 107	3,3	6 430
76. Egiptus — <i>Egypte</i>	84,2	111 558	83,1	12 498	53. Siam — <i>Siam</i>	—	—	1,9	525
143. Guatemala — <i>Guatemala</i>	—	—	1,0	206	19. Soome — <i>Finlande</i>	484,3	228 909	589,8	266 058
40. Hiina — <i>Chine</i>	0,1	891	79,9	11 449	36. Šveits — <i>Suisse</i>	0,8	60 699	51,9	61 029
11. Hispaania — <i>Espagne</i>	202,4	79 787	43,5	7 938	0. Tšani — <i>Danemark</i>	346,7	255 877	404,0	103 702
Hispaania asumaa ¹⁾ — <i>Colonies espagnoles</i> ²⁾	—	—	—	—	37. Tšehhoslovakkia — <i>Tchécoslovaquie</i>	19,6	60 908	187,8	61 150
79. Maroko — <i>Maroc</i>	—	—	3,7	631	171. Tšihi — <i>Chili</i>	—	—	3,0	700
106. Río de Oro — <i>Río de Oro</i>	—	—	1,1	299	56. Türgi — <i>Turquie</i>	23,9	10 099	0,8	4 752
25. Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	128,8	114 503	240,9	142 639	18. Ungari — <i>Hongrie</i>	0,3	751	33,5	5 000
Hollandi asumaa ¹⁾ — <i>Colonies néerlandaises</i> ²⁾	755,6	67 082	11,9	4 033	170. Uruguay — <i>Uruguay</i>	1,2	1 642	5,1	643
167. Ouraço — <i>Ouraço</i>	743,7	56 618	—	—	177. Venezuela — <i>Venezuela</i>	7,8	10 851	12,5	2 978

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus märtsis 1936 a.
Commerce extérieur des principaux articles en mars 1936.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklatur	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklatur	Kr — couronne d'Estonie	ton	kr
1	2	3	4	5	6	7
SISSEVEDU — IMPORTATION.						
II. Toit- ja maitseained, joogid	4 188,9	662 925	III. Toor- ja poolvalmisained	—	9 455,2	1 957 489
2. Tera- ja jahvatatud vlii	312,3	37 710	8. Loomariigilained, peale rasvade	214,0	271 274	
30 Riis	57,5	11 440	237—241 Toored loomnahad ern.	145,1	170 336	
Sel.: Br-India.	42,7	8 472	Sel.: Kolumbia	34,9	55 927	
3. Aed- ja juurviljad	273,5	103 214	Argentina	50,8	52 745	
59 Apelsinid ja mandariinid	198,9	60 470	Brasiilia	21,0	23 862	
60 Sidrunid	35,4	19 808	243—257 Karusnahad	4,8	93 172	
69—75 Puuviljad ja marjad kuivatatud	30,4	16 659	9. Seemned, taimed ja nende osad	249,9	155 028	
5. Kala, kalasandused ja vähid	472,7	72 675	281 Kopra	—	—	
112 Heeringad	472,3	71 695	285 Ristkõhelaaseemned	0,7	610	
6. Muud toit- ja maitseained ning joogid	2 327,4	364 653	805, 806 Tubak lehtedena, kasvudena	55,4	90 458	
167 Kohv toores, ubadena	10,4	12 520	Sel.: Kreeka	8,7	17 079	
172, 175 Kakao ubadena ja pulbrina	24,7	14 107	Holland	10,7	16 415	
176 Tee igasugune	4,8	11 483	Buлгаaria	7,2	13 309	
178, 179 Subkur peenike ja rafinaad	1 623,0	268 678	Türgi	7,8	10 583	
Sel.: Britid	1 820,8	153 977	307 Humalad	3,3	7 403	
204—206 Sool	683,5	11 915	11. Faberiitõrained	227,5	42 096	
212—217, 221—224 Viinad ja veinid	17,1	96 117	849 Teelluloos kuiv	227,5	42 096	
7. Loomasööd	803,4	84 037	12. Teksstiliitõrained	876,9	890 784	
231, 231-a Kiild igasugused (loomatoid)	—	—	352 Puuvill toores	435,2	601 951	
Sel.: —	—	—	Sel.: P.-A. Ühendriigid	93,7	512 234	
232 Oliikõogid	501,2	59 772	357 Kanep	93,7	86 415	
233 Sojatangud	129,8	15 295	Sel.: Br-India	93,7	86 415	
235 Loomasööd	75,0	8 730	859 Džuu	178,7	55 754	

¹⁾ Dominioonid, asumaa, valdused, protektoraadid, mandaat-territooriumid — *Dominions, colonies, possessions, protectorates et territoires de mandat.*

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus märtsis 1936 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en mars 1936 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Esti-Läti ühine nomenklatuur <i>Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie</i>	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	207,7	126 632	1182	Värvelhape igas.	99,0	7 795
	1025 Kälad, tahud loomulikud	1,4	481	1234	Kaltsiumkarbiid	54,7	12 153
	1038 Tulekindlad kivid ja tahviid (sarnotkiviid)	77,5	7 908	1290	Saharüin	—	—
	1051—1053 Fojanssikaup	39,0	22 278	1295	Rohud	0,4	18 458
	1054—1055a Portselankaup	17,4	19 164	1308—1311	Lõhna- ja kosmeetikaained	1,4	37 764
	1056—1073 Kjaaskaup	30,1	45 839	1319—1321	Parkimisekstraktid	122,5	37 848
28.	Keemiatööstussaadused	1 083,9	665 417	1322—			
	1102 Kaseiin	—	—	1324, 1323,			
	1103 Albumiin	14,9	11 846	1336—1344	Mineraalvärvid	44,4	20 522
	1104—1109 Pehmet kummist toosed	29,3	94 488	1348	Altsarilvärvid ern.	12,0	143 569
	1110 Veeautode massiiv-kummikiviid	0,8	1 197	1356	Trüklivarv	1,8	4 783
	1113, 1114 Kummist jalanõud	10,5	40 084	1360	Pronksipulber	0,8	2 435
	1146 Värvelhapu alumiinium	—	—	1363, 1364	Lõhkeained	0,2	226
	1165 Pesusooda	390,5	46 055	1368	Linoleum	8,1	7 279
	1166 Sõgisooda	0,0	3	1386	29. Muud eraldi nimetatava kaubad	4,6	50 908
	1168 Seebikivi puhastamata	136,9	30 540	1394—1396	Nõbbid igas.	1,7	13 812
					Kirjutusmaterjal ern.	1,6	19 769
VÄLJAVEDU — EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).		287 tk	37 574	13.	Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	353,1	13 423
	1 Hobused (arv)	42 tk.	19 535	380	Vanaraud	347,3	11 236
	2 Veksed (välja arvatud vasikad) (arv)	—	—	385, 396	Sel.: Poola-Danzig	200,9	10 000
II. Toit- ja maitseained, joogid.		2 097,6	1 350 572		Sel.: Saksa	5,8	2 187
3.	Aed- ja juurvili	905,6	55 559	14.	Mineraalid peale ärtside	369,9	9 103
	38 Kartul, toores	884,1	50 602	406, 407-a	Kips	148,5	3 150
	41 Sibulad	13,0	1 910	417	Kaltsiitkivi (Eesti)	—	—
	47 Sigur, värsked ja kuivat.	—	—	15.	Keemiatööstuse toorained	1 195,4	266 511
	57 Öunad	—	—	a) Ölid, rasvad, vüigud, kummi toorett	1 158,0	187 670	
4.	Karjasaadused	1 013,6	1 203 095	487	Eesti bensiin	459,5	148 273
	76 Peekon	239,3	302 102	497	Põlevõlvõli	550,7	30 077
	Sel.: Briti	233,5	296 730	608-a	Bituumen	137,2	8 918
	77 Seadina värsked ja soolatud	23,3	19 021	c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b nimetatuna	37,4	79 141	
	79 Loomaliha	69,3	29 082	505	Kunstsarv töötlemata	35,7	78 122
	Sel.: Soome	55,8	22 307	IV. Valmissaadused.			
	81 Lambaliha	59,5	51 006	4 281,9	1 581 498		
	Sel.: Rootsi	59,1	51 087	16.	Nahad töötletud ja nahkkaup	34,6	73 556
	93 Pimnapulber	0,1	120	506, 567	Suured parknahad	34,5	73 180
	96 Või	459,7	611 884	17.	Puutööstussaadused	2 174,8	461 911
	Sel.: Briti	245,2	296 707	593-a	Vineer	1 079,3	380 680
	Saksa	168,2	253 595		Sel.: Briti	1 053,7	280 000
	99 Munad	360 tk.	27		Saksa	44,5	35 600
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	101,9	53 036		Taanid	149,0	25 200
	100—105 Värsked kalad	99,8	53 230	594	Vineerist töötpõhjajad	183,7	73 660
	106 Tindikalad	—	—		Sel.: Briti	52,5	10 450
	116—120 Kalakonservid	2,2	1 707		Saksa	31,1	18 670
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	72,8	36 864		Belgia-Luksomb. m.l.	48,0	10 600
	127 Kartulijahu	43,5	9 208	600, 610	Mööbel	6,4	4 679
	137 Sokolaad	8,4	11 070	18.	Paberitööstussaadused	891,6	179 790
	138 Kompvekid	18,4	14 424	634	Pakkimispaper	217,3	48 004
	210 Teraleib, pain normal	0,0	261	630, 637	Kirjutus- ja trükipaber	641,5	120 816
	218 Piiritus	—	—	19.	Tekstiiltööstussaadused ¹⁾	280,3	651 024
III. Toor- ja poolvalmisained.		12 691,2	1 876 958	667—670	Puuvillaniit ja lõng	78,3	193 315
8.	Loomariigained, peene rasvade	67,6	140 460		Sel.: Hollandi	22,5	56 004
	237—241 Loomanahad kuivat soolatud	0,7	3 700		Rootsi	16,9	38 381
	Sel.: Saksa	0,7	3 700		Saksa	14,6	38 019
	237—241 Loomanahad marjalt soolatud	54,5	91 231	671—676	Puuvillariie ²⁾	84,8	289 584
	Sel.: Hollandi	25,4	40 063		Sel.: Rootsi	38,0	147 936
	Belgia-Luksomb. m. l.	12,0	23 997		Norra	36,1	114 784
	243—257 Karusnahad	0,2	20 922	690	Linane lõng	23,1	49 228
	260 Jõhvid	1,3	6 312	691-a	Linane riie jälme	16,7	35 498
	270 Sooled	9,8	14 013	696	Pakkimis- ja kotiriese džiundist	52,5	28 295
9.	Seemned, taimed ja nende osad	59,8	20 978		Sel.: Saksa	27,5	14 757
	274, 275 Linaseemned	59,6	20 690		Taanid	16,8	9 011
10.	Metsamaterjal	2 645,9	182 106	22.	Jõu- ja töömehhanismad	7,2	15 313
	811 Haavapakud	1 720,0 tüh	87 465	859	Külmutamiseseadised	—	—
	822 Propsid	845,3	6 157	23.	Metallikaup	36,0	16 374
	820, 826-829 Kause- ja männilauad ja -plangud	273,5	7 746	370	Radioatorid malmist	33,2	11 418
	Sel.: Briti	229,3	5 116	24.	Elektrimasinad, -aparadid ja tarbed	11,9	13 981
	Prantsuse	50,2	2 630	942	Telefoni apar. ja n. osad	0,7	8 900
	335 Kastilauad	1 805,8	83 034	27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	791,3	102 045
11.	Paberitoorained	7 506,3	733 898	1015	Sement	242,7	11 107
	347 Puumass märg	954,1	24 000		Sel.: Läti	242,7	11 107
	349 Tseluloos	6 552,2	709 898	1066	Tahvelklaas ühvimata	542,4	87 732
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	2 241,0	247 800	1102	Kaseiin	—	—
	Briti	2 208,1	229 128	1318	Tulestikud	44,5	16 687
12.	Tekstiiltoorained	593,2	518 179	28.	Keemiatööstussaadused	—	—
	354 Lina	387,9	418 444	1102	Kaseiin	39,7	15 654
	Sel.: Briti	264,3	282 353	1318	Tulestikud	3,8	40 738
	Soome	62,7	72 515	29.	Muud ern. kaubad	2,2	26 237
	355 Takud	84,8	70 784	1392	Kunstsarvkammid	—	—

¹⁾ Sellest Estis töötletud välismaa kauba tagasivedu välismaale 993 kg 13 128 kr väärtuses — Réexportation des marchandises travaillées 993 kg 13 128 kr.

Tab. 6. Riigiraudteed märtsis 1936 — Chemins de fer en mars 1936.

i. Tähtsamad andmed pirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

) Kitsarõpemelisel arvestatakse teljekoormis teljepaari peale.	Tühikoovate rong- km arv (1000)		Reisija- km (1000) Voyageurs km (1000)		Istekohaldate kasuta- mises % des places occupées	Tühikohaldate vanker- km üldarv % Poucentage de wagons vides	Laaditud kauba- vank keskmine teljekoorem) Poids moyen par essieu d'un wagon chargé		Keskmine netto- kaal kõigil kau- barongel (üks- ved. ton) — Poids moy. net de train pour march.		Keskmine kauba- rong bruttokaal (tälv. tn) — Poids moy. brut d'un train à marchand. (traf. tot. ton)		Keskmine kauba- rongi telgeda arv — Nombre moy. d'essieu pour un train de march.		
			Üldarv Total	III kl. III cl.			Üld- veost Traf. total	Maksul- veost Trafic payé	Erakaub- pael March. privées	Amet- veol Transp. de service	Tallinna Vers Tallinn	Tallin- nast-Au dep. de Tallinn	Tallinna Vers Tallinn	Tallin- nast-Au dep. de Tallinn	Tallin- nast-Au dep. de Tallinn
a) Laiarõpemelised teed — Voie large.															
Auru- ja mootorronges	282	13 610	10 936	32,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sell.: Paidiski—Kella	5	73	73	14,5	50,0	8,66	1,53	—	—	—	—	—	—	—	
Haapsalu—Kella	16	529	523	28,1	36,2	5,45	4,83	90	12	—	104	—	27		
Kella—Tallinn	23	593	590	27,1	38,5	5,83	4,59	119	32	—	151	—	37		
Tallinn—Tapa	51	2 712	2 219	32,0	38,3	6,73	6,44	325	15	807	512	82	117		
Tapa—Kohtla	35	1 262	1 121	37,9	39,4	7,00	5,81	246	51	657	460	66	96		
Kohtla—Narva	18	707	643	29,1	24,1	4,21	3,85	65	7	274	222	46	33		
Tapa—Tartu	50	2 756	2 259	32,0	21,8	5,62	5,09	240	25	557	517	64	83		
Tartu—Petseri	21	959	928	37,4	32,9	5,09	4,90	125	3	—	—	—	—		
Tartu—Valga	35	1 574	1 419	31,5	30,8	5,36	4,74	155	20	—	—	—	—		
Valga—Petseri	22	604	592	22,3	35,7	5,75	5,37	128	9	—	—	—	—		
Petseri—Irboska	4	86	85	31,4	16,7	6,89	6,54	—	—	—	—	—	—		
Tähtajalisi kogu raudteel	—	756	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Elektrirong. Tall.—Pääsküla	25	3 308	3 308	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kokku — Total	307	15 918	14 244	36,3	34,1	6,22	5,65	234	24	654	469	70	92		
Veebruar — en février 1936 a.	280	14 324	12 697	34,5	33,2	6,27	5,64	253	25	642	432	60	85		
Märts — en mars 1935 a.	269	13 891	12 637	35,4	37,0	6,48	6,01	241	19	653	442	60	93		
1. IV 1935 — 31. III 1936	3 459	219 803	199 057	40,0	32,7	5,86	5,15	209	29	615	463	70	91		
1. IV 1934 — 31. III 1935	3 130	200 281	187 212	40,2	36,1	6,09	5,55	222	32	648	437	72	93		
1. I — 31. III 1936	882	45 609	40 645	35,4	34,3	6,22	5,60	227	25	651	438	71	90		
b) Kitsarõpemelised teed — Voie étroite.															
Tallinn—Sad.—Türi	44	1 089	1 468	30,0	31,5	4,40	4,41	165	3	344	234	117	139		
Türi—Mõisaküla	24	595	538	29,2	31,6	4,02	3,43	50	0	230	—	59	—		
Mõisaküla—Pärnu	14	298	257	29,0	42,5	4,82	4,20	106	8	275	176	104	64		
Liiva—Vääna	3	51	51	25,4	45,0	4,96	4,94	—	—	—	—	—	—		
Rapla—Virtsu	12	309	262	32,2	29,6	3,36	3,07	102	10	180	316	99	111		
Lelle—Pajulinidu	17	433	341	44,2	30,4	4,63	4,47	133	5	315	198	97	100		
Türi—Tamsalu	12	269	248	37,7	38,0	3,98	3,32	67	14	218	117	70	93		
Ikla—Riiselja	3	27	27	37,5	46,9	5,08	4,00	117	12	204	114	70	86		
Mõisaküla—Valga	4	83	62	21,8	16,0	7,51	5,43	—	—	—	—	—	—		
Valga—Mõniste	5	112	112	53,0	42,7	4,78	3,40	—	—	—	—	—	—		
Sonda—Mustvee	9	131	124	54,0	47,3	3,37	3,09	73	7	257	130	90	105		
Tähtajalisi kogu raudteel	—	215	106	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kokku — Total	147	4 212	3 599	37,8	34,9	4,33	4,09	117	7	312	197	97	118		
Veebruar — en février 1936 a.	144	3 824	3 422	36,7	33,6	4,30	4,08	86	6	201	130	63	70		
Märts — en mars 1935 a.	184	3 693	3 063	38,3	37,1	4,46	4,18	118	8	219	173	94	121		
1. IV 1935 — 31. III 1936	1 610	57 505	49 706	30,0	33,1	4,16	3,83	94	8	359	167	84	91		
1. IV 1934 — 31. III 1935	1 635	52 768	47 304	41,0	36,0	4,30	3,90	113	10	281	174	80	103		
1. I — 31. III 1936	420	12 024	10 297	36,1	33,0	4,22	3,90	96	6	243	163	79	89		

	Laiarõpemelised teed — Voie large.					Kitsarõpemelised teed — Voie étroite.				
	Märts — en mars 1936	1/IV 31./III 1935/36	1/IV— 31./III 1934/35	1/I— 31./III 1936		Märts — en mars 1936	1/IV— 31./III 1935/36	1/IV— 31./III 1934/35	1/I— 31./III 1936	
2. Kaubavedu (1000) — Transport des marchandises (1 000).										
Kõigi sadetiste kaal — poids: ton	171	154	1 637	465	94	91	841	891	239	
Sell.: maksulised saadet. — Dont les march. payables: ton	10 597	18 632	185 226	197 329	52 374	7 371	6 940	61 080	60 461	17 068
Sellest erakaubad. — Dont marchand. privées: ton	152	141	1 471	1 506	410	89	84	754	813	223
	17 783	17 209	182 859	179 866	47 150	6 951	6 507	54 453	61 215	18 524
	146	134	1 403	1 400	395	87	89	737	799	231
	17 004	16 748	156 008	165 144	45 549	6 805	6 432	53 344	60 050	16 338
3. Pagasivedu (1 000) — Transport des bagages (1 000).										
Kaal — poids ton	0,3	0,2	4	3,7	0,7	0,1	2	1,6	0,4	
	31	21	389	328	84	11	8	147	118	30
4. Reisijate vedu (1000) — Transport des voyageurs (1000).										
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	708	596	8 262	7 460	1 937	100	90	1 218	1 094	272
Sellest f. Väisühendus — Commun. avec l'étranger	3	3	43	41	0	0,4	0,3	6,8	6,0	1
Dont { Kohalik liikumine — Mouvement local	700	593	8 219	7 419	1 923	99	90	1 211	1 088	271
Sellest III klassis — III classe	693	588	8 137	7 333	1 903	94	83	1 142	1 140	265
Reisija-km üldarv — Voyageurs-km	15 918	13 891	219 803	199 231	45 000	4 213	3 693	57 605	52 768	12 024
Sellest-Dont: Elektrirongid — Trains électrique	3 308	2 814	37 574	35 041	9 071	—	—	—	—	—
Reisijaid tee-km-le — Nombre de voyag. par à km. expl.	20	18	268	261	59	6	5	85	78	17
Keskmine sõidukangus — Parcours moyen	22,8	23,3	26,7	26,7	23,5	42,1	41,0	47,2	48,2	44,2
Magasikaartide üldarv — Cart. pour wag. lits vend.	3	3	40	39	0	0,7	0,9	9,1	7,8	2
Perronipiletid — Tickets d'entrée vendus	8	8	128	127	23	0,1	0,1	2,0	1,8	0,2
Veeerikooseltsi kasutamise (1000) — Exploitation du matériel roulant (1 000).										
Rong-km üldarv — Trains-km	308	270	3 502	3 166	385	140	136	1 700	1 595	493
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	233	199	2 714	2 353	679	116	112	1 402	1 323	343
Sellest { kiirkaubaronges — Dont trains de march. rapides	30	20	338	295	80	6	—	15	—	12
„ kaubaronges — Dont trains de marchand.	39	39	340	406	102	22	19	170	156	65
„ tõõronges — Dont trains ouvriers	1	1	43	36	8	2	2	90	60	7
Talg-km üldarv — Bessieu-km	8 931	8 816	100 050	99 100	24 725	7 707	7 194	79 910	79 887	19 917
Sellest f. Yaguntalg-km — Voitures à voyageurs	3 559	3 214	43 830	30 594	10 811	2 084	1 865	26 265	24 107	6 206
Dont { Vankritalg-km — Wagons à marchand.	5 372	5 102	56 220	58 506	14 414	5 643	5 329	53 645	55 670	13 711
Koosm. tõõ rong. — Moyen. des essieu par train	29,0	30,8	28,6	26,9	27,9	51,7	52,9	47,0	50,1	40,0
Aurureisironges — Trains de voyageurs	22,9	25,4	24,4	21,3	22,8	42,1	45,3	42,7	45,2	40,0
Elektrironges — Trains électrique	7,4	8,2	8,0	8,0	7,8	—	—	—	—	—
Sellest { Bessiu-moot.-ronges — Trains à moteur (dons.)	3,4	3,3	3,7	3,7	3,8	8,3	—	7,6	—	7,4
Dont { Kaubaronges — Trains de marchand.	71,1	71,9	70,6	73,3	70,5	83,5	105,1	78,3	94,1	80,0
„ Tõõronges — Trains de service	40,4	40,4	64,9	61,9	21,3	65,7	70,0	74,6	72,0	50,2
Kesk. kaubar. brutto-kaalüldveost — Poids de tr. march.	516	521	497	519	509	258	258	210	241	209

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1. jaanuaril, 1. veebruaril, 1. märtsil ja 1. aprillil 1936 a.

Situation financière des banques privées et des principales banques coopératives au 1. janvier, 1. février, 1. mars et 1. avril 1936.

	13 erapankka 13 banq. privées				25 ühispanka 25 banq. coopér.			
	1. IV	1. III	1. II	1. I	1. IV	1. III	1. II	1. I
	1 000 kr							
Activa — Actif.								
1. Kassa — Caisse	863	933	817	1 518	088	601	554	901
2. Hoiuarved teisis rahaasut. — Comptes courants	3 893	3 363	0 103	6 497	5 001	5 241	0 142	5 628
a) Sellist Besti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	1 820	1 540	3 732	3 261	1 214	1 074	1 804	1 390
3. Pt. 1 ja 2 kokku — Total p. 1 et 2 . . .	4 756	4 296	0 920	8 015	5 689	5 842	0 098	6 529
4. Panga päralt olevad väärtused — Effets en portefeuille	5 326	5 324	5 240	4 598	3 220	3 140	2 476	2 372
a) Väärtpaberid — Effets	5 231	5 220	5 155	4 480	3 093	3 009	2 353	2 177
1) Sellist riigi- ja riigi poolt garanteeritud	3 756	3 732	3 660	2 903	2 204	2 228	1 575	1 403
b) Välismaa rahad ja kallismetallid — Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	76	72	77	79	120	131	110	140
d) Tšekid ja maksukäud — Chèques et ordres	19	23	8	33	1	0	4	40
5. Laenu — Prêts	57 222	55 410	54 561	53 600	29 430	28 840	28 398	28 117
a) Disk. vekslid — Escomptes	26 036	24 497	23 594	23 089	17 111	16 536	16 125	16 039
1) Sellist sisemaa vekslid — Dont du pays	23 302	22 467	21 814	21 080	17 111	16 536	16 125	16 039
2) Tähtajal. laenuid — Prêts termin	1 024	1 039	1 040	1 025	3 428	3 333	3 330	3 352
d) Riiklikud laenuid — Prêts d'État	—	—	—	—	232	207	313	323
f) Kto-krt. laenuid — Autres prêts	30 102	29 874	29 927	29 486	8 019	8 033	8 580	8 403
6. Garantide deebitorid — Garanties	9 366	8 673	8 525	7 305	1 048	1 012	920	695
7. Korrespondendid — Correspondants . . .	3 944	3 404	4 078	3 523	792	816	726	861
a) Sisemaa — en Estonie	307	231	269	342	361	436	335	398
Loro	359	349	269	327	303	295	202	235
b) Välismaa — à l'étranger	341	230	265	267	—	—	—	—
Loro	2 037	2 538	3 273	2 587	128	85	129	178
Nostro	84	71	70	71	156	149	100	152
8. Protestitud vekslid — Effets protestés	1 775	1 919	2 177	2 010	28	29	21	13
9. Osakondade arved — Succursales	5 083	5 086	5 086	5 086	1 871	1 818	1 816	1 828
10. Kinnisvara — Immobiles	407	405	402	401	261	260	259	259
12. 13. Jooksivad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et commissions payés	088	040	214	54	251	155	89	32
14. Üleminevad summad — Actifs transitaires	482	486	458	358	151	167	151	158
15. Muud aktiivid — Actifs divers	1 780	1 784	1 701	2 004	462	454	472	451
a) Mitmesugused deebitorid	1 210	1 246	1 158	1 305	330	340	56	346
Kokku — Total	91 200	87 498	89 430	87 025	43 365	42 691	42 184	41 467
Passiva — Passif.								
1. Panga kapitalid — Capital et réserves . .	7 012	7 586	7 449	7 440	3 253	3 145	3 132	3 129
a) Aktiakapital — Capital versé	5 573	5 504	5 504	5 504	2 224	2 192	2 181	2 175
b) Tagavarakapital — Réserves	1 584	1 605	1 643	1 543	014	854	842	858
c) Muu erikapital — Réserves spéciales . .	450	457	342	342	115	99	109	96
2. Hoiusummad — Dépôts	44 508	42 682	42 700	42 159	33 545	33 663	33 004	32 930
a) Tähtajal. hoiusummad — Dépôts termin	8 400	7 887	7 907	7 062	10 433	10 256	10 154	0 748
b) Jooksivad arved — Comptes courant . .	34 089	33 202	33 348	32 510	22 263	22 608	22 184	21 793
d) Kto-krt. arv. kred. salid — Autres dépôts	1 408	1 533	1 475	1 087	849	600	660	798
1) Sellist sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	7 272	5 475	6 204	5 804	902	954	995	980
2) Väljaspool — Dont établissem. au pays	4 773	3 602	3 682	4 050	992	954	995	980
3. Võlaarved teist. asut. — Créanciers	3 402	5 181	6 454	5 016	1 023	1 221	1 409	1 011
a) Sellist sisemaal — Dont établissements au pays	3 402	5 181	6 454	5 016	1 023	1 221	1 409	1 011
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3, 4	10 734	10 056	11 068	10 880	2 020	2 175	2 494	2 591
6. Korrespondendid — Correspondants	11 773	10 939	12 247	12 443	002	747	689	789
a) Sisemaa — en Estonie	437	435	322	472	387	428	407	424
Loro	7 510	7 510	7 539	7 576	275	319	232	365
Nostro	257	54	59	70	0	0	0	0
b) Välismaa — à l'étranger	3 531	2 034	4 327	4 325	0	0	0	0
Loro	41	41	41	45	73	16	36	31
7. 8. Maksukäud — Transferts	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Väljamaksmata % — % restant à payer	254	231	228	236	208	239	270	343
10. Väljamaksmata osakasu — Dividendes restant à payer	28	33	12	13	143	108	109	107
11. Garantide kreditorid — Garanties	9 366	8 673	8 525	7 305	1 048	1 012	920	695
12. Osakondade arved — Succursales	1 701	1 965	2 215	2 040	35	28	21	13
13. 14. Saadud prots. ja muud tulud — Intérêts et commissions reçus	1 714	1 013	509	204	818	522	372	207
16. Jagamata puhaskasu — Bénéfice net	—	—	—	521	—	—	—	283
17. Üleminevad summad — Transitoires	513	590	582	602	150	140	140	169
18. Muud passivid — Passifs divers	2 962	3 089	3 194	3 038	810	990	997	771
a) Amortisatsioon kapital	1 287	1 288	1 289	1 288	484	486	486	484
b) Mitmesugused kreditorid	1 230	1 267	1 178	1 325	54	55	55	55
Kokku — Total	91 200	87 498	89 430	87 025	43 365	42 691	42 184	41 467

Tab. 11. Üksikute pankade äriseisu summad 1. aprillil 1936 a.

Montant des bilans des banques au 1. avril 1936.

		1. IV 1936 1000 kr
Erapangad — Banques privées.		
Krediidipank a.s.	30 078	
G. Scheel ja Ko.	17 814	
Tartu pank	14 001	
Tallinna linnapank	11 213	
Tartu linnapank	4 800	
Kaubapank a.s.	3 005	
Besti laenu-pank a.s.	2 484	
Tallinna aktsiapank	1 830	
Tartu ühispank	1 540	
Valga pank	1 277	
Pärnu krediidipank	1 198	
Viru pank	015	
Võru pank	270	
Kokku — Total	91 200	
Tähtsamad ühispangad — Principales banques coopératives.		
Besti Rahvapank	5 672	
Põllumeeste Keskpank	2 772	
Tallinna majaomanikkude pank	0 927	
Besti laenu- ja hoiuühis Tartus	4 133	
Viljandi ühispank	2 278	
Tartu majaomanikkude pank	2 218	
Põllumajanduse pank	2 281	
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühis	1 806	
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 491	
Põltsamaa ühispank	1 009	
Tallinna jaudi ühispank	1 103	
Pärnumaa põllumeeste ühispank	801	
Rakvere ühispank	835	
Võru ühispank	822	
Jõgeva ühispank	773	
Põllupidajate ühispank	788	
Narva ühispank	704	
Lääne-Besti ühispank	630	
Saarde laenu-hoiuühis	619	
Võhna ühispank	557	
Tartu jundi ühispank	548	
Saarte ühispank	443	
Tõrva ühispank	427	
Kinnisvaraomanikkude pank	302	
Petseri laenu- ja hoiuühis	246	
Kokku — Total	43 365	

Tab. 29. a) Tööturg aprillis 1936 a. — Marché du travail en avril 1936.

	A. Töötute arv — Nombre des chômeurs									B. Töövõtjate arv — Demandeurs d'emploi enregistré.				Üldse (A+B) Gr. total (A+B)
	Mehed — Hommes			Naised — Femmes			Kokku — Total			Mehed Hommes	Naised Femmes	Kokku Total		
	I liik	II liik	Kokku	I kategoorie	II kategoorie	Total	I liik	II liik	Kokku					
Jäi üle eelmisest kuust — Restés de mois précédent	49	33	82	390	223	613	439	256	695	653	443	1 096	1 701	
Registreeriti I korda aastas ¹⁾ — Enregistrés (I fois au cours de l'année) ¹⁾	18	8	26	61	38	99	79	46	125	811	457	1 268	1 393	
Tulnud tagasi töölt — Représentés au travail journal	07	54	121	634	193	827	701	247	948	443	225	668	1 616	
Väljalangenuist registreeriti uuesti — Rayés enreg. de nouveau	17	18	35	68	30	107	85	57	142	106	54	160	302	
Kokku — Total	151	113	264	1 533	493	1 646	1 304	606	1 910	2 013	1 179	3 192	5 102	
Paigutati tööle I korda aastas ¹⁾ — Placés (I fois) ¹⁾	6	14	20	116	56	172	122	70	192	613	333	946	1 138	
Paigutati tööle teist või enam korda aastas ¹⁾ — Placés (II et plus fois) ¹⁾	60	43	103	659	176	835	719	219	938	430	214	644	1 582	
Langes välja — Rayés de listes	58	47	105	149	108	317	207	215	422	440	240	686	1 108	
Kokku — Total	124	104	228	924	400	1 324	1 048	504	1 552	1 489	787	2 276	3 828	
Registreer. 30. IV 1936 — Enregistrés au 30. IV 1936	27	9	36	229	93	322	256	102	358	624	302	916	1 274	
Sellest — Dont d'après les bourses:														
Tallinna linna töötörs	6	6	12	10	13	23	16	19	35	48	80	128	163	
Tartu	—	—	—	5	10	15	5	10	15	200	216	482	407	

	M. — H. N. — F.				c) Vabade kohtade arv — Offres du travail.	M. — H. N. — F.			
	M.	H.	N.	F.		M.	H.	N.	F.
b) Tööle paigutatud ja nimekirjast kustutatud töötud — Chômeurs placés et rayés.									
Tööle paigutatud — Placés pour l'occupation aux:									
eritöödele — travaux privés	33		127		Vabu kohti 1. IV 1936 — Places vacantes au 1. IV			420	213
avallikele töödele — travaux publics	25		77		Tööpakkumiste arv — Nombre des offres			2 170	2 432
talvistale töödele — trav. organisés p. assist.	05		803		Tööpakkumisi võetud tagasi — Offres retirées			338	212
Kokku — Total	123	1 007			Rahuldatud tööjõu nõudmistest arv — Offres satisfaites			1 160	1 554
Nimekirjast kustutatud — Rayés de listes	105		317		Nelast — f töötutega — par chômeurs			123	1 007
Tööle paigutamata — Non placés	500		714		Dont: (töövõtjatega — par demandeurs d'emploi			1 043	547
Neist — f töötuid — chômeurs	36		322		Vabu kohti 1. V 1936 — Places vac. au 1. V 1936			1 092	879
Dont: (töövõtjaid — demandeurs d'emploi	524		302						

¹⁾ Arvestusaasta loetakse 1. VIII. — 31. VII.

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja töölolu 1-ks aprilliks 1936 a. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. avril 1936.

	Töötajate üldarv — Nombre général des travailleurs										Nelast töölisi — Dont ouvriers		Tööstusettevõtte arv — Nombre des accidents	
	Ettevõtte arv — N. d'entreprises										Töölisi ja teenijaid v.a. alla 18 a. — Ouvriers parmi les ouv. et serv. au-dessous de 18 ans			
	1. IV 1936		I. III 1936		Teenisuses asunud — Employés		Teenisusesst lahkunud — Ont quittés		Teenisuses 1. IV 1936		Teenisuses 1. IV 1936			Teenisuses 1. III 1936 = 100
a) Suurtööstus — Grandes entreprises (de 20 travailleurs et plus).														
I. Murrud ja kaevandused	13	2 888	635	504	3 019	+131	104,5	2 748	+136	105,2	22	108		
II. Mineraalide töötlemine	16	1 342	135	58	1 419	+77	105,7	1 269	+70	106,4	45	22		
III. Metallitööstus	40	4 922	236	207	4 951	+29	100,8	4 398	+25	100,6	94	128		
IV. Keemiatööstus	13	1 404	00	90	1 413	+9	100,6	1 232	+3	100,2	1	22		
V. Nahatööstus	11	494	18	7	505	+11	102,2	439	+11	102,0	6	5		
VI. Tekstiilitööstus	44	11 603	337	350	11 595	-13	99,9	10 628	-10	99,9	69	72		
VII. Puitööstus	50	3 490	1 001	286	4 224	+375	121,0	3 761	+714	123,4	53	108		
VIII. Paberitööstus	12	2 184	29	17	2 106	+12	100,5	1 952	+14	100,7	27	25		
IX. Polügraafiatööstus	15	1 250	25	28	1 256	-3	99,8	1 068	-2	99,8	31	1		
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	35	2 846	422	141	3 127	+281	109,8	2 637	+270	111,4	31	49		
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	26	1 450	179	47	1 591	+132	109,0	1 453	+130	109,8	21	—		
XII. Ehitusettevõtte	33	1 849	1 018	633	2 294	+385	120,8	1 895	+387	124,0	21	44		
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus	7	813	30	25	818	+5	100,6	540	+6	101,1	1	3		
XIV. Fuahusetööstus	3	105	0	7	104	-1	99,0	95	-2	97,9	—	—		
Kokku suurtööstus — Total	324	36 672	4 170	2 389	38 463	+1 790	104,3	34 113	+1 738	105,4	422	587		
Sellest ettevõtte — Dont les entreprises ayant:														
50 ja enam töötajaga — de 50 trav. et plus	148	31 195	2 868	1 966	32 092	+807	102,9	28 472	+874	103,2	203	501		
20–49 töötajaga — 20–49 travailleurs	170	5 477	1 302	414	6 370	+893	118,1	5 643	+864	118,1	132	80		
b) Kesktööstus — Entreprises moyennes (de 5–19 travailleurs).														
I. Industries extractives	7	47	13	9	51	+4	108,5	49	+4	108,9	—	—		
II. Industrie minérale	33	303	61	40	324	+21	106,9	290	+19	107,0	11	2		
III. „ des métaux	109	1 068	100	65	1 103	+35	103,3	1 043	+34	103,4	98	7		
IV. „ chimique	30	605	150	84	671	+66	110,9	637	+53	111,0	—	8		
V. „ des cuirs et peaux	24	247	15	3	260	+12	104,9	233	+12	105,4	15	2		
VI. „ textiles	53	561	80	38	609	+47	108,4	554	+44	108,6	19	—		
VII. „ du bois	131	1 066	465	129	1 402	+388	131,5	1 328	+328	132,7	60	20		
VIII. „ du papier	13	181	9	2	188	+7	105,3	127	+7	105,3	5	1		
IX. „ polygraphique	49	577	22	13	536	+9	101,6	539	+11	102,1	29	1		
X. „ de l'alimentation, des boissons etc.	265	2 190	113	268	2 035	-155	92,9	1 611	-124	92,9	28	4		
XI. Confection de vêtements et fabr. des merceries	95	873	110	64	928	+55	106,3	882	+47	106,6	10	2		
XII. Constructions	20	362	72	30	404	+42	111,6	357	+36	111,2	9	16		
XIII. Usines élect., à gaz d'écl. et distrib. d'eau	7	54	2	4	52	-2	96,3	40	-1	96,0	1	1		
XIV. Industrie du nettoyage	24	181	6	18	169	-12	93,4	156	-11	93,4	1	1		
Kokku kesktööstus — Total	866	8 265	1 287	762	8 736	+465	105,6	7 741	+458	104,3	281	65		
Üldse suur- ja kesktööstus — Grand total (a+b)	1 190	44 937	5 397	3 142	47 192	+2 255	105,0	41 856	+2 196	105,5	706	652		

Koondtabel (ajutiselt ärajäetud standardtabelite tähtsamaid arve).

Tableau synoptique (données principales des tableaux temporairement suspendus).

Stand. tab. nr.		1936	1935	1936	1935	Stand. tab. nr.		1936	1935	1936	1935
7	Tallinna sadama tegevus. <i>Mouvement du port de Tallinn.</i>						<i>Dont:</i> Haapsalu . . .	4 760	4 721	—	—
	Välisõit — Long cours	Aprill — Avril	Airil	1. I — 30. IV			Kurssaarre . . .	4 480	4 428	—	—
	Saabunud — Entrées:						Narva . . .	24 582	24 967	—	—
	arv — nombre . . .	98	85	325	257		Sellest: N.-Jõesuu . . .	1 933	1 783	—	—
	maht — ton. net. . .	62 610	54 253	190 852	169 050		Nõmme . . .	17 618	16 389	—	—
	Sisseveetud kaup — Marchandises importées —						Otepää ¹⁾ . . .	1 952	1 995	—	—
	maht — ton. net. . .	30 560	15 203	88 010	56 997		Paide . . .	3 368	3 399	—	—
	Saabunud reisiad — Voyageurs transportés	1 036	010	2 766	1 883		Paldiski . . .	647	797	—	—
	Väljunud laevad — Navires sorties: arv . . .	99	84	299	241		Petseri . . .	4 408	4 362	—	—
	maht . . .	50 295	47 092	174 643	155 804		Pärnu . . .	21 097	20 708	—	—
	Väljaveetud kaup — March. exportées — tn	24 704	32 170	87 026	104 970		Põltsamaa . . .	282	2 680	—	—
	Väljunud reisiad — Voyageurs transportés	919	605	2 582	1 888	16	Rakvere . . .	9 861	9 790	—	—
	arv — nombre . . .	50	46	68	53		Tapa . . .	3 781	3 800	—	—
	Rannasõit — Cabotage.	2 606	4 293	4 236	5 223		Tartu . . .	50 400	58 589	—	—
	Saabunud — Entrées: arv	63	62	75	68		Tõrva . . .	12 780	11 888	—	—
	maht . . .	5 060	6 543	6 526	7 337		Tõri . . .	3 024	3 010	—	—
	Väljunud laevad — Navires sorties: arv . . .						Valga . . .	10 292	10 864	—	—
	maht . . .						Viljandi . . .	12 730	11 888	—	—
12	Riigi sissetulekud 1000 kr <i>Recettes de l'Etat. en 1000 kr</i>	Veabr. — Février	1. IV — 29. II	1935/36	1934/35	18	Liliveolev raha 1000 kr <i>Circulation fiduciaire en 1000 kr</i>	5 230	5 209	—	—
	Korralised tulud — Recettes ordinaires	6 011	5 336	73 018	64 608		Eesti Panga tähed — Billets de la Banque d'Estonie . . .	41 887	38 576	—	—
	Otsemaksud — Contributions directes	509	450	7 752	7 137		Vahetusraha kokku — Mon. et billets subsidiaires . . .	4 030	5 003	—	—
	Lõivud ja tasumaksud — Timbres et enregistrement	423	305	4 340	3 996		Pankade vaheline arve- koda — Mouvem. de la chambre de compensation.	Aprill — Avril	1. I — 30. IV		
	Kaudsed maksud — Impôts indirects . . .	1 822	1 340	22 630	18 277		Tšekkide arv — Nombre des chèques . . .	3 820	3 403	15 567	13 913
	Sellest — Dont:						Summa 1000 kr — Montant en 1000 kr . . .	1 0833	9 115	50 228	33 224
	Tollid — Douanes . . .	1 404	996	16 083	13 937	10	Protestitud veksid — Effets protestés.	Märts — Mars	1. I — 31. III		
	Riigimonopolid — Monopoles de l'Etat	1 057	993	12 466	10 028		Arv — Nombre des chèques	2 158	1 881	6 448	5 919
	Riigiettevõtted ja varandused — Entreprises et propriétés de l'Etat	2 178	2 082	25 283	23 072	20	Summa 1000 kr — Montant en 1000 kr . . .	318	286	996	1 011
	Sellest — Dont:						Kapitali emissioonid — Emissions des capitaux.	Aprillis — Avril	1. I — 30. IV		
	Raudteed — Chem. de fer	011	004	11 247	11 440		Aktiaseltsid ja osadühisused — Sociétés par actions et anonymes fondées:				
	Segatulud — Recettes diverses	40	65	700	1 381		Arv — Nombre . . .	1	1	5	1
	Kokku — Total	6 035	5 340	73 243	64 796	27	Summa 1000 kr — Montant en 1000 kr . . .	50	35	290	35
	Tagasimaksud — Recèvements des années précédentes	24	4	225	182		Elatusmaksumus (1913 = 100) — Nombres-indices du coût de la vie (1913 = 100).	Aprill — Avril	April	1935	1934
	Erakorralised tulud — Recettes extraordin.	1	31	186	3 317		Toitus — Alimentation . . .	87	70	77	76
	Üldise sissetulekuid — Total des recettes	6 012	5 367	73 264	67 925		Korter — Logement . . .	115	112	113	112
	Piiritusmonopol — Vente d'alcool.						Kütte ja vaigustus — Chauffage et éclair.	70	54	60	60
	Müük 1000 l. (100%) — Vente en 1000 l.:	Aprill — Avril	Märts — Mars				Riietus — Habillement . . .	135	129	131	129
	Joogiks — Pour consom.	253,4	287,5	237,8	200,0		Puhastus — Hygiène et nettoyage . . .	86	86	80	87
	Sellest viin — Dont eau-de-vie . . .	213,0	235,7	195,0	174,8		Lükkimine, post — Voyages etc . . .	70	79	70	79
	Eriotstarb. — Pour les besoins spéc.	28,7	43,1	38,0	47,0		Haridus — Instructions . . .	94	94	94	94
	Denaturant — Esprit du vin dénaturé . . .	30,6	31,7	30,5	27,3		Lõustus — Divertissement . . .	158	158	158	158
	Väljaveoks — Pour l'exp.	1,8	1,3	—	4,0		Üldindeks — N.-ind. général du coût de la vie	97	87	88	87
	Kokku — Total	314,5	363,6	306,3	285,5	28	Suurmüügindex (1913 = 100) — Nombres-indices des prix de gros.	81	70	70	78
	1 000 kr — En 1000 kr	1 189,5	1 359,0	1 136,3	998,3		Toitained — Denrées al.	80	82	83	83
	Sellest joogiks — Dont pour consommation	1 114,4	1 265,2	1 048,2	909,7		Tööstussaad. — Matières prem. et prod. industr.	88	80	84	85
14	Vabariigi piiridest ülesõitnud arv — Personnes ayant passé les confins de la République.	Aprill — Avril	1. I — 30. IV			32	Tööstustööliste arvu liikumise indeksid. — N.-indices du mouvement de la main-d'œuvre (entrepreneur. grandes et moyen.)	Aprill — Avril	Kesk. aastast 1935	1934	
	Sissesõitnud — Entrées . . .	13 500	14 074	45 349	48 021		1. I 1927 = 100.	141,7	122,2	124,4	110,7
	Väljasõitnud — Sorties . . .	13 310	14 027	46 064	48 730		Töötajad — Travailleurs en général	145,3	124,4	126,9	112,2
15	Linnade rahvastik — Mouvement de la population dans les villes.					33	Registreeritud nakkushaigused — Maladies contagieuses.	Märts — Mars	1. I — 31. III		
	Sissetregistr. — Enregistrés	12 745	11 808	61 044	47 528		Üldary — Total	517	1 383	5 051	5 051
	Väljaregistr. — Rayés	12 971	12 140	49 961	47 301		Sellest scarlatina . . .	238	253	588	788
	Rahvastiku üldary linnades 31. III — Nombre de la popul. dans les villes . . .	330 213	320 924	—	—		Dont: Tuberculosis . . .	174	206	420	516
	Sellest — Dont: Tallinn	143 340	140 157	—	—						

¹⁾ 1. IV 1936 a. hinnaks.

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „EESTI STATISTIKAS“.

METODOLOOGIA.

Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a. Nr. 88(3), lhk. 133—141	
Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühtlustamise konventsioon „ 87(2), „ 89—75	
Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel „ 76(3), „ 161—170	
IV Eesti-Läti statistika konverents „ 84(9), „ 481—485	

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Rukki- ja nisu kasvatus ja kaubandus maailmas. Nr. 100(3), lhk. 163—175	
Balti riikide väliskaubandus 1924—29 a. „ 99(2), „ 57—89	
Välja- ja sissereänd ilmas 1920—24 a. „ 87(2), „ 5—10	
Võrdlusandmeid Balti riikidest 1920—26a. „ 72(11), „ 629—633	
Palgaolud välisriikides 1914—25 a. „ 55(10), „ 1—4	

RAHVASTIK.

Rahvastiku demograafiline koostis Nr. 173(4), lhk. 170—196	
Asustamisühedus ja rahvaaru muutumine Eestis „ 173(4), „ 169—176	
Sündimus, suremus, abielumus ja rahvastiku arv 1935 a. „ 172(3), „ 160	
Eesti suremistabelid. „ 170(1), „ 1—6	
Vigased 1. III 1934 rahvaloenduse andmed „ 169(12), „ 646—649	
Sündivus, surevus, abieluvus ja rahvastiku arv 1934 a. „ 168(11), „ 541—563	
Rahvastiku elukohavahetus 1922 ja 1934 a. vahel „ 166(9), „ 421—426	
Väljaränd 1934 a. „ 164(7)-165(8), 367—370	
Linnade ja alevite rahvastik 1928—34 a. „ 164(7)-165(8), 361—366	
Rahvused Eestis „ 164(7)-165(8), 353—361	
Rahvastiku tööhärad ja ühiskondlik kihitus Eestis „ 163(6), lhk. 285—295	
Abielulohutus 1929—33 a. „ 162(5), „ 260—264	
Rahva liikumine üle piiri 1934 a. „ 160(3), „ 154—157	
II rahvaloenduse tulemusi „ 166(11), „ 557—568	

HARIDUS.

Õpilaste edasijõudmine alg- ja keskkoolis. Nr. 172(3), lhk. 149—160	
Availkud raamatukogud 1934/35 a. „ 171(2), „ 65—69	
Alg- ja keskkoolid 1934/35 a. „ 169(12), „ 601—626	
Tartu üliõpilasnõu majanduslik seisund 1932/33 a. Nr. 164(7)—165(8), „ 341—353	
Tallinna Tehnikum „ Nr. 163(6), „ 305—306	
Tartu Ülikool 1934 a. „ 163(6), „ 296—304	
Tavakeel ja võõrkeelte oskus „ 162(5), „ 229—233	
Lastealud 1933/34 a. „ 161(4), „ 195—200	
Täienduskoolid 1933/34 a. „ 159(2), „ 91—98	
Eesti kirjastus ja ajakirjandus arvudes „ 156(11), „ 573—581	
Raamatukogud alg- ja keskkoolis „ 145(12), „ 628—634	
Õpilaste vähesuurimud maa-algkoolis „ 143(10), „ 528—528	
Ühinguid rahvete kultuuri alal 1930 a. „ 137(4), „ 189—192	
Õppeasutused Eestis 1930/31 a. „ 134(1), „ 15—26	
Alg- ja keskkoolide majad ja maad „ 127(6), „ 355—368	

TÖÖ JA PALGAD.

Palgaolud tööstuses 1934 a. Nr. 162(5), lhk. 236—250	
Straihid tööstuses 1934 a. „ 162(5), „ 233—235	
Töötaolu 1933/34 a. talvel „ 158(1), „ 1—14	
Tööõnnetused 1932—33 a. „ 152(7)-153(8), 372—379	
Availkud tööd 1932/33—1933/34 a. talvel „ 152(7)-153(8), 363—368	
Töökaits 1933 a. „ 160(6), lhk. 261—261	
Tööispalkade rahvusvaheline võrdlus „ 103(6), „ 359	
Toodang ja tööhõud suurttööstuses „ 100(3), „ 129—148	
Tööühenduste tegevus 1931 a. „ 126(5), „ 302—305	
Halgusekindlustus 1930 a. „ 118(9), „ 538—547	
Tööolud tööstuses 1933 a. I poolaastal „ 144(11), „ 582—587	
Palgallate arv ja tööolu „ 114(5), „ 257—263	
Noored töötud „ 123(7)-129(8), 412—414	
Tööpõlve pikkus tööstuses 1932 a. „ 139(6), lhk. 314—321	
Põllutöölise palgad „ 114(5), „ 312—316	
Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932/33 a. „ 140(7)-141(8), 362—364	
Naliste, alaaliste ja raukade töö suurttööstuses „ 114(5), lhk. 322—327	

TERVISHOID.

Nakkushaigused 1935 a. Nr. 173(4), lhk. 197—200	
Surmapõhjused 1934 a. „ 170(1), „ 30—39	
Suviste tervisküsimislaenu tegevus 1925—34 a. Nr. 162(5), „ 256—260	
Imikute surevus 1932 a. „ 161(4), „ 208—209	
Apteekide tegevus 1929—33 a. „ 159(2), „ 64—66	
Koolilõplaste tervishoid 1930/31—1932/33 a. „ 156(11), „ 568—572	
Ammaemad 1931/34 a. „ 161(6), „ 324—325	
Suguhaigused 1928—32 a. „ 147(2), „ 85—90	
Halguskassade liikmete haigused ja surevus „ 140(7)-141(8), 371—380	
Kaitseväe tervishoidlik seiskord 1931 a. „ 181(10), lhk. 587—602	
Tuberkuloos 1930 ja 1931 a. „ 127(6), „ 338—342	
Arstikond Eestis 1932 a. „ 131(10), „ 585—586	
Jaoaknaarstide tegevus 1930 a. „ 118(9), „ 524—528	
Kõhumeiditain 1930 a. „ 119(10), „ 620—621	

HOOLEKANNE.

Hoolekanne ja lastekaitse 1929/30 a. Nr. 123(2), lhk. 104—112	
---	--

KURITEGEVUS JA ÕNETUSED.

Tulekahjud 1935 a. Nr. 173(4), lhk. 200—205	
Õnnetused mootorsõidukite ja sõidumääruste rikkumised 1934 a. „ 167(10), „ 484—486	
Süütegevus 1934 a. „ 164(7)-165(8), 379—383	
Õnnetused inimestega 1930—33 a. „ 162(7)-163(8), 392—397	
Enesetapped 1933 a. „ 152(7)-153(8), 380—382	
Salakaubandus 1922—30 a. „ 122(1), lhk. 44—49	
Kohtute tegevus „ 126(5), „ 261—271	
Vangid 1930—32 a. „ 130(9), „ 532—534	

TÖÖSTUS.

Toodang ja tööhõud suurttööstuses 1934 a. Nr. 171(2), lhk. 84—100	
Kesk-, väiketööstuse ja käsitöö osatähtsuse tööstuses „ 144(11), „ 580—581	
Kesk- ja väiketööstuste 5—19 töötajaga 1928 a. „ 101(4), „ 218—220	
Kütteainete tarvitus tööstuses 1928 a. „ 104(7)-105(8), 411—414	
Jõumasinad ja mehaanilise jõu tarvitus suurttööstuses 1928 a. „ 108(11), lhk. 605—608	
Suur- ja kesk- ja väiketööstuse levting linnades, alevites ja maal 1930 a. „ 130(9), „ 524—531	

VÄLISKAUBANDUS.

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifide kohaselt 1934 a. Nr. 170(1), lhk. 18—29	
Kaubanduselepingute mõju sisseveole „ 115(6), „ 393—404	
Metsasaadused mere väliskaubanduses 1920—28 a. „ 88(3), „ 165—175	
Eesti tööstussaaduste väljaveedu 1927 ja 1928 a. „ 95(10), „ 554—557	
Põllumajandus- ja tööstussaadused väliskaubanduses 1924—28 a. „ 94(9), „ 495—497	

HINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922—29 a. Nr. 90(5), lhk. 285—289	
Ehuloomade hinnad laatared 1928 a. „ 89(4), „ 229—231	
Suurmüügi ja elumaksumuse indekseid 1913—28 a. „ 77(4), „ 261—269	
Tolluainete võrdlev maksum. 1922—27 a. „ 98(7), „ 389—392	
Põllumajandussaaduste hindade indekseid „ 65(4), „ 219—220	

TRANSPORT JA SIDE.

Sisseveetud 1935 a. Nr. 173(4), lhk. 203—212	
Lennuliinid 1936 a. „ 173(4), „ 206—207	
Autobussiliinid 1934/35 a. „ 168(11), „ 575—579	
Post, telegraaf, telefon ja raadio 1934/35 „ 167(10), „ 487—526	
Mootorsõidukid I. IV. 1935 „ 167(10), „ 482—484	
Raudteede tegevus 1934/35 a. „ 166(9), „ 427—462	
Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijateveedu 1934 a. „ 163(6), „ 307—324	
Mootorsõidukite liikumine üle piiri 1934 a. „ 161(4), „ 212—213	
Õnnetused laevadega Eesti vetes 1933 a. „ 152(7)-153(8), 352	
Kaubalaevastik I. I 1934 a. „ 152(7)-153(8), 351—356	
Kaubaveedu raudteel 1929/30 a. „ 110(1), lhk. 31—48	

KINDLUSTUS.

Kindlustusseltsid 1934 a. Nr. 172(3), lhk. 117—131	
Haigusekindlustus 1932 a. „ 149(4), „ 195—202	
Pensoonid I. I 1933 „ 137(4), „ 214—219	

KREDIIT JA KAPITAL.

Era- ja tähtsamate ühispankade tulud ja kulud 1934 a. Nr. 167(10), lhk. 477—481	
Pändimajad 1934 a. „ 164(7)-165(8), 374—378	
Asunikudele antud riiklikud laenuid ja toetused 1921—1928 a. „ 94(9), lhk. 524—525	
Pikalaenu pank 1928 a. „ 89(4), „ 243	
Maapanga tegevus 1926—27 a. „ 71(10), „ 586—587	

RAMANDUS.

Maavalitsuste tulud ja kulud 1933/34 a. Nr. 170(1), lhk. 7—17	
Vallavalitsuste tulud ja kulud 1933/34 „ 168(12), „ 627—641	
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1933/34 m.-a. „ 168(11), „ 564—575	
Rahvusvaheline maksuallikas 1934 a. Nr. 164(7)—165(8), „ 853—390	
Riigi majapidamine 1929—33 a. Nr. 149(4), „ 173—190	
Maksukoormis 1930/31 a. ja riigimaksude laekumine 1929/30—32/33 a. „ 139(6), „ 806—810	
Põhämaks 1929—30 a. „ 130(9), „ 506—510	
Fuhsaksumaks 1929 a. „ 119(10), „ 577—582	
Tulumaks 1930 a. „ 113(4), „ 215—224	
Aruandvate ettevõtete maksud 1927—29 „ 118(4), „ 225—235	

ÜHISTEGEVUS.

Tarvitajate ja majandusühingud 1926 a. Nr. 73(12), lhk. 725—727	
---	--

PÖLLUMAJANDUS.

Maomandite üleminekud ja hinnad			
1934 a.	Nr. 172(3),	lhk. 132—140	
Kalandus 1935 a.	172(3),	140—148	
Riigi metsamajandus 1934/35 m.-a.	171(2),	77—84	
Kanapidamise tasuvus 1935 a.	171(2),	70—76	
Põllumajanduse tasuvus 1934/35 p.-a.	170(1),	40—48	
Maomandite oksjonid 1934 a.	169(12),	641—645	
Põllumajanduse tasuvus 1933/34 p.-a.	168(1),	15—24	
Talundite hooned	166(9),	469—478	
Valkemajapidamised (kuni 10 ha)	116(7)—117(8),	421—433	
Masina- ja seadmete (eesli põllumajanduses)	116(7)—117(8),	434—439	
Riigimaat suuruse ja krundide arv I. I 29 a.	89(4),	lhk. 220—224	
Kunstväetiste tarvitamine 1928/29 a.	99(2),	100—103	
Põllumajanduse erakorraline krediteerimine 1928 ja 1929 a.	97(12),	727—731	

POLIITIKA.

Rahvahäälteused põhiseaduse muutmiseks Nr. 145(12), lhk. 605—617

VARIA.

Kirikuolu 1930—34 a.	Nr. 160(3),	lhk. 126—130
Alkoholjookide tootang ja tarvitamine 1933 a.	152(7)—153(8)	382—387
Kultuurkapitali tegevus	124(3),	lhk. 181—188
Rahalisel loterial 1924—30 a.	115(6),	388—392
Kinnisvara oksjonid 1927—29 a.	102(5),	286—288
Savitajad suvitusekohtades 1932 a.	139(6),	310—313
Korterite üürhinnad Tallinnas 1912 kuni 1931 a.	121(12),	709—716
Üürhinnad ja elumaksunus	121(12),	717—720
Ehitustegevus hinnades ja alev. 1930—31 a.	132(11),	666—669

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

LÜK A. EESTI DEMOGRAAFIA

Vihk I. Hääridus Eestis I	Lhk. 288+186, 1924.	Kr. 6.—
II. Sündivus, surevus, abieluluv. ja rahvalikuum. 1921—1923 a.	52+54, 1925.	3.—
III. Tervishoid Eestis	182+80, 1925.	5.—
IV. Rahvastik ja tervishoid	306, 1930.	8.—
Surmapõhjuste registreerimiskord ja rahvusv. surmapõhj. nomenklat.	4+128, 1931.	1.30

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.—
II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevastik	102, 1925.	2.50
III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	64, 1925.	2.—
IV. Väliskaubandus 1924 a.	22+92, 1925.	3.—
V. Tootus Eestis	80, 1926.	2.50
VI. Riigiraudteed 1924 a.	38, 1926.	2.—
VII. Väliskaubandus 1925 a.	109, 1926.	3.25
VIII. Väliskaubandus 1926 a.	IV+106, 1927.	3.25
IX. Aktseiseldid, osatühisuste ja ühisteg. asut. äriseisud I. I 1926	82+34, 1927.	2.—
X. Väliskaubandus 1927 a.	106, 1928.	3.25
XI. Eesti väliskaubandus 1928 a.	120, 1929.	3.50
XII. Väliskaubandus 1929 a.	152, 1930.	5.—
XIII. Väliskaubandus 1930 a.	144, 1931.	5.—
XIV. Väliskaubandus 1931 a.	140, 1932.	4.—
XV. Väliskaubandus 1932 a.	124, 1933.	4.—
XVI. Väliskaubandus 1933 a.	124, 1934.	4.—
XVII. Väliskaubandus 1934 a.	120, 1935.	4.—
XVIII. Väliskaubandus 1935 a.	120, 1936.	4.—

EESTI PÖLLUMAJANDUS

Vihk II. Eesti põllumajandus II	132, 1924.	Kr. 2.25
III. Loomapidamine Eestis 1924 a.	17+105, 1925.	1.50
IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	3+201, 1926.	3.—
V. Eesti põllumajandus 1926 a.	VIII+254, 1927.	3.—
VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	VII+207, 1928.	2.75
VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	VIII+218, 1929.	2.75
VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	VIII+264, 1930.	3.50
IX. Eesti põllumajandus 1930 a.	VIII+239, 1931.	3.50
X. Eesti põllumajandus 1931 a.	VIII+222, 1932.	3.50
XI. Eesti põllumajandus 1932 a.	VIII+207, 1933.	3.—
XII. Eesti põllumajandus 1933 a.	VIII+250, 1934.	3.50
XIII. Eesti põllumajandus 1934 a.	VIII+168, 1935.	3.50
XIV. Eesti põllumajandus 1935 a.	Trükkis	

LÜK B.

1. Üldrahvalgemise eelkõikuvõtted	78, 1923.	2.—
2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	164, 1923.	3.75
3. II Riigikogu valimised	78, 1923.	3.—
4. Eesti väliskaubandus 1921—1922	60+38, 1923.	2.50
5. 1922 a. Üldrahvalgemise andmed		
Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korterilolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.—
II. Üleriikline kokkuvõte (tab.)	8+188, 1924.	4.—
III. Rahva tõsala ja ühiskondline kihitus	88+84, 1925.	3.—
IV. Virumaaakond	24+52, 1924.	2.—
V. Järvamaakond	52+60, 1923.	3.—
VI. Harjumaaakond ja Tallinn	40+56, 1924.	3.—
VII. a) Läänemaaakond	20+56, 1924.	2.—
b) Saaremaaakond	20+56, 1924.	2.—
VIII. Pärnumaaakond	40+84, 1924.	3.50
IX. Viljandimaaakond	36+84, 1924.	3.50
X. Tartu- ja Valgamaakond	40+92, 1924.	3.—
XI. Võru- ja Petserimaaakond	30+46, 1927.	3.—
6. 1922 a. Üldrahvalgemise andmete läbitõttam. plaan ja tabelite sisu	43, 1923.	1.—
7. Asumaa majapidamised Eestis 1919—23 a.	46+60, 1924.	3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	4+219, 1926.	3.75
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	1925.	6.—
Statistiline album, v. II. Majandus (24 dia- ja kart. värv.)	1926.	6.—
Statistiline album, v. III. Põllumajandus (joonised, fotod, tekst)	112, 1923.	7.50
10. III Riigikogu valimised	48, 1927.	1.75
11. IV Riigikogu valimised	52, 1929.	1.75
12. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk I	XI+235, 1930.	7.50
13. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk II	IV+94+44, 1932.	3.—
14. Eesti 1920—1930. Arvuline ülevaade (lühikõite)	XV+406, 1931.	7.—
15. V Riigikogu valimised	52, 1933.	1.50
16. II Rahvaloenduse andmed: v. I Valdade rahvastik	IV+104, 1934.	3.—
v. II Rahvastiku koostis ja korterilolud	VIII+152, 1935.	3.—
v. III Tõõharu ja leibkonnad	228, 1935.	5.—

LÜK F. EESTI STATISTIKA KUUKIRI:

1922 a. Nr. 1—11 hind kokku Kr. 10.—	1927 a. Nr. 62—78 hind kokku Kr. 15.—	1932 a. Nr. 122—133 hind kokku Kr. 15.—
1923 „ „ 12—21 „ „ „ 15.—	1928 „ „ 74—85 „ „ „ 15.—	1933 „ „ 134—145 „ „ „ 15.—
1924 „ „ 22—33 „ „ „ 15.—	1929 „ „ 86—97 „ „ „ 15.—	1934 „ „ 146—157 „ „ „ 15.—
1925 „ „ 34—45 „ „ „ 15.—	1930 „ „ 98—109 „ „ „ 15.—	1935 „ „ 158—169 „ „ „ 15.—
1926 „ „ 46—61 „ „ „ 15.—	1931 „ „ 110—121 „ „ „ 15.—	1936 „ „ 170— „ „ „ 1.50